THESAURI SACRORUM RITUUM; EPITHOME, SELECTA...

Claude Arnaud,
Bartolomeo Gavanti

Digitized by Google

M

Digitized by Google

THESAVRI
SACRORVM
Rituum;

EPITHOME,

Selecta quequæ notatu digniſ-ſima, ex intimis Rubricarum, & Animaduerſionum, Bartolomæi Gauanti, in Rubricas Miſsalis, & Breuiarij Romani medullis decerpta continens.

In hac nouiſsima editione valdè ſatis caſtigatum.

Adiectis quibuſdam Notulis ad pleniorem earundem intelligentiam.

OPERA

P. CLAVDII ARNAVD
Aquenſis, Congregationis Oratorij D. N. IESV CHRISTI Presbyteri.

VENETIIS, M.DC.LXXIV.
Apud Chriſtophorum Ambroſini.

ad uſum D.

Digitized by Google

AD
BENIGNVM
Lectorem.

INter permultos, qui de ſacris ritibus, ad ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium celebrandum, & horas Canonicas debito modo perſoluendas, attinentibus, ſcripſerunt; nouiſſimus omnium Cauantus, rem hanc integrè pertractauit, quod hactenus nemo Sed quia cuiuſque ritus originem indicare voluit, & cauſas tum hiſtoricas, tū myſticas recenſere; idcircò opus eius in magnum volumen excreuit; quod vt occupatioribus viris parùm commodum, ſic & ſegnioribus nimis longum videbatur. Quo circa optarunt plurimi de Reu. Eccleſiaſtica optimè meriti, vt breuiori volumine (quoad fieri poſset) ea omnia compræhenderunt ſummatim quæ ſcitu digniſſima in toto Gauanti opere continentur: & ea præſertim quæ videntur ſufficere ad

Communiorum Sacerdotum inſtructionem, & ad integram tum Miſſæ, tum Horarum Canonicarum diſciplinam perdiſcendam. Negotium hoc, etſi perarduum, proprio motu aggreſſi, ſuadentibus magnæ pietatis, & authoritatis viris, queis non obtemperare non potuimus, perſecuti, tandem ad optatum finem Deo iuuante perduximus. Totiùs autem operis ordo is eſt, vt à Miſſa ordiamur, tanquam à nobiliori parte, deinde ad Horas Canonicas progrediamur, vna & eadem methodo, incipiendo à rubricis generalibus, deinde pertractando ritus: tum defectus; vltimò verò rubricas particulares tam per Miſſale, quam per Breuiarium vndequaque ſparſas. Et ne eximii huius viri, cuius lucubrationes Epitomandas ſuſcepimus, autorithatem paruipendas, te monitũ volumus nihil Religioſiſſimum virum exhibere, ad praxim regendum, quod non ex limpidiſſimis fontibus hauſerit, nẽpè vel ex antiquioribus libris, Miſſalibus Vaticanis manuſcri-

ptis,

ptis, vel ex decretis Sacræ Rituum Romanæ Congregationis, vel ex regulis quæ datæ ſunt ab iis, qui Clementis, & Vrbani Octauorum authoritate, recognitioni Miſſalis, & Breuiarij præfuerit. Quod ad nos attinet pauca adiecimus, ad pleniorem eorum quæ tractabamus intelligentiam; quæ notis conſequentibus adhibitis diſtinguenda cenſuimus, quæ vero ſcitu digniora inter alia animaduertibus, charactere Italico ſecernenda iudicauimus. Moneberis inſuper quod Sacra Rituum Congregatio, annuente S D. Noſtro Vrbano, renouando decreta aliàs facta, mandat in omnibus, & per omnia, & ab omnibus, ſeruari Rubricas Miſſalis, & Breuiarij Romani, non obſtante quocumquæ prætextu, aut contraria conſuetudine, quam abuſum eſſe declarat. Videant igitur qui Romano vtuntur Miſsali, & Breuiario ne ex negligentia, vel inconſideratione obligationis contractæ, præſcriptos in ijſdem Miſsali, & Breuiario Ritus, aut mutare, aut

 omit-

omittere, pro arbitrio præſumant. Id enim dugnat, & contra prædictum decretum, & contra Bullas Pij V. initio Breuiarij, & Miſsalis Romani poſitas, quibus clariſſimè declarat, nihil vnquam ijs addendum, detrahendum, aut aliquo modo immutandum. Te autem hortamur (Lector beneuole) vt ſi quid huic noſtro operi manuum, aut mutilum animaduerteris, ſuppleas, meliora ſuppeditans; ſi quid abſonum repereris, emendes; ſi quid verò gratum, aut vtile, eo vtaris, & pro nobis peccari non dedigneris.

OPVS

Digitized by Google

OPVS HOC

Integrum in duos tractatus quadripartitos diuidimus, quorum prior Miſſalis leges; poſterior verò breuiarij Rubricas continet.

Tractatus Primus.

TRactatus primus in quatuor partes diuiditur. Pars prima, generales Miſſalis Rubricas complectitur. 2. Ritum ſeruandum in celebratione Miſsæ. 3 Defectibus circa Miſsam occurrentibus adhibet remedia: 4. Rubricas proprias continet.

Pars Prima.

PArs prima, generales Miſsalis rubricas primi ordinis, viginti titulis perſtringit: Rubricæ autem generales complectuntur ea quæ generatim accidunt Miſsæ, & ea ſex ſunt 1 Concordantia cum officio. 2. Diſcordantia ab eodem. 3. Commemoratio

vt in eodem. 4. Ordo tum partiũ Miſsæ, tum miſsarum inter ſe. 5. Varietas temporis, vocis, & ſitus corporis. 6. Apparatus Sacerdotum & altaris. De concordantia cum officio agitur in primis tribus titulis. Ad diſcordantiam, ſpectant tituli tres ſequentes. De cõmemoratione, habes in titulo ſeptimo. Ordo partiũ miſsæ patet ab 8. vſq; ad 13. Miſsarũ verò inter ſe titulo 14. Varietas temporis, traditur titulo 15. Vocis, titulo 16. Situs corporis, titul. 17. Quę attinent ad apparatum tit. 18. 19 & 20. doceberis.

De *Duplici*. *Tit.* 1.

Miſsa quæ quotidie dicitur, vel ſecundum ordinẽ officii vel extra ordinem: ſecundũ ordinẽ ſi conformiter cum officio, extra ordinem ſi miſsa ſit votiua, vel pro defunctis; dicitur de duplici quandocumque officium eſt duplex.

De ſemiduplici, & ſimplici. Tit. 2.

Miſsa de ſemiduplici dicitur infra octauas, in Dominicis, & quandocumque officium eſt ſemiduplex. De ſimplici, quotieſcumque officium eſt ſimplex.

De

De feria, & Vigilia. Tit. 3.

1 IN feriis Quadr. iv. temp. Rogat. & vigil. ſi duplex, vel ſemid. vel dies octaua feſti habentis octaum occurrat; in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis cantãtur duæ Miſsæ, vna de feſto poſt Tertiam, alia de feria poſt Nonam.

Hæc rubrica nullo modo ſeruari debet in die infra octauam, quando ſit officium de octaua; ſed ſolùm in die octaua. Quod nuperrime in Sacra Rituum Congr. fuit diligenter diſcuſſum & declaratum.

2 In vigiliis (& feriis quotuor tẽporum, vel feria 2. Rogationum ex noua Rubrica in recognitione Miſsalis) quæ veniunt infra octauas, miſsa dicitur de vigilia, vel feriis prædictis, cum commemoratione octauæ, quando ſit offic. de octaua; ſi verò fiat offic. de feſto Miſsa dicitur de feſto, cũ commemorat. oct. & vigilię, vel feriarum prædictarum niſi in caſu ſequenti.

3 *Si Vigilia Sancti Ioannis Baptiſtæ, vel SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli venerit infra octauam Corporis Chriſti, Miſſa dici debet de*

octaua, cum commemoratione vigiliæ; & eo caſu in Cathedralibus & Collegiatis cantantur duæ Miſſæ, vna de octaua, poſt Tertiam, & alia de vigilia poſt Nonam, ex noua rubrica in recognitione Miſſalis.

4 Miſſa vigiliæ in Aduentu occurrentis, dicitur cum commemoratione feriæ Aduentus, licèt de ea non ſit factum officium, vigilia Natiuitatis excepta. Quod ſi occurrat alicubi feſtum nouem lectionum in vigilia intra Aduentum; in Miſſa oratio de Aduentu dici debet ante orationem vigiliæ. Habes exemplum in feſto ſanctis Leonis 28. Iun. & conſtat clarè ex rubrica Miſſalis de commemorat. *tit.* 7. *nu.* 3. vbi orat. eſt ſemper de eo de quo fit officium.

5 Si in Quadrageſima, & quatuor temporibus occurrat vigilia dicatur Miſſa de feria, cum commemoratione vigiliæ.

6 *In Miſſa vigiliarum, & feriarum maiorum, nunquam dicitur Gloria, neq; Credo, & ſemper dicitur Præfatio communis, præterquam in Miſſis Litaniarum maiorum & minorum, quæ*

quæ Paſqualem præfationem habent; ſed ea quæ cum ſuo cantu dicitur in diebus ferialibus.

De Miſsis votiuis. Tit. 4.

1 IN Aduentu, licèt officium non fiat de S. Maria in ſabbato, dicitur tamen Miſsa principalis de ea, cum commemoratione de Aduentu, niſi fuerint Quatuor tempora, vel vigilia.

Hæc rubrica eſt intelligenda de Miſſa Conuentuali tantùm, & non de priuatis Miſsis, quæ non præſcribuntur, vi rubricæ, licet non excludantur, quia miſſæ votiuæ priuatæ dici poſſunt quocumque die officium non eſt duplex, aut Dominica.

2 Quando officium fit de feria minori, & non eſt vigilia, nec eſt reſumenda Miſsa Dominicæ præcedentis impeditæ, dici poteſt in Miſsa Conuentuali, aliqua ex Miſsis votiuis, ſecundùm ordinē dierum aſſignatum in fine Miſsalis, cum commemoratione feriæ, ſed non votiua quæcunq; ad libitum.

Circa quod nota quod Sacra Rituum Congreg. die 25. Iunij 1611. & die 28. Ianuarij 1512. decreuit teneri Canonicos ad cantandam Miſſam conuentualem de die, vt lucrentur diſtributiones. Quod intellige ſalua ſuperiori rubrica de votiuis aſſignatis ſingulis diebus in fine Miſſalis, in feriali officio, & quotieſcumque ex vi rubricarum præſcribitur, vel conceditur Miſſa conuentualis diſcordans ab officio, ſiue pro defunctis ſiue alia quæcumque, quia tunc talis Miſſa cenſetur Miſſa de die.

3 Miſsæ votiuæ pro re graui cantari poſsunt in feſtis non maioribus, ſed non ſunt vllo modo admittendæ in feſtis primæ claſſis.

4 Priuatæ miſsæ poterunt dici votiuæ quęcumq; in diebus nõ duplicibus (*neque dominicis ex nona rubr. in recognitione Miſsalis*) non ſeruato dicto ordine dierum aſſignato in fine Miſsalis, arbitrio rationabili celebrantis.

Circa quod duo nota. Primum quod prohibentur Miſſa votiua in his diebus in quibus prohibetur fieri

de

de feſto duplici, nempè infrà octau. Epiph. Paſchatis, Pentec. in feria 4. cin. in hebdom. maiori, in vigilijs Natiu. Domini, & Pentec. Quod decreuit Sacr. Rituum Congr. die 28. Auguſti 1627. Secundum, quod exceptio votiuarum in Dominicis, intelligenda eſt de die dominico tantùm qui colitur à populo, & non de officio Dominica. (Vnde ſequitur quòd ſi in die feriali fiat officium di Dominica puta anticipata poſt Epiphaniam, ſeu poſt Pentecoſten, ſeu infra oct. Natiuitatis Domini, Miſsæ votiuæ eo caſu non prohibentur.

5 Miſsæ de Spiritu Sancto de B. Maria, & pro defunctis, quæ præſcribuntur Presbyteris, in eorum ordinatione dicendæ, poſt celebrationem primæ eorum Miſsæ, ſequentur regulas aliarum votiuarum, & idcitcò dici non poſsunt in diebus quibus prohibentur aliæ votiuæ, ideſt in dominicis, & duplicibus, & quando prohibetur fieri de feſto duplici.

(Hinc ſequitur quòd non licet dicere Gloria, & Credo tã in Miſ-

ſa

ſa de Spiritu Sancto quàm in Miſsa de Beata Maria, niſi hæc dicatur in Sabbato, & Miſſa pro defunctis debet eſſe quotidiana cum tribus orationibus conſuetis.)

6 *Infra octau. Beatæ Virginis non dicere votiuam de eadem. Sed ſi fiat officium de oct. dicatur Miſſa feſtiua conueniens officio cum Gloria & Credo: ſi verò ſiat officium de Sanctis dicatur Miſſa feſtiua de S. Maria; ſed non ritu feſtiuo, vt ſine Gloria, & Credo.*

(Hoc idem ſeruandum infra octauas SS. ſi enim infra octau. S. Ioannis in die S. Leonis petat quis Miſsam de S. Ioannem Baptiſta dici debet ritu votiuo ſine Glor & ſic de aliis.

Hinc ſequitur quòd ſi infrà octauas Pentecoſtes dicenda ſit Miſſa votiua ſolemnis pro re graui, & dicatur de Spiritu Sancto, dicenda eſt ea quæ competit diei occurrenti, & non alia.

De Miſſis defunctorum.

Tit. 5.

1 PRima die menſis, non impedita officio duplici, vel ſemiduplici, extra Aduentum, Quadrageſimam &, tempus Paſchale, di-

dicitur Miſsa Conuentualis generaliter pro defunctis quotidiana: ſi verò in ea fuerit feſtũ ſimplex, vel feria quæ propriã habeat Miſsam, aut reſumenda ſit miſsa Dominicæ præcedentis impedita, quæ non poſſit reſsumi alio die infra hebdomadam, in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis, dicantur duæ miſsæ; vna pro defunctis, alia de feſto ſimplici, vel feria prædicta. At in Eccleſiis non Cathedralibus nec Collegiatis dicatur miſsa de die, cum oratione fidelium.

2 Feria 2. cuiuſq; hebdomadę, in qua officiũ ſic de feria, miſsa principalis dici poteſt pro defunctis? ſi autem fuerit propria miſsa de feria, vel de feſto ſimplici, vel reſumenda ſit miſsa dominicæ præcedentis vt ſuprà, en miſsa de die dicatur 2. oratio fidelium Excipitur quadrageſima, tempus Paſchale, quando per annum officium eſt duplex, vel ſemiduplex, quibus temporibus non dicitur. Conuentualis miſsa pro defunctis, neque pro eis ſit commemoracio.

Hac

Hæc rubrica & ſuperior, intelligenda eſt de Miſſa conuentuali, & nullo modo de priuatis. ſiue præſcribatur Miſſa, ſiue ſolum commemoratio.

3 Miſſæ priuatæ pro defunctis quocumq; die dici poſſunt, quandocumq; poſſunt dici miſſæ votiuæ, vt ſupra *tit.4.nu.4.*

4 In dominicis, & feſtis, miſſam defunctorum inſepulto (hoc eſt) præſente corpore in Eccleſia, concedit S. R. Congr. 22. Maij 1603. *Sed hoc intellige, de ſolemni miſſa, non autem de priuatis, quæ etiam præſente corpore dici non poſſunt in dominicis, neque in duplicibus.*

5 Si contingat anniuerſariam diem, vel tertiam, vel Septimam, vel Trigeſimam in feſto celebrari in ſequentem diem poterit transferri, vt annuit ſæpiùs S. R. Cong. 27. Sept. 1608. & 19. Maij 1614.

6 Sacra Rituum Cong. tolerari poſse cenſuit, miſsa de Requiem in duplici feſto, quod non eſt de præcepto, vt teſtatorum voluntates impleantur. 1. Sep. 1607. & 20. Iunij 1626. Non ait ad arbitrium viuo-

viuorum (quod benè nota) ſed pro implenda lege defunctorum. Neque pro implenda lege defunctorum nouiſſimè decreuit Alexander VII. in ſuo decreto ſub die 5. Auguſti 1662. ſed dicendo miſſam de eo de feſto ſatisfieri obligationi.

Dixi quod non eſt de præcepto, quia etiam in feſto de præcepto, ſi cadat in diem aſsignatum pro altari priuilegiato, puta feriam 2. extra quàm priuilegium altaris pro defunctis eſt nullum, non poteſt adhuc dici Miſſa de Requiem, vt decreuit S. R. C. 24. Apr. 1627.

7 Quandocumque ſolemniter pro defunctis celebratur, dicitur vna tantùm oratio.

8 Oratio *Fidelium*, eſt sēper vltima, vbi plures dicuntur orationes.

9 *Non ſunt nominandi alij dies præterquàm Tertius, Septimus, & trigeſimus in Miſsis defunctorum: Et omnis conſuetudo in contrarium eſt abolenda.*

10 Triginta miſsæ quæ vocant Sācti Gregorij licitè dici poſsunt. Ita decreuit Sac. Rit. Congr. 28. Oct.

Oct. 1628. *Sed tria notanda ſunt: Quòd primò non eſt neceſſe vt idem per menſem celebret diebus triginta ſed ſufficit ſi offeratur hoſtia per menſem, ſiue ab vno, ſiue à pluribus 2. Sufficit offerri ſacrificium, non autem omnes Miſſæ dicendæ ſunt ritu pro defunct. 3. continuis diebus fieri debent, remota ſuperſtitione. Neque diſcontinuantur ob triduum maioris hebdomadæ, quo ex probato Eccleſiæ vſu, non debet celebrari.*

11 Sequentia prô defunct. dicitur quandocumque dicitur vna tantùm oratio Miſſa.

De Translatione feſtorum. Tit. 6.

IN Eccleſiis, vbi titulus eſt Eccleſiæ, vel concurſus populi, ad celebrandum feſtum quod transferri debet, poſſunt cantari duæ miſsæ, vna de die, alia de feſto. Exceptis (ex noua rubrica in recog. Miſſal.) dominica 1. Aduent. fer. 4. cinerum, Dominica 1. Quadrag. Dominica palm. cum tota hebd. maiori, Dominica Reſurrectionis & Dominica Pent. cū duobus diebus ſequentibus, die Nat. Domini,

Epi-

Epiphanię, Aſcenſionis, & feſto Corporis Chriſti; *Circa quod nota, quod ſi feſtum tranſlatum admittat in miſſa ſymbolum, poteris etiam illud dici in hac miſſa, ſecus non niſi venerit in Dominica*. At in fine prędictarum Miſſarum Euangelium dicitur S. Ioannis, non feriæ, vel feſti occurrentis.

De Commemorationibus. Tit. 7.

1 IN Miſsa ſolemni feſtorum, ſecundæ claſſis, non fit commemoratio feſti ſimplicis occurrentis, licèt facta ſit in officio, ſed tantùm in Miſſis priuatis.

2 In Dominica Palmarum, & vigilia Pentecoſtes, nulla fit commemoratio in Miſſis tàm priuatis, quàm ſolemnibus, licèt facta fuerit in officio commemoratio feſti ſimplicis occurrentis.

3 De feria maiori, aut vigilia, fit ſemper commemoratio, quando Miſsa dicenda eſt de feſto illis tẽporibus occurrente. Sed in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, in feriis prædictis, & vigiliis dicuntur duę Miſsę, vna de feſto, alia de feria, aut vigilia, abſque vlla

Digitized by Google

vt in eodem. 4. Ordo tum partiũ Miſſæ, tum miſſarum inter ſe. 5. Varietas temporis, vocis, & ſitus corporis. 6. Apparatus Sacerdotum & altaris. De concordantia cum officio agitur in primis tribus titulis. Ad diſcordantiam, ſpectant tituli tres ſequentes. De cõmemoratione, habes in titulo ſeptimo. Ordo partiũ miſſæ patet ab 8. vſq; ad 13. Miſſarũ verò inter ſe titulo 14. Varietas temporis, traditur titulo 15. Vocis, titulo 16. Situs corporis, titul. 17. Quę attinent ad apparatum tit. 18. 19 & 20. doceberis.

De *Duplici*. *Tit.* 1.

MIſſa quæ quotidie dicitur, vel ſecundum ordinẽ officii vel extra ordinem: ſecundũ ordinẽ ſi conformiter cum officio, extra ordinem ſi miſſa ſit votiua, vel pro defunctis; dicitur de duplici quandocumque officium eſt duplex.

De ſemiduplici, & ſimplici. Tit. 2.

MIſſa de ſemiduplici dicitur infra octauas, in Dominicis, & quandocumque officium eſt ſemiduplex. De ſimplici, quotieſcumque officium eſt ſimplex.

De

De feria, & Vigilia. Tit. 3.

1 IN feriis Quadr. iv. temp. Rogat. & vigil. ſi duplex, vel ſemid. vel dies octaua feſti habentis octaum occurrat; in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis cantãtur duæ Miſsæ, vna de feſto poſt Tertiam, alia de feria poſt Nonam.

Hæc rubrica nullo modo ſeruari debet in die infra octauam, quando fit officium de octaua; ſed ſolùm in die octaua. Quod nuperrime in Sacra Rituum Congr. fuit diligenter diſcuſſum & declaratum.

2 In vigiliis (& feriis quotuor tẽporum, vel feria 2. Rogationum ex noua Rubrica in recognitione Miſsalis) quæ veniunt infra octauas, miſsa dicitur de vigilia, vel feriis prædictis, cum commemoratione octauæ, quando ſit offic. de octaua; ſi verò fiat offic. de feſto Miſsa dicitur de feſto, cũ commemorat. oct. & vigilię, vel feriarum prædictarum niſi in caſu ſequenti.

3 *Si Vigilia Sancti Ioannis Baptiſtæ, vel SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli venerit infra octauam Corporis Chriſti, Miſſa dici debet de*

octaua, cum commemoratione vigiliæ; & eo caſu in Cathedralibus & Collegiatis cantantur duæ Miſſæ, vna de octaua, poſt Tertiam, & alia de vigilia poſt Nonam, ex noua rubrica in recognitione Miſſalis.

4 Miſſa vigiliæ in Aduentu occurrentis, dicitur cum commemoratione feriæ Aduentus, licèt de ea non ſit factum officium, vigilia Natiuitatis excepta. Quod ſi occurrat alicubi feſtum nouem lectionum in vigilia intra Aduentum; in Miſſa oratio de Aduentu dici debet ante orationem vigiliæ. Habes exemplum in feſto ſanctis Leonis 28. Iun. & conſtat clarè ex rubrica Miſſalis de commemorat. *tit.* 7. *nu.* 3. vbi orat. eſt ſemper de eo de quo fit officium.

5 Si in Quadrageſima, & quatuor temporibus occurrat vigilia dicatur Miſſa de feria, cum commemoratione vigiliæ.

6 *In Miſſa vigiliarum, & feriarum maiorum, nunquam dicitur Gloria, neq; Credo, & ſemper dicitur Præfatio communis, præterquam in Miſſis Litaniarum maiorum & minorum,*

quæ

quæ Paſqualem præfationem habent; ſed ea quæ cum ſuo cantu dicitur in diebus ferialibus:

De Miſsis votiuis. Tit. 4.

1 IN Aduentu, licèt officium non fiat de S Maria in ſabbato, dicitur tamen Miſsa principalis de ea, cum commemoratione de Aduentu, niſi fuerint Quatuor tempora, vel vigilia.

Hæc rubrica eſt intelligenda de Miſſa Conuentuali tantùm, & non de priuatis Miſsis, quæ non præſcribuntur, vi rubricæ, licet non excludantur, quia miſſæ votiuæ priuatæ dici poſſunt quocumque die officium non eſt duplex, aut Dominica.

2 Quando officium fit de feria minori, & non eſt vigilia, nec eſt reſumenda Miſsa Dominicæ præcedentis impeditæ, dici poteſt in Miſsa Conuentuali, aliqua ex Miſsis votiuis, ſecundùm ordinē dierum aſſignatum in fine Miſsalis, cum commemoratione feriæ, ſed non votiua quæcunq; ad libitum.

Circa quod nota quod Sacra Rituum Congreg. die 25. Iunij 1611. & die 28. Ianuarij 1512. decreuit teneri Canonicos ad cantandam Miſſam conuentualem de die, vt lucrentur diſtributiones. Quod intellige ſalua ſuperiori rubrica de votiuis aſſignatis ſingulis diebus in fine Miſſalis, in feriali officio, & quotieſcumque ex vi rubricarum præſcribitur, vel conceditur Miſſa conuentualis diſcordans ab officio, ſiue pro defunctis ſiue alia quæcumque, quia tunc talis Miſſa cenſetur Miſſa de die.

3 Miſſæ votiuæ pro re graui cantari poſſunt in feſtis non maioribus, ſed non ſunt vllo modo admittendæ in feſtis primæ claſſis.

4 Priuatæ miſſæ poterunt dici votiuæ quęcumq; in diebus nō duplicibus (*neque dominicis ex nona rubr. in recognitione Miſſalis*) non ſeruato dicto ordine dierum aſſignato in fine Miſſalis, arbitrio rationabili celebrantis.

Circa quod duo nota. Primum quod prohibentur Miſſa votiua in his diebus in quibus prohibetur fieri

de

de feſto duplici, nempè infrà octau. Epiph. Paſchatis, Pentec. in feria 4. cin. in hebdom. maiori, in vigilijs Natiu. Domini, & Pentec. Quod decreuit Sacr. Rituum Congr. die 28. Auguſti 1627. Secundum, quod exceptio votiuarum in Dominicis, intelligenda eſt de die dominico tantùm qui colitur à populo, & non de officio Dominica. (Vnde ſequitur quòd ſi in die feriali fiat officium di Dominica puta anticipata poſt Epiphaniam, ſeu poſt Pentecoſten, ſeu infra oct. Natiuitatis Domini, Miſsæ votiuæ eo caſu non prohibentur.

5 Miſsæ de Spiritu Sancto de B. Maria, & pro defunctis, quæ præſcribuntur Presbyteris, in eorum ordinatione dicendæ, poſt celebrationem primæ eorum Miſsæ, ſequentur regulas aliarum votiuarum, & idcitcò dici non poſsunt in diebus quibus prohibentur aliæ votiuæ, ideſt in dominicis, & duplicibus, & quando prohibetur fieri de feſto duplici.

(Hinc ſequitur quòd non licet dicere Gloria, & Credo tã in Miſ-

ſa

ſa de Spiritu Sancto quam in Miſſa de Beata Maria, niſi hæc dicatur in Sabbato, & Miſſa pro defunctis debet eſſe quotidiana cum tribus orationibus conſuetis.)

6 *Infra octau. Beatæ Virginis non dicere votiuam de eadem. Sed ſi fiat officium de oct. dicatur Miſſa feſtiua conueniens officio cum Gloria & Credo: ſi verò ſiat officium de Sanctis dicatur Miſſa feſtiua de S. Maria; ſed non ritu feſtiuo, vt ſine Gloria, & Credo.*

(Hoc idem ſeruandum infra octauas SS. ſi enim infra octau. S. Ioannis in die S. Leonis petat quis Miſsam de S. Ioannem Baptiſta dici debet ritu votiuo ſine Glor & ſic de aliis.

Hinc ſequitur quòd ſi infrà octauas Pentecoſtes dicenda ſit Miſſa votiua ſolemnis pro re graui, & dicatur de Spiritu Sancto, dicenda eſt ea quæ competit diei occurrenti, & non alia.

De Miſſis defunctorum.
Tit. 5.

1 PRima die menſis, non impedita officio duplici, vel ſemiduplici, extra Aduentum, Quadrageſimam &, tempus Paſchale, di-

dicitur Miſsa Conuentualis generaliter pro defunctis quotidiana: ſi verò in ea fuerit feſtũ ſimplex, vel feria quæ propriã habeat Miſsam, aut reſumenda ſit miſsa Dominicæ præcedentis impedita, quæ non poſſit reſsumi alio die infra hebdomadam, in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis, dicantur duæ miſsæ; vna pro defunctis, alia de feſto ſimplici, vel feria prædicta. At in Eccleſiis non Cathedralibus nec Collegiatis dicatur miſsa de die, cum oratione fidelium.

2 Feria 2. cuiuſq; hebdomadę, in qua officiũ fit de feria, miſsa principalis dici poteſt pro defunctis? ſi autem fuerit propria miſsa de feria, vel de feſto ſimplici, vel reſumenda ſit miſsa dominicæ præcedentis vt ſuprà, en miſsa de die dicatur 2. oratio fidelium Excipitur quadrageſima, tempus Paſchale, quando per annum officium eſt duplex, vel ſemiduplex, quibus temporibus non dicitur Conuentualis miſsa pro defunctis, neque pro eis fit commemoratio.

Hac

Hac rubrica & ſuperior, intelligenda eſt de Miſſa conuentuali, & nullo modo de priuatis. ſiue praſcribatur Miſſa, ſiue ſolum commemoratio.

3 Miſſæ priuatæ pro defunctis quocumq; die dici poſſunt, quandocumq; poſſunt dici miſſæ votiuæ, vt ſupra *tit.4.nu.4.*

4 In dominicis, & feſtis, miſſam defunctorum inſepulto (hoc eſt) præſente corpore in Eccleſia, concedit S. R. Congr. 22. Maij 1603. *Sed hoc intellige, de ſolemni miſſa, non autem de priuatis, qua etiam praſente corpore dici non poſſunt in dominicis, neque in duplicibus.*

5 Si contingat anniuerſariam diem, vel tertiam, vel Septimam, vel Trigeſimam in feſto celebrari in ſequentem diem poterit tranſferri, vt annuit ſæpiùs S. R. Cong. 27. Sept. 1608. & 19. Maij 1614.

6 Sacra Rituum Cong. tolerari poſse cenſuit, miſsa de Requiem in duplici feſto, quod non eſt de præcepto, vt teſtatorum voluntates impleantur. 1. Sep. 1607. & 20. Iunij 1626. Non ait ad arbitrium

viuo-

viuorum (quod benè nota) ſed pro implenda lege defunctorum. Neque pro implenda lege defunctorum nouiſſimè decreuit Alexander VII. in ſuo decreto ſub die 5. Auguſti 1662. ſed dicendo miſſam de eo de feſto ſatisfieri obligationi.

Dixi quod non eſt de præcepto, quia etiam in feſto de præcepto, ſi cadat in diem aſsignatum pro altari priuilegiato, putà feriam 2. extra quàm priuilegium altaris pro defunctis eſt nullum, non poteſt adhuc dici Miſsa de Requiem, vt decreuit S. R. C. 24. Apr. 1627.

7 Quandocumque ſolemniter pro defunctis celebratur, dicitur vna tantùm oratio.

8 Oratio *Fidelium*, eſt sẽper vltima, vbi plures dicuntur orationes.

9 *Non ſunt nominandi alij dies præterquàm Tertius, Septimus, & trigesimus in Miſsis defunctorum: Et omnis conſuetudo in contrarium eſt abolenda.*

10 Triginta miſsæ quæ vocant Sãcti Gregorij licitè dici poſsunt. Ita decreuit Sac. Rit. Congr. 28. Oct.

Epiphanię, Aſcenſionis, & feſto Corporis Chriſti; *Circa quod nota, quod ſi feſtum tranſlatum admittat in miſſa ſymbolum, poteris etiam illud dici in hac miſſa, ſecus non niſi venerit in Dominica.* At in fine prędictarum Miſſarum Euangelium dicitur S. Ioannis, non feriæ, vel feſti occurrentis.

De Commemorationibus. Tit. 7.

1 IN Miſsa ſolemni feſtorum ſecundæ claßis, non fit commemoratio feſti ſimplicis occurrentis, licèt facta ſit in officio, ſed tantùm in Miſſis priuatis.

2 In Dominica Palmarum, & vigilia Pentecoſtęs, nulla fit commemoratio in Miſſis tàm priuatis, quàm ſolemnibus, licèt facta fuerit in officio commemoratio feſti ſimplicis occurrentis.

3 De feria maiori, aut vigilia, fit ſemper commemoratio, quando Miſsa dicenda eſt de feſto illis tẽporibus occurrente. Sed in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, in feriis prædictis, & vigiliis dicuntur duę Miſsę, vna de feſto, alia de feria, aut vigilia, abſque

vlla

vl la vtrorumque commemoratione. At in feſtis primæ claſſis nihil fit de vigilia occurrente.

4 *Miſſa vigiliæ, cenſetur propria vigiliæ, licèt ſumatur de Communi, & ideò non omittenda in Cathedralibus, & Colleg. Nota quod quando præſcribuntur duæ Miſſæ cantandæ, vna de feſto, alia de feria, ſi in officio facta ſuerit quædam commemoratio de ſimplici, aut de die infra octauam, fiet etiam in miſſa de feſto, ſed non in Miſſa de feria: Si verò facienda sit commemoratio feriæ, aut vigiliæ, fiet in Miſſa de feria, & non in Miſſa de Sancto.*

5 Quando fit commemoratio de fèria Quatuor temporum, pro feriæ commemoratione, dicitur prima oratio, quæ concordat cum officio.

6 In faciendis commemorationibus magna eſt difficultas; ſed facilè erit, eas in ordinem debitum redigere, ſi orationes omnes quæ dici poſſunt in miſſa in tres claſses diuidemus. Prima erit orationum officij. 2. ordinariarum. 2.

extra-

extraordinariarum. Orat. officij, ſunt illæ quæ dictæ fuerunt in officio, & hæ primum locum occupant. 2. ſunt illæ quæ notantur 2. vel tertio loco dicendæ, & hæ cedunt tantùm orationibus officii. 3. ſunt illæ quæ aſsumuntur ad libitum ſacerdotis, vel pro deuotione petentium, & hæ cedunt omnibus alii. V. G. Si officium ſemiduplex, fiat commemor. de ſimplici, in miſsa, 2. oratio erit de ſimplici, tertia, quæ ſecundo loco dicenda erat: ſed ſi velis dicere orationem de aliquo Sancto, 2. oratio erit quę ſecundo loco dicéda erat, putà A cunctis, vel alia ſimilis, & tertia (ſi ſit ad libitum) poterit eſse de sãcto pro deuotione, & ſic de alijs. In votiuis autem ſeruetur dignitas orationum; vt de S. Trin. de Spiritu S. de Sacramento, de Sancta Cruce, ante votiuam de B. Maria, & de Angelis, & S. Ioanne Bapt. (ex noua rubrica in rec. miſs.) ante Apoſtolos.

7 Quandoque prima & 2. oratio ſub vna concluſione dicuntur, vt vnica videatur oratio in miſsa celebri;

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google

lebri; Quod accidit in collatione ordinum, conſecratione Epiſcoporum, Virginum, Eccleſiarum, & Altarium, benedictione Abbatum & Abbatiſsarum, cæmeterii benedictione, & conſecratione Regum, & Reginarum. At orationes pro gratiarum actione, quæ habentur poſt Miſsam de Trinitate, non ſunt recitandæ ſub eadem concluſione cum prima.

8 Cùm dicuntur plures orationes, vt vna oratio eadem ſit cum alia ibidem dicenda; oratio huiuſmodi (illa ſcilicet quæ eadem eſt, non alia) commutetur cum alia de Communi, vel proprio, quæ ſit diuerſa. Et eo caſu prima manet altera mutatur. Sed mutatio de dominica, aut de feria, aut de iis quæ ſunt ad libitum fiet in proximè ſequentem v. gr. Si fiat officiũ de S. Martino Epiſc. in dominica 22. poſt Pentecoſten, orationes ſecretæ ſunt eædem. ſed nunc ſecreta dominicæ vigeſimæ ſecundæ mutabitur in ſecretam Dominicæ 23. & ſic de aliis.

Dixi illa quæ eadem eſt, non alia

alia mutetur, quia ſi prima oratio ſit eadem, & ſecreta diuerſa, nulla eſt oratio mutandi ſecretam: idem dicendum eſt de poſt Comm.

De introitu, Kyrie eleiſon, & Gloria in Excelſis. Tit. 8.

QVotieſcumque eſt ſolemnitas aliqualis, vel ratione temporis, puta quia Sabbatum dicatum B. Virgini; *Nota quod ſemper dicitur Gloria in excelſis in Miſſis B. Mariæ, quæ dicuntur in die Sabbati, licet non ſit factum de ea officium, non verò aliis diebus, quando non eſt factum de ea officium*) vel quia eo die dicitur, obiit Sanctus, de quo Miſſa, quaſi in eius feſto, licêt non ſit factum eo officium; vel ratione cauſæ grauis & publicæ, conceditur Miſſis votiuis, hymnus Angelicus. Res autem grauis eſt, ea pro qua conuenit totus Clerus cum Epiſcopo. Si tamen paramenta adhibeantur violacea, tunc non dicitur Gloria, neque Gredo, & *Sacra Rituum Congregat.* vtrumque declarauit 19. Maij. 1607. *Niſi in Dominica dicatur Miſſa votiua ſolemnis, quia tunc dicitur Credo, etiam-*

ſi

etiamſi adhibeantur paramenta violacea.

De orationibus. *Tit.* 9.

1 IN feſtis duplicibus, dicitur vna tantùm oratio, niſi facienda ſit aliqua commemoratio quæ facta ſit in officio.

2 In feſtis ſemiduplicibus non dicuntur orationes plures tribus, niſi ratione commemorationum quæ factæ fuerunt in officio.

3 (Quotieſcumque ſuffragia conſueta Sanctorum dicuntur in officio, in miſsa 2. oratio *A cunctis* 3. ad libitum. Excipue tempus à Natiuit Domini ad Purificationem in quo 2. oratio, *Deus qui ſalutis*, 3. Eccleſiæ vel pro Papa, & à feria 4. cinerum, vſq; ad Dominicam Paſſionis excluſiuè, quo tempore, 2. oratio eſt de feria 3. A cunctis in ſemiduplicibus; at in miſſis de tempore 2. orat. A cunctis, 3. pro viuis & defunctis. Reliquis temporibus (excepto tempore à Dominica Paſſionis ad Dominicam palmarum excluſiuè, in quò in miſſis de tempore 2. orat. *Eccleſia*, vel pro Papa,

pa, 3. non dicitur, & in ſemiduplicibus 2. orat. de feria, 3. *Eccleſiæ*, vel pro Papa) 2. orat. eſt ſemper de B Maria pro temporis diuerſitate, 3. *Eccleſiæ*, vel pro Papa: Si excipias octauas B. Mariæ, & vigiliam, & octauam omnium Sanctorum, quibus diebus, 2. orat. de Spiritus Sancto, 3. *Eccleſiæ*, vel pro Papa. Quod idem ſeruatur in Miſſis Sanctæ Mariæ in Sabbato, quando de ea eſt factum officium. Sed in votiuis de B. Maria, 2. eſt de eo de quo factum eſt officium, 3. *Deus qui corda*, & in Miſſis votiuis de Sanctis Apoſt. Petro, & Paulo, quando 2. or. eſt, A cunctis, eius loco dicitur *Concede*.

4 Si cantandæ ſint duæ Miſſæ; à Dominica Paſſionis ad Dominicam Palmarum, de feſto, & de feria; in feſto ſemiduplici 2. orat. erit *Eccleſiæ*, vel pro Papa neque dicetur 3. tam in Miſſa de feſto, quam in Miſſa de feria.

5 Si tempore Paſſionis aut infra octauas Paſchæ & Pentecoſtes occurrat commemoratio de feſto ſimplici: in Miſſa non dicitur 3.

 orat.

Digitized by Google

orat. Quod intellige de Miſſis de tempore, aut de octauis.

6 In Dominicis infra octauas, dicuntur tantùm duæ orationes.

Accidit in Dominica priuilegiata, fieri tantùm commemorationem de die octaua, & tunc Miſſa, 2. orat. eſt de octaua 3. non dicitur.

7 In feſtis ſimplicibus, & feriis per annum dicũtur tres, aut quinque, aut ſeptem, aut plures, dummodò impares. *Sed nota, quòd etiam ſi liceat plures dicere ad libitum, hoc non eſt intelligendum eo ſenſu vt quaſcumque velis dicas, ſed eas priùs quæ in rubricis aſſignantur pro 2. vel 3. & tunc ſupra illas, quæ tibi magis placent addere poteris, cum debito ordine & numero. Verùm non licet relinquere eas quæ notantur 2. vel 3. loco dicendæ, & alias in earum locum ſufficere.*

8 In Miſſis, quæ ſolemniter dicuntur pro re graui (excepta Miſſa ſolemni pro gratiarum actione, quæ duas orat. admittit) dicitur vna tantùm oratio.

In Miſſis votiuis priuatis pro gratiarum actione, oratio gratiarum actio-

actione, tertio loco dicitur.

9 Si Superior decernat quotidie dicendam orationem, V. G. *Deus refugium*; tunc vel additur vti commemoratio in duplicibus, ſemid. & Dominicis; vel dicitur 3. loco ad libitum. Ita decreuit *Sac. Rit. Cong.* 28. *Aug.* 1627. At in feſtis 1. claſſis omittitur, imò etiam in feſtis 2. claſſis, ſaltem in Miſſa ſolemni. *Sed obſeruandum eſt, quod propter hanc orationem non licet omittere eas quæ in Miſſali ſigillatim aſſignantur. Vnde fit vt in Dominicis, & ſemiduplibus quando degnantur in ſpecies 2. & 3. loco dicendæ, tunc dicuntur 4. orationes; & in ſimplicibus, & ferijs quinque & ſeq. Hæc regula ſeruanda eſt in Miſſis quæ dicuntur ratione Confraternitatum.*

10 In Miſſa de Sancto, qui Titulus eſt altaris, de quo non recitatur officium, ſed Miſſa tantùm, ad eiuſdem Altare in die feſto illius, dicuntur tres orat. 2. de eo de quo factum eſt officium, 3. quæ alias 2. loco dicenda erat. *Huic Miſſæ hymnus Angelicus conuenit, ſed non ſymbolum.*

Digitized by Google

11 Quando non dicitur, *Dominus vobiſcum* ante orationem, tunc concluſio abbreuiatur V. G. Per Chriſtum Dominum noſtrum, vel, Qui viuis & regnas.

De Epiſtola, Graduali, Alleluia, Tractu, ac Euangelio. Tit. 10.

1 IN Miſsis de ferijs, in Aduentu, omittitur, *Alleluia*; cum ſuo verſu ſed non in votiuis, quæ dicuntur eo tempore.

2 Tractus non dicitur in feriali officio, à Septuageſima vſque ad Quadr. quando repetitur Miſsa Dominicæ, ſed dicitur in votiuis, quæ dicuntur eo tempore.

De Symbolo. Tit. 11.

1 SYmbolum dicitur quoties proprijs locis notantur, & prætereà ſingulis diebus Dom. & inf. oct. Sanctorum, in quorum feſto dicitur Symbolum.

In translatione Sanctorum, non dicitur Symbolum, niſi officium ſit duplex, quod translationi tantùm principalis Patroni concedit *Sacr. Rit. Cong.*

2 Con-

2 Conceditur Symbolum, in eo loco, vbi eſt inſignis reliquia.

Inſignis reliquia eſt, caput, brachium, crux, quibus Sac. Rit. Congr. 8. Apr. 1628. addit partem illam in qua paſſus eſt Martyr, modò ſit integra, & non parua. Sed hoc intellige de reliquijs approbatis. Quod declarauit eodem Sacr. Rit. Congr. 3. Iunij 1617.

3 Solus concurſus populi, non facit vt legitimè dicatur *Credo*.

De Offertorio, Secretis, Præfationibus, & Canone. Tit. 12.

1 IN Secretis terminatur prima, & vltima oratio, vſque ad finem, vt in primis orationibus. *Et reuera verba illa) orationes dicuntur ſecretò vſque ad illa verba in concluſione,* Per omnia ſæcula ſæculorum) *non impediunt quo minus 1. orat. ſecreta (cum plures dicuntur) terminetur integrè & ſecretè, vſque ad finem.*

2 *In Miſſis de feria priuilegiata, putà quatuor tempor. infra octauas, quæ habent Præfationes proprias, non dicitur alia præfatio quam*

Digitized by Google

Communis, imò & in vigilijs, ita decreuit Sacr. Rit. Congreg. 12. Decembris 1626. Excipe Miſſam Litaniarum maiorum, & minorum, in quâ ſemper dicitur præfatio Paſchalis, in tono ferialis.

3 Si infra octauam feſti habentis præfationem propriam occurrat feſtum ex maioribus, non habens præfationem propriam, dicitur præfatio propria octauæ, licet de ea nulla fiat commemoratio.

4 Quando Miſſa votiua pro re graui celebratur, dicitur Præfatio in tono ſolemni.

5 Infra Octauam Natiuitatis Domini, votiuæ Miſſæ non habent aliam præfationem, quàm de Natiuitate.

6 *Datur caſus quo ſeparari debeat Communicantes à ſua præfatione. Nam infra octauam Aſcenſionis, ſi occurret feſtum SS. Philippi & Iacobi, præfatio erit de Aſcenſione licèt in Miſſa nulla fiat commemoratio de octaua. Idem accidit in Miſſis votiuis. quæ dicuntur infra eandem octauam, & habent præfationem propriam.*

priam. Ita decreuit Sacr. Rituum Congr. 28. Auguſt. 1627.

De Communione, Orationibus poſt Communionem, Ite Miſſa eſt, vel Benedicamus Domino, Benedictione, & Euang. Ioannis. Tit. 13.

1 EVangelium S. Ioannis, ſemper legitur in fine Miſſæ, niſi quando fit de feſto; in aliqua Dominica, vel feria, quæ habet Euangelium proprium, quod legitur eius loco. *Euangelium autem reſpondens officio, vel nobiliori loco legendum, vel omnino omittendum. Idcircò in votiuis ſemper dicitur Euang. S. Ioan.*

2 In Dominica Palmarum in Miſſis priuatis, legitur Euangelium quod ponitur in benedictione Palmarum, loco Euangelij S.

3 In tertia Miſſa Natiuitatis Domini, legitur in fine Euangelium Epiphaniæ.

4 Quando dicuntur duæ Miſsæ, de feſto, & de feria, abſque vlla vtrorumque commemoratione le-

gitur Euangelium S. Ioannis in fine vtriuſque.

De ordinanda Miſſa ex ſupra dictis. Tit. 14.

1 MAior difficultas eſt in ordinandis Miſſis votiuis quæ petuntur infra octauas de eo ſancto cuius eſt octaua. Sed, habes ſuperiùs rubricam propriam. *Tit.* 4. *num.* 6.

De hora celebrandi Miſſam. Tit. 15.

1 LIcet celebrare hora cum dimidia ante ſolis ortum ex cauſa.

2 Priuilegiati vt hora ante, vel poſt, celebrare queant, poſſunt hora, ante, vel poſt, ſtatam horam à Summiſtis conceſſam, celebrare.

Vbi non eſt aurora phyſicè attendatur moraliter & politicè, quando ſcilicet ibi terminari ſolet hominum quies, & inchoari labor iuxta probatam locorum conſuetudinem.

3 Miſſa Parochialis ſine cantatur eſt priuata, non Conuentualis.

4 Si

4 Si propter terræ frigiditatem, populus veniat tardiùs ad Eccleſiam, pro Miſsa ſolemni, præſtat differri tempus recitandi horam Tertiam, quàm cantare Miſsam de feſto, ſeu de Dominica poſt Sextam. *Ita decreuit Sacr. Rituum Congr.*

De ijs, quæ clara voce, aut ſecretò, dicenda ſunt. Tit. 16.

1 CAueat Sacerdos, ne alta voce dicat *Memento Domine famulorum*, aut, *& omnium circumſtantium*, aut, *Memento etiam Domine*, aut, *Omnis honor, & gloria, &c.* Et verba conſecrationis.

2 Orationes ante Epiſtolam, in Miſſa ſolemni dicuntur alta voce à celebrante, & alia expreſsa in rubrica Miſsalis *tit. 16. num.* 1. ſed reliqua quæ non notantur alta voce dicenda, etſi dicantur alta voce in Miſsa priuata, tamen in Miſsa ſolemni dicuntur ſubmiſsa voce.

De ordine genuflectendi, ſedendi, & ſtandi in Miſſa priuata & ſolemni. Tit. 17.

1 SVnt quædam ad quæ genuflectendum, notatur *num.* 1. & 3. huius tituli in rubrica Miſſalis, ad quę celebrans in Miſsa conuentuali bis genuflectit, nempè cum priuatim legit: & iterum cùm publicè dicuntur: Sicuti fit, ad illa verba, *Et Incarnatus eſt*, in Symbolo priuato, & publico, ſi non ſedet celebrans.

2 In Miſsis priuatis, genuflectendum eſt tantùm vnico genu, & ſolùm ad prima verba verſuum; in Miſsa verò ſolemni genuflectendum eſt vtroque genu, vſque ad finem dum cantantur à choro.

3 Si non ſedet celebrans cùm cantatur in choro, *Et incarnatus eſt*, genuflectit in ſuperiori altaris gradu: ſi verò ſedet caput apertum tantùm profundè inclinat, ſed licet ſedeat in die Annuntiat. Beatæ Mariæ; & in tribus Miſſis Nat. Domini, debet diſcedere à ſede, vt genuflectat in ſuperiori altaris gradu.

4 Sub-

4 Subdiaconus tenens librum ad Euangelium, ſe gerit ac ſi eſſet marmoreum legile, & Acolythi, ac ſi eſſent marmorea candelabra. Reliqui verò (excepto Diacono qui genufectit verſu librum), quando eſt genuflectendum, dum legitur Euangelium genuflectunt verſus altare.

5 Canonici, & omnes his inferiores debent genuflectere (quando non ſunt parati) ad confeſſionem, cum ſuo pſalmo, Abbates non genuflectunt. Cantores autem, ſi tunc cantent *Introitum* ad lectorile, non genuflectunt.

6 In Miſſis feriarum Aduentus, Quadrageſimæ, Quatuor temporum, & vigiliarum, quæ ieiunantur, & in Miſſis defunct. genuflectendum eſt ad orationes, & dicto à celebrante *Sanctus*, vſq; ad *Pax Domini*, excluſiuè, quia ad illa verba ſurgendum eſt. Excipe ab his diebus (vigilias Paſchæ, Pentecoſtes, Natiuitatis Domini, & quatuor tempor. Pentecoſtes) *ex nona rubrica in recogn. Miſſ.* in quibus non eſt genuflectendum.

Digitized by Google

etiamſi adhibeantur paramenta violacea.

De orationibus. *Tit. 9.*

1 IN feſtis duplicibus, dicitur vna tantùm oratio, niſi facienda ſit aliqua commemoratio quæ facta ſit in officio.

2 In feſtis ſemiduplicibus non dicuntur orationes plures tribus, niſi ratione commemorationum quæ factæ fuerunt in officio.

3 (Quotieſcumque ſuffragia conſueta Sanctorum dicuntur in officio, in miſsa 2. oratio *A cunctis* 3. ad libitum. Excipue tempus à Natiuit. Domini ad Purificationem in quo 2. oratio, *Deus qui ſalutis*, 3. Eccleſiæ vel pro Papa, & à feria 4. cinerum, vſq; ad Dominicam Paſſionis excluſiuè, de quo tempore, 2. oratio eſt de feria 3. A cunctis in ſemiduplicibus; at in miſſis de tempore 2. orat. A cunctis, 3. pro viuis & defunctis. Reliquis temporibus (excepto tempore à Dominica Paſſionis ad Dominicam palmarum excluſiuè, in quò in miſſis de tempore 2. orat. *Eccleſiæ*, vel pro Papa,

pa,

pa, 3. non dicitur, & in ſemiduplicibus 2. orat. de feria, 3. *Eccleſia*, vel pro Papa) 2. orat. eſt ſemper de B Maria pro temporis diuerſitate, 3. *Eccleſia*, vel pro Papa: Si excipias octauas B. Mariæ, & vigiliam, & octauam omnium Sanctorum, quibus diebus, 2. orat. de Spiritus Sancto, 3. *Eccleſia*, vel pro Papa. Quod idem ſeruatur in Miſſis Sanctæ Mariæ in Sabbato, quando de ea eſt factum officium. Sed in votiuis de B. Maria, 2. eſt de eo de quo factum eſt officium, 3. *Deus qui corda*, & in Miſſis votiuis de Sanctis Apoſt. Petro, & Paulo, quando 2. or. eſt, A cunctis, eius loco dicitur *Concede*.

4 Si cantandæ ſint duæ Miſſæ; à Dominica Paſſionis ad Dominicam Palmarum, de feſto, & de feria; in feſto ſemiduplici 2. orat. erit *Eccleſia*, vel pro Papa neque dicetur 3. tam in Miſſa de feſto, quam in Miſſa de feria.

5 Si tempore Paſſionis aut infra octauas Paſchæ & Pentecoſtes occurrat commemoratio de feſto ſimplici: in Miſſa non dicitur 3.

 orat.

orat. Quod intellige de Miſſis de tempore, aut de octauis.

6 In Dominicis infra octauas, dicuntur tantùm duæ orationes.

Accidit in Dominica priuilegiata fieri tantùm commemorationem de die octaua, & tunc Miſſa, 2. orat. eſt de octaua 3. non dicitur.

7 In feſtis ſimplicibus, & feriis per annum dicũtur tres, aut quinque, aut ſeptem, aut plures, dummodò impares. *Sed nota, quòd etiam ſi liceat plures dicere ad libitum, hoc non eſt intelligendum eo ſenſu ut quaſcumque velis dicas, ſed eas prius quæ in rubricis aßignantur pro 2. vel 3. & tunc ſupra illas, quæ tibi magis placent addere poteris, cum debito ordine & numero. Verùm non licet relinquere eas quæ notantur 2. vel 3. loco dicendæ, & alias in earum locum ſufficere.*

8 In Miſſis, quæ ſolemniter dicuntur pro re graui (excepta Miſſa ſolemni pro gratiarum actione, quæ duas orat. admittit) dicitur vna tantùm oratio.

In Miſſis votiuis priuatis pro gratiarum actione, oratio gratiarum actio-

actione, tertio loco dicitur.

9 Si Snperior decernat quotidie dicendam orationem, V. G. *Deus refugium*; tunc vel additur vti commemoratio in duplicibus, ſemid. & Dominicis; vel dicitur 3. loco ad libitum. Ita decreuit *Sac. Rit. Cong. 28. Aug.* 1627. At in feſtis 1. claſſis omittitur, imò etiam in feſtis 2. claſſis, ſaltem in Miſſa ſolemni. *Sed obſeruandum eſt, quod propter hanc orationem non licet omittere eas quæ in Miſſali ſigillatim aſſignantur. Vnde fit vt in Dominicis, & ſemiduplibus quando degnantur in ſpecies 2. & 3. loco dicendæ, tunc dicuntur 4. orationes; & in ſimplicibus, & ferijs quinque & ſeq. Hæc regula ſeruanda eſt in Miſſis quæ dicuntur ratione Confraternitatum.*

10 In Miſſa de Sancto, qui Titulus eſt altaris, de quo non recitatur officium, ſed Miſſa tantùm, ad eiuſdem Altare in die feſto illius, dicuntur tres orat. 2. de eo de quo factum eſt officium, 3. quæ alias 2. loco dicenda erat. *Huic Miſſæ hymnus Angelicus conuenit, ſed non ſymbolum.*

 11 Quan-

11 Quando non dicitur, *Dominus vobiſcum* ante orationem, tunc concluſio abbreuiatur V. G. Per Christum Dominum noſtrum, vel, Qui viuis & regnas.

De Epiſtola, Graduali, Alleluia, Tractu, ac Euangelio. Tit. 10.

1 IN Miſsis de ferijs, in Aduentu, omittitur, *Alleluia*; cum ſuo verſu ſed non in votiuis, quæ dicuntur eo tempore.

2 Tractus non dicitur in feriali officio, à Septuageſima vſque ad Quadr. quando repetitur Miſsa Dominicæ, ſed dicitur in votiuis, quæ dicuntur eo tempore.

De Symbolo. Tit. 11.

1 SYmbolum dicitur quoties proprijs locis notantur, & prætereà ſingulis diebus Dom. & inf. oct. Sanctorum, in quorum feſto dicitur Symbolum.

In translatione Sanctorum, non dicitur Symbolum, niſi officium ſit duplex, quod translationi tantùm principalis Patroni concedit *Sacr. Rit. Cong.*

2 Con-

2 Conceditur Symbolum, in eo loco, vbi eſt inſignis reliquia.

Inſignis reliquia eſt, caput, brachium, crux, quibus Sac. Rit. Congr. 8. Apr. 1628. addit partem illam in qua paſſus eſt Martyr, modò ſit integra, & non parua. Sed hoc intellige de reliquijs approbatis. Quod declarauit eodem Sacr. Rit. Congr. 3. Iunij 1617.

3 Solus concurſus populi, non facit vt legitimè dicatur *Credo*.

De Offertorio, Secretis, Præfationibus, & Canone. Tit. 12.

1 IN Secretis terminatur prima, & vltima oratio, vſque ad finem, vt in primis orationibus. *Et reuera verba illa) orationes dicuntur ſecretò vſque ad illa verba in concluſione,* Per omnia ſæcula ſæculorum) *non impediunt quo minus 1. orat. ſecreta (cum plures dicuntur) terminetur integrè & ſecretè, vſque ad finem.*

2 In Miſsis de feria priuilegiata, putà quatuor tempor. infra octauas, quæ habent Præfationes proprias, non dicitur alia præfatio quam

Digitized by Google

Communis, imò & in vigilijs, ita decreuit Sacr. Rit. Congreg. 12. Decembris 1626. Excipe Miſſam Litaniarum maiorum, & minorum, in quà ſemper dicitur præfatio Paſchalis, in tono ferialis.

3 Si infra octauam feſti habentis præfationem propriam occurrat feſtum ex maioribus, non habens præfationem propriam, dicitur præfatio propria octauæ, licet de ea nulla fiat commemoratio.

4 Quando Miſſa votiua pro re graui celebratur, dicitur Præfatio in tono ſolemni.

5 Infra Octauam Natiuitatis Domini, votiuæ Miſſæ non habent aliam præfationem, quàm de Natiuitate.

6 Datur caſus quo ſeparari debeat Communicantes à ſua præfatione. Nam infra octauam Aſcenſionis, ſi occurret feſtum SS. Philippi & Iacobi, præfatio erit de Aſcenſione licèt in Miſſa nulla fiat commemoratio de octaua. Idem accidit in Miſsis votiuis, quæ dicuntur infra eandem octauam, & habent præfationem propriam.

priam. Ita decreuit Sacr. Rituum Congr. 28. *Auguſt.* 1627.

De Communione, Orationibus poſt Communionem, Ite Miſſa eſt, vel Benedicamus Domino, Benedictione, & Euang. Ioannis. Tit. 13.

1 EVangelium S. Ioannis, ſemper legitur in fine Miſſæ, niſi quando fit de feſto; in aliqua Dominica, vel feria, quæ habet Euangelium proprium, quod legitur eius loco. *Euangelium autem reſpondens officio, vel nobiliori loco legendum, vel omnino omittendum. Idcircò in votiuis ſemper dicitur Euang. S. Ioan.*

2 In Dominica Palmarum in Miſſis priuatis, legitur Euangelium quod ponitur in benedictione Palmarum, loco Euangelij S.

3 In tertia Miſſa Natiuitatis Domini, legitur in fine Euangelium Epiphaniæ.

4 Quando dicuntur duæ Miſsæ, de feſto, & de feria, abſque vlla vtrorumque commemoratione le-

gitur Euangelium S. Ioannis in fine vtriuſque.

De ordinanda Miſſa ex ſupra dictis. *Tit.* 14.

1 MAior difficultas eſt in ordinandis Miſſis votiuis quæ petuntur infra octauas de eo ſancto cuius eſt octaua. Sed, habes ſuperiùs rubricam propriam. *Tit.* 4. *num.* 6.

De hora celebrandi Miſſam. *Tit.* 15.

1 LIcet celebrare hora cum dimidia ante ſolis ortum ex cauſa.

2 Priuilegiati vt hora ante, vel poſt, celebrare queant, poſſunt hora, ante, vel poſt, ſtatam horam à Summiſtis conceſſam, celebrare. *Vbi non eſt aurora phyſicè attendatur moraliter & politicè, quando ſcilicet ibi terminari ſolet hominum quies, & inchoari labor iuxta probatam locorum conſuetudinem.*

3 Miſſa Parochialis ſine cantatur eſt priuata, non Conuentualis.

4 Si

4 Si propter terræ frigiditatem, populus veniat tardiùs ad Eccleſiam, pro Miſsa ſolemni, præſtat differri tempus recitandi horam Tertiam, quàm cantare Miſsam de feſto, ſeu de Dominica poſt Sextam. *Ita decreuit Sacr. Rituum Congr.*

De ijs, quæ clara voce, aut ſecretò, dicenda ſunt. Tit. 16.

1 CAueat Sacerdos, ne alta voce dicat *Memento Domine famulorum*, aut, *& omnium circumſtantium*, aut, *Memento etiam Domine*, aut, *Omnis honor, & gloria, &c.* Et verba conſecrationis.

2 Orationes ante Epiſtolam, in Miſſa ſolemni dicuntur alta voce à celebrante, & alia expreſsa in rubrica Miſsalis *tit.* 16. *num.* 1. ſed reliqua quæ non notantur alta voce dicenda, etſi dicantur alta voce in Miſsa priuata, tamen in Miſsa ſolemni dicuntur ſubmiſsa voce.

4 Subdiaconus tenens librum ad Euangelium, ſe gerit ac ſi eſſet marmoreum legile, & Acolythi, ac ſi eſſent marmorea candelabra. Reliqui verò (excepto Diacono qui genufectit verſu librum), quando eſt genuflectendum, dum legitur Euangelium genuflectunt verſus altare.

5 Canonici, & omnes his inferiores debent genuflectere (quando non ſunt parati) ad confeſſionem, cum ſuo pſalmo, Abbates non genuflectunt. Cantores autem, ſi tunc cantent *Introitum* ad lectorile, non genuflectunt.

6 In Miſſis feriarum Aduentus, Quadrageſimæ, Quatuor temporum, & vigiliarum, quæ ieiunantur, & in Miſſis defunct. genuflectendum eſt ad orationes, & dicto à celebrante *Sanctus*, vſq; ad *Pax Domini*, excluſiuè, quia ad illa verba ſurgendum eſt. Excipe ab his diebus (vigilias Paſchæ, Pentecoſtes, Natiuitatis Domini], & quatuor tempor. Pentecoſtes) *ex noua rubrica in recogn. Miſſ.* in quibus non eſt genuflectendum.

 7 Alijs

7 Alijs diebus genuflectendum eſt, initio ſacri canonis; vſque ad depoſitionẽ calicis incluſiuè. Sed poſt depoſitionem calicis ſtant omnes verſus altare in locis ſuis.

8 Subdiaconus tenens patenam, non genuflectit toties quoties celebrans.

9 Alij de clero à conſecratione vſque ad communionem duo genua flectere debent, cum tranſeunt ante altare: & item quando patet Sacramentum in altari: duobus quoque genibus genuflectendum eſt ad *flectamus genua*, & quoties cùm aliqua morula præſcribitur genuflexio.

10 In Miſsa ſolemni celebrans medius inter Diaconum, & Subdiaconum, ſedere poteſt à cornu Epiſtolæ dum cantatur *Kyrie eleiſon, Gloria, Epiſtola*, & *Graduale*, & *Credo*, Dixi dum cantatur *Epiſtola, & Graduale*, quia id non eſt expreſsè in rubricis, ſed conceditur *ex decreto Sacræ Rituum Congr.* ſi datur tempus.

In choro non ſedent qui actu cantant ex noua rubr. in rec. Miſſ.

11 Quan-

11 Quando Acolythi, ſedent; vna cùm celebrante ſedeant ſuper altaris gradu in cornu Epiſtolæ facie verſa ad celebrantem, non ad populum.

12 Dum oblata incenſantur, qui ſunt in choro ſedent adhuc.

13 Facta communione celebratis, & aliorum, ſedetur.

14 Clerus ſtat ad *Introitum*, *adorationes* (exceptis diebus ieiuniorum, & miſsis defunctorum) *ad Euangelium, ad Præfationem*. Item depoſito calice (& in diebus ieiuniorum, & Miſſis defunctorum ad *Pax Domini*) & *ad Orationes*, poſt comm. & ad alia vſque ad finem Miſsæ. Laici eaſdem regulas ſeruare poſsunt.

De coloribus paramentor. Tit. 18.

1 IN feſto Sacrorum Stigmat. S. Franc. adhibetur color albus. *ex decr. Sacra Rituum Congreg. 9. Decembris, 1623.*

2 *Regula in mutandis coloribus ea eſt, vt mutatio ſiat in primis veſp. feſti. Si autem veſp. non ſint integra, is color adhibendus eſt initio veſperarum, qui congruit illi*

de

de quo dicitur Cap. Si offic. & Miſſa diſcordant, color altaris ſequatur officium, veſtium autem Sacerdotis ſit color Miſſæ conformis, quæ diuerſitas accidit in feria 3. Rogat. & in vigilijs infra Octauas: pro Miſſa verò ſolemni conuenit vt Pallium altaris concordet cum colore paramentorum Miſſæ.

De qualitate parament. Tit. 19.

1 PLuuiali vtitur celebrans in proceſſionibus: Nota quod in proceſſionibus crux præferit debet à Regularibus cum velo pẽdente, ſeu pallio, ex decreto *Sacr. Rit. Cong. Ianu.* 1617 & a ſecularibus ſine velo, & *imago Chriſti terga debet vertere clero ſequenti, quaſi Chriſtus praire videatur: niſi ſit Archiepiſc. vel Papalis, in qua imago crucifixi reſpicit Archiepiſ. vel Papam, ſiue mediate ſiue immediate pracedant V. G. etiam ſi Canonici pracedant Archiepiſcopum poſt eius crucem.*

3 Qui Almutis vtuntur, debent eas deponere cum pluuiale induunt, nec debent eas deferre cum

ca-

caſula, aut cum Pluuiali, nec item ponere ſuper Altare.

4 Vbi pluuiale haberi non poteſt celebrans vtitur ſtola ſola, depoſito Manipulo (ſi iam habeat) tam in proceſſionibus, quàm in benedictionibus, quæ fiunt in altari. *Sed illud notandum eſt (in quo multi errant) quòd ſtola ſemper in modum crucis ante pectus geſtari debet, cingulo de more coniuncta, & vtrinque religata ſiue in Miſſa, ſiue extra Miſſam, ſiue in altari, ſiue extra altare, ſiue cum pluuiali, ſiue abſq; eo, dummodo adhibeatur ſuper albam: Quod ſi adhibeatur cum ſuper pelliceo ſoluta pendebit à collo hinc inde; quia ligari in modum crucis non poteſt.*

5 Nullus eſt Manipuli vſus extra Miſſam, tam pro Miniſtris, quam pro celebrante, & idcircò quoties celebrans deponit manipulum, deponunt etiam Miniſtri.

6 Cùm Diaconus induit ſtolam, oſculetur crucem, quæ eſt in medio eius.

7 Diaconus, & Subdiaconus non

vtun-

ſcopo conſecrata cum chriſmate, & reliquijs ſanctorum ab Eccleſia approbatorum. Quæ duo ſunt de ſubſtantia conſecrationis *ex Azorio lib. 10. cap. 27.* Sed *Suarez* tenet oppoſitam ſententiam quoad reliquias, *diſp. 81. ſect. 5.* vbi ait, ex vſu conſtare reliquias non eſse de eſsentia conſecrationis licèt (ſolum fuerit fortaſse hac de re præceptum, quia ceſsauit iam præceptum ceſsante ratione, & occaſione eius, quæ fuit ad reſiſtendum hæreticis honorem debitum reliquijs Sanctorum oppugnantibus. Quod patet ex vſu receptiſſimo.)

3 Debet hæc Ara eſse, vel incluſa, vel ſuperpoſita tabulæ ligneæ, vel alterus materiæ ad maiorem cautelã; ſed tamen emineat aliquãtulum neceſse eſt, vt eius limites à Sacerdote facilè dignoſci poſsunt.

Vbi habes in rubrica (tam amplia ſit ara vt hoſtiam, & maiorem partem calicis accipiat) hoc intellige tempore conſecrationis hoſtiæ, & calicis, quæ vtraque fieri debet in ara, & non extra.

4 Tribus mappis lineis benedictis

Digitized by Google

ceſſitas aliud ſuadeat: duplicatam vnam concedit rubrica, vt ſint tres ſaltem æquiualentes, non ergo duæ ſimplices tutta conſcientia ſufficiunt.

5 Nullæ coronides lignæ circa altaris angulos ducantur, quod vetitur in cærem. *Ep.* 1 *lib. cap.* 12.

6 Conuenit vt pallium altaris habeat in medio ſui crucem, ex Fortunato *lib.* 2 *Epiſt.* 3.

7 Crux cum imagine crucifixi ſemper collocari debet in medio altaris, niſi quando expoſitum eſt Sacramentum. *Hæc rubrica abſque vlla alia limitatione eſt intelligenda, ſiue celebretur in altari cuius con ſeu tabula picta, aut ſtatuta eſt ipſamet Chriſti crucifixi imago; siue etiam celebretur in altari in quo continuè in tabernaculo immobili Sanctiſſimum aſſeruatur Sacramentum. Illud quoque notandum eſt, quòd crux ita locari debet. vt per eius æquet altitudinem candelabrorum, & crux ipſa tota, candelabri ſuper emineat si commodè fieri poteſt.*

8 Ru-

8 Rubrica præſcribit duo candelabra cum candelis accenſis. Sufficere vnicum lumen in neceſſitate, concedit Azorius, *l.10.c.28.q.5.* imò ſebaceam ex ſeuo, quod vltimum negat *Suar. diſ.81.ſec.6.*

9 In Miſſis priuatis niſi aliud exigat ratio feſti, non conuenit accendere quatuor candelas in altari, ne quidem Vicarii Generalibus, licet ſint Protonotarij, ſicut nec eiſdem miniſtrari â duobus Capellanis. Ita decreuit *Sacra Rituum Congreg 7. Auguſti* 1627.

10 *Præſcribitur item tabella ſecretarum, cuſſinus ſupponendus Miſſali, cereus accendendus ad eleuationem Sacramenti, & campanula pulſanda. Sed hæc rubrica & si clariſſima tamen negligitur à pleriſque.*

11 Ampullæ debent eſſe vitreæ, non argenteæ, nec contingat error in calice, ob denſiorem materiam, qua difficile vinum cognoſcitur ab aqua.

12 Manutergium non debet poni ſuper altare, ſed in feneſtella, aut parua Menſa, cum peluicula, & ampullis.

13 Su-

13 Super altare nihil omninò ponatur quod ad miſsæ ſacrificiũ, vel altaris ornatum non pertineat. Non igitur birretum Sacerdotis, ſiuè in principio, ſiuè in fine miſsæ: neque ſudariolum ad emungendas nares, quod à cingulo pendens ad dexteram portari debet; Neque almutia celebrantis Canonici, aut Beneficiati.

14 In altari vbi celebrauit Epiſcopus proprius in ſua Diœceſi, nullus celebrare debet ſine eiuſdem licentia, quæ tacita ſufficit in neceſsitate. Idem ſeruari debet reſpectu Legati à latere, intra fines ſuæ Legationis.

15 In altari priuati oratorii cui conceditur ex priuilegio apoſtolico celebratio miſsæ, exceptis ſolemnioribus feſtis, non poteſt in eis celebrari in Natali Domini, Epiphania, Paſchate, Pentecoſte, Annunciatione, Aſsumptione B. Virg. feſto SS. Apoſtol. Petri, & Pauli, & omnium SS. ex decreto Sac. Rit. Cong. 17. Nouemb. 1607. *Nomine Paſchatis, & Pentecoſtes, dies tantùm prima intelligitur.*

16 Vm-

16 Vmbraculum, ſeu Baldachinum, ſuper Altare appendi conuenit, forma quadrata colore conuenienti.

17 Tabernaculum in quo aſſiduè aſſeruatur Sacramentum, conopæo veſtiri debet eius coloris, cuius eſt pallium Altaris: ſed pro nigro ponitur violaceus, in honorem Chriſti viuentis.

18 *Sepimento Altaria munda conſeruantur, quo arceantur laici, ne Altaribus inhæreant indecore.*

[Hic eſto finis primę partis, Tractatus primi.

PARS

Digitized by Google

4 Quod iubetur in Rubrica, vt perlegatur, ſiue perlegatur Miſſa, eo fine fit, vt ſi mutanda ſit oratio, quæ ſit eadem cum alia, opportunè mutationem prouiſum ſit.

5 Calix non debet fieri ex ære, neque ex aurichalco, ſed potiùs ex ſtanno.

6 Durat conſecratio Calicis, donec frangatur, vel intus de nouo, auro liniatur.

7 In medio purificatorii debet pingi crux acu.

8 Parua palla linea debet eſſe eiuſdem materiæ, cuius eſt corporale, & eodem cultu, veneranda, & non tagenda a laicis, neque a ſacratis fæminis.

9 Conuenit, vt burſa corporalis, habeat crucem in medio.

10 Quæ pars burſæ aperta eſt, celebrantem reſpiciat, velo anteriori ſuper eam reuoluto.

11 In extrema corporalis, & palæ ſuperiori parte poteſt ſericum, & aurum addi.

12 Corporale ita plicari debet, vt nec initium eius, nec finis appareat.

13 Non

Digitized by Google

13 Non ſunt lauanda corporalia in communi vaſe, ſed in proprio ad id deſtinato

14 Poſſunt corporalia tangi poſt eorum benedictionem, & lotionem, ſed non poſt vsum: neq; poſt lotionem debent iterum benedici.

15 Si immunda notabiliter ſunt, peccat mortaliter in eis celebrans.

16 Paramenta non debent poni in Altari in quo miſſa eſt facienda niſi pro ſolis Epiſcopis, & Cardinalibus vt *Decr. Sacr. Congreg. 7. iulij* 1612. deficiente verò Sacriſtia ponatur menſa ſeparata.

17 Si in caſu neceſſitatis ponantur in Altari, numquam in medio Altaris, ſed in cornu Euangelij collocentur.

18 Birretum deponens Sacerdos vt paramenta induat ne illud ſuper Miſſale deponat, neque ſuper Calicem ſcopis ſe purget, & mundet à puluere.

19 Si figura paramenti deſtruitur vel inepta ſit ad vſum ſacrum amittitur benedictio.

20 Cingulum nondum ruptum, poteſt nodo reſarcini: quod ſi

rum-

rumpatur, altera quidem parte poteris vti, non autem toto per nodũ reſarcito, quia forma amiſſa eſt. Et nota quòd ligamina quibus vere te cingis ſunt magis de forma cinguli, quam illæ eiuſdẽ partes, quæ pendent verſus terram, vt ſcias ferre iudiciumde eodem benedicendo iterum.

21 Si quis celebret cum enormiter immundis paramentis peccat mortaliter, lauanda verò ſunt in proprio vaſe. *De conſecr, d. 4. c. omnis.*

22 Benedictionem veſtium, eſſe ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis, cenſet *Tabien. V. Abbas numero* 12 *Vgolinus de Epiſcopi capitulo* 32. *numero* 9. quam idcirco Epiſcopi alijs non poſſunt ſine Papæ facultate delegare.

23 In Clericis peregrinis, & ruſticanis tolerandæ ſunt breuiores veſtes, non tamen ſupra medium crus. *Homob. tr. 4. q. 145.*

24 Concilium Palentinum ſub Vrb. 6. definiuit coronam Sacerdotis eſſe debere ad menſurã maioris hoſtiæ. *Toletan.* 4. coronam

C Cle-

Digitized by Google

Clerici ad menſuram minoris hoſtiæ: ergo Diaconorum, & Subdiaconorum erit formæ mediæ.

25 In amictu, manipulo, & ſtola, cruces adeſse debent, quas oſculari debemus, dum eas accipimus. Sed omittant ſignum Crucis, quod prçter rubricam, ſibi faciunt quidam manu, & amictu ſimul à fronte ad pectus: vel ſignēt ſe manu tantum antequam accipiant amictum.

26 *Nota, quòd dum alba induitur Sacerdos ab alio accipit ſubmittens caput iunctis manibus.*

27 Ligari debet manipulus infrà cubitum, non ſupra, nec longius à manu.

28 Stola imponitur collo, non longè à collo, longè enim à collo prium eſt Epiſcopi.

29 Tranſuerſando ſtolam ante pectus, Sacerdos ducit partem à ſiniſtro humero pendentem ad dextram, tum partem à dextro humero pendentem ad ſiniſtram.

30 Planeta recentiori vſus habet ſpeciem columnæ à parte poſteriori, ab anteriori verò crucem, quaſi

quaſi ſacerdos ſit inter columnam, & crucem Chriſti.

31 Annuli vſus expreſsè prohibitus fuit in Miſsa Protonot. non participantibus, & quibuſcumq; *Doctor. à S. R. Cong. 11. Feb 1623. & item Canon. Cathedr. 20. Nouemb.* 1628. & Canonic. nomina veniunt etiam dignitates quęcumque, ſiue ſint de gręmio Capituli, ſiue non.

De ingreſſu Sacerd. ad Altare. T. 2.

1 SAcerdos omnibus paramentis indutus, accipit manu ſiniſtra Calicem, quem portat eleuatum ante pectus burſam manu dextra ſuper Calice tenens & facit reuerentiam Cruci, vel imagini, quæ eſt in ſacriſtia, capite cooperto, & profundè inclinato.

2 Si contigerit Sacerdotem tranſire ante Altare maius capite cooperto, faciat ad illud reuerentiam: ſi ante locum Sacramenti, genuflectat cooperto capite: Sacramento verò patente in Altari genuflectat detecto capite, & cautè ſe gerat dum mouet manum dextram ad dete-

Digitized by Google

gendum caput, neque incedat idcircò longiùs aperto capite, quòd titulo maiores reuerentiæ aliqui faciunt, ſed minùs cautè, ob Calicem quem manu geſtant.

Si contigerit tranſire ante Altare vbi miniſtratur Sacramentum, vel vbi expoſitum eſt, genuflectat vnico genu detecto capite: idem obſeruet ſi aduertat in Altaribus minoribus adhuc eſſe poſt conſecrationem, Sacramentum, ſed in eleuatione hoſtiæ, vſque ad Calicis depoſitionem, duobus genibus ſit adoratio.

4 Si tranſeat ante Altare, in quo ſit expoſita ſolemniter reliquia inſignis Sancti de quo ſit feſtum ibidem: conuenit vt apertum caput inclinet illi profunde. In alijs reliquiarum expoſitarum caſibus, habeatur ratio Altaris tantùm.

5 Cùm peruenerit ad Altare, ſtans in plano capellæ, ante infimum gradum, detecto capite, altari profundè inclinat. Si autem

in

in eo ſit tabernaculum SS-Sacra-menti genuflectit.

6 *Nota, quòd non licet celebrare te-cto capite ſine iuſta cauſa, & legitima diſpenſatione.*

7 Explicandum corporale eſt, ita vt ora corporalis oram Altaris tangat, eo fine, vt manus, quæ ante conſecrationem tenentur extra corporale, poſt conſecrationem intra corporale contineantur commodiùs:

8 *Ita aptandum eſt velum tam initio, quàm in fine Miſſæ poſt communionem, vt in anteriori parte lateat totus calix.*

9 Si conſecrandæ ſint hoſtiæ in aliquo vaſe mundo benedicto, debet vas, illud cooperiri aliqua patena, vel palla, ante, & poſt conſecrationem: vel ſi pyxis proprium habeat operculum, eodem tegatur.

10 *Apertio Miſſalis ad Sacerdotem ſpectat*, in Miſſis priuatis.

11 Sacerdos inchoaturus Miſſam antequàm diſcedat ab Altari priùs, facit cruci reuerentiam, cum capitis profunda inclinatio-

Digitized by Google

tione, tum vertit ſe à cornu Epiſtolæ, iuxta motum naturalem, hoc eſt à ſiniſtro latere Altaris ad dextrum.

12 Miſſa ſolemnis, principalis, & conuentualis eſt eadem. Sed alia eſt ſolemnis: alia minùs ſolemnis. Solemnis eſt ea in qua nihil omittitur, quòd ad ſolemnitatem ſpectet: minùs ſolemnis eſt ea in qua omittitur incenſatio, & pacis oſculum. In minùs ſolemni, Subdiac. portat Calicem, Diaconus librum de Sacriſtia ad Altare. Hic depoſito & aperto libro, deſcendit ad celebrantem, cum quo confeſſionẽ facit, & interim Subdiaconus explicato corporali, collocat Calicem in medio Altaris, & finita Miſſa reuertuntur eodem modo in Sacriſtiam. In ſolemni verò collocantur neceſſaria ſuper credentia cooperta linteo, nimirum Miſſale vnum, ſeu duo pro Epiſtola, & Euangelio cantandis, velum longum pro Subdiacono, peluicula cum vrceolis, & manutergio, Calix cum purificatorio hoſtia in patena, palla, velum.

velum, burſa cum corporali, Calix autem erit in medio credentiæ, cętera hinc inde. *Hæc omnia debent cooperiri velo oblongo vſque ad terram vnde quaque pendente.*

13 Antequam celebrans exeat è Sacriſtia cum Miniſtris, imponat (capite aperto) incenſum in thuribulum, miniſtrante Diacono nauiculam, & thuriferario thuribulum, cũ benedictione. Thuriferarius autem portans thuribulũ manu dextra, in annulum quidẽ maiorem pollice immiſſo, annulum verò catenæ mediæ, ſiue operculi, annulari digito ſuſtentans, & nauiculam (illius ſcilicet pedem) ſiniſtra manu tenẽs, ita vt pars, quæ aperitur à parte exteriori ſit, non pectus reſpiciat, præcedit ante omnes, ſicut in ſacris proceſſionibus. Diaconus, & Subdiaconus procedunt capite operto, vnus poſt alium. Pares autem cum celebrante, ſi hic pluuiali ſit indutus pro aſperſione aquæ benedictæ.

14 Acolythi debent eſſe pares ſtatura, vt æqualia in motu ſint candelabra, ferant autem eadem

Digitized by Google

rali, ita vt qui à parte dextra incedit, apponat dextram nodo candelabri medio , ſiniſtram pedi eiuſdem, & qui à ſiniſtra incedit è conuerſo, ſiniſtrā nodo, dextram pedi: Si adſit cęremoniarius procedit ſolus poſt Acolythos.

15 Candelabra cum candelis accenſis collocantur in cornibus menſę anterioribus, vt vſui prȩſto ſint Acolythis.

16 Birreta celebrantis, (qui dat Diacono ſuum,) & Miniſtrorum, deponuntur à cæremoniario extra credentiam, ſuper aliquod ſcamnum, putà vbi ſunt ſeſſuri, vel in alio loco decenti.

17 Antequàm celebrans incipiat confeſſionem genuflectit, ſi in Altari eſt tabernaculum SS. Sacramenti, vel ſi nō eſt, caput profundè inclinat Cruci: Miniſtri verò tā Diaconus, quàm Subdiaconus, & omnes alij etiā cruci, quæ in Altari eſt genuflectunt in tota Miſſa, quando contigerit tranſire ante illam, quod expreſsè habetur *tit. 4. rubric. nu. 7.*

18 Ad confeſſionem genuflectunt

ſtunt Acolythi, & Thuriferarius, propè credentiam? Cæremoniarius ſi adeſt genuflectit vbi vult, a latere commodiori ad functionem ſuam, cui neque ſtanti aſſignari poteſt certus locus in Presbyterio, vt plurimum ſtabit à cornu Epiſtolæ.

19 Si dum celebratur ſolemniter in Altaribus minoribus, contingat tranſire ante Altare maius, vel SS. Sacramenti, fiat vt ſupra in Miſſa priuata: Sed celebrans ſemper detegat caput, quia non geſtat Calicem, & faciat inclinationem, vel genuflexionem, medius inter Miniſtros, qui eadem cum ipſo præſtare debent.

De principio Miſſæ, & Confeſſione facienda. *Tit. 3.*

1 SAcerdos pro confeſſione facienda, deſcendit in piano Capellæ.

2 Si celebraturus ſit coram Summo Pontifice, ſiſtat ſe in infimo gradu Altaris à cornu Euangelii, ante ipſum pontificem, vbi genuflexus expectat benedictionem, qua accepta erigit ſe, & ſtans ſi-

quantùm verſus ad Altare, incipit Miſſam. Si autem ſit coram Cardinale, Legato ſedis Apoſtolicæ intrà fines ſuę Legationis, Patriarcha in locis ſuæ iuriſdictionis, Archiepiſcopo in tota eiuſdem Prouincia: Epiſcopo in ſua Diœceſi, etiam in Eccleſijs Regularium, & exemptis: ſtans in infimo gradu à cornu Euangelij, dato ſigno profunde eis inclinat caput, & verſus ad Altare incipit Miſſam. Miniſter autem in his caſibus erit in cornu Epiſtolæ. Cũ alijs Principibus, & Prælatis debet Sacerdos ita ſe gerere, vt eos quidem honoret, ſed parciùs quàm prænominatos in rubr. Putà antequàm accedat ad Altaris gradus, Calicem tenens manibus, vt ſupra ſeſe illis inclinet capite tecto, profundè & profundiùs, pro dignitate perſonarum. Idem præſtare poterit in fine Miſſæ recedens ab altaris gradibus, dum adhuc eſt in plano Capellæ.

3 Quemadmodum celebrans non debet quemquam aduertere in alio altari celebrantem etiamſi

Sa-

Sacramentum eleuet: Sic nec Miniſtri parati: non verò inferiores Miniſtri qui eo caſu poſsũt genuflectere, & adorare Sacramentum.

4 Cum ſeipſum Sacerdos ſignat, ſiniſtram ponit infra pectus, ita tamen vt ſiniſtra manus ſit extra terminos crucis à dextra impreſſæ, ſed ſupra ciugulum eam ponat.

5 Benedicens aliquid in Altari, ſiniſtram ponit ſuper Altare, quia non decet ſiniſtram manum ſuſpenſam quaſi in aere teneri. Quod item ſeruari debet, quoties præſtandum eſt aliquid vnica manu, V.G. voluenda ſunt folia Miſsalis, vel aliquid ſimile agendum, tunc enim alia manus deponi debet, & numquam vnica manus ſuſpenſa teneri.

6 Non debet addi nomen patroni, aut alicuius Sancti in Confeſſione pro arbitrio, ſine Papæ licentia.

7 Cùm celebrans dicit, *& vobis fratres, & vos fratres. Miſereatur veſtri*, conuertitur paululùm, verſus miniſtros, in Miſſa ſolemni: & Miniſtri reciprocè cum dicunt,

Digitized by Google

cunt, & *tibi Pater*, & *te Pater*, *Miſereatur tibi*, inclinant verſus celebrantem. Ad *Miſereatur*, adhuc inclinati manent, ſed ad *Indulgentiam* ſtant. Sed in Miſſ. priuileg. Sacerdot. non conuertitur.

8 *Signa crucis ſibi adhibent Miniſtri vnà cum celebrante in tota Miſſa, excepto Subdiacono dum patenam tenet.*

De Introitu, Kyrie eleiſon, & Gloria. *Tit. 4.*

1 OSculatur Sacerdos Altare in medio, non à latere.

2 Vbi non ſunt reliquiæ Sanctorum (ex diſpenſatione Apoſtolica) in altari omitti debent verba *quorum reliquia hic ſunt*, eoq; caſu oſculum Altaris fieri debet, ad ea verba, *indulgere digneris.*

3 In deoſculatione ſiue Altaris, ſiue libri, ſiue alterius rei nunquam producitur ſignum Crucis pollice, vel manu ſuper id quod oſculandum eſt.

4 Cùm Sacerdos dicit *Gloria Patri*, conuertere debet caput ad Cru-

Crucem, non perſonam.

5 Oportet iungere manus in verbo *Amen*, in fine Hymni angelici, peracto ſigno crucis.

6 In Miſsa ſolemni, cùm Sacerdos aſcendit ad Altare, Diaconus ſiniſtra manu, Subdiaconus dextra, albam, & veſtem anteriorem celebrantis, paululum eleuant: & ſolus Sacerdos oſculatur Altare. *Miniſtri verò neque oſculantur, neque tangunt, ſed ſuo quiſque loco genufleƈtit, & ſtatim ſurgit; quod ſemper obſeruent, etiamſi celebretur in Altaribus vbi non eſt Sacramentum, ſed ſola crux cum imagine Crucifixi.*

7 Oſculato Altari à celebrante ſequitur incenſatio. *Nota quod ſi quidpiam aliud miſceatur cum incenſo, maior quantitas ſemper debet eſſe intenſi, vt incenſum dici queat.*

Regula ſeruanda pro incenſatione facienda.

NAuicula datur à thuriferario, Diacono miniſtranti ſine oſculis. Subdiaconus in hoc

caſu

caſu ſtat à ſiniſtris celebrantis: Thuriferarius verò ſuſtentat annulū maiorē, manu ſiniſtra, & eleuato altera annulo operculi, manu dextra, eademque manu complectente catenulas circa medium earum, inter operculum, & thuribulum, flexoque quaſi genu dextro offert thuribulum æqualiter eleuatum ad nauiculæ altitudinem, Celebranti.

Tunc Diaconus parùm inclinatus versùs celebrantem, dicit, *Benedicite Pater Reuerende*, & oſculatur cochlear, & manum celebrantis, ante, & poſt; at celebrans manum ſiniſtram pectori admouet, & dextra ſumit ter, & ter immittit incenſum in thuribulum de nauicula, dicens, interim, *Ab illo benedicaris*, *&c.* & depoſito cocleari producens manu dextra ſignum crucis, ſuper thus, in thuribulo, illud benedicit. Poſtea Diaconus dimittit nauiculam in manu thuriferarij, qui eam accipit ſine oſculis, demiſſoque operculo ſtatim tradit thuribulum Diacono, qui dat illud celebranti, oſculata

lata priùs catenularum ſummitate, & manu illius dextra.

(Nota pro faciliori intelligẽtia eorum, quæ ſeruari debent in incenſatione, quòd Altare biſarium diuiditur, nempe in planitiem, ſeu menſam, & frontem, ſeu faciem: planities eſt pars ſuperior, id eſt tabula Altaris: frons verò, anterior pars. Planities diuiditur in partem anteriorem, & poſteriore; frons verò non diuiditur, ſed vocatur anterior pars ſimpliciter. Quælibet harum partium tam anterior, quàm poſterior planitiei, & frons Altaris, incenſari debet triplici ductu ab vtroque latere, vt clariùs patebit, & præ oculis exhibebitur in imagine ſuppoſita. His præmiſſis: cum celebrans acceperit thuribulum à Diacono, facta cruci reuerentia profunda, vel genuflexione Sacramento, eam ter incenſabit nihil dicens, neque in tota hac incenſatione: & facta iterum cruci reuerentia, vel genuflexione Sacramẽto, incenſat altare, non candelabra, (quod bene nota,) ſed poſte-

riorem

riorem planitiei partem, æquali diſtantia (provt, diſtribuuntur candelabra) linea recta, à medio eius vſque ad cornu Epiſtolæ, vbi demiſsa manu thurificat illius poſtremam partem inferiorem, mox ſuperiorem, bis ducto thuribulo: & conuerſus ad Altare, eleuans manum incenſat eius planitiem, ſeu menſam, in parte anteriori, ter ducens thuribulum, linea tranſuerſali, quaſi per ſemicirculos, vſque ad medium, vbi facta cruci reuerentia, vbi genuflexione Sacramento, procedendo thurificat aliud latus Altaris, nempe poſteriorem planitie partem, triplici ductu, linea recta: vſque ad cornu Euangelij, & pariter incenſata inferiori, & ſuperiori parte ipſius cornu Euangelij, duplici ductu, adhuc ſtans ibidem, eleuans thuribulum, ter incenſat anteriorem planitiei partem, linea tranſuerſali, quaſi per ſemicirculos verſus medium Altaris, vt fecit in cornu Epiſtolæ: deinde manu aliquantum demiſsa, incenſat frontem ter ducens thuribulum,

bulum, dum procedit à cornu Euangelij, vſque ad medium Altaris, & facta cruci reuerentia, vel genuflexione Sacramento, incenſat ſimiliter reliquam faciei partem, vſque ad cornu Epiſtolæ, vbi reddit thuribulum ipſi Diacono. *Subinde nota, quod & ſi pauciora ſint, quàm ſex candelabra, adhuc triplici ductu thuribuli incenſatur vnumquodque latus Altaris: Nota præterea, quod cùm celebrans incenſat, Diaconus, & Subdiaconus inſeruiunt hinc inde, eleuando planetæ eam partem, quæ eſt circa eius brachia, vt non impediatur; altera eorum manu pectori admota.*

Si fuerint reliquiæ, ſeruentur quæ in Miſsali notantur.

Nota numeros ſequentis imaginis, ſic facite, intelliges, quæ ſupra ſcripſimus de incenſationibus.

Diaconus in accipiendo thuribulo à celebrante, oſculatur primò manum eius, tum catenularum ſummitatem, eumque incen-

ſe locat i   cundum gradum, & Subdiaconus in plano capellæ formantes lineam rectam.

10 *Quando Diaconus, & Subdiaconus aſcendunt ad altare, faciunt prius genuflexionem in medio vnde deſcendunt, ſed non debent aliam iterum facere ad altare: & vice verſa quando deſcedunt ab altari genuflectunt, ſed nullam aliam faciant genuflexionem reuerſi ad loca ſua.*

11 Cùm celebrans dicit *hymnum angelicum* caput inclinant Miniſtri cum eo, & cum eodem ſe ſignant in fine.

12 Si ſedendum erit, parato ſcamno oblongo, & decenter veſtito; à latere Epiſtolæ, in plano capellæ, poſtquàm celebrans dixerit ſecretò totum hymnum Angelicum, facta Cruci à celebrante inclinatione, ſeu genuflexione Sacramento, & à miniſtris ſemper genuflexione, deſcendunt vnus poſt alium, per breuiorem viam, à latere Epiſtolæ, ad ſedem paratam, in qua ſedent, cooperto capite: quod tamen aperiunt cum

incli-

inclinatione ad ... eiuſdem hymni, ad quæ inclinandum notatur *in rubr. parte ſecunda, titulo 4. num. 5.* dum cantatur à choro. In fine verò non ſe ſignant rurſus ſigno Crucis, quæ omnia, & in Symbolo ſunt obſeruanda.

13 Sedet celebrans medius inter Diaconum à dextris, & Subdiaconum à ſiniſtris: ſtant Acolythi regulariter ad credentiam.

14 Reuerſi ad altare, dimiſſis birretis procedunt vnus poſt aliũ, per planum capellæ, & facta in medio reuerentia altari, vel genuflexione Sacramento, aſcendunt quiſque ad locum ſuum, vno remanente poſt alium.

15 *Si ſedendum non ſit* (quod maximè decet coram Sacramento in altari expoſito) *ſtabunt apud altare quaſi pares, à principio, vſque ad finem dicti hymni cantati à choro, & inclinabunt vt ſupra,* finitoque hymno, facta à Miniſtris, genuflexione ibidem, deſcen-

ſcendent ij ad gradus ſuos, vt vnus ſit poſt alium.

De Oratione, Tit. 5.

1 PRæter extenſionem, & iunctionem manuum, quæ prȩſcribuntur Sacerdoti dicturo, *Dominus vobiſcum*, earumdem eleuationem addit *Cæremoniale Epiſcoporum lib. 2. cap. 8.*

2 Qui vtantur per ſpicillis, nunquam deponant ea ſuper corporale.

3 Dubitant nõ pauci de ſitu manuum tempore orationum, & Canonis, ſed rubrica apertè docet, quod ita debent extendi ante pectus, vt palma vnius manus reſpiciat alteram, digitis omnibus ſimul iunctis, quorum ſummitas humerorum altitudinem, diſtantiamque non excedat, non igitur debent demitti ad pectus, vel infra pectus, ſed ad humerorum altitudinem eleuari.

De

De Epiſtola, Graduali, & alijs, vſque ad Offert.

Tit. 6.

1 DVm ſignatur liber Euangeliorum, ſiniſtra manus apponi debet eidem libro.

2 Signa in fronte, ore, & pectore fiunt pollice tantum, *multi conuertunt ſe ad crucem, vel verſus Sacramentum initio Euangelij, ſed hoc eſt præter rubricam.*

3 Si plures Prælati æquales interſint Miſſæ, nulli dabitur liber oſculandus, nec etiam celebranti: ſi plures inæquales, digniori tantùm.

4 Tolerari poteſt illa conſuetudo, qua defertur liber prælato, continuante celebrante Symbolum, non autem tolerari debet altera, qua prælatus oſculatur librum, dicto Offertorio, cum non dicitur *Credo.* Miniſter librum defert ſine vlla reuerentia ad prælatum, ſed poſtquam ille fuerit oſculatus, libro ſtatim clauſo reuerentiam illi debitam faciet: Ille verò tantum qui librum oſculatur dicere debet, *per Euangelica*

ca dicta, &c. ſunt enim verba, oſculantis propria, quæ ideò omiſſo oſculo omittuntur, & in Miſſa Defunctorum.

5 *Ex Decretis Congreg. Cardinalium ſuper negotia Epiſcoporum, 22. & 28. Auguſt. 1589.* non defertur liber oſculandus Vicario, Apoſtolico, neque Commendatario, ſeu eiuſdem procuratori, *ex decr. Sacr. Rituum Congr. 17. Sept.* 1611. neque alijs à SS. Pontifice Cardinali in loco ſui Tituli, Legato intra fines ſuæ legationis, Patriarchæ, in loco ſuæ iuriſdict. Archiepiſcopo in ſua Prouincia, Epiſcopo in ſua Diœceſi, & ſine facultate ſedis Apoſtolicæ: Principibus autem magnis ex tolerantia, non autem inferioribus laicis. & illis alius liber deferendus eſt. & non idem ipſe celebrantis, qui proprium eo caſu ſemper oſculari debet librum.

6 Quando in Symbolo celebrans dicit *adoratur*, caput inclinat, ſed non ad ſequens verbum *conglorificatur*, in fine Symboli ſignat ſeipſum, ad verbum *Amen,*

Amen, iungit manus.

7 In Miſsa ſolemni, Subdiaconus circa finem vltimæ orationis, comite Cæremoniario procedit ad cantandam Epiſtolam. Comitatur autem Subdiaconũ à ſiniſtris eiuſdem, quod & alias facit, genuflectens cum eo vnico genu, in medio Altaris.

8 Cantari debet Epiſtola, iuxtà cornu Altaris, vbi celebrans legit Epiſtolam, in plano Presbyterij.

9 *Si inferior Subdiaconus cantare velit Epiſtolam, ne ſacras induat veſte, ſed ſuperpelliceum tantum.*

Epiſtola cantata Subdiaconus, facta iterum genuflexione Altari in medio, redit ad celebrantem, & genuflectens oſculatur eius manum, & ab eo benedicitur, prætercuam in Miſſis Defunctor. poſtea idem Subdiac. defert Miſsale celebrantis ad cornu Euangelij, & ibi miniſtrat celebranti.

11 Diaconus defert librum Euangeliorum nullo comite (comes enim datur Miniſtris ad aliquid cantandum, aut quando

do exeundum eſt à Presbyterio) & collocat in medio Altaris, *Interim notandum, quod celebrans non habet interrumpere Euangelium, quod legit vt ea præſtet, quæ circa Diaconum ſunt peragenda, ſed hic expectet finem, & lecto Euangelio ſubmiſſa voce, non oſculatur librum celebrans, ſed poſt Euangelium ſolemniter cantatum*, at imponit incenſum, ac benenicit miniſtrante Diaconus nauiculam, eo prorſus modo, quo in principio Miſſę dictum eſt.

11 Diaconus dicit *Munda cor meum*, ſuper primo Altari gradu altiori, in quo etiam verſus celebrantem in latere Euangelij, non omnino conuerſus ad eum, petit benedictionem qua accepta oſculatur manum celebrantis.

12 Cum Diaconus petit benedictionem genuflexus, reliqui miniſtri ſtant (niſi coram Epiſcopo celebretur,) quia eo caſu omnes genuflectunt.

13 Cantari debet Euangelium verſus Aquilonem inter altare, & populum quod idem eſt ac con-

D tra

tra altare verſùs populum: & reuera verba rubricæ, quæ alioquin pugnare videntur inuicem, non pugnant, ſed locum & ſitum quaſi medium indicant, ita vt Diaconus, neque totus ſit contra altare, neque totus verſus populum, ſed inter vtrumque faciem ſiſtat ſuam.

14 Dum cantatur Euangelium, Thuriferarius ſtabit poſt Diaconum ad ſiniſtram eiuſdem, & agitabit leniter thuribulum, eleuata aliquantulum operculi catenula ne igne extinguatur.

15 Subdiaconus, & Acolythi immobiles ſtabunt neque capita inclinabunt vnquam, multo minùs genuflectent. Cæremoniarius poſt Diaconum ſtabit.

16 Subdiaconus fert librum apertum ad ſacerdotem ſine vlla reuerentia, tam altari in quo patet Sacramentum quam Sacerdoti, ob reuerentiam ſacri Euangelii, deinde clauſo libro facit reuerentiam vtrique, & deponit librum ſuper credentiam: Aco-

Acolythi finito Euangelio deponunt candelabra ſine mora.

17 Diaconus in plano medio ter incenſabit celebrantem, qui coram Prælato ſuo ſicut non oſculatur librum, ſic non incenſatur.

18 Si concio habenda ſit, concionandum eſt dicto Euangelio.

19 Si celebrans velit concionari, ſedeat ſuper ſcamno nudo in cornu Euaugelii, capite tecto, aut ſine caſula in pulpito.

20 Si celebrans ſit in altari, dum cantatur à choro, *& Incarnatus eſt*, & ad verba genuflectit cum Miniſtris, in ſuperiori altaris gradu.

21 Diaconus ſolus cum debitis reuerentiis, portat burſam corporalium ſine comite, & ita per viam breuiorem ad credentiam, per longiorem ad altare; interim ſurgit Subdiaconus, & ſtans capite detecto, expectat aduentum Diaconi, vt cum eo ſedeat, vt prius; ſed cum accedit celebrans, & Subdiaconus, ſi ad altare ſint & non ſedeant paulулum ſecedunt verſus cornu Euangelij,

vt Diacono venienti quaſi medium altaris totum relinquant.

22 In Miſſa ſolemni quam celebrans dicit ſine Diacono, & Subdiacono dicit nouies *Kyrie eleiſon*, in cornu Epiſtolæ, vt in alijs Miſſis ſolemnibus: Item, *Humiliate capite veſtra Deo*? ſed verſus altare.

De Offertorio, & alijs vſque ad Canonem. Tit. 7.

1 SVnt qui dicunt Offertorium expanſis manibus, ſed hoc eſt expreſsè contra rubric quæ præcipit, dicit iunctis manibus, alij dicunt ſubmiſſa voce contra rubricam.

2 Velum plicari debet à Miniſtro, & deponi propè tabellam ſecretarum ab eadem parte altaris, vbi calix, ne ſuper corporale, aut extra illud remaneat non plicatum, quod eùm neque à Sacerdote plicari conuenire videatur, plicetur à Miniſtro, qui explicato manutergo in eadem parte collocabit ibidem peluiculam cum vrceolis.

3 Si

3 Si fuerint plures hoſtię conſecrandæ in pyxide, Sacerdos dextera diſcooperit eam antequã accipiat patenam, eamdemq; collocat in medio corporalis, inter locum calicis, & tabellam ſecretarum nec ideò debet eam eleuare ſub prætextu oblationis, ſed ſufficit ſi ad eam intentionẽ dirigat.

4 Miniſter tenere debet ampullæ partem inferiorem, ita vt Sacerdos eam poſſit per aurem, ſeu manubriolum capere, debet item recigere eandem, manu ſiniſtra, vt alteram ſtatim miniſtret ampullam manu dextra: offerat autem ambas cum oſculis earum non manus Sacerdotis, & cum debita reuerentia, ſaltem inclinando caput, niſi Sacerdos de maioribus exigat genuflexionem. Sed & Sacerdos ipſe propriùs admoueat calicem ampullis, ita vt neque gutta cadere queat ſuper altaris mappam, & ſi guttæ vini, aut aquæ diſperſę appareant intra calicem, tunc, vel circumacto vino calis vniantur, vel purificatorio abſtergantur.

5 Dum Sacerdos offert calicem illum ita eleuatum tenet, vt cuppa calicis non excedat oculos, neque ſit infra os.

6 Nota quod verba illa rubricæ, *quod ſemper facit quando aliquid eſt benedicturus* ante, *veni ſanctificator*, intelliguntur tantum de manibus expandendis non de oculis eleuandis qui poſt conſegrationem defigendi potius ſunt in hoſtiam conſecratam, & item quando vtraque manus eſt libera, nec earum altera eſt occupata ad hoſtiam tenendam, ſeu calicem: quod accidit paulò ante conſecrationem; neque enim deponenda eſt hoſtia, vel calix, in eo caſu, vt manus iungantur, ad illud verbum, *benedixit*.

7 Ad formandas cruces manu dextra, regula ſit, vt formentur duæ lineæ, hoc modo ✠ non autem quatuor puncta, & lineæ illæ uon excedant menſuram palmi communis manus. Item tranſuerſa pars crucis, fiat manu quoque tranſuerſa, *ex Innocentio III. libr. 5. cap. 1.* Non recta quæ

ad

ad abigendas à Calice muſcas vtimur. Non igitur debet fieri in circulo, neque in varicatione digitorum. Sed nota quòd dum præſcribitur formanda crux ſuper vtrumque; formari debet inter hoſtiam, & Calicem, ita vt æqualiter altè fiat crux à Calice ad hoſtiam, & tranſuersè ſuper oram anteriorem pallæ, quæ Calicem tegit, eò quòd media eſſe ſolet inter Calicem, & hoſtiam.

8 *Si facienda eſt oblatio populi, fiat dicto Offertorio, ante oblationem hoſtiæ.*

9 Qui Miſſas nouas celebrant poſſunt circuire Eccleſiam ad oblationem, ex decreto *Sacra Congregat. Concilij Tridentini Seſſ.* 22. neque in fine oblationis debet dari benedictio, vti nec initio.

10 Antequàm Miniſter aquam fundat pro lotione manuum, priùs eleuat paululùm manutergium ab Altari, vt Sacerdos illud capere queat: & tenens peluiculam in ſiniſtra, ampullam aquæ in dextra, cum oſculo ampullæ,

& debitis reuerentijs, fundit aquam. Repoſita deinde ampulla aquæ, cum alia vini, in loco ſuo, manutergium plicabit.

11 Verſus *Gloria Patri*. ad Pſal. *Lauabo*, poteſt dici cùm reditur in medium altaris, dummodo non omittatur capitis inclinatio.

12 Sacerdos non debet recedere à medio altaris, vt dicat orationes ſecretas, ſed eas recitare in medio conuerſus ad librum. Hinc patet aptandum eſſe librum propè corporale vt commodiùs legatur, nō autem relinquendum eò loci vbi dictum eſt Euangelium.

13 Ritus ter pulſandi campanulam cum aliqua diſtinctione, ad eleuationem Sacramēti, decentior eſt & congruentior, quàm pulſandi continuatè, ter inquam cū aliqua morula interpoſita, ſcilicet cū Sacerdos adorat, cum eleuat, & cū reponit hoſtiam ſeu calicem.

14 Diaconus, & Sub. dicto à celebrante *Oremus*, accedunt ad altare, facta priùs in ſuo quiſq; loco genuflexione.

15 Dum

15 Dum Subdiaconus accipit Calicem de credentia, deponitur velum paruum Calicis, & relinquitur ſuper credentiam, vt commodiùs portetur Calix. Nota quod Subdiaconus manu ſiniſtra nuda tenet Calicem, non autem cum velo pendente ab humeris, & per breuiorem viam defert illum ad Altare, & procedit comitatus ab Acolytho ampullas vini, & aquæ portante, qui eum ſequitur, non præcedit: neq; ab alio quàm vno ex duobus Acolythis comitatur.

16 Diaconus dat patenam cum Hoſtia celebranti: oſculando eius manum, ſed oſculata prius patena; interim Subdiaconus extergit Calicem purificatorio.

Eſto regula generalis, Quotieſcumque aliquid traditur celebrantis priùs oſculanda eſt res quæ traditur, deinde manus celebrantis, ſed è conuerſo quando aliquid accipitur ab eo, prius oſculanda eſt eius manus, deinde res quæ accipitur: Quod ſemper ſeruatur.

D 5 *præ-*

præterquàm in Miſſis Defunctorum, & quando expoſitum eſt Sacramentum, in his enim caſibus omittuntur prædicta oſcula.

17 Si adſint particulæ cõſecrandæ pro communione ſolemni, delata pyxide ad Altare paulò ante Subdiaconum à Cæremoniario, ſeu Sacriſtia, eam Diaconus aperit, & collocat ſuper corporale, antequam reddat patenam celebranti, & eandem eleuat parumper dum hoſtiam offert: qua depoſita & ipſe deponit pyxidẽ, cooperit, & collocat poſt Calicem.

18 Diaconus manu ſiniſtra Calicem per nodum tenens, accipit ampullam vini, de manu Subdiaconi, qui eamdem accipit de manu Acolythi (vterque verò accipit ſine oſculis nec ampullæ, nec manuum) & infundit vinum in Calicem, Ampullam verò aquæ accipit Subdiaconus ab Acolytho, ſine oſculi, & parum inclinatus oſtendit celebranti dicens. *Benedicite Pater reuerende*, infundit aquam: tum Diaconus dat Calicem celebranti cum debitis oſcu-

oſculis, & cum eo dicit *Offerimus.*

19 Subdiacono tantum datur patena tenenda, non verò alijs inferioris ordinis, & ſi cantem Epiſtolam, quod vltimum prohibitum eſt fieri cum paramentis ſacris. *Pars interior patenæ, Subdiaconum debet reſpicere.*

20 Celebrans dicens *per interceſſionem*, ter imponit incenſum, & ſemel illud benedicit in Thuribulo, ita vt ad verbum *benedicere*, manu dextra producat ſignum Crucis ſuper Thuribulum fumigans. Diaconus, & Thuriferarius miniſtrat vt initio Miſſæ, & Diaconus in hac incenſatione retinere debet pedem Calicis, dextra manu, ne cadat. At Sacerdos ter ducit Thuribulum ſuper Calicem & Hoſtiam, ſimuli in modum Crucis, Crux autem fit etiam in hoc caſu, non velut per quatuor puncta, ſed per lineas, vt ſupra *eodem titul. num. 7.* Neque demittendum eſt Thuribulum in formandis his crucibus, ſicut in circulis ſequentibus, in

quibus Thuribulum depreſſus ducitur, ita vt circumeat Calicem. *Quod autem dicitur in rubricis bis ad ſiniſtram, & ſemel à ſiniſtra ad dextram, hoc intellige de dextra & ſiniſtra celebrantis.*

21 Celebrans non incenſat Sacramentũ, ſed crucem: niſi Sacramentum ſit expoſitum, quia tunc genibus flexis in ſupremo gradu, illud incenſat. Diaconus amouet quidem calicem, dum crux incenſatur, ſed non extra corporale ſi capax ſit: Subdiaconus autem in tota hac incenſatione nihil ſe mouet. Thuriferarius verò depoſita nauicula ſuper credentia, amouet de altari, & reportat librum niſi ſit aſſiſtens.

2 Diaconus incenſat chorum, comite thuriferario, qui precedit, & incenſantur omnes. In choro autem incenſandi ſtare debent, quaſi extra ſtallum. neque illi indecorè inuiti; ſe mutuò inuitent antequàm quilibet incenſetur à Diacono; *vt in Caremon. Ep. lib. 1, cap 3.* Celebrans nullo maiores præſente, cui triplex ductus Thuribuli

ribuli debeatur, triplici ductu incenſandus erit; eo præſente, duplici tantum ductu: Diaconus, Subdiaconus, & alij parati, duplici ductu, canonici item duplici ductu, Sacerdotes in choro vnico ductu, cæteri ſine mora. Inclinabit caput qui incenſat ante & poſt ijſdem vſq; ad Sacerdotes incluſiuê niſi ita multi ſint, vt incēſatio finiri non poſſit ante finem præfationis. Diaconus incenſabit omnes de clero exceptis Acolythis, quos ſtantes apud credentiam incenſabit Thuriferarius ante laicos de populo. Domini locorum minorum, de quibus in *Cæremoniali Epiſc. lib. 1. cap.* 28. nulla fit mentio, ſeu Magiſtratus, incenſari poterunt à Thuriferario duplici, vel vnico ductu, pro qualitate perſonarum ij videlicet quibus proprium ſcamnum, ſeu ſedes ab alijs diſtincta parari ſolet. Conſuetudo locorum laudabilis in his attendi ſolet, ad pacem tum Clerici, tum laicorum conſeruandam, in toto incenſationis ordine & ritu.

23 Thuriferarius incenſat to-

popu-

populum, primò in medio, deinde verſus latus Epiſtolæ, quod eſt dextrum populi, tertiò verſus latus aliud, cum honoris ſignificatione ante & poſt à Thuriferario adhibita.

24 Miniſtrans Acolythi celebranti in lotione manuum debitis, & cum quaſi oſculis ampullæ, & manutergli; ante & poſt, ſed ſtantes Acolythi, non genuflexi miniſtrant.

25 Ad *Orate fratres*, Subdiaconus reſpondet, *Suſcipiat*, *&c.* ſed celebrans tardiùs dicat ſecretas orationes, vt Diaconus opportuno tempore redire queat ad dicendum, *Sanctus*, *&c.* cum eodem: Ceremoniarius interim aſſiſtat libro, & folia vertat quandiu Diaconus abeſt, niſi adſit aſſiſtens.

26 Paulò antequam dicatur *Sanctus.* accedunt Diaconus, & Subdiaconus ad altare, facta in locis ſuis, poſt celebrantem genuflexione; quam rurſus faciunt, dicto ab eiſdem vltimo *Hoſanna in excelſis.*

27 *Bene-*

27 *Benedictus qui venit, &c.* non cantatur à choro niſi poſt depoſitionem calicis, etiam in Miſſis defunctorum.

28 Aſſiſtens non tenet manus iunctas ſed folia Miſſalis vertit & indicat quæ ſunt dicenda à celebrante.

29 Ad *Sanctus*, campanas maiores pulſare conuenit, ſicut in Miſſa priuata, campanulam paruam, quam pulſant aliqui, etiam in Miſſa ſolemni, & placet per alterũ ex Acolythis, vt moneantur campanas, & tempus ignorant eas pulſandi, quia longiùs abſunt.

De Canone Miſſæ vſque ad conſecrationem. Tit. 8.

1 AD primum geſtum, prima verba, *Te igitur* ſunt pronuncianda, neque dari debet geſtus ſine voce.

2 In Canone caput inclinatur ad nomen Papæ.

3 Epiſcopus loci in quo celebratur nominari debet in canone, neque nominandus eſt Abbas exem-

exemptus loci, ſed Epiſcopus vicinior ad quem pro ordinatione itur. *Caueant Regulares ne in Canone nominent ſuperiores ſuos vt Antiſtites, quod vetuit Sacra Rituum Congregr. 12. Nouemb, 1615.*

4 Dum Sacerdos facit commemorationem viuorum, in primo *Memento*, aliquantulum caput demittit, non ergo eleuat oculos verſus Crucem, nec claudit, niſi forte ad maiorem animi compoſitionem, neq; defigendi ſunt oculi In Sacramentum, ſi eſt in Altari expoſitum, eo quòd in altero *Memento*, præſcribitur capitis demiſſio, & oculorum: in vtroque enim *Memento*, hæc capitis & oculorum demiſſio attendi debet ad indicandam humilitatem.

5 Nomina eorum pro quibus Sacerdos orare vult, ſecretò nominet, id eſt, incluſa pectoris cogitatione.

6 Hoc loco dicendum eſt de applicatione ſacrificii. & quidquid ſit de valore Miſſæ, qui dici poteſt infinitus in radice, ſed ad impetrandum, & ad alios effe-

ctus

ctus finitus in terminis, vel in effectu, quia finitè de eo omnes, magis vel minùs pro minori vel maiori deuotione cuiuſque concurrentis ad Miſſæ Sacrificium participant. Ex *S. Thoma 3. part. qu. 79. art. 4.* Quatuor expedit Sacerdoti vt faciat.

Primum eſt, vt intendat prodeſſe omni meliori modo, ijs de quibus Eccleſia expreſsè meminit in canone, quibus Deus diſtribuat portionem ſacrificij generalem, pro eorum capacitate, & deuotionis menſura.

Secundum, vt prouideat ſibi ipſi Sacerdos de portione ſibi debita quā ſolus Deus nouit quanta ſit. Et probabile eſt eam poſſe dari à Sacerdote alijs nominandis, pro eo titulo quo importat pœnæ debitæ remiſſionem. Quo caſu prodeſſet magis ijs, quàm ſi pro ijſdem ſequenti proxima ratione, & modo celebraret, quia certum eſt participare Sacerdotem in maiori quantitate, de valore Miſſæ, quàm alium quemlibet, qui eundem celebrare iubet, aut procurat.

Ter-

Tertium eſt, vt ſuffragari indateſt eo maiori affectu quo potuen&, debet ijs quibus tenetur, ſiue ex obediẽtia, ſiue ex titulo beneficij, ſiue legati, ſiue contractus rationabilis, ſiue promiſſionis, aut voti, ſiue congruentis eleemoſynæ acceptæ, aut promiſsæ, & ea prorſus ratione, qua ijſdem tenetur ad Miſſam, ſeu plures miſsas. Si verò ij non egeant, aut fortè ex defectu gratiæ, non ſint capaces ſacrificij fructus, ſubſtituat ſtatim alios actu, & ſecunda vt aiunt intentione, alioquin fructus Miſsæ non applicatus, remanebit in Theſauro Eccleſiæ. Deus autem nouit, quantùm cuique illorum de fructu Miſsæ ſit dandum.

Quartum eſt, vt alijs item prodeſſe intendat, ſine prædictorum præiudicio, eo ordine & quantitate fructus, qua Deus ſcit ipſum teneri, & eos ſpecialiter nominatos Deo commendet, ſiue in ordine ad remiſſionem pœnæ, cùm ſit ſatisfactorium: ſiue ad gratiam acquirendam, & augendam, cùm

ſit

ſit meritorium, ſiue ad delectionem culpæ, cum ſit propitiatorium: ſiue ad quæcumque bona ſpiritualia, vel temporalia, quibus illi egent, & vtiliora eis forent obtinenda, cum ſit impetratorium? ſiue ad gratias agendas de obtentis, cùm ſit Euchariſticum: ſiue ad reddendum honorem ab illis Deo debitum, cùm ſit latreuticum.

7 *Memento*, eſt oratio priuata, quare in ea admitti poſſunt infideles, & excommunicati omnes ad eorum ſalutem procurandam.

8 In commemoration. poſt *Memento*, Defunct. eadem fere obſeruet Sacerdos. Et primò omnes commemoret ex inſtituto & intẽtione Eccleſię: deinde eos pro quibus tertio loço teneri dictum eſt *ſup. n.* 3. alios clariores quos voluerit, & item illius animã Defuncti quæ pruximê egreſſura eſt de purgatorio. Omnes autem Defuncti, commendãdi ſunt Deo, in ordine tantùm ad pęnarum remiſſionem.

9 Ad Orationem, *hanc igitur*, expan-

expandit manu Sacerdos. non ſuper Calicem tantùm, ſed ſuper vtraque oblata, pollice dextro adhuc ſuper ſiniſtro, in modũ Crucis poſito, ſed de ſubtus, vt conſtat ex actis *Eccl. Mediol.*

10 Si pyxidem collocauit poſt Calicem, retrahet eam priùs ad latus ipſius Calicis verſus cornu Epiſtolæ, vt ſuper ipſas quoque particulas, proferat verba conſecrationis, quę proferre debet ſtans quidẽ, & inclinato capite, ſed retẽtis ęqualiter pedib. in ſuppedaneo altaris: non dextro vltra ſiniſtrũ, reuerentiæ cauſa quaſi deflecto.

11 Sacerdos genuflexus vnico genu adorat hoſtiam, vt ſtatim facilius ſurgere poſſit, quòd fit & in ſequentibus. Neq; cubitis ſuper altare poſitis aderat, ſed manibus hoſtiam tenentibus ſuper altare retẽtis, & ità vt commodè ad terram vſq; e genuflexio fiat, neque tamen videri hoſtia ab omnibus poſſit, ſed abſtineat omninò ab oſculo hoſtiæ quã ſtatim eleuat. & ſtatim reponere debet, nec diu eleuatam tenere.

12 In

12 In eleuatione hoſtiæ digitos extenſos iungat, & item imas partes manuum, vt ſolidius, & decentiùs eam eleuet, neque eas diuidat, niſi quando reponit hoſtiam: digiti verò prædicti non diſiunguntur, niſi poſt eorundem ablutionem incluſiuè.

13 Miniſter paulò poſt Sacerdotem, ad eiuſdem dextram genuflexus, ſupra altiorem gradum ſi plures ſint gradus, manu ſiniſtra eleuat partem inferiorem poſterioris planetę, quam in medio accipit, ſed eam deponens non oſculatur, vti nec accipiens.

14 Qnod dicitur in rubr. *Sacerdos conſecraturus accipit Calicem iuxta cuppam*, idem eſt ac ſi dicatur, capit nodum Calicis qui eſt infra cuppam.

15 Quidam deponunt Calicem, vt manus iungant, & benedicant: ſed malè, quia non eſt deſerendus Calix ab eiuſdẽ acceptione, ſicuti nec deſeritur hoſtia ad illud verbum, *Benedixit*, donec fiat conſecratio.

16 Antequam eleuet Calicem dicat,

dicat, *hæc quotieſcumque feceritis*, &c. & dum reponit, pedi Calicis non infigat oſculum.

17 Ad eleuationem Calicis tenet Sacerdos ſiniſtra pedem, dextra nodum.

18 Cùm eleuatur hoſtia, eleuentur etiam funalia, vſque ad depoſitionem Calicis incluſiuè.

19 In Miſsa ſolemni dum celebrans dicit, *quam oblationem*, Diaconus accedit ad eius dextrã, facta priùs genuflexione vbi eſt, Altari. Si adeſt pyxis, cum particulis conſecrandis, Diacouns eam detegit, & collocat propè hoſtiam ante conſecrationem, & depoſita hoſtia poſt conſecrationem facta cum celebrãte genuflexione pyxidem operit, & collocat in loco priſtino, & antequam diſcooperiat Calicem conſecrandum, cum celebrante priùs adorat cùm genuflexione hoſtiam ab eo depoſitam ſuper altare, Subdiaconus genuflectit ſupra infimum Altaris gradum in medio, poſt celebrantem, dum tenet patenã, ſed dum nõ tenet eã, ter incenſat in

cor-

cornu Epiſtolæ, incenſo non benedicto, nimirum cum celebrans adorat, cum eleuat, & cum deponit hoſtiam, vel Calicem.

20 Facta conſecratione Diaconus redit ad librum, facta iterum genuflex. in cornu Euangelij tantum, vbi eſt liber, & aſſiſtit vt priùs, thuriferarius verò redit ad Sacriſtiam.

Nota quòd chorus genuflectit initio canonis, & ſurgit poſt depoſitionem Calicis. Stant autem omnes verſus Altare in locis ſuis.

De Canone poſt Conſecrationem, &c.
Tit. 9.

1 PAuſa ſit in *Memento* Defunctorum, non poſt litteram N. ſed poſt verba *ſomno pacis*.

2 Nota quòd ad verba. *Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum* ante verba. *Nobis quoque peccatoribus*, ſit capitis inclinatio.

3 Dum Sacerdos pectus ſibi percutit poſt communionem, hoc facit tribus digitis inferioribus & vltimis, ne pollex & index iuncti, tangant planetam.

4 Dum

4 Duæ cruces, quæ fiunt inter Calicem; & pectus, cum hoſtia cōſecrata, fiunt in eadem proportione, & altitudine qua tres præcedentes, quæ fiunt à labio ad labium Calicis: ſed cauendum eſt ne hoſtia tangat labium Calicis, ne fragmenta inde fiant.

5 In Miſſa ſolemni, dum fiunt cruces à celebrante. Diaconus retinet duobus digitis manus dextræ Calicem.

Regula generalis eſt, quòd Diaconus (non alij) cum celebrante genuflectente, genuflectat, ſi ſolus eidem aſſiſtit.

De Oratione Dominica, & alijs vſque ad Communionem.

Tit. 10.

1 FRactionem hoſtiæ incipit Sacerdos à ſuperiori parte, ſed ex Ordine Romano præcipi debet particula ex imo hoſtiæ.

2 Miniſter daturus pacem, genuflectuit ad dextram celebrãtis, & dicto tertio, *Agnus Dei*, porrigit inſtrumentum pacis oſculandum eidem celebranti, tum facta genflexione accedit ad Prælatum,

tum, & alios, quibus idem inſtrumentum porrigit facta tãtum reuerentia poſt datam vnicuiq; pacem, velum quoque adhibebit, lori Miſſæ cõueniens, quo qualibet vice terget illud antequam alter oſculetur, ſi plures ſint Prælati: alijs verò non tergat. Neque danda eſt pax hoc loco cuicumque, ſed perſonæ, ſeu perſonis tantùm valde inſignibus.

3 Dum Sacerdos ſignat ſeipſum hoſtia conſecrata, non debet mouere patenam, ſed hoſtiam tantum, ita tamen vt non grediatur limites patenæ, ne fragmenta cadant extra illam. Item cubitos ſuper altare ponat in ſumptione, vt in conſecratione.

4 Dextra tantùm manu Calicem mouet ſiniſtra patenam tenens, quam nõ ſupponit Calici, niſi cum eum ſumit.

5 Ille modus loquendi, *Accipit Calicem infrà nodum cuppæ*, nõ ſignificat aliud diuerſum ab eo quod ſupra alijs, dicitur, *Tenens nodum infrà cuppam*. Senſus enim

E eſt,

eſt, *Accipit nodum cuppæ qui eſt infrà*. Neque maior eſt ratio cur diuerſimode capiatur calix in prędicti: caſibus, imò ad ſumendum Calicem, tutiùs, & commodiùs tenetur nodus Calicis, minus turè tenetur Calix inter nodum, & pedem illius.

6 Poſtquam Sacerdos communicauerit, Miniſter deferet ad altare, in cornu Epiſtolæ, ampullas in peluicula, quas miniſtrabit, cū oſculis & reuerentijs debitis, & in fine, relatis ijſdē ad locum ſuum, extinguet cereum, pro eleuatione accenſum.

7 Deceret vt vinum infuſum in purificatione Calicis, eſſet eiuſdem quantitatis, qua fuerunt primæ ſpecies sāguinis: alioquin Sacerdos illud ſaltem intra Calicem circumagat, vt abſumantur ſpecies: neque extra Altare demittat Calicem, neque digitis labi a Calicis, ſeu oris ſui detergat, neque digitos lambat.

8 Sumi debet ablutio per eandem partem Calicis, per quam Sanguis Chriſti hauſtus eſt.

9 Calix

9 Calix eſt tantum bis admouendus ori, non vltra nam ſtomachum moueret adſtantibus, pluries quam ter, ſanguinem, & bis purificationem ſumere.

10 In Purificatione vino & aqua digitos abluit Sacerdos: nec poteſt quiſquam purificare ſe aqua tantùm, ſine vino inconſulto Summo Pontifice non obſtante cõtraria quorumdam conſuetudine, quam auſum eſſet conſtat.

11 Vtramque Sacerdos ablutionem ſumit in medio Altaris, caueat ante ne dũ digitos purificatorio tergit, corporale commaculet, gutta cadente è digitis.

12 Calicẽ dum plicat corporale: collocat Sacerdos verſus cornu Epiſtolæ, vt commodiùs accipiat burſam: quæ eſt in cornu Euangelij.

13 *Velum velarẽ debet totum Calicem in anteriori parte, & ponẽ ſub burſa corporalium non ſupra, ſicut initio Miſſa.* Caueant igitur qui ſine velo celebrare ſoleat. id enim pugnat, & contra myſteria ſacra, & contra rubricas, quæ eo

E 2 vten-

vtendum clariſſimè docent.

14 Regulariter facienda eſt communio populi poſtquam Sacerdos ſumpſit ſanguinẽ immediatè. Sed hodie quia plurimi exoptant finem Miſsæ, & eos tædet expectare alios vt communicent, præſertim ſi multi ſint communicandi, differri ſolet communio vſque ad peractam Miſſam: quod tolerandum videtur ſi multi communicent, ſed nõ ſi pauci. Celebrans autem poſt ſumptionem ſanguinis, Calicem palla tegat antequam alios communicet. *Nota quòd communicandi manus in Crucis formam ſunt componendæ ex Synodo 6. Trullana can.* 102.

15 Sicut in Miſſa vno tantum præſente, dicitur *Miſereatur veſtri*: ita etiam vni tantùm communicaturo: dici debet *veſtri veſtris*.

16 Tenet Sacerdos particulam duobus digiti, paululum eleuatam ſupra patenam ſeu pyxidem, ita tamen vt dextra manus adhereat patenæ, ſeu pyxidi: neque nimium eleuetur particula ſuper pixidem.

17 Ver-

17 Verba autem hæc, *Domine non ſum dignus*, dicuntur à Sacerdote, integrè, clara voce, & ſemper in genere maſculino.

18 A ſolo Sacerdote ſumi debet hoſtia ſemel expoſita ſolemniter, poſt Calicis ſumptionem.

19 In Miſſis Defunctorum non eſſet diſtribuēda Euchariſtia, ſed ſi diſtribuatur poſt ſumptionē ſāguinis non debet dari benedictio.

20 Si in fundo Calicis, vnitæ vtriuſque ſpecies ad hoc reperiantur poſt diſtributionem Euchariſtię, ſumi poterunt ante vini infuſionem in Calicem.

21 Si in altari remaneāt particulæ vſque ad finem Miſſæ genuflectat Sacerdos quoties accedit, vel recedit à medio, vel tranſit ante Sacramentum: & cùm dicit *Dominus vobiſcum*, non vertit ſe ad populum in medio Altaris, ſed paulò prope cornu Euangelij, ne terga vertat Sacramēto: & in fine, ibidem dabit benedictionem, non perficiens circulum. Calix quoque in hoc caſu, non erit collocandus in medio Altaris, ſed à la-

Digitized by Google

Tertium eſt, vt ſuffragari intendat eo maiori affectu quo potuerit & debet ijs quibus tenetur, ſiue ex obediẽtia, ſiue ex titulo beneficij, ſiue legati, ſiue contractus rationabilis, ſiue promiſſionis, aut voti, ſiue congruentis eleemoſynæ acceptæ, aut promiſsæ, & ea prorſus ratione, qua ijſdem tenetur ad Miſſam, ſeu plures miſsas. Si verò ij non egeant, aut fortè ex defectu gratiæ, non ſint capaces ſacrificij fructus, ſubſtituat ſtatim alios actu, & ſecunda vt aiunt intentione, alioquin fructus Miſsæ non applicatus, remanebit in Theſauro Eccleſiæ. Deus autem nouit, quantùm cuique illorum de fructu Miſsæ ſit dandum.

Quartum eſt, vt alijs item prodeſse intendat, ſine prædictorum præiudicio, eo ordine & quantitate fructus, qua Deus ſcit ipſum teneri, & eos ſpecialiter nominatos Deo commendet, ſiue in ordine ad remiſſionem pœnæ, cùm ſit ſatisfactorium: ſiue ad gratiam acquirendam, & augendam, cùm

ſit

ſit meritorium, ſiue ad deletionem culpæ, cum ſit propitiatorium: ſiue ad quæcumque bona ſpiritualia, vel temporalia, quibus illi egent, & vtiliora eis forent obtinenda, cum ſit impetratorium? ſiue ad gratias agendas de obtentis, cùm ſit Euchariſticum: ſiue ad reddendum honorem ab illis Deo debitum, cùm ſit latreuticum.

7 *Memento*, eſt oratio priuata, quare in ea admitti poſſunt infideles, & excommunicati omnes ad eorum ſalutem procurandam.

8 In commemoration. poſt *Memento*, Defunct. eadem fere obſeruet Sacerdos. Et primò omnes commemoret ex inſtituto & intẽtione Eccleſię: deinde eos pro quibus tertio loço teneri dictum eſt *ſup. n.* 3. alios clariores quos voluerit, & item illius animã Defuncti quæ pruximẽ egreſſura eſt de purgatorio. Omnes autem Defuncti, commendãdi ſunt Deo, in ordine tantùm ad pęnarum remiſſionem.

9 Ad Orationem, *hanc igitur*, expan-

expandit manu Sacerdos. non ſu-per Calicem tantùm, ſed ſuper vtraque oblata, pollice dextro ad huc ſuper ſiniſtro, in modũ Cru-cis poſito, ſed de ſubtus, vt con-ſtat ex actis *Eccl. Mediol.*

10 Si pyxidem collocauit poſt Calicem, retrahet eam priùs ad latus ipſius Calicis verſus cornu Epiſtolæ, vt ſuper ipſas quoque particulas, proferat verba conſe-crationis, quę proferre debet ſtans quidẽ, & inclinato capite, ſed retẽ-tis ęqualiter pedib. in ſuppedaneo altaris: non dextro vltra ſiniſtrũ, reuerentiæ cauſa quaſi deflecto.

11 Sacerdos genuflexus vnico genu adorat hoſtiam, vt ſtatim fa-ciliùs ſurgere poſſit, quòd fit & in ſequentibus. Neq; cubitis ſuper altare poſitis aderat, ſed manibus hoſtiam tenentibus ſuper altare retẽtis, & ità vt commodè ad ter-ram vſque genuflexio fiat, neque tamen videri hoſtia ab omnibus poſſit, ſed abſtineat omninò ab oſculo hoſtiæ quã ſtatim eleuat. & ſtatim reponere debet, nec diu eleuatam tenere.

12 In

12 In eleuatione hoſtiæ digitos extenſos iungat, & item imas partes manuum, vt ſolidius, & decentiùs eam eleuet, neque eas diuidat, niſi quando reponit hoſtiam: digiti verò prædicti non diſiunguntur, niſi poſt eorundem ablutionem incluſiuè.

13 Miniſter paulò poſt Sacerdotem, ad eiuſdem dextram genuflexus, ſupra altiorem gradum ſi plures ſint gradus, manu ſiniſtra eleuat partem inferiorem poſterioris planetę, quam in medio accipit, ſed eam deponens non oſculatur, vti nec accipiens.

14 Qnod dicitur in rubr. *Sacerdos conſecraturus accipit Calicem, iuxta cuppam*, idem eſt ac ſi dicatur, capit nodum Calicis qui eſt infra cuppam.

15 Quidam deponunt Calicem, vt manus iungant, & benedicant: ſed malè, quia non eſt deſerendus Calix ab eiuſdē acceptione, ſicuti nec deſeritur hoſtia ad illud verbum, *Benedixit*, donec fiat conſecratio.

16 Antequam eleuet Calicem dicat,

dicat, *hæc quotieſcumque feceritis*, &c. & dum reponit, pedi Calicis non infigat oſculum.

17 Ad eleuationem Calicis teneat Sacerdos ſiniſtra pedem, dextra nodum.

18 Cùm eleuatur hoſtia, eleuentur etiam funalia, vſque ad depoſitionem Calicis incluſiuè.

19 In Miſſa ſolemni dum celebrans dicit, *quam oblationem*, Diaconus accedit ad eius dextrã, facta priùs genuflexione vbi eſt, Altari. Si adeſt pyxis, cum particulis conſecrandis, Diacouns eam detegit, & collocat propè hoſtiam ante conſecrationem, & depoſita hoſtia poſt conſecrationem facta cum celebrãte genuflexione pyxidem operit, & collocat in loco priſtino, & antequam diſcooperiat Calicem conſecrandum, cum celebrante priùs adorat cùm genuflexione hoſtiam ab eo depoſitam ſuper altare, Subdiaconus genuflectit ſupra infimum Altaris gradum in medio, poſt celebrantem, dum tenet patenã, ſed cum nõ tenet eam, ter incenſat in cor-

cornu Epiſtolæ, incenſo non benedicto, nimirum cum celebrans adorat, cum eleuat, & cum deponit hoſtiam, vel Calicem.

20 Facta conſecratione Diaconus redit ad librum, facta iterum genuflex. in cornu Euangelij tantum, vbi eſt liber, & aſſiſtit vt priùs, thuriferarius verò redit ad Sacriſtiam.

Nota quòd chorus genuflectit initio canonis, & ſurgit poſt depoſitionem Calicis. Stant autem omnes verſus Altare in locis ſuis.

De Canone poſt Conſecrationem, &c. *Tit.* 9.

1 PAuſa ſit in *Memento* Defunctorum, non poſt litteram N. ſed poſt verba *ſomno pacis*.

2 Nota quòd ad verba. *Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum* ante verba. *Nobis quoque peccatoribus*, ſit capitis inclinatio.

3 Dum Sacerdos pectus ſibi percutit poſt communionem, hoc facit tribus digitis inferioribus & vltimis, ne pollex & index iuncti, tangant planetam.

4 Dum

4 Duæ cruces, quæ fiunt inter Calicem; & pectus, cum hoſtia cõſecrata, fiunt in eadem proportione, & altitudine qua tres præcedentes, quæ fiunt à labio ad labium Calicis: ſed cauendum eſt ne hoſtia tangat labium Calicis, ne fragmenta inde fiant.

5 In Miſſa ſolemni, dum fiunt cruces à celebrante. Diaconus retinet duobus digitis manus dextræ Calicem.

Regula generalis eſt, quòd Diaconus (non alij) cum eelebrante genuflectente, genuflectat, ſi ſolus eidem aſſiſtit.

De Oratione Dominica, & alijs vſque ad Communionem.

Tit. 10.

1 FRactionem hoſtiæ incipit Sacerdos à ſuperiori parte, ſed ex Ordine Romano præcipi debet particula ex imo hoſtiæ.

2 Miniſter daturus pacem, genuflectuit ad dextram celebrãtis, & dicto tertio, *Agnus Dei*, porrigit inſtrumentum pacis oſculandum eidem celebranti, tum facta genflexione accedit ad Prælatum,

tum, & alios, quibus idem inſtru mentum porrigit facta tãtum reuerentia poſt datam vnicuiq; pacem, velum quoque adhibebit, lori Miſſæ cõueniens, quo qualibet vice terget illud antequam alter oſculetur, ſi plures ſint Prælati: alijs verò non tergat. Neque danda eſt pax hoc loco cuicumque, ſed perſonæ, ſeu perſonis tantùm valde inſignibus.

3 Dum Sacerdos ſignat ſeipſum hoſtia conſecrata, non debet mouere patenam, ſed hoſtiam tantum, ita tamen vt non grediatur limites patenæ, ne fragmenta cadant extra illam. Item cubitos ſuper altare ponat in ſumptione, vt in conſecratione.

4 Dextra tantùm manu Calicem mouet ſiniſtra patenam tenens, quam nõ ſupponit Calici, niſi cum eum ſumit.

5 Ille modus loquendi, *Accipit Calicem infrà nodum cuppa*, nõ ſignificat aliud diuerſum ab eo quod ſupra alijs, dicitur, *Tenens nodum infrà cuppam*. Senſus enim

E eſt,

eſt, *Accipit nodum cuppa qui eſt infrà*. Neque maior eſt ratio cur diuerſimode capiatur calix in prędicti: caſibus, imò ad ſumendum Calicem, tutiùs, & commodiùs tenetur nodus Calicis, minus tutè tenetur Calix inter nodum, & pedem illius.

6 Poſtquam Sacerdos communicauerit, Miniſter deferet ad altare, in cornu Epiſtolæ, ampullas in peluicula, quas miniſtrabit, cũ oſculis & reuerentijs debitis, & in fine, relatis ijſdẽ ad locum ſuum, extinguet cereum, pro eleuatione accenſum.

7 Deceret vt vinum infuſum in purificatione Calicis, eſſet eiuſdem quantitatis, qua fuerunt primæ ſpecies ſãguinis: alioquin Sacerdos illud ſaltem intra Calicem circumagat, vt abſumantur ſpecies: neque extra Altare demittat Calicem, neque digitis labi a Calicis, ſeu oris ſui detergat, neque digitos lambat.

8 Sumi debet ablutio per eandem partem Calicis, per quam Sanguis Chriſti hauſtus eſt.

9 Calix

9 Calix eſt tantum bis admouendus ori, non vltra nam ſtomachum moueret adſtantibus, pluries quam ter, ſanguinem, & bis purificationem ſumere.

10 In Purificatione vino & aqua digitos abluit Sacerdos: nec poteſt quiſquam purificare ſe aqua tantùm, ſine vino inconſulto Summo Pontifice non obſtante cõtraria quorumdam conſuetudine, quam auſum eſſet conſtat.

11 Vtramque Sacerdos ablutionem ſumit in medio Altaris, caueat ante ne dũ digitos purificatorio tergit, corporale commaculet, gutta cadente è digitis.

12 Calicẽ dum plicat corporale: collocat Sacerdos verſus cornu Epiſtolæ, vt commodiùs accipiat burſam: quæ eſt in cornu Euangelij.

13 *Velum velarè debet totum Calicem in anteriori parte, & poni ſub burſa corporalium non ſupra, ſicut initio Miſſa.* Caueant igitur qui ſine velo celebrare ſoleat. id enim pugnat, & contra myſteria ſacra, & contra rubricas, quæ eo

E 2 vten-

vtendum clariſſimè docent.

14 Regulariter facienda eſt communio populi poſtquam Sacerdos ſumpſit ſanguinē immediatē. Sed hodie quia plurimi exoptant finem Miſsæ, & eos tædet expectare alios vt communicent, præſertim ſi multi ſint communicandi, differri ſolet communio vſque ad peractam Miſſam: quod tolerandum videtur ſi multi communicent, ſed nō ſi pauci. Celebrans autem poſt ſumptionem ſanguinis, Calicem palla tegat antequam alios communicet. *Nota quòd communicandi manus in Crucis formam ſunt componendæ ex Synodo 6. Trullana can.* 102.

15 Sicut in Miſſa vno tantum præſente, dicitur *Miſereatur veſtri*: ita etiam vni tantùm communicaturo: dici debet *veſtri veſtris*.

16 Tenet Sacerdos particulam duobus digiti, paululum eleuatam ſupra patenam ſeu pyxidem; ita tamen vt dextra manus adhereat patenæ, ſeu pyxidi: neque nimium eleuetur particula ſuper pixidem.

17 Ver-

17 Verba autem hæc, *Domine non ſum dignus*, dicuntur à Sacerdote, integrè, clara voce, & ſemper in genere maſculino.

18 A ſolo Sacerdote ſumi debet hoſtia ſemel expoſita ſolemniter, poſt Calicis ſumptionem.

19 In Miſſis Defunctorum non eſſet diſtribuēda Euchariſtia, ſed ſi diſtribuatur poſt ſumptionē ſāguinis non debet dari benedictio.

20 Si in fundo Calicis, vnitæ viui ſpecies ad hoc reperiantur poſt diſtributionem Euchariſtię, ſumi poterunt ante vini infuſionem in Calicem.

21 Si in altari remaneāt particulæ vſque ad finem Miſſæ genufle-ctat Sacerdos quoties accedit, vel recedit à medio, vel tranſit ante Sacramentum: & cùm dicit *Dominus vobiſcum*, non vertit ſe ad populum in medio Altaris, ſed paulò prope cornu Euangelij, nè terga vertat Sacramēto. & in fine, ibidem dabit benedictionem, non perficiens circulum. Calix quoque in hoc caſu, non erit collocandus in medio Altaris, ſed à la-

tere Euangelij: neque plicabitur corporale, niſi repoſito Sacramẽto in locum ſuum poſt Miſſam, Denique dicit Euãgelium Sancti Ioannis in fine Miſſæ, non ſignat Altare, ſed ſeipſum tantùm. Dixi tantùm *non ſignat Altare*, quia ſi adſit charta, vel Miſſale, vtrumuis ſignare debet.

22 Quid verò agendum à Sacerdote ſi fragmenta ſuperſint, ſeu paucæ particulę, peracta communione: Sacerdos eas ſumat, dummodò pertineant ad eamdẽ Miſſam. Quod conſtat ex *tit. 7. nu. 2. de defectibus*.

23 Accidit etiã quòd pyxis, intra Miſſam ſit purificanda, & eo caſu purificabitur ante Calicis purificationem, collectis nimirum in eius fundo fragmentis omnibus diligentiſſimè, cum indice dextræ manus, & cum eodem indice ſumi poterunt, ad moto eodem linguæ, vel ad labium pyxidis fragmentis deductis, & ore eidem admoto, ita vt nullum remaneat fragmentum. Deinde infundi poteſt paululùm vini, quo circumacto

acto intra pyxidem, & tergente indice, tota pars interior abſtergatur, quo hauſto exſiccabitur pyxis interior vndequaq; purificatorio. Non debet deinde vacua pyxis tegi velo, ſed panno lineo.

24 Cum Miniſtri dicunt *Agnus Dei*, in Miſſa ſolemni, dextra percutiunt ſibi pectus, ſiniſtra infra pectus admota.

25 Subdiaconus dat pacem eiſdem quos Diaconus incenſauit, & prætereà Acolytho comitanti incluſiuè, vt notatur in *Car. Ep. lib* 1. *cap.* 24.

26 Qui dat pacem, nemini inclinat cui dat pacem, niſi poſtquàm dederit: qui accipit inclinat caput danti, ante & poſtquàm acceperit. Item qui dat, dicit, *Pax tecum*, qui recipit, reſpondet, *Et cum ſpiritu tuo*: amplectunturque ſe inuicem, & appropinquant genas ſiniſtras, ſed qui dat, ponit brachia deſuper, qui recipit ſubter.

27 In vnoquoque deinde ordine, primus dat pacē alteri ſubſequēti, & ille alteri, & ſic deinceps, vſque ad vltimum eiuſdem ordi-

nis, non præmiſſis inuitationibus; quæ in incēſatione tantum fiunt. Clericis nō niſi ſtantib. pax datur: Laicis verò datur per inſtrumentum oſculatum ab eo qui pacem à celebrante immediatè accepit.

28 Ordo dandi pacem eſt idem quidem incenſatione, ſed per inſtrumētum datur ſingulis laicis: per oſculum, primo cuiuſque ordinis, à Subdiacono illis laicis quos Diaconus incēſauit: ab Acolytho laicis aliis. Numquam verò à Diacono alicui datur, ne quidē domino loci ex *Decr. Sac. Rit. Congregat. 5. Iul.* 1614. Neque datur vnquam cum patena vice tabellę, ſeu inſtrumenti: quod prohibuit Pius Quintus.

29 Subdiaconus Miniſtrans ampullas non omittat oſculationes, & reuerentias debitas.

30 Acolythorū alter defert ſine genuflexione ampullas ad altare, cum peluicula, quas porriget ſine oſul:s Subdiacon. refert ad credentiā, alter portabit velum paruum de credētia ad altare, in cornu

nu Euangelij, vt Subdiaconus eo deinde tegat Calicem.

31 Si non redierit Subdiaconus ſuppleat Acolythus in miniſtrãdis ampullis pro Calicis purificatione: quamuis in meditatione Sanctiſſimi Sacramenti, eam poterit celebrans adhibere morã, qua Subdiaconus redire queat ampullas miniſtraturus.

32 Si fiat communio in Miſſa ſolemni, Diaconus cooperto Calice, cum palla, eoque poſito paulò vltra medium corporalis, intra aram tamẽ verſus cornu Euangelii: collocat in medio corporalis pyxidem. Quòd ſi extrahenda ſit de tabernaculo, Diaconus extrahat cum genuflexionibus ante & poſt, genuflexo interim celebrante, & alijs circa Altare.

33 Diaconus in cornu Epiſtolæ ſtans, profundè tamen inclinatus dicit alta voce, *Confiteor*, manibus iunctis, Celebrãs, poſtquam Diaconus diſcooperuerit pyxidem, ſtat in medio Altaris, facie verſa ad Diaconum: Subdiaconus item poſt celebrantem ſtabit: qui

dicto *Confiteor*, eodem loco ſtans dicit, *Miſereatur*, & *Indulgentiam*, propè medium Altaris, facie item verſa ad Diaconum, qui reſpondebit *Amen*. Acolythi intereà ante medium Altaris, in ſuperiori gradu genuflexì facie ſibi inuicem verſa: Diacono verò & Subdiacono ante linteum genuflexis (ſi ſint communicandi) celebrans cum debitis genuflexionibus eos communicat præmiſſis verbis, *Ecce Agnus Dei*, & *Domine non ſum dignus*, cum reliquis ceremonijs, vt in Miſſa priuata. Qui geſtant intorticia, ſubſtituant ſibi alios donec communicauerint, neque accedant cum intorticijs ad celebrantem pro communione. Dum alios celebrans communicat, Subdiaconus ſtat à ſiniſtris celebrantis, Diaconus in cornu Epiſtolæ purificationem cum Calice miniſtrat, ijs ſcilicet qui de clero ſunt, nō laicis quibus purificationem dabit alter ē clero, cū alio vaſe aut vini, aut aquæ. Diaconus autem eo caſu ad dextram cele-

celebrantis accedit. *Neque Miniſtri patenam teneant ſub mento communicantium, quod ad Epiſcopos tantùm attinet.* Sacerdotes cum ſtola de collo pendente communicant ante altare, vnà cum leuitis, & Clero: Laici vero, extra chorum. Facta communione, cum debitis reuerentijs Diaconus operit pyxidem, & reponit in locum ſuum, genuflexo interim celebrãte, & poſt eum Subdiacono, quib. deinde ſurgẽtibus & repoſito Calice in medio altaris, detectoque fiunt alia pro purificatione celebrantis. Si remaneat Sacramentum in altari, Miniſtri omnes preſertim Diacon. dicturus *Ite Miſſa eſt*, obſeruent quæ ſupra celebranti ſunt præſcripta nu. 21.

De Orationibus in Communi: Tit. II.

1 SAcerdos manu dextra claudit librum, vt pars libri clauſa Calicem reſpiciat.

2 Calix non traditur Cæremoniario, à quo neque comitatur in hoc caſu Subdiaconus, qui tamen vadit, & redit per breuiorem viã, vt

Vt adſit ad orationē poſt Diacon. in loco ſuo.

3 Celebrans dictis orationibus non claudit librū, ſicut è princicipio nō aperuit, ſed hoc relinquit Diacono, vel Cæremon.

4 Antequā Diaconus vertat ſe dicturus, *Ite Miſſa eſt*: genufleɛtat verſus altare: & poſtquàm dixerit, redeat eodem modo quo celebrans, & vna ſimul cum eo. Nota quod celebrās nō debet dicere ſubmiſsa voce *Ite Miſſa eſt*.

De benedictione in fin: Miſſæ, & Euang. S. Ioan. Tit. 12.

1 SOli Epiſcopi & iis maiores (& Abbates, qui vtuntur Pōtificalibus) ter populo benedicunt. Quod ſi ante ſe, & à tergo circumſtātes habeat, celebrans puta Clerū in choro, ſeu moniales, & populū ante Altare; tamen ſemel tantùm benedicit cōuerſus ad populum intētione directa ad omnes. Item fiat quando Prælatus eſt in medio Capellæ, vt tantùm adſtantes à latere Euangelij, actu benedicat, directa intentione in alios.

2 Si

2 Si libro non vtatur Sacerdos, neque folio, in quo ſcriptum ſit Euãgelium S Ioannis ſignet altare, quod ſi vtatur libro aut folio, ſignet in eo initium Euangelii, & eo caſu (præſertim ſi eſt aliud Euangelium à communi) Miniſter deferat librum cum cuſſino à cornu Euãgelii, dum celebrans dicit, *Placeat* In fine huius Euangelii, ſiue Sancti Ioannis, ſiue alterius, ſemper reſpondetur, *Deo gratias*. Non oſculatur Sacerdos hoc Euangelium quòcunque illud ſit. Si vſus eſt libro claudit dextra ita, vt pars aperta libri reſpiciat cornu Euãgelii, non Calicem.

4 Regula generalis. Confeſſio, oſculum Euangelii, & benedictio ſe inuicem cõſequuntur reſpect u Prælatorum.

4 Extinguuntur candelæ primo in cornu Euangelii, deinde in cornu Epiſtolæ, vt ſtatim Miniſter poſſit Miſsale accipere cum birreto Sacerdotis, ſed nõ debent extingui, niſi poſt finitum Euangelium.

5 Caput apertum inclinat Sacerdos cum deſcenderit in planum capellæ, & coram tabernaculo Sacramenti genuflectit capite aperto. Quod declarabit *Sacr. Rit. Congregat:* 28 *Auguſti* 1627.

6 Veſtibus ſe exuit ordine retrogrado, nimirum prius caſulam deponit, deinde ſtolam, tum manipulum, exinde alia: & quæ è principio oſculatus eſt, nunc eadem exuendo ſe, oſculetur in medio, nempe ſtolam, manipulum, & amictum. Neque omittat in ſacriſtia debitam reuerentiam imagini, vt initio.

7 Lauet manus in fine Miſſæ, ſed ablutionis aqua in locum mundum diffundatur.

8 In Miſſa ſolemni ad benedictionem celebrantis, Miniſtri æqualiter diſtantes ſupra ſecundum gradum Diaconus à dextris, Subdiaconus à ſiniſtris genuflectant verſus altare (niſi ſint Canonici) & manu pingant ſibi crucem, à fronte ad pectus, vt ſolent laici: cæteri quoque inferiores Miniſtri genuflexi manent

vſque

Digitized by Google

vſque ad finem benedictionis.

9 Miniſtrat Subdiaconus librum ad vltimum Euangelium. Diaconus autem ſtat quaſi medius inter celebrantem & Subdiaconum, aliquantò poſt celebrantem, & cùm dicit, *Et verbum caro, &c.* vel quid ſimile genuflectunt prędicti tres verſus librum, & non verſus crucem, aut verſus Sacramentum, quod multi perperam faciunt, niſi expoſitum ſit Sacramentum.

10 Cùm diſcedunt (Acolythi) præeuntibus cum candelabris, procedunt cooperto capite Miniſtri poſt debitam reuerentiam altari factam, vt initio Miſsæ, vnus poſt alium manibus iunctis.

11 In ſacriſtia, reuerentia facta imagini ab omnibus: & celebranti à Miniſtris: deponunt omnes paramenta.

De his quæ omittuntur in Miſſ. pro Defunct. Tit. 13.

1 PSalmi cum precibus dici ſolitis pro præparatione Sacerdotis ante Miſsam omitti poſsunt: non autem omitti debent

bent oſcula crucis in amictu, manipulo & ſtola induendis.

2 Quando celebrans incipit Introitum, dextra ſignat librum, ſiniſtra ſuper Miſsali poſita.

3 Miniſter non oſculatur ampullas quas celebranti porrigit.

4 Si detur communio intra Miſsã nulla datur benedictio, niſi ab Epiſcopis vbi moris eſt.

5 Credentia, uel nulla, uel ſimplex, cum linteo breui & candelis accenſis.

6 Ad oblationem ſolus celebrans incenſatur, non alii.

7 Subdiaconus miniſtrat à ſiniſtris celebranti. in oblatorum incenſatione: & in ablutione manuum, cum Diacono miniſtrat mappam ad tergendas celebrãtis manus.

8 *Cum Subdiaconus non teneat patenam, debet incenſare Sacramentum in eiuſdem eleuatione, & ſtatim ſurgere vt ſtet in medio in ſuo loco.*

9 Omittuntur oſcula omnia in Miſſis Defunctor. tã manus celebrantis, quàm rei quæ traditur.

10 *Dum*

10 *Dum celebrans deponit manipulum pro abſolutione facienda, d ponunt & Miniſtri, vt in caſu ſimili tradit Caram. Ep. li.2. c.17.*

11 Dum Subdiaconus defert Crucem, defert ſicut in proceſſionibus, id eſt ita vt imago Crucifixi terga vertat eidē Subdiacono & Clero ſequenti.

12 Thuriferarius & alter Acolythus, qui defert aquam benedictam, præcedunt & crucem & alios Acolythos deferentes candelabra.

13 *Thus & aqua benedicta, in exequiis ſunt correlatiua. Sed thuris benedictio fit hoc loco more ſolito dicendo. Ab illo benedicaris.*

14 Dum deſcendit celebrans de Altari habeat birretum in capite, deinde capite detecto ſe ſiſtat inter Altare, & tumulum, ſeu lecticam mortuorum, abſente corpore, Subdiaconus contra Altare id eſt facie verſa ad Altare, ad pedes lecticæ, ſeu tumuli; præſente verò corpore ſeruetur Rituale Romanum de exequiis, pro vario Defunctor. ſitu: Non enim

ad

Digitized by Google

ad caput lecticę imaginarium defuncti ſe ſiſtit celebrans, ſed ad verum caput. Ergo in Sacerdotum funere, præſente corpore variatur ſitus celebrantis, & Subdiaconi.

15 Caueat Sacerdos ne directè terga vertat Sacramento, idcircò ſecedat à medio aliquantulùm versùs cornu Epiſtolæ.

16 *Extra Miſſam dicuntur ſemper oraiones manibus iunctis, ille namque tritus extendendi manus eſt Miſſarum proprius.*

17 Oratio, *Abſolue*, dicitur, communiter etiam in abſolutione Prælatorum, addito dignitatis titulo.

18 *Dum ſit abſolutio, ſi eleuetur Sacramentum in aliquo altari, neque celebrans, neqne Miniſtri genuflectant, ne ſacra interumpatur actio.*

DE

DE HIS QVÆ ADDENDA ſunt in Miſſa, qua celebratur ad altare, in quo expoſitum eſt SS. Sacramentum.

APPENDIX.

1 IN primis illud notandum, eſt quod pro exponendo Sacramento in altari pro initio quadraginta horarum, cãtari debet Miſſa votiua de Sacramẽto (niſi infra octauam eiuſdem) quia tunc feſtiua dicitur cum *Gloria*, vnica oratione, *Credo*, & præfatio de Natiuitate. Si verò accidat in feſto primæ, vel ſecundæ claſſis, vel in Dominica priuilegiata, in Collegiatis cantantur duæ Miſsæ vna de feſto, alia de Sacramento, vel dicitur Miſſa de feſto, aut Dominica cum oratione Sanctiſſimi Sacramenti.

2 In ingreſſu Sacerdotis ad altare in quo patet Sacramentum, Miniſtri omnes cum celebrante debent genuflectere in plano capellæ vtroque genu. Facta verò con-

confeſſione, aſcendunt ad Altarē, vbi deinceps genufleĉtunt vnico genu, vt expeditiores ſint: & celebrans dicit, *Oramus te Domine*, vt aliàs.

3 Incenſatio Altaris fit de more, ſtante Sacerdote, dum benedicit incenſum: quod de more benedicitur, quia Altare & celebrans etiam thurificari debent. Pro cruce quæ adeſſe nō debet, incenſatur Sacramētum à celebrante ſuper altiorem Altaris gradum cum Miniſtris genuflexo: Neque Diaconus oſculari quidquā debet in hac miſſa, quod tradi debeat celebranti: neque manus celebrantis in traditione rerum ob apertam præſentiam Sacramenti. Inclinat autem celebrās genuflexus caput ſuum profundè, ante & poſt incenſationem Sacramenti.

4 Cùm incenſandus eſt celebrans, reddito thuribulo in cornu Epiſtolæ, vt moris eſt, deſcēdit, & ſiſtit ſe apud idem cornu, facie verſa ad populum, aduertens ne dum mouet ſe, tergā vertat Sacramento: & ibi à Dia-

cono

cono è contrà ſtante in plano capellæ, incenſatur. Quod erit obſeruandum in altera incenſatione ad Offertorium, & ibidem lauabit manus.

5 Accendens ad medium altari, & recedens à medio, vel tranſiens ante mediũ toties quoties, ſemper genuflectit celebrans vnico genu, quod & Miniſtri obſeruent.

6 Cõuertens ſe ad populum dicturus, *Dominus vobiſcum*, ſeu alia, facta genuflexione poſt oſculum altaris, ſiſtit ſe reni bu verſis ad Euangelij cornu: tum facta iterum genuflexione in medio, redit ad librum, ſeu altare.

7 Diacon. & Subdiac. nõ omittunt tamen oſculum manus cebrantis, in fine Epiſtolæ, & ante Euangelium.

8 Si concionandum eſt à celbrente, fiat ab eo ſtante in cornu Euangelij, & aperto capite. Miniſtri ad eius dextram ſtabunt extra cornu Euangelij.

9 In Incenſatione oulatorum benedi-

nedicit incenſum de more, & ſine genuflexione incenſat oblata: tum genuflexos ſuper altiorem gradũ incenſa Sacramentum. Hic Diaconus non amouet Calicem de medio quia nullum eſt periculum in effuſione eius.

10 Ad *Orate fratres* non perficitur circulus, rurſuſque genuflectitur, quia reditur ad medium.

11 In benedictione populo danda, dicto *Omnipotens Deus*, genuflectit celebrans, & in latere Euãgelij benedicit: nõ perficit circulum, neque in medio genuflectit, ſed in eodem latere, cõuerſus ſtatim ad altare, ſignat librũ, ſeu tabellã Euangelij vltimi, nõ altare.

12 In fine Miſſæ recedit cũ Miniſtris ab altari, cũ genuflexione in plano Capellæ vtroque genu facta, vel ſi facienda eſt proceſſio, pro fine orationis publicæ, facta propè altare genuflexione in medio, deſcendit extra cornu Epiſtolæ, vbi depoſitis manipulis a Miniſtris cum caſula, induit celebrans pluuiale, & cętera façit, quę ad proceſſionem ſpectant: quibus

adde

adde incenſandum eſſe priùs Sacramentum quam deponatur de loco ſuo ſuper altare.

13 In Miſſis priuati, eadem ſeruari debent, demptis ijs quæ ſunt propria Miſſæ ſolemnis neq; debet omitti illud, quod præſcribitur de manum ablutione, extra altare.

Hic finem habes ſecundæ partis Rubricarum.

PARS

Digitized by Google

PARS TERTIA.

Rubricarum, quæ defectibus celebratione in occurrentibus, remedia adhibat, titulis decem.

De defectibus in genere.

TITVLVS PRIMVS.

OPtima eſt diuiſio in defectus ſubſtantiales, & in accidentales. Subſtantiales in tribus contingunt, vel in materia, vel in forma, vel in intẽtione Miniſtri. Accidẽtales multæ eſſe poſſunt neque ad certum numerum poſſunt reduci.

De defectibus materiæ. Tit. 2.

REquiritur, vt panis ſit triticeus, cum de vite, materia præſens moraliter.

De defectu Panis. Tit. 3.

VBi maior eſt quantitas alterius grani, quàm tritici, non cenſetur panis triticeus.

Digitized by Google

2 In fermentato numquam licet apud latinos conſecrare etiamſi vrgeat neceſſita alicuius, in mortis articulo. Suarez *ſect.* 3. *in fin. Vnum verò.*

3 Si panis cæperit corrumpi, conficiens grauiter peccat.

4 Si celebrans ante conſecrationem aduerterit hoſtiam eſſe corruptam, aut nõ triticeam, remota illa, aliam ponat, & facta oblatione ſaltem mente concepta, proſequatur ab eo loco, vbi deſiit, & uo non eſt neceſſe eam eleuare ante oculos ſper patenam, neque facere cum ea, vel ſuper eam ſignum Crucis, ſed eam ſimplicite. deponat ſuper corporale, ſi id aduerterit inter oblationem Calicis, & conſecrationem: ſi poſt conſecrationem, imò poſt ſumptionem illius hoſtiæ, idem faciat, & conſecratione incipiat (facta oblatione ſaltem mente cõcepta) nempè ab illis verbis, *Quis pridie*, &c. Si verò ante ſumptionẽ aduerterit aut poſt ſumptionem corporis & ſanguinis ſumat ad cautelam, aut ob reuerentiam conſeruet: ſi

F autem

Digitized by Google

autem ſumpſerit, nihilominus ſumat de nouo conſecratam: ſi poſt ſumptionẽ ſanguinis, apponi debet rurſus nouus panis, & vinum cum aqua, & facta priùs oblatione vt ſupra, & conſecratione, omiſſis alijs vtrumque ſumat.

5 Si hoſtia conſecrata caſu aliquo diſpareat, & nequeat reperiri, alia de nouo cõſecretur, incipiendo ab iis verbis, *Qui pridie*, &c. vt ſuprà. Quod ſi id contingat miraculo, videtur tunc acceptare Deus ſacrificium eo modo oculis noſtris imperfectum, & ideò non eſt neceſſe in rigore, vt alia hoſtia conſecretur, Ita *S. Th. p.* 3. *qu.* 8.2.*a*.3.*ad* 3. Vbi tamen conſulit, vt iteratò conſecretur.

De defectu vini, *Tit.* 4.

1 SI vinum ſit factum penitus acetum, aut de vuis acerbis, ſeu non maturis expreſſum non conficitur Sacramentum.

2 Vinum ex aqua miraculoſum, eſt apta materia: imò vinum congelatum, dummodò poſſit reſolui adhibitis pannis calidis.

3 Si vinum cæperit aceſcere fit Sacra-

Sacramentum cum peccato tamen S. Tho. ſup. ad 2. Si ſit muſtum de vuis tunc expreſſum, ex neceſſitate conceditur, ſed abſtinēdum eſt omnino ob irreuerentiam & indecentiam. *Suar. loc. cit. diſp. 45. ſect.* 1. Si non ſit admixta aqua, vel admixta roſacea, aut alia huiuſmodi ſit Sacramentum, ſed cum peccato. *S. Th. q. 74. a. 7. ad 3.*

4 Si ante conſecrationem ſanguinis, aduertat aut vinum, aut aquam deeſſe, aut vtrumque debet ſtatim apponere vinum cum aqua: & facta oblatione vt ſupra, conſacrare incipiendo ab illis verbis, *Simili modo*: ſi poſt verba conſecrationis aduertat vinum non fuiſſe poſitum, ſed aquam: depoſita aqua in aliquo vaſe, iterùm vinum cum aqua ponat in Calice, & conſecret vt ſuprà: ſi poſt ſumptionem corporis, vel huiuſmodi aquæ, apponat aliam hoſtiam iterùm conſecrandam, & vinum cum aqua in Calice, offerat vtrumque, & conſecret, & ſumat, licèt non ſit ieiunus. Vel ſi celebretur in publico, ad euitandum adſcan-

Digitized by Google

dalum, poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione vt ſupra, conſecrare, ac ſtatim ſumere.

5 Si quis percipiat ante vel poſt conſecrationem, vinum eſſe acceſtum, vel aliàs corruptum, idem faciat. Eadem eſt ratio deficientis materiæ, ac ſacrificium integrum, ſi tamen Sacerdos pergat in miſſa, & ex ignorantia, vel inopinati caſus perturbatione nõ obſeruet, nõ per hoc mortaliter peccat. Ita *Sà, verbo Miſſa, n.31.*

6 Si celebrans ante conſecrationem aduertat non fuiſse appoſitam aquam, ſtatim ponat eam, benedicendo de more: tum proferat verba cõſecrationis: ſi poſt conſecrationem id aduertat, nullo modo aponat, ne ſequatur corruptio Sacramenti pro aliqua parte.

7 Si materia quæ eſset apponenda, nullo modo poſset haberi: ſi id ſit ante conſecrationem corporis, vlterius procedi non debet: ſi poſt conſecrationẽ panis, aut etiam vini deprehẽditur defectus alterius ſpeciei, altera iam conſecrata; tunc

tunc procedendum erit, & Miſſa abſoluenda: ita tamen, vt prætermittantur verba & ſigna, quæ pertinent ad materiam deficientem. Dixi, ſi nullo modo haberi poſſit, quod intellige moraliter. Si enim difficillimo modo haberi poſſit, & notabilis inde oriretur offenſio populi, Miſſa erit abſoluenda, abſque materia deficiente, ſiue hoſtiæ, ſiue vini.

De defectibus formæ. *Tit. 5.*

SI contingat defectus eſsẽtialis in forma, vel in materia, vel in vtraque, nempe cum mutatione ſenſus verborum conſecrationis, iteranda eſt conſecratio, vt perficiatur ſacrificium, & ſi contingat id cognoſci poſt ſumptionem corporis, vel ſpeciei non ritè conſecratæ, iteranda cõſecratio, appoſita materia quæ nõ ſunt conſecrata, quia eadẽ eſt ratio ineptæ materiæ, & materię ſine forma: imò ſi id contingat ex malitia Miniſtri mutantis formam, vel non habentem intentionem debitam, nihilominus debet poſt ſumptionem ſupplere defectum pœnitendo de

priori culpa quam commiſit, & reuerenter ſupplendo, quod ſi defectus accidat in vtraque ſpecie & iam *vtramque* ſumpſit, non eſt quod ſuppleat, quia ſacrificiũ nullum fuit, neque ſuppleri debet quod non eſt inceptum: & obligat tunc præceptum de non ſacrificãdo, fracto ieiunio. Ita *Suar. 3. p. diſ. 85. ſect. 1. ſecundo.*

De defectu Miniſtri. Tit. 6.

EX parte Miniſtri requiruntur quinque. Intentio animæ, corporis, & veſtimentorum diſpoſitio tum diſpoſitio in miniſterio quoad occurrentia. Deffectus circa intentionem eſt eſsẽtialis, circa reliqua verò eſt accidentalis tantùm.

De defectu intentionis. Tit. 7.

a SI quis deluſoriẽ profert verba conſecrationis non intendens conficere, ænormiſſimum patrat ſacrilegium: & ſi fictionis pęniteat ante ſumptionem, poteſt reſumere formam, non ex vi præcepti perficiendi ſacrificium, quod nondum inceptum eſt: ſed ex vi præcepti non fingendi falſum in hoc miniſterio, & conſequenter

non

non perſeuerandi in fictione, nec ſumendi potum & cibum per modum Sacramenti, quod non eſt: nec dandi alijs occaſionem adorādi merum panem & vinum. Poſt ſumptionem verò ficti Sacramenti, ſeruetur quod diximus ſupra ex Suar. *tit. 5. præc.*

2 Si Sacerdos putans ſe tenere vnam hoſtiam, poſt conſecrationem inuenerit fuiſſe duas ſimul iunctas, ſumat vtramque. Ratio eſt, quia ambæ ſunt conſecratæ: cum illud *Putans*, dicat tantum priuatam deceptionem, quæ non tollit intentionem debitam quæ eſſe debet, & moraliter eſt circa hanc præſentem ma eriam. Ita *Suar. d. 43. ſect. 6.*

3 Si relicta ſit hoſtia integra conſecrata, eam in tabernaculo reponat: ſi id fieri nequit, Sacerdoti ibidem celebraturo ſumendam relinquat, decenter opertam ſuper corporale: ſi neutrum horum fieri poteſt, in ipſo Calice ſeu patena conſeruet, quouſque vel in tabernaculo reponatur, vel ab altero ſumatur: quod

ſi non habeat quomodò honeſtè conſeruet, poteſt eam ipſemet ſumere.

4 Virtualis intentio ſufficit, quæ eſt illa quã habet Sacerdos, cum accedens ad altare intendit facere quod facit Eccleſia. Quod hic dicitur de materia ordinaria conſecranda in miſſa, intellige, etiam quando plures particulæ ponuntur à celebrante (vel ab alio ipſo ſciente) ſuper altare vt conſecrentur, & in actuali conſecratione, non recordatur illarum Sacerdos, ſed eius tantum quam habet præ manibus: tunc enim omnes ſunt conſecratæ. Nauarr *c.* 25. *n.* 91. Debent tamen eſse præſentes intra aram, non extra eam inquit Suar. *diſp.* 43. *ſectio.* 6. Alias non æſtimaret illas conſecratas eſſe: Sicut etiam exiſtimat id totum in Calice conſecratum eſse, quod per modum cõtinui in eo continetur, guttæ verò extra calicem, aut intra, ſed ſeparatæ à toto veriſimilius putat, quôd non ſint conſecratæ, vtpote non intentæ virtuali intentioni. Sed in

in caſu quo ponantur particulæ non conſecratæ, vbi aliæ ſunt conſecratæ erunt item eæ conſecratæ poſt verba conſecrationis, *iuxta placitum Poſſeuini de Off. cur. c.* 2. *num.* 20. Quod tamen non deberet fieri, ſed ſi fiat, genuflexiones plures addendæ erunt, ab offertorio ad communionem: neque circulus perficiendus erit ad *Orate fratres*, propter conſecratas particulas.

5 Si pyxis non aperitur ex obliuione tempore cõſecrationis, fit tamen conſecratio, ex Suarez *diſp.* 43 *ſect.* 5.

De defectibus diſpoſitionis animæ. Tit. 8.

1 SI quis canonicè impeditus celebret: conficit quidem Sacramẽtum, ſed peccat grauiſſimè. Et valor ille miſsæ, qui eſt ex parte precum Eccleſiæ, omninò perditur, ex S. Th *p.* 3. *q.* 82. *art.* 2. *ad* 3. Quòd ſi immineat mortis, infamiæ, aut ſcandali periculum, poterunt prædicti cum contritione celebrare, ita Azor *lib.* 10. *ca.* 31. *q.* 6.

2 In duobus caſibus licet ſine confeſſione celebrare, vrgente neceſſitate, & quando deeſt copia Confeſſoris. Neceſſitas autem vrgens in his caſibus erit: primò abſoluendi inchoatum jam ſacrificium vt perficiatur. Item neceſſitas alterius in periculo mortis exiſtentis, pro quo communicando, facienda eſt Miſſa. Item ſi omittendo Miſſam, ſcandalum oriretur: dico *Scandalum*, non autem quædam populi admiratio, quæ ſola non ſufficit: Item quando tenetur ex officio ſacrũ facere; quam præſertim cauſam indicat *Tridentinum ſeſſion. 13. capitul. 4. canon. 11.* neceſſitas igitur debet attendi, non commoditas.

3 Inopia verò Confeſſoris dicitur eſſe, quando uerè non adeſt, qui abſoluere à peccato mortali poſſit, quo reus eſt Sacerdos celebraturus: vel longius abeſt, quam adiri commodè queat. Item quando etſi Confeſſor adſit, timetur verè de eo quòd ob non ſeruatum ſigillum, aut aliam ob cauſam graue damnum ſequeretur celebra-

lebraturo, tamen conſiteatur alia peccata, tacito tantùm eo, in quo eſt periculum: ſicut etiam idem facere debet, ſi reſeruatum caſum habeat, neque adire poteſt Epiſcopū, neque obtinere abſolutionem. Sed in ijs caſibus neceſſaria eſt contritio.

5 Si autem inchoatā poſt Miſsā recordetur Sacerdos ſe eſſe in peccato mortali, conſiteatur, et ſi oporteat exui ſacris veſtibus citra ſcandalum intellige, ſi Miſſa eſt inchoata, & facilē poteſt Confeſſor accedere ad altare, fiat. Verùm *S. Th. q. 83. art. 6. ad 2.* dicit tutius eſſe relinquere Miſsam, maximē in caſu excom. vbi tamen indicat non eſſe præceptum, ſed conſilium deſerere inceptam Miſsam, dum dicit *tutius eſſe.* & S. Bonauentura negat deſerendam Miſſam, negatque etiam teneri Sacerdotem diſcedere ab altari, vt confiteatur, debet autem cum primum poterit, confiteri, ex Tridentino ſupra.

De defectibus diſpoſitionis Corporis. Tit. 9.

1 NOn ieiunius poſt mediam noctem etiam poſt ſumptionem ſolius aquæ, vel alterius potus, aut cibi per modum etiam medicinæ, & in quantumcunque modiciſſima quantitate, non poteſt communicare, nec celebrare.

2 Si reliquiæ cibi remanentes in ore transglutiantur non impediunt communionem dummodo non transglutiantur per modum cibi, ſed per modum ſaliuæ: idem dicendum ſi lauãdo os, deglutiatur ſtilla aquę, præter intentionem. Sed quantitas aquæ, vel vini, (ſi lauet os vino) ita parua eſse debet, vt permiſceatur ſaliuæ inſeparabiliter, ita S. Thom. 3. p. qu. 80. art. 8. ad 4. Notat Suar. diſput. 68 ſect. 4. Neceſsarium eſse, vt manducatio præceſserit mediam noctem, nam ſi aduertat Sacerdos poſt mediam noctem in ore reliquias cibi habere, & eas ex certa ſciẽtia deglutiat, violat ieiunium naturæ, neceſsarium ad Commu-

nio.

nionem, quod tamen Tabien. *verbo Communionem* reiicit, vt ſcrupuloſum.

3 Duo tamen non ieiuno Sacerdoti cõceduntur. Primum vt poſſit ſumere particulas ſiue à ſe, ſiue ab alio cõſecratas, ſi nequeant conſeruari, ſiue pro maiori reuerentia &c. Et licet multò tempore ſe detinuerit Sacerdos, in diſtribuenda Euchariſtia, poteſt adhuc tamen reliquias ſumere, & vaſa purificare, ſi diſtribuat coniunctim cum miſsa. Alterum eſt ad ſupplendum ſacrificium. Concedit Tol. *lib.2.c.1. nu.2.* celebrationem illi qui omninò immemor cibi ſumpti aut potus, recordatur deinde poſt conſecrationem ſe non eſse ieiunum, imò etiam ante ſi ſcandalum immineat.

4 Si plures miſsas in vna die celebret, in vnaquaque abluat digitos, in aliquo vaſe mundo, & in vltima tantùm percipiat purificationem; prohibemur in priori miſsa ſumere calicis ablutionem, quamuis non ſumi ſoleat ob nutritionem. Quare ſi prima

ſu-

Digitized by Google

ſumitur ablutio, frangitur ieiunium, & alia Miſsa celebrari non poteſt.

5 *In aliquo vaſe mundo debent ablui digiti, non in calice Miſſæ, ne vinum ablutionis ſit deinde materia conſecrationis.* Cœterum hæc ablutio digitorum, ſi non ſumatur à celebrante in tertia Miſſa, ſumi debet ab alio qui ſit ieiunus, vel in Sacrarium fundenda erit. Quod etiã nota pro ablutione digitorum, quæ fieri debet in Communione populi extra Miſſam.

De defectibus in miniſterio occurrentibus. Tit.10.

1 NVmerantur in hac rubrica, nu. primo, quatuordecim caſus grauiores, in quibus, vt plurimum accidit peccatum mortale, ſi fiat contra regulas, hoc loco ſignificatas, de quibus ſupra egimus, *prima par. tit.20. &* 2.*p.tit.*1.& 2. niſi excuſet ignorantia, vel obliuio.

2 De rebus an ſint benedictæ, necne, non tenetur ſemper Sacerdos interrogare, quæ vero

non

non ſunt vſui ampliùs, comburantur.

3 Si Sacerdote celebrante violetur Eccleſia ante Canonem, dimittatur Miſſa; ſi poſt, non dimittatur. Si timeatur incurſus hoſtium, vel alluuionis, vel ruina loci vbi celebratur: ante conſecrationem dimittatur Miſſa, poſt verò omiſſis omnibus aliis, acceleret ſumptionem Sacramenti.

4 Si Sacerdos ante conſecrationem, grauiter infirmetur, vel in ſyncopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Miſſa: ſi poſt conſecrationem, vel alterius, vel vtriuſque ſpeciei, per alium expleatur ab eo loco vbi ille deſiit, & in caſu neceſſitatis, etiam per non ieiunum. Si prior inchoauerit tantùmmodo formam ſanguinis, alter eandem integram proferet, ſi verò neſciatur vbi deſierit, incipiatur à *ſimili modo*, vel ſi conſecrauit vtramque ſpeciem, incipiatur ab *vnde & memores*: ſi dubitatur de conſecratione hoſtiæ, incipiatur à Canone, & ſub conditione mente retenta conſecret,

cret, vel aliam (quod meliùs eſt) conſecret, & priorem ſumat poſt ſumptionem ſanguinis.

¶Non tantùm non ieiunus poteſt explere hanc Miſsam, ſed etiam excommunicatus, & irregularis dummodò ceſset ſcandalum.

5 Si Sacerdos huiuſmodi infirmus poſſit communicare, & non ſit alia hoſtia conſecrata, ille qui ſupplet miſsam, diuidat hoſtiam, & partem præbeat infirmo.

6 Si ſemiprolata forma Corporis obiit Sacerdos, miſsa non debet ſuppleri, quia nulla eſt conſecratio.

7 Si ſemiprolata forma ſanguinis, alter proſequatur miſsam, & ſuper eundem calicem repetat integram formã incipiendo à *ſimili modo*, vel poſſet ſuper alium calicem præparatum integram formam proferre, & hoſtiam primi Sacerdotis, & ſanguinem a ſe conſecratum ſumere, ac deinde calicem ſemiconſecratum ante abſolutionem, qui calix ſuper quo ſemiprolata fuit forma ſanguinis adorandus eſt ſub conditione.

8 Dato

8 Dato nouo caſu quòd obieris poſt ſumptionem hoſtiæ tantùm; tunc alter ſumat tantùm ſanguinem qui remanſit.

9 Si quis extra caſus neceſſitatis prædictos, vtraſque ſpecies non ſumpſerit, grauiſſimè peccat.

10 Species à fulmine tactæ venenatæ cenſentur, & ideò licet ea ſumſumptionē omittere, & alias conſecrare earum loco.

11 Si poſt oblationem hoſtia appareat notabiliter fracta, altera ſubſtituatur (facta oblatione illius) ſed poſt ablutionem, prior iam oblata ſumatur.

12 Si hoſtia dilabatur in calicem nihil eſt reiterandum:

Quod ſi non fuerit madefacta ſanguine, ſigna conſueta fieri debent, cum parte non madefacta: ſed ſi tota fuerit madefacta, omnia ſunt quidem diceuda, ſed omittenda ſigna, & ſumēdæ vtraque ſpecies ſignādo ſe cum calice, & dicendo *Corpus, & Sanguis Domini noſtri, &c.*

13 Si ſanguis congeletur, debet

li-

liqueſieri adhibitis pannis calefactis, uel aqua feruenti, dummodo in calicem non intret aqua: quòd ſi nullo ex his modis poſſit liqueſieri, poterit digitis comminui & in particulas redigi, ut ſumi poſſit, vt docet *Suar. diſp. 85. ſect. 1. verbo, Tertio.*

14 Si aliquid de Chriſti ſanguine ceciderit, primò ſeruentur quę rubrica præſcribit hoc titulo. *n.* 2. ſecundo aduertendum eſt, multa eſſe antiquata per hanc rubricam, ex ijs, quæ Pius hac de rē ſtatuerat: cuiuſmodi ſunt abſciſſio veſtium, & combuſtio: intra altare combuſtione repoſita, ſumptio lotionis. Pœnæ quoque non ſunt in vſu, ſed imponendæ ſunt à ſuperiore. nec vllam tenetur Sacerdos ſubire, niſi impoſitam. Tertio, aliqua adduntur in rubrica de quibus Pius non meminit, vt quando cadit ſuper veſtes Sacerdotis, pannum, & tapete ſubſtratum, nempè quod hæc debeant ablui, & lotio in Sacrarium proijci. Quod ſi cadat ſanguis ſuper barbam, barba debet pluries ab-

ablui, & lotio in ſacrarium proijci.

15 Si Sacerdos euomat Euchariſtiam, ſi ſpecies ſacramentales integræ, vel in aliqua particula haberi poſſunt, reuerenter ſeruentur, vel ſumantur (niſi nauſea fiat) & ſimiliter fiat ſi à mure ſumantur, aut ex Euchariſtia vermes generentur: ea vero quæ tales ſpecies contigerunt, vel comburenda, vel purificanda ſunt.

16 Accidere poteſt caſus, in quo vomitus poteſt eſſe, & licite voluntarius, nempe quando monitus eſt Sacerdos de ſpeciebus à ſe ſumptis quod ſint venenatæ.

17 In caſu dubio hoſtiæ conſecratæ, quæ reperitur apud veneficum, ſeu ſacrilegum, aut circa altare vbi proximè fuit celebratum, aut quando particula, patenæ parti poſteriori ita fixe hæret, vt ſubeat ſuſpicio de conſecratis in præcedenti Miſſa particulis, eam vnam eſſe poſſe in his caſibus: Nulla ſolemnitas eſt adhibēda luminarium, ſed huiuſmodi hoſtia adoranda erit ſub conditione reſeruanda, & ſumenda in aliqua

Miſſa

miſsa ante calicis ablutionem. Quòd ſi fortè talis ſit vt nauſeam pariat, ſeruanda eſt decenter, donec corrumpãtur ſpecies, & comburantur.

18 Si fragmentum conſecratæ hoſtiæ ita paruum ſit, vt nequeat diſcerni, ſi ceciderit ſuper linteũ aliquod, pluries lauetur linteum eiuſmodi, ſed nõ eſt neceſſe quod comburatur.

19 Si Sacerdos omittit aliquid de rubricis primis ordinis, vt *Gloria in excelſis, Credo, Commemorationem de ſancto, & eiuſmodi*, & recordetur in progreſſu miſsæ, non debet repetere, nec regredi, commemorationem autem de Sancto debet addere inter orationes ſecretas, & poſt commun. licẽ inter Collectas eam omiſerit. Si verò aliquid omittat de rubricis ſecundi ordinis, quę reſpiciunt ritum ſeruandum in celebratione miſsæ, de ſuo genere mortale eſt, niſi leuitas materiæ, aut inaduertentia excuſet: quia Conc. Triden. *ſeſs. 22.* & Pius V. *in Bulla Miſsalis*, expreſsè pręcipiũt obſeruari ritus hu-

huiuſmodi. Grauius autem eſt ſi quid addatur, quam si omittatur. Ita Suar. *diſp.* 84. *ſec.* 2.

20 Non facit contra rubr. qui officium recitans aliud, miſsam deinde dicit more Eccleſię in qua celebrat, vbi fortè dicitur *Credo*, vel, *Gloria*, quę non dicuntur extra eã, imò tenetur celebrare ibidem pro ratione feſti. Intellige tamen quæ dicimus de miſsa pro omnibus approbata: nam miſsæ certis Regularibus conceſsæ tantùm, puta de Sanctis Ordinis eorum, aut aliis quæ non habentur in miſsali Roman. nõ poſsunt ab aliis dici, nec etiam in ipſorummet Regularium Eccleſiis, ex decr. Sacr. Rit. Cõgreg. 19. Nouemb. 1622. Neque à Capellanis ſæcularibus proprijs in Eccleſiis monialium quæ Romano non vtuntur Breuiario. Quo caſu miſsam quidẽ proprii Capellani, recitabunt de Sancto, de quo moniales officium, ſed cum miſs. Roman. vt in proprio, vel in communi Sanctorum, eadem *Sacr. Rit. Congr.* ita decreuit, 20. Nouembris, 1628.

Digitized by Google

1628. Si nulla eſt Miſsa in Miſsal. Roman. quæ concordet cum officio Monialium, puta de nomine Ieſu, de ſpinea corona, & ſimilibus, eo caſu Miſſam de circunciſione Domini, ſeu Miſſam de Cruce, vel paſſione recitare poterunt.

20 Quòd ſi quis adderet, vel detraheret ex Cœremoniis, etiam deuotionis cauſa, præſumens id eſſe melius, tunc peccaret mortaliter: quia in Bulla Pii V. dicitur ne præſumant. *Ita Molina in inſtr. Sacerd. tr. 3. cap. 13. parag. vlt.*

21 Si inchoata Miſſa veniat Epiſcopus, aut eo maior, aut princeps, neque alia Miſsa celebrari poſſit, ſi ante conſecrationem veniant, poterit Miſſa repeti à capite, quod idem poteſt fieri etiam vltra primam vicem, ſi maior cauſa ſuperueniat.

22 Miſſa poteſt interrumpi, & diſcontinuari, ob aliquam cauſam, puta concionem, publicationes edictorum quæ fiunt à parochis, vel ad confeſſionem audiendam moribundi, cuſtodita ſi

opus

opus eſt interim ab alio Euchariſtia, vel ad vngendum infirmum, cui nullum aliud Sacramentum miniſtrari poteſt, non autem interrumpi debet paulò ante communionem, vt Sacerdos audiat apud altare, etiam breuem confeſſionem alicuius communicaturi.

23 Accidit aliquando, in miſſæ miniſterio offerri Sacerdoti particulam conſecrandam pro communicando laico, oblatione iam facta, quo caſu poteſt conſecrari, oblatione eiuſdem meute concepta: non tamen remotiùs ab oblatione hoſtiæ, puta iam cœpta præfatione, ſed eo caſu ſi neceſſitas adſit poterit dari laico pars hoſtiæ conſecratæ. *Ita Suar. 3. p. diſp. 65. ſectio. 2.* cum *Palud. & Silueſtro*, quos ibidem citat.

A P.

APPENDICES

De Rubricis præceptiuis, & directiuis.

APPENDIX I.

RVbricæ pręceptiuę obligant ſub mortali; directiuæ non item, niſi ex contemptu omittantur.

1 Quando in rubricis habetur hæc vox *grauiſsimè*, ſeu *grauiter peccat*, certiſſimum eſt, ſignificari peccatum mortale, ſecluſa obliuione, ignorancia inculpabili, & inaduertentia, quæ culpa diminuunt. Septies autem habetur, cùm de defectibus miſsæ agitur. 1. Si non in azymo conficiatur Sacramentum in Eccleſia latina. 2. Si vinum cœperit aceſcere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantùm acere, vel muſtum de vuis tunc ex prſsum, vel ſi ſine aqua, aut cum aqua nō naturali fiat ſacrificium.

3. Si

3. Si in forma adderet aliquid celebrans, quod ſignificationem non mutaret. 4. Si celebret ſuſpenſus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel quomodocumque canonicè impeditus. 5. Si celebret in peccato habẽs copiam Confeſſoris. 6. Si non habens copiam Confeſſoris, ſine contritione in peccato mortali celebrat, 7. Si integra Sacramenta non ſumpſerit extra caſus à rubrica Miſſalis conceſſos hac parte tertia, *tit.* 10: *num.* 4.

2 Quando materia rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti, ſeu ſacrificij, eius omiſſio eſt peccatum mortale. Eiuſmodi ſunt quæ de pane: vino, aqua, intentione, forma, ſumptione vtriuſque ſpeciei, ſunt præſcripta, quæ omnia ſub mortali ſunt obſeruanda. In forma quoque, illud *enim*, non poteſt ſine peccato mortali voluntariè omitti.

3 Hæ rubricæ ſunt præceptiuæ, in quibus concordant Doctores, eas eſſe de re graui, vt de loco celebrandi non prohibito, de ara

G con-

Digitized by Google

conſecrata, de lumine, de hora celebrandi, de diſpoſitione animæ, & corporis, ieiunio ſcilicet a peccato mortali, & a cibo, de miniſtro, de miſsali, lib. de calice, patena, corporali, & palla, de Canone, integrè & ſecretè recitando, de prima purificatione cum uino, de numero, munditia, integritate, & benedictione ueſtium Sacerdotalium.

4 Rubricę quędam ſunt ſtrictioris iuris, in miſſis conuentualibus Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum; quia æquiparantur horis canonicis, imò uerò ſunt horarum quasi finis ad quem diriguntur horæ, Eiuſmodi eſt; rubrica de concordia miſsæ conuentualis cum officio. Inter Collegiatas autem adhuc eſt diſparitas, nam Collegiatæ] regulares tenentur ad horas canonicas, & miſſam in Choro, ex ui regulæ tantùm, & conſuetudinis interpretantis regulas. At ſæculares Canonici tenentur, ex ſtipendio ad leges Pontificias in Choro ſeruandas.

5 Pro.

5 Propriè præceptiuæ ſunt ex rubricæ, de quibus diſputant Doctores, an obligent ſub mortali; cuiuſmodi ſunt de Matutino & Laudibus ante miſſam, de mappis tribus, de luminaribus cereis.

6 Dubiæ ſunt reliquæ, de principio auroræ, & fine meridiei, de Cruce in altari, de pedibus calceandis, de veſte talari, de pileoli vſu à quo concedatur extra canonem, de rationibus ante miſsam, ad veſtes, & poſt miſsam, de miſſa priuata ad arbitrium ſine cauſa, de miſsa non approbata, niſi pro quibuſdam Eccleſiis, de votiua, vel de requiem, in feſto duplici, & diebus prohibitis, de orationibus additis ſecretò dicendis ex deuotione celebrantis, in quibus omnibus, Doctoribus vtrinque diſputantibus, rubricis tamen magis adhærendum videtur.

7 Illa rubrica eſt de re grauiſſima, quæ habetur *p.1.tit.3.n.1.* nimirùm. *In feriïs quadrageſimæ, quatuor temporum, & vigiliarum, ſi duplex, aut ſemiduplex feſtum, vel dies octaua occurrat, in Eccle-*

ſijs Cathedralibus , & Collegiatis , cantantur duæ Miſſæ. Et nota quòd ambæ cantari debent Choro præſente, nec ſufficit, ſi altera dicatur priuatim, abſente Choro. Quod ità ſtrictè obſeruandum, cenſet *Sacra Rituum Congregatio, vt die* 16. *Maij* 1626. decreuerit non poſſe omitti alteram ex duabus Miſſis cantandis, ob celebrationem Capituli Canonicorum: & iterùm, hoc idem die 16. Ianuar. 1627. aſſeruerit, ne duæ Miſſæ, etiam ex neceſſaria negotiorum c.uſa & Capitulari omittantur. Sed rubrica non obligat Collegiatas Regularium, vbi nulli ſunt Canonici, ſed Collegiatas tantum Canonicorum.

8 Reliquæ Rubricæ ſunt directiuæ tantùm, & non obligant ſub mortali, niſi ſequatur contemptus, aut ſcandalum.

De Miſſarum oneribus.

Miſſarum onera ad 5. reuocari poſſunt.

Loci,

(Loci,
(Temporis,
Ratione (Ritus.
(Officij, aut beneficij
(Stipendij.

1 R*Atione Loci*, tenetur Sacerdos ſacrum facere in certo altari non impeditus legitimè, ſi teſtator, aut alius, locum celebrandæ Miſsæ præſcripſerit, aliàs peccat mortaliter, quia non implet legem teſtatoris, quam neque heredes mutare poſsunt. Non tamen tenetur ad reſtitutionem, ſi alibi celebret. Poteſt tamen Epiſcopus aliquando ex iuxta cauſa, ſi nequeat in eo altari celebrari, concedere vt alibi celebretur.

2 Qui tenetur celebrare in altari priuilegato pro Defunct. & alibi celebrat cum numiſmate, v. gr. S. Caroli quo anima liberari poteſt à Purgat. peccat mortaliter, quia non ſeruat pactum, & præterea quia non eſt ita certum, de numiſmate an ſit benedictum, ac de altare an ſit priuilegiatum.

3 Qui tenetur alicubi celebrare abſque applicatione ſacrificii, nul-

lo modo poteſt accipere ſtipendium, ab alio, vt illi applicet ſacrificium liberum, quod expreſsè vetuit *Sacr. Conc, Trident. Congr.* Quod notent Canonici, & Curati, qui tenentur miſsam Conuentualem, ſeu Parochialem, in proprijs Eccleſijs celebrare, ratione Canonicatus, aut Rectoriæ: quia ad eam tenentur ratione beneficij, ſecus quando ex mera conſuetudine, vel ex ſtatuto Canonicali, ad maiorẽ Eccleſiæ decorem miſsas priuatas celebrant, non ratione beneficij, neq; cappellæ, neque legati, neque ſalarij qui ſoli quatuor tituli prohibẽtur. Et de Parochis, quod quibus diebus tenentur miſsam celebrare, non poſſint manualem eleemoſynam accipere, cenſuit expreſsè *Sacra Cong. Conc.* 1. *Sept.* 1626.

II. *Ratione temporis*, quia vel nunquam, vel ſæpiùs, vel tardiùs, vel citiùs, vel rariùs celebrat, quàm debetur.

1 Qui *nunquam* celebrat, grauiter peccat, & in anno ter ſaltem aut quater, quilibet celebrare tenetur ex Trid. *ſeſſ.* 23. de reform. c. 14.

c.14. Parochi ſæpiùs tenentur, vt populum miſſam audiat.

2 Qui ſæpiùs in die celebrat, grauiter peccat. Excipe caſus ſequentes. 1. in die Natiu. Domini. 2. in caſu ſupplendi ſacrificii. 3. quando Sacerdos pauper qui nullum poteſt habere Vicarium, præeſt duabus Eccleſijs, in quibus vterque populus ſolet audire miſſam. 4. quando pauci ſunt Sacerdotes & multi Catholicis in locis infidelium, & hæreticorum. In his poſtremis, licet bis, & ter celebrare (ſi opus eſt) omiſsa ablutione calicis, in alijs caſibus olim licitis, non licet ampliùs.

3 Contingit *tardiùs* celebrare cum p.m. quando notabiliter differtur ſacrificium, puta ad impetrandum aliquid à Deo, & miſsa dicitur elapſo neceſſitatis tempore, quo caſu, tenetur Sacerdos ad reſtitutionem. Item quando ita multæ miſsæ acceptantur, vt longiſſimo tempore ſit opus. Cui malum prouiſum eſt *dec. Sacr. Congreg. Conc. Trident.* 21 *Iunij* 1625. quo prohibetur ſingulis ne eleemoſy-

nas nouas accipiant, niſi oneribus impoſitis anteà ità ſatisfecerint, vt noua ſuſcipere valeant. Qua tamen in re, eadem *Cong.* declarauit, poſse noua Miſſarum onera ſuſcipi (etſi oneribus iam ſuſceptis non ſatisfecerint) dummodò infrà modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere. Si tamen tribuẽs eleemoſynam pro nouis oneribus, ſciat impedimentum, & conſentiat, eo caſu poterunt noua onera ſuſcipi, poſt alia quamprimùm perſoluenda. Comprehenduntur etiam in hoc decreto priuati quique Sacerdotes.

Tranſgreſsores huius ſpecialis decreti, non tenentur ad pœnas appoſitas in prædicto decreto, quę relationem tantùm habent ad onera perpetua, caſsantque omnia priuilegia, quibus indulgetur, vt certa Miſsarum celebratione, vel anniuerſariorum, vel quibuſdam Collectis, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat; ita vt ſi tempore huius decreti ſuperfuerunt multæ Miſsæ celebrandæ, celebrari diſtinctè debeant.

beant. Qui verò obligatur ad celec'um in feſtis de prçcepto; de voluntate teſtatoris, non poteſt differre Miſsem in *ſeq. fer.* Neque intelligendus eſt teſtator de feſtis duplicibus aut ſemid. quando ſimpliciter dicit; in feſtis ſed in feſtis de præcepto, aut conſuetudine, pro ſeruitio populi.

4 *Citiùs*, celebrando peccatur anticipata applicatione ſacrificij, dempe incerta, pro eo qui poſteà eleemoſynam dederit, cum ſuſpenſione effectus ſacrificij. Quod expreſsè vetuit Paulus V. die 5. Nouemb. 1605. Poteſt tamen Capellanus præuenire tempus celebrationis, & anticipatè celebrare Miſsas antecedente hebdomada, quas ex obligatione celebraturus erit in ſeq. pro certa intentione.

5 *Rariùs* denique celebrando peccatur, quando quotidiano quis obligatur ſacrificio, per ſe, vel per alium faciendo, & vno die per hebdomadam omittit celebrare, neque celebrari per alium curat: ſecus ſi vni tantùm eſt impoſitum onus quotidianum, vt per ſeipſum

impleat; nam hoc intelligi debet, ſalua honeſtate & decentia, ratione cuius vacare poteſt a miſsa celebranda ſemel in hebdomada: hoc eſt, poteſt ſemel non celebrare, non autem poteſt ſemel pro alio applicare ſacrificium.

Qui verò impeditus inſirmitate, non facit quotidianam Miſsam ad quam tenetur, excuſatur, neque tenetur ad ſupplementū, niſi vltra menſem ægrotet. Et item ſi reliquo anni tempore diligens fuit in obeundo ſuo munere, & niſi in fundatione Beneficii aliud expreſsè ſtatuatur.

III. *Ratione ritus* accidunt peccata in oneribus Miſsarum, quando promiſit Sacerdos Miſsam vot. vel de Requiem, (maximè ſi cum iuramento per inſtrumentum promiſit) & aliam dicit. Sed hoc limitandum eſt, quando Sacerdos non afficitur maiori deuotione in miſsa de Sancto, vel de feria, excepto feſto duplici, Domin. & aliis diebus in quibus prohibentur miſsæ vot. & pro defunctis, quia ſi maiori afficitur de-

deuotione in miſſa de Sancto, vel de feria, poteſt Sacerdos illam dicere loco vot. aut pro defunct. inde enim oritur valor accidentalis Miſſæ ex opere operantis, quod compenſatur etiam cum lucro fructus miſsæ votiu. aut pro def. nec erit neceſſe dicere in prædictis caſibus collectam de vot. ſeu pro defunct. Applicatio namque ſacrifitii fit in Memento, vel in oblatione, quæ tacitè fit in ipſa conſecratione.

IV. *Ratione Beneficij, ſeu Officij*, contingit peccari in oneribus miſſarum. Nam Epiſcopi, & Parochi, tenentur aliquando applicare ſacrificium pro ſuis ouibus, ex Trident. *ſeſſ. 23. cap. 1.* arbitrio boni viri nempe in præcipuis ſolemnitatibus Domini, & Dominicis diebus aut ſaltem ſemel in hebdomada.

2 Regularis grauiter peccaret applicando ſacrificium contra rationabilem voluntatem ſui prælati, aut ſacriſtæ ad id deputati.

3 Quilibet Sacerdos ex probabiliori ſententia, non poteſt appli-

care portionem ſacrificij quam ſupra diximus eſſe Sacerdotis propriam, accepto ob eam ſtipendio, tanquàm pro integra Miſsa; ſi verò fiat hæc applicatio ex charitate, eſt probabile.

4 Conuenit adhuc *Ratio Officij*, vt ille qui ſupplet inchoatum ab alio ſacrificium, conformet ſe cum primo Sacerdote in applicatione eiuſdem ſacrificii, quia acceſsorium ſequitur naturam principalis. V. Demùm *Ratione ſtipendij*, multis modis peccatur.

1 Qui accipit plura ſtipendia iuſta, taxata ſcilicet, vel lege, vel conſuetudine, à pluribus petentibus ſingulis vnam Miſsam, pro ſe diſtinctè, & vnam facit pro iis omnibus, peccat ex communiori ſent. *Fraxinellus, ſect. 4. concl. 1.*

2 Qui ab vno accipit plura ſtipendia, pro pluribus Miſſis, & vna tantùm celebrat, peccat eodem modo, ex eodem ibidem.

3 Qui procurat ſtipendium iuſto pinguius pro vna Miſsa (niſi celebrandum ſit in loco diſtanti, & incommodo) peccat, & tenetur

inui-

inuitè danti reſtituere; neque ſufficit titulus paupertatis, quia facta eſt Ordinatio in Sacerdotem Titulo Beneficii, aut patrimonii ſufficientis ad victum. *Ex Bonac. de Euch. diſp. 4. q. vlt. punct. 8.*

4 Qui ſtipendium iuſto pinguius accipit pro Miſſa, quam deinde minori ſtipendo quàm ſit iuſtum facit ab alio celebrari, peccat; neque item ſi det illi ſtipendium iuſtum (retinens ſibi quod eſt ſupra iuſtum) tutus eſt in conſcientia, quia *Sacr. Conc. Trident. Cong.* declarauit eleemoſynam maiorem ſolito dari, tribuendam eſſe integram abſolutè Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem ab vllo retineri poſſe. Immò eadem Cong. permittendum non eſſe ait, vt Eccleſiæ, aut loca pia, ſeu illorum adminiſtratores, ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum, vllam vtcumque minimam portionem retineant, ratione expenſarum quas ſubeunt in celebratione Miſſarum, niſi cum Eccleſiæ, & loca ipſa alios non habent redditus, quos in vſum earumdem expen-

Digitized by Google

expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc quam portionem retinebunt nullatenùs debere excedere valorem expenſarum quæ pro ipſomet ſacrificio ſunt neceſſariò ſubeundæ.

5 Qui acceptis duobus ſtipendijs iuſtis, prò duabus Miſſis, vnam tantùm celebrat, applicando vni ſacrificiùm vt propitiatorium alteri vt impetratorium, peccat; quia vterq; tòtum miſſæ fructum pretendit.

6 Qui à pluribus ſtipendia minora iuſto recipit, vt ex ij, conſtituto iuſto ſtipendio, vnam miſſ. celebret, peccat, quia ex decr. citato, tot miſſæ dici debent quot ſunt eleemoſynæ datæ, etiam incongruæ, & exiguæ ſiue ab vno, ſiue à pluribus dentur; quod præcipitur ibi ſub obteſtatione diuini iudicii, ſub peccato mortali, & cum obligatione reſtitutionis, reuocatis quibuſcumque priuilegiis.

7 Rector beneficii qui poteſt per alium celebrare Miſſam, tenetur tribuere Sacerdoti celebranti pro ſe, congruam eleemoſynam, ſecun-

Digitized by Google

ſecundùm morem ciuitatis , vel Prouinciæ , niſi in fundatione Beneficii, aliud fuerit cautum.

8 Vbi nullum ſtatutum eſt ſtipendium à teſtatore, vel alio, pro certo numero Miſſarum, eo caſu ſtatuere debet Ordinarius, non autem hæres, aut alius, & iuxta morem ciuitatis.

9 Caueat vnuſquiſque ab onere perpetuo Miſſarũ ſuſcipiendo ſine licentia Epiſcopi ſui, vel Generalis Vicarii ſi Sæcularis ſit; aut Generalis, ſeu Prouincialis ſi Regularis, danda in ſcriptis & gratis; alioquin Sęcularis ab ingreſsu Eccleſiæ, erit eo ipſo interdictus; Regularis autem pęnam priuationis Officii, & perpetuæ inhabilitatis ad Officia, vociſq; actiuæ, ac paſſiuę, abſque alia declaratione incurret, ex cit. decr.

Ad hæc vt ibidem dicitur, amoueantur capſulæ ab Eccleſiis cum inſcriptione eleemoſynæ pro Miſſis; ne fideles hac ratione fruſtrentur, neque exponantur in die commemorationis defunctorum pro eorundem Miſſis ſolitæ apponi.

poni. Nulla tamen pœna eſt in hoc caſu appoſita.

11 Neque acceptorum multorum onerum reductio, moderatio, & commutatio ab alio nunc fieri poteſt, niſi à Sede Apoſtolica, & aliter factæ ſunt nullæ, ex eodem decr. veruntamen ſi in ipſa Beneficii erectione, cautum fuerit expreſsè vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari; declarauit eadem Sacr. Congr. licere adhuc Epiſcopo id præſtare. Quare neque in Synodis Diœceſanis, neque in Capitulis Generalibus fieri poſſunt ampliùs reductiones Miſſarum, olim conceſſæ: à *Conc. Trid.*

Et ne vllo vnquam tempore hæc in obliuionem, ſeu deſuetudinem abeant, Superiores locales cuiuſque Monaſterij, Conuentus, ac domus regularis curare, atque efficere tenentur, ſub pœna priuationis Officii, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, ipſo facto incurrenda, vt in perpetuum ſexto quoque menſe (ideſt) fer. 2. poſt. 1. Dominic. Adu, & fer. 6. poſt octau. Corporis

Chri-

Digitized by Google

Chriſti prædictæ Ordinationes in publica menſa perlegantur. *Hactenus de tertia parte rubricarum Miſſalis, iam verò ad vltimam tranſeamus.*

PRAS

Digitized by Google

PARS QVARTA.

De Rubricis per Miſſale ſparſis.

MIſſale diuiditur in partes quinque. 1. Proprium de tempore. 2. Proprium de Sanctis. 3. Commune Sanctorum. 4. Miſsas pro defunctis, & 5. Benedictiones varias in fine eiuſdem. Proprias vnaquæque pars habet rubricas à Generalibus diſtinctas. Eas igitur ordine debito examinabimus. In hac parte omnia ad *tit.* 92. reuocabimus.

De Rubricis Miſſarum in Aduentu. Tit. I.

MIſſa Domin. Aduent. infra hebdomadam non habet Alleluia, quando fit de feria; quia feriæ Aduent. ſunt veluti vigiliæ Nat. Domini.

Digitized by Google

De Quatuor Temporibus Aduentus. *Tit.* 2.

IEiunium hyemale fit in 3. hebdomada Aduent in Sabb. legitur Euang. Domin. 4. ſequentis ſicut Introitus, Graduale, & Communio in feria 4. præced. ne ſcilicet officium Domin. proprium contingat eo anno omitti, quo vigil. Nat. occurrit in hac Dom. 4.

De Natali Domini, & feſtis ſequentibus. *Tit.* 3.

1 SI vigilia Natiuit. venerit in Dom 4. eius Euangelium non legitur in fine Miſsæ vig. tùm quia ſufficienter lectum in Sabbato præcedenti, tùm quia non fuit lectum in Officio.

Si vigilia Nat venerit in Dom. Miſſa cantanda erit poſt Tertiam, & poſt aquæ benedictæ aſperſionem, quia eo die non ieiunatur. Si verò aliis dieb. infra hebdomadam, Miſs dicitur poſt Nonam.

2 Purificatorio non eſt tergendus calix, niſi in fine 3. Miſsæ, neque omittendæ ſunt preces quę in purificatione calicis, & digitorum ablutione, recitari ſolent. Memento

to quoque vt in vaſe, non in calice fiat purificatio digitorum ex dictis *titul. 9. num. 4.* Verùm in 1. Miſsa ſolemni hauſto diligentiùs ſanguine, Subdiaconus deferet calicem ſine purificatorio ad credentiam de more, indeq; alius in ſacriſtiam, vbi ſuppoſito corporali, decenter ſeruabitur vſque ad 2. Miſsam ſolemniter, ſeu priuatim celebrandam, in cuius initio, vt aliàs collocari poterit ſuper credentia, deſiccata iam vt creditur quacumque vini ſpecie. Hæc Rom. praxis.

Celebraturus 1. Miſsam in media nocte ieiunus eſse debet per hor. circiter 6. ex quadam congruentia. Quòd ſi celebraturus ſit ante mediam noctem ex priuilegio, vel legitima conſuetudine, verè non diſpenſatur in ieiunio neceſsario ad Miſsam, ideò à pridiana media nocte ieiunet, neq; in Miſſa vigiliæ ſumat purificationẽ. Et eo caſu ſi in 1. Miſsa noctis ſumeret purificationẽ, imò & cibũ ante mediam noctem, poſset celebrare 2. & 3. Miſsam Nat. Domini.

Pro-

Probabilem, & ſecurã ſent. putat *Suar. 3. p. diſp.* 80. *ſect.* 4. poſſe in nocte hac celebrari 3. Miſsa priuatas ſimul poſt mediam noctem, quia nullo iure prohibetur, quod certum eſt ſi cauſa adſit maioris numeri Sacerdotum, vel minoris numeri altariũ, vel ſi minùs commode celebrare poſſunt. Qui vnã tantum dicit Miſsam, dicit 3. cuius Orat. concordat cum Officio.

Prima Miſsa non poteſt dici ſeparatim ab aliis de nocte, niſi cum Matut. ſolemniter de more cãtato.

3 In Miſsa S. Stephani, legitur Euangel. de Abele protomartyre totius mundis.

4 In feſto S. Ioannis præfat. dicitur de Natiu. quia maximæ dignitatis eſt hæc octaua.

5 Feſtũ Innoc. nõ admittit cantica lætitię, quia deſcendere in limbum. In Dom. verò & oct. dicũtur.

6 In vigil. Epiphanię legitur Euangel. anticipatè, quod accidit poſtridiè Epiphanię.

7 Epiphania continet plura miracula, ſtellę Magorum, Baptiſmi Chriſti, aquę in uinum mutatę, & quin-

Digitized by Google

quinque millium ſatiatorum.

Poſt Euang. publicatur Paſcha, *ex Concil. Aureliano 4. can.* 1. vt proximè determinetur Dominic. Septuageſ. quæ eſt prima dies ex mobilibus.

8 Si contingat Dom. infr. octau. Epiphan. in præcedenti ſabbat ce-lebrari, duas tantum orat. in Miſſa admittit.

9 In die octaua celebratur præcipuè Baptiſmus Chriſti, vt patet ex Euang.

De Dominicis poſt Epiph. vſque ad Septuag. Tit. 4.

1 POſt Epiphan. variatur Introitus cum ſuis acceſſorijs Grad. Offert. & Commun. in primis tantùm tribus Dominicis.

2 Secundæ Domin. Miſſa dicitur ſemper ante Septuag. ſaltem in ſabbat. vel alio die præced. vt congruo tempore legatur Euangelium de aqua in vinum mutata, quod eſt initium miraculorum Chriſti.

3 In vltimis tribus Domin. 4. 5. & 6. Introitus, & acceſſoria ſunt eadem quæ in Dom. 3. quia ſunt

Dom.

Digitized by Google

Dom. vagæ, & ſæpiùs transferuntur poſt Pent. quo caſu mutuant Introitum, & acceſſoria à Domin. 23. poſt Pent.

De Dominicis à Septuag. vſque ad fer. 4. Cin. *Tit.5.*

1 ANnumero dierum, vel [à numero hebdomadarum, ſumitur harum Dominicarum denominatio. A numero dierum quidẽ ieiunij, quia Quadrageſima habet 40. dies abſtinentiæ. Quòd ſi velis numerare tantùm veri, & proprij ieiunij dies demptis Dominic. erunt, 36. cui idcirco additi, ſunt 4. dies, à feria 4. Cinerum ad Dom. 1. vt ieiunium Quadraginta dierum Chriſti perfectè imitaremur. Quod ſecuti alij, qui in cœna Domini, & in Sabbato Sancto non ieiunabant à Quinquageſima cæpere ieiunium. Alijs idem obſeruare volentes demptis Dom. & fer. 5. (quæ decreto Melchiadis exceptæ fuerant à ieiunio) à Sexageſima ieiunio initium dederunt. Alij denique demptis etiã Sabbat. *ex Conſtantinopolit. 6. cap. 55.* à Septuageſima ieiunium ſunt exorſi.

Digitized by Google

exorſi. A numero verò hebdomadarum denominationem ſumit harum Domin. *Rup. Abb. libr.* 4. *capit.* 2. Illaſque ordinat vſque ad 4. Dominic. Lætare, quæ eſt paradiſi propria quædam imago, vt patet ex Euangel. & toto officio vnde adhibentur dalmatica ad Miſſam, pulſantur organa, & alia fiunt in ſignum lætitiæ. Septuageſima (inquit ille) dicenda eſt, quia per 7. hebdomadas ad illam Lætare peruenitur. Sexageſima quia per ſex, Quinquageſima, quia per 5. Quadrageſima, quia per 4. hæc ille.

2 Si Septuageſima venerit ante Purificationem 2. & 3. orat. non mutantur, ita vt 2. ſit de Virgine cuius partus adhuc celebratur: idem fiat in Sexageſima, & Quinquageſ.

In ferijs omittitur Tractus.

3 In collecta Sexageſimæ occurrunt duo præter regulas ordinadas. Alterum eſt, quod dicitur collecta de S. Paulo ſine collecta de S. Petro, alterum eſt, quod licet in prima collecta fiat mentio de San-

Sancto Paulo, tamen in orat. A cunctis, adhuc fit de eodem commemoratio, contra illud quod habetur 1. *part. titul. 9. num. 15.* de Miſſa vot. Apoſt. quæ excludit orationem. *A cunctis.*

De feria 4. Cin. vſque ad Dom. de Paſſione. Tit. 6.

4 CIneres debent eſſe aridi non in modum luti, ita decreuit Sacr. Rit. Congreg. 13. Maij 1603.

Præparentur Thuribulum, nauicula, & vas aquæ in angulo altaris.

3 Finita nona Sacerdos indutus pluuiali violaceo cum Miniſtris indutis quidem, ſed ſine dalmaticis (in præcipuis Eccleſ. cum Planetis) in minoribus Alba amictis, ſine manipulis *ex Cær. lib. 2. cap. 17.* procedit de ſacriſtia ad altare, Acolyth. qui tantùm præcedunt cum candelabris accenſis. Miniſtri pares celebranti procedunt (quia habet pluuiale) ad benedicendum cineres in vaſe aliquo poſito in cornu Epiſtolæ, ita vt vas ſit inter Miſsale & cornu. Celebrans oſcu-

H lato

lato altari accedit ad librum, vbi ſtans inter vtrumque miniſtrum (quod debet ſeruari quandocumque eſt cum pluuiali) legit Añ. in. *Exaudi*, &c. dum dicit Orationes manibus iuctis, & dum benedicit manu dextra Cineres, Diaconus eleuat à dextris fimbriam anteriorem pluuialis, deinde impoſito incenſo in Thuribulo de more benedicto miniſtrantibus in benediction Diacono & Thuriferario aſpergit ter in medio, à dextris & a ſiniſtris cinerum, delato vaſe aquæ ab altero ex Acolythis, & aſpergillo ſine oſculis dato Diacono, qui deinde cum oſculis tradit celebranti. Celebrans autem poſtquam aſperſerit ter, adolet incenſo. Deinde dignior Sacerdos ex clero accedens ad altare in ſuo habitu chorali ſine ſtola, ſtans imponit in formam crucis cinerem celebranti ſtanti, dicens *Memento homo* &c. ſtat autem celebrans facie verſa ad populum capite inclinato. Si verò non adſit alius Sacerdos, non debet Diaconus imponere Sacerdoti cineres, ſed ipſemet

met celebrans genibus flexis coram altari, ſibi ipſi eo caſu imponat, quaſi à Chriſto illos recipiat at dum accepit ab alio, illi ſtatim digniori Sacerdoti primò cineres imponit, deinde Miniſtris paratis genibus flexis, tum alijs ſtans aperto capite, & Diacono tenente à dextris eius vas cinerum.

4 Aperto capite diſtribuit celebrans cineres, candelas, & ramos, *ex dec. Sacr. Rituum Congreg.* 18. *Iulij* 1626.

5 Veniunt alij cum debitis reuerentijs altari, & celebranti, ante & poſt manibus iunctis. Clerus accedit quidem ad gradus altaris, ſed populus congruentius recipit extra gradus ad cancellos: fœminis autem non ſupra velum, ſed ſupra capillos dantur cineres ſi fieri poteſt commodè. In fine diſtributionis, ante orat. *Concede*, tergat digitos celebrans in angulo altaris cum aqua, & mica panis.

6 In feria 5. Domin. 3. habetur Collecta de SS. Coſma, & Damiano, tacito cognomine martyrum, quia de ijſdem ibi fit mentio de ti-

tulo tantùm ſtationis, ſed inde neque in officio, neq; in orat. *A cunctis*, in propria eorum Eccleſia, omitti debet conſueta commemoratio eorumdem tamquam martyrum inter ſuffragia, & tamquam Titularium Eccleſ. propr. In reliquis fer. nihil occurrit noui declarandum.

De Dom de Paſſione, & Hebdomada maiore. Tit. 7.

1 IN primis Veſp. Dom. de Paſſione velantur cruces, & imagines (hoc eſt ante veſp.) velũ autem non debet habere ſecum aliã imag. & illud velum quo teguntur cruces ſit potiùs violaceum, quàm nigrum, nequaquam album.

In benedictione Ramorum Sacerdos procedit ad altare vt ſupr. in die Cin. cum iiſdem Miniſtris eodem modo indutis: ſtatim atque peruenerit ad gradus, Acolythi deponunt candelabra ſuper credentia: is verò facit aquæ aſperſionem, ſed Miniſtri induti in hoc caſu portant manipulos quia can-

cantaturi ſunt Epiſt. & Euang. facta aſperſione aſcendit ad altare, quod oſculatur in medio, & deinde accedit ad librum in cornu Epiſtolæ, in quo commodiùs ponuntur Palmæ & Rami, quàm in medio altaris. His ita diſpoſitis Sacerdos ſtans in cornu Epiſtolæ dicit *Dominus vobiſcum*, ſed non vertit ſe ad populum, neque diducit manus, ſed iunctas eas tenet etiam ad *Oremus*, & *Orat.* & miniſtri pares ſunt cum celebrante, hinc inde vt in benedict. Cin. ſup. Subdiaconus cantaturus lectionem in loco ſolito eadem facit quæ pro Epiſt. Miſſæ, in cuius fine oſculatur manum Sacerdotis, ſed non defert librum ad cornu Euangel. quod legit celebrans ſi velit in cornu Epiſtol. & reſumit (ſi ea vtitur (planetam plicatam Subdiaconus.

Non diſcedit celebrans à cornu Epiſt. omnia fiunt etiam à thurifeſrario prout ad Euang. Miſſ. diximus *p. 2. titul. 6. num. 5.* poſt hæc benedicuntur Rami. Sacerdos ſtans in cornu Epiſt. dicit *Dominus*

nus vobiſcum, orat. & præfat. manibus iunctis, aſſiſtentibus hinc inde Miniſtris, cum quibus dicit *Sanctus*. Cum autem benedicturus eſt Ramos Diacon. eleuat ſimbriam pluuialis anteriorem. Celebrans verò dum dextra ſignum Crucis facit, ponit ſiniſtram ſuper altare. In orationibus nihil eſt detrahendum, neque mutandum, licêt benedicantur Rami aliarum arborum, non Palmæ, aut Oliuarum Rami. Circa finem vltimæ orat. Acolythorum alter accipit de credentia vas aquæ benedictæ, cum aſperſorio, & vna cum Thuriferario accedit ad celebran. propè Diaconum.

a Celebrans ponit incenſum in Thuribulum more ſolito, deinde accepto aſperſorio de manu Diaconi cum ſolitis, & debitis reuerentijs, aſpergit autem ter, id eſt in medio, à dextris Ramorum, & à ſiniſtris eorum, dicendo ſubmiſſa voce, *Aſperges me*, verſum illum tantùm, & deinde adolet incenſo eo modo quo aſperſit, nihil dicens. Diaconus autem in aſperſione,

ſione, & incenſatione, eleuat fimbriam pluuialis, rurſus celebrans in cornu Epiſt. addit quæ ſequuntur Miſſali.

5 Completa benedictione dignior ex clero accedit ad altare, & dat Ramum ſtanti celebranti, ſtans in ſuo habitu ſine ſtola, cum oſculo Rami ab vtroque facto, non manus. Deponit autem celebrans Ramum ſuum in manu Acolythi, & alijs aperto capite ſtans diſtribuit. Diaconus à ſiniſtris eius miniſtrat eidem Ramos, eos tantùm oſculando, depoſito interim ſuo Ramo ſuper altare. Alter Acolythus miniſtrabit Ramos Diacono, ſine oſculis. Canonici non oſculantur manum celebrantis Canonici. Si populus eſt multus, poterit alius Sacerdos mitti, qui diſtribuat laicis, ſed Ordo Roman. à celebrante diſtribui iubet.

6 Posteà fit proceſſio. Et 1. celebrans ponit incenſum in thuribulum miniſtrante Diacono, & Thuriferario cum benedictione de more. In proceſſione præcedit

Thuriferarius cum thuribulo ſumigante, vt quaſi viam ſternat Crucifixo ſequēti, vel quaſi Chriſtus trahat poſt ſe ſequentes in odorem vnguentorum ſuorum. Deinde Subdiaconus paratus (non alius quàm is qui cum Diacono miniſtrat celebranti) defert Crucem inter Acolythos, & prædicti 4. nempe thurifer Subdiacon. cum duobus Acolythis deferentibus candelabra, deponunt, alicubi Romanos, vt faciliùs geſtent alia. Sequitur clerus per ordinem, vltimò celebrans cooperto capite, & cum ramis in manibus ſuis tam celebrans, quàm Diaconus.

7 In reuiſione proceſſionis 2. vel 4. cantores intrant in Eccleſiam, & clauſo oſtio ſtantes verſa facie ad proceſſ. incipiunt, *Gloria laus, &c.* & decantant 2. primos verſus. Sacerdos verò cum alijs cooperto capite repetit eoſdem. Poſteà Subdiaconus percutit ſemel imam partem portæ cum ima parte haſtilis, qua aperta intrat proceſſio, & Subdiaconus accedit ad altare, vbi deponit Crucem propè

propè credentiam, ſi Miſſa ſequatur ſolemnis.

8 Deinde celebratur Miſſa, & Rami tenentur manibus dum cantatur Paſſio, & Euangelium; celebrans autem dum legit in corno Epiſtol. Paſſionem Palmam tenere debet ſiniſtra manu; idem & Miniſtri faciant.

9 Paſſio cantari poteſt à tribus Diaconis in eodem pulpito, vel in tribus pulpitis ad maiorem commoditatem, in cornu Euangelij, in plano capellæ, qui 3. Diaconi induᴄti amiᴄtu, alba, cingulo, ſtola Diaconali violacea, & cum manipulo eiuſdem coloris, procedunt de Sacriſtia hoc ordine, vt qui Euangeliſtam refert, librum deferat ante peᴄtus, & ſit primus, quem ſequitur ille qui turbam: poſtremò qui Chriſtum. Omnes manibus iunᴄtis. Factis autem debitis reuerentijs altari, accedunt ad cantandum, medium locum relinquentes agenti perſonã Chriſti, & dexteram Euangeliſtæ. Romæ communior vſus eſt, vt Euangeliſta medium teneat locum, &

ber, qui & oſculandus datur celebranti initio poſtremæ partis, cum eiuſdem incenſatione. in fine etiã reſpondetur, *Laus tibi Chriſte*, quæ item (excepta incenſatione libri & celebrantis) ſeruanda erunt in Miſſis priuatis, Vide *infr. tit. 9. nu. 5.*

11 Ad legendam Paſſionem in Miſsa priu. non extinguuntur luminaria in altari.

12 Si proceſſio extra portam exire nequeat, fiat circum Eccleſiam, & quod ante portam præſtandum erat, fiat in veſtibulo, ante ingreſsum capellæ maioris.

14 Si cantores deſint ad cantandam Paſs. eo caſu, Diaconus ſolus Miſsæ cantet totam, & ea finita redeat ad altare, ac reliqua faciat pro parte poſtrema vt ſup.

De feria 5. in Cœna Domini.
Tit. 8.

1 CRux quæ in altari eſt, velo tegatur albo.

2 Miniſtri accipiunt Dalmaticas, quia eſt Miſsa ſolemnis & feſtiua.

3 In tertio *Agnus Dei*, dicitur

Digitized by Google

Dona nobis pacem, contra *Durand. libr. 4. cap. 52.* qui vult dici *Miſerere nobis*, nam Miſſale vult dici de more, quamuis pax non detur.

4 Reſeruatur hodie hoſtia cum particulis in ſequentem diem pro Sacerdote, & infirmis.

5 Poſtquàm Sacerdos communicauerit, Subdiaconus calicem alterum de credentia ad altare deferat ſine velo longo, ſed cum velo tantùm calicis eiuſdem paruo, patena, & palla. Tum Sacerdos ante ablutionem digitorum ponit hoſtiam reſeruatam in hoc calice, quem Diaconus palla & patena cooperit, & deſuper velum expandit album, & in medio altaris collocat. Deinde fit communio clerici priùs ante altare, tum populi extra cancellos.

6 *Sacr. Rituum Congr. 27. Sept.* 1608. Communionem Cleri iuſſit in hac Miſſ. in memoriam quòd Chriſtus communicauit Apoſtolos, quod eſt ſeruandum.

7 Sacerdos autem genuflectit quandocunque accedit, vel recedit

ſit à medio altaris, vel tranſit ante Sacramentum, Licèt in calice lateat, & ſub velo, quod fit in ſimilibus caſibus.

8 In fine dat benedictionem à latere Euangelij, neque perficit circulum, ſed reuertitur ad medium, ne terga vertat Sacramento: eadem obſeruent Miniſtri.

9 In altari non fit ſignum Crucis, quia ibi immediatè eſt auctor benedictionis. Si legit Euangel. in libro, poteſt ſignare librum. Ad ea verba, *Et Verbum caro factum eſt.* genuflectat celebrans cum miniſtris, paulò versùs Sacramentum.

10 Locus in quo aſſeruari debet Sacramentum, debet eſſe omninò diſtinctus ab altari in quo celebratum fuit. Et ornari debet cum velis, ſiue cortinis albis, ſi fieri poteſt, ſed nullo modo nigris, quia craſtina die ſuper calicem erit adhuc velum album, cum reportabitur ad altare maius. Habes exēplum in ſacello Pontificio, vbi omnia ſplendent in hoc caſu reſeruandæ hoſtiæ. Hic enim locus

non

non ſepulchrum,ſed regia Chriſti viuentis eſt.

11 Proceſſio non debet fieri extra Eccleſiam, tàm in hac, quàm in ſequenti feria, *ex decr. Sacr. Congr. ſuper negotia Epiſcoporum 6. Aug.* 1591. fit autem hæc proceſſio more ſolito; Acolythis nimirum cum candelabris Crucem comitantibus,quam defert alius Subdiaconus paratus cum tunicella, alba, ſine manipulo. (Crux autem ſit adhuc velata velo violacco) hic autem cum ſuis Acolythis ſtabit, genuflexis omnibus aliis, in loco vbi reponitur Sacramentum.

12 Vt celebrans induat pluuiale, retrahet ſe extra cornu Epiſt. ob præſentiam Sacramenti, ibique omnes deponent manipulos: tùm ſic indutus procedit ante medium altaris vbi facta genuflex. ſtans imponit incenſum in duobus thuribulis ſine benedictione, deinde genuflexus incenſat ter Sacramentum facta ante, & poſt profunda capitis inclinatione, ſimul cum miniſtris. Caueat Diaconus ab

ab oſculis 'coram Sacramento. Tum accepto Calice cum Sacramento de manu Diaconi ſtantis, ita vt celebrans ſiniſtra nodum teneat, & dextram ſuperponat calici, quem Diaconus tegit extremitatibus veli pendentis ab humeris, procedit medius inter Diaconum à dextra & Subd. à ſin. ſub baldachino, duobus Acolythis continuè incenſantibus. Quod duobus modis fieri poteſt. Primò ſi Acolythi alternatim incenſent, ductus Thuribulis vt ſit in incenſatione perſonarum. Secundò, ſi hinc inde ante procedant mouentes manibus dextris Thuribula de iiſdem pendentia, & effumantia, quaſi ſternendo viam Sacramento cum odore incenſi. Qui modus eſt magis vſitatus, & maiorem reuerentiam connotat erga Sacramentum, quod non niſi a genufexis Sacerdotibus incenſari ſolet.

13 In diſtributionē haſtarum baldachini, nobilioribus dantur eæ, quæ ſunt in facie celebrantis, poſteriores minùs nobilibus.

14 No-

flexione deſcendit, & rurſus curat imponi incenſum ſine benedictione à celebrante ſtante, vt priùs, amoto velo per Subdiaconum ab humoris celebrantis, quia non eſt daturus in fine benedictionem. Quo facto celebrans genuflexus ter incenſat, facta ante, & poſt, cum miniſtris profunda capitis inclinatione, ſed dum incenſatur Sacramentum, cantatur, *O ſalutaris, hoſtia*, vel *Tantum ergo*, &c. Deinde Diaconus reponit Sacramentum in capſula, facta iterum genuflexione, ante, & poſt. Clauem autem dabit illi ad quem ſpectat; non enim videndus eſt calix à populo, & multò minùs hoſtia parere populo debet. Neque dari debet clauis laico, quantumuis nobili *ex decr. Sac. Rit. Congr. 30. Ian.* 1610 ſed ei potiùs, qui ſequenti die eſt celebraturus.

19 poſte à altaria omnia (non altare maius tantùm) denudanda ſunt, ſed poſt veſp. ex comnıuni, & receptiſſimo vſu Eccleſiarum Vrbis. Procedat autem celebrans cum Diacono in albis, & ſtolis tã-

tùm

tûm violaceis, cum Subdiacono in albis tantùm ſine manipulis : & clerus cantare poteſt pſalmum totum. Amouendæ verò ſunt mappæ tantùm cum pallijs, & alijs ornamentis, relicta Cruce velata, cum candelabris in altaribus, neque pſalmus ideò repetendus eſt ſi multa ſint altaria. Conopæum Tabernaculi maioris in quo aſſeruatur ordinariè Sacramentum, debet eſſe coloris violacei quia Regia viuentis Chriſti eſt, ad modicum tempus abſentis. Quod ſi adhibeatur coloris nigris ob ſequentem feriam 6. ea erit ratio, quia vacuum eſt tabernaculum, & conformis erit color paramentis celebrantis. Romæ in Eccleſia Sancti Petri amouetur conopæum quod magis placet, niſi ſint velandæ ſtatuæ, ſeu imagines prædicti Tabernaculi.

20 Hoc triduo tranſeuntes ante crucem quæ eſt in altari maiori, illi faciant reuerentiam cum genuflexione, excepto celebrante parato (niſi infra aliud notetur) quia fulget Crucis myſterium.

De

Digitized by Google

De mandato, ſeu lotione pedum.

1 Congruum eſſet vt in loco ad id deputato altare eſſet cum pallio albo, cum Cruce, & candelabris. Poterit etiam parari credentia à latere ſiniſtro, ſuper quam collocabuntur Miſſ. linteum Sacerd. vaſa ad abluendas in fine manus eiuſdem, & alia eiuſmodi cum floribus, & herbis: ſcamna neceſſariò cum tapetibus habeantur pro lauandis, & tapetia ſint, ita ampla, vt celebrans ſuper iiſdem genuflexus lauare queat, neque albam fœdet.

2 His ita diſpoſitis dato ſigno cum tabula, conueniunt omnes. Prælatus, ſeu Superior ſuper amictu, A alba induitur ſtola, & pluuiali violaceis. Diaconus, & Subdiaconus vt in Miſſa induuntur etiam manipulis (licet eo careat celebrans) ob Euangelium cantandum à miniſtris. Si fiat proceſſio à Sacriſtia ad locum deſtinatum, Subdiaconus ferat crucem medius inter Acolythos more ſolito, quam deponit propè altare in cornu Euangelij. Deinde miniſtra-

niſtrante Diacono nauiculam, & thuriferario thuribulum, imponit de more incenſum Superior cum benedictione, tum Diaconus librum Euangeliorum ante pectus tenens genuflexus ante Superiorem ſtantem in cornu Epiſtolæ petit benedictionem, qua accepta aſtantibus Acolythis cum candelabris accenſis, & Subdiacono librum tenente, ſignat librum, incenſat, & cantat Euangelium. Quo finito Subdiaconus portat librum apertum oſculandum Superiori, & Diaconus eum de more incenſat.

3 Finita incenſatione celebrantis, deponuntur manipuli à miniſtris, vt ei liberiùs inſeruiant, poſteà Superior exuitur pluuiali, & per Diac. & Subdiac. præcingitur linteo, & ſic præcinctus, aſſiſtentibus ſibi ijſdem Diacono, & Subd. accedit ad lotionem pedum, & per ordinem diſpoſitis ijs, qui lauandi ſunt clericis, pelum, & aquam miniſtrantibus, Subdiacono ſingulorum pedum dextrum tenente, genuflectens ſingulis, il-

lorum

lorum pedem lauat, extergit, & oſculatur, nullo facto ſuper pedem ſigno Crucis manu celebrantis, Diacono præbente linteum ad abſtergendum, qui ideò ſtabit à dextris celebrantis, colliget linteum ipſum quo celebrans eſt præcinctus, & extendet quando opus eſt vt tergat, non autem Diaconus infundat aquam pedibus, quod pugnat directè contra rubricam.

4 Poſt lotionem Superior lauat manus, & abſtergit alio linteo, deinde accipit pluuiale, redit ante medium altaris, vbi ſtans detecto capite, dicit *Pater noſter*. Verſus, & Orationes manibus iunctis, tenentibus librum Diacono, & Subdiacono. Finitis omnibus vel exuitur ibidem, vel redit ad ſacriſtiam, ordine quo venerat.

5 Hora commodiore poſt veſp. deferantnr particulæ ſupra reſeruatæ pro infirmis, cum luminibus, ſuperpelliceo, & ſtola alba adhibitis, ad locum vbi reſeruad fuit hoſtia conſecrata, niſi aliud exigat laudabilior conſuetudo;

Et

Et oſtiolum tabernaculi maneat apertum, ne populus ibi adoret, quod non adeſt ampliùs.

De feria 6. in Paraſceue. *Tit.* 9.

1 FInita Nona, quæ cum alijs præcedentibus horis ſine lumine dicitur, Sacerdos, & miniſtri induti paramentis nigri coloris ſine luminaribus, & incenſo, procedunt ad altare, quod debet eſſe nudum, cum Cruce velata velo nigro; vt ſuo tempore facilè queat detegi, & candelabris ſex obſcuri potius coloris, & candelis ex cera communi, non alba extinctis; gradus eiuſdem nudi erunt, ſed benè mundi pro Sacerdotis proſtratione. Credentia ſimplex linteo cooperta in ſuperiori parte tantùm, cùm neceſſarijs tantùm ad officium, nempe burſa cum corporali, & purificatorio, ampullis vini, & aquæ, vaſe vitreo ad ablutionem digitorum, Miſſalibus duobus, & cuſſino, mappa longa pro altari, vel longo albo pro celebrantis humeris

ad

ad Sacramentum reportandum, & candelabris Acolythorum cum candelis ex cera communi. Procedunt igitur Sacerdos cum miniſtris vnus poſt alium, vt ad miſſam, præcedentibus Acolythis ſine candelabris, & miniſtri ſine dalmaticis: cùm verò peruenerint ad altere, ante illud proſtrati aliquandiù orant, quapropter conuenit, vt ſub eorum capitibus ponantur cuſſini coriacei, vel ſimplices, non tamen de ijs qui ſunt ad vſum miſſæ in altari, ſed nullo modo veſtiri debent gradus altaris panno nigro.

2 Dum orat Sacerdos cum miniſtris, Acolythi interim vnam tantùm tobaleam ſuper illud extendunt, & prætereà Miſſale cum cuſſino ſuper altare apertum collocatur. Sacerdos cum miniſtris facta oratione, aſcendit ad altare, & oſculatur illud in medio. Deinde lector accedit ad legendam prophetiam in loco vbi legitur Epiſtol. ſed in fine, non oſculatur manum celebrantis.

3 Finito tractu Sacerdos in cornu

nu Epiſtol. dicit *Oremus*, Diaconus genuflectit ante alios, dicens *flectamus genua*. Subdiaconus ante alios ſurgens dicit, *Leuate*, ſolæs ſtat celebrans, ad orationem miniſtri ſtant. Tum Subdiaconus cantat lectionem in tono Epiſtolæ, ſed in fine non oſculatur manum celebrantis.

Finito tractu dicitur Paſſio ſuper nudum pulpitum, quam celebrans ſubmiſſa voce legit in cornu Epiſtolæ ſtans paulò verſus cantores, & ſtantibus miniſtris vt ad introitum Miſſæ, ſcilicet Diacono ſtante à dextris celebrantis, & Subdiacono à dextris Diaconi; ſed cum legit ipſe, *Tradidit Spiritum*, non genuflectit, quia non legit in cornu Euangelij. Lecta verò etiam poſtrema parte in eodem cornu quæ vicem gerit Euangel. conuertit ſe ad cantore Paſſionis, qui induti ſunt amictu, alba, cingulo, ſtola diaconali nigra cum manipulo & præſtant omnia, quæ ſuperiùs notata ſunt pro die Palmarum *tit.7.*

℣ Ad ea verba Cantorum *Tradidit*

Digitized by Google

didit ſpiritum, omnes quidem genuflectunt, ſed celebrans, & alijs verſus altare, Diaconi cantores versùs librum; ſignumque ſurgendi poſt pauſam datur à Diacono, qui Euangeliſtam agit, eo ipſo quod ſurgit. Pauſa erit vnius *Pater noſter*. Quare non placet dari ſignum à celebrante, manu cum ſtrepitu ſuper librum depoſita; fit autem prædicta genuflexio ambobus genibus in terra poſitis.

6 Quod ſequitur legitur in tono Euangel. & dicitur *Munda cor meum*. Sed non petitur benedict. non deferuntur luminaria, neque incenſum. Diaconus etiam non ſignat librum, neque ſeipſum, Acolythi medium tenent Subdiaconum, qui ſuſtentat librum, quem non tradit in fine oſculandum celebranti.

7 Deinde Sacerdos ſtans in eodem cornu Epiſtolæ, incipit abſolutè orationes; tunc verò miniſtri ſtant poſt celebrantem vnus poſt alium. Celebrans dicit monitiones manibus iunctis, orationes

I verò

verò manibus extenſis, neque vnquàm genuflectit.

8 Completis orationibus Sacerdos depoſita caſula accedit ad cornu Epiſtol. & ibi in poſteriori parte anguli altaris accipit à Diacono Crucem iam in altari præparatam, quam verſa facie ad populum à ſummitate parum diſcooperit, incipiens ſolus Antiph. *Ecce lignum Crucis*, Ac deinceps in reliquis iuuatur in cantu à miniſtris, vſque ad *Venite adoremus*: Choro autem cantate *Venite adoremus*, omnes ſe proſternunt, excepto celebrante. Hæc proſtratio non fit vſque ad terram, ſed genibus flexis, & capite valdè demiſſo; deinde celebrans proſequitur ſecundò, & tertiò, prout ſatis clarè notatur in Miſſali. Sed nota quod aduerbium *Altiùs*, concordat cum verbo *Incipit*, nedum cum ſolo verbo *Eleuans*, ita vt & vocem & Crucem eleuare debeat altiùs Sacerdos vna ſimul.

9 Poſteà portat celebrans Crucem ſine vlla genuflexione facta altari. Acolythi dum denudatur

crux,

crux, extendunt tapete pulchrum cum cuſſino pretioſo, & velo longo albo ſupra gradus altaris, velſus planum capellæ. Genuflexus celebrans, ibidem deponit Crucem ſuper velum, & cuſſinum. Mox depoſitis calceamentis à latere Epiſtolæ propè ſcamnum illic paratum ad ſedendum, accedit ad adorandam Crucem, ter genua flectens antequam eam deoſculetur. Celebrans adorat ſolus, & facta adoratione reuertitur, & accipit calceamenta, & caſulam. Deinde miniſtri ſimul procedunt ad adorandum, & Diaconus quidem cum ſtola ſua latiori, quam non deponit vſque ad finem Officij. Subdiaconus autem in albis ex vſu Romano, alij de Clero in ſuo quiſque habitu chorali, calceis tantùm depoſitis ex laudabili conſuetudine.

10 Conuenit autem vt vniformis ſit omnium actio pro locorum conſuetudine, tum in oſculo membrorum crucifixi, tum in æquali pauſa qua ſinguli genua flectunt. Ad ſingulas orationes

Digitized by Google

ne excepto in honorem Crucifixi Domini Noſtri. Amoueantur ſtatim ab Acolythis tapetes, & cuſſinus cum velo.

13 Si multus adeſt populus, poterit collocari alia crux à Sacerdote cum ſtola nigra ante altare aliud, ad quam adorandam accedant tum mares, tum fœminæ, ne proceſſio nimis differatur, & officium ſequens.

14 Poſteà ordinatur proceſſio ad locum, vbi pridiè Sacramentum repoſitum fuerat, præcedit Subdiaconus cum Cruce inter Acolythos deferentes candelabra cum cereis accenſis, hoc eſt, alter paratus; vt Subdiaconus Miſſæ (excepto manipulo) ſine dalmatica. Defert autem Crucem proceſſionalem diſcoopertam. Duo thuriferarij præcedunt Subdiaconum ſine incenſo in thuribulo; quia nondum eſt proceſſio ſacra, ſed aditus ad eã, & ideo itur ad locum deſtinatum, per breuiorem viam. Ibi omnes genuflexi orant, exceptis Subdiacono (qui geſtat Crucem) & Acolythis.

Digitized by Google

15 Cum peruentum fuerit ad locum Sacramenti, accenduntur intorticia, quæ non extinguuntur niſi poſt ſumptionem Sacramenti, & Sacerdos genuflectit ante Sacramentum, orat aliquantulum. Diaconum interim aperit capſulam in qua reconditum eſt corpus Domini: poſteà Sacerdos ſurgens, abſque benedictione imponit incenſum in duobus thuribulis, Diacono nauiculam miniſtrante, ſine oſculis rerum, & manuum quæ omninò omittuntur in hoc officio, & genuflexus ter incenſat Sacramentum, facta cum miniſtris ante, & poſt, profunda capitis inclinatione. Et ſtatim imponitur humeris eius velum album, non nigrum. Tum Diaconus extrahens calicem de capſula ſtatim dat ad manus Sacerdotis genuflexi, & tegit extremitatibus veli, quod humeros illius circundat, & procedunt ordine quo venerunt: defertur baldachinum album, non nigrum, ſuper Sacramentum, & duo Acolythi continuè Sacramentum incenſant, interim

terim cantatur hymnus *Vexilla Regis prodeunt* Subdiaconus Crucis depoſita Cruce, vbi minùs impediat in latere Epiſtolæ genuflectit. Acolythi deponunt candelabra ſuper credentia, clerus in plano capellæ circumdat altare genibus flexis.

16 Cum venerit Sacerdos ad altare poſito ſuper illud Calice hoc eſt vt pridiè cum miniſterio Diaconi, nam Diaconus genuflexus accipit Calicem de manu celebrantis ſtantis, & deponit ſuper altare, genuflectit, deſcendit, miniſtrat nauiculam ſtanti Sacerdoti pro impoſitione incenſi, & depoſito humerorum velo, celebrans genuflexus rurſus incenſat Sacramentum vt priùs. Recedit alter ex Thuriferarijs poſt hanc incenſationem Deinde accedens Sacerdos ad altare, & facta genuflexione, ac amoto à Diacono velo albo paruo à calice, deponit hoſtiam è calice ſuper patenam, quam Diaconus tenet, & accipiens patenam de manu Diaconi, hoſtiam ſacram ponit ſuper corporale nihil

hil dicens. Neque debet ſponte tangere Sacerdos hoſtiam, neque ideò prius lauare manus (quod aliqui perperam ſcripſere) ſi tamen accidat vt tangat, purificet ſtatim digitos, quod in hac rubr. ſub conditione dicitur, non iubetur. Interim Diaconus imponit vinum in calicem, & Subdiaconus aquam quam Sacerdos non benedicit, nec dicit oration conſuetam, ſed accipiens calicem à Diacono, ponit ſuper altare nihil dicens, nec faciens ſignum crucis cum calice, vti nec fecit cum patena, & Diaconus illum cooperit palla.

17 Deinde Sacerdos imponit incenſum in Thuribulo abſque benedictione, nihil dicens, & incenſat oblata, & altare, more ſolito genuflectens ante & poſt, & quandocumque tranſit ante Sacramentum.

18 Cùm incenſat oblata dicit *Incenſum iſtud, &c.* nec ipſe incenſatur, ſed aliquantum extra altare in cornu Epiſtolæ lauat manus, facie ad populum verſa. Deinde

in

in medio altaris inclinatus, iunctis manibus ſuper altare vt aliàs, dicit quæ not. in Miſſ. Tum verſùs ad populum in cornu Euang. dicit *Orate fratres*, ſed dum ſe vertit caueat, ne vel minimum terga vertat Sacramento, & per eandem viam reuertitur non perficiens circulum, & omiſſis alijs dicit, &c. (*Suſcipiat*) omittitur.

19 Sacerdos ſub ſilentio, dicto *Amen*, eadem voce qua dixit *Pater noſter*, ad quod Diaconus debet deſcendere, vt aliàs cum Subdiac. poſt celebrantem, abſolutè ſine *Oremus*, in tono Orationis Miſſæ ferialis dicit *Libera nos* extenſis manibus. Sed non ſe ſignat cum patena vt aliàs. Tunc celebrans facta reuerentia vſque ad terram ſupponit patenam Sacramento, quod in dextra accipiens, eleuat vt videri poſſit a populo; non eleuatur patena quam tenet manu poſita ſuper altare, nec eleuatur planeta, nec incenſatur hoſtia: eleuatur autem altera tantùm manu ad differentiam eleuationis, quæ fit poſt conſecrationem,

ne videatur hac die de nouo conſecrata.

25 Poſteà diuidit ſtatim ſupra calicem in tres partes. Diaconus autem cum debitis reuerentijs diſcooperit, & cooperit calicem, vt alias. Celebrans verò vltimam particulam mittit in calicem nihil dicens, & ſine vllo crucis ſigno, quod vltimum firmauit *decret. Sacr. Rit. Congr.* 28. *Auguſt.* 1627. *Pax Domini* non dicitur, neque *Agnus Dei*, neque pacis oſculum datur Poſtmodùm prætermiſſis duabus orationibus, tertia dicitur manibus iunctis ſuper altare. Fit communio Sacerdotis vt in Miſſali, ad quam miniſtri ſtant capite profũde inclinato, vt alias. Deinde Diaconus calicem diſcooperit, & cum celebrante genufle-ctit, ac omiſſis quæ dici ſolent ante ſumptionem ſanguinis, immediatè particulam hoſtiæ cum vino ſumit reuerenter de calice; ſed non ſe ſignat cum calice, quod decreuit *Sacr. Rituum Congreg.* 28. *Aug.* 1627. & more ſolito facta ablutione, non calicis, ſed digi-

torum

Digitized by Google

torum tantùm in calice, miniſtrante Subdiacono ampullas, & ſumpta purificatione in medio altaris inclinatus, dicit manibus iunctis, *Quod ora* &c. extinguuntur hoc loco dum fit ablutio, non, priùs, cerei à clero delati.

21 Non dicitur *Corpus tuum, Domine*, nec Poſtcommunio, nec Placeat, nec datur benedictio, ſed Diaconus librum claudit; Subdiaconus plicato corporali, & in burſam repoſito, reportat calicem ad credentiam; & poſtremò cum debitis reuerentijs redeunt omnes vnde & modo quo venerant, tum dicuntur Veſperæ ſine cantu.

22 Poſtea denudatur altare ab Acolythis, à quibus, & nudatur credentia, & candelæ extinguuntur poſt Veſper. ſi reportanda eſt Crux, vt eam populus adoret, ad priorem ſeu alium locum; ſupponantur eidem, eadem quæ prius, & decet eam portari ab alio Sacerdote poſt Veſperas; Sed deceret magis aliam Crucem poni pro adoratione populi, poſt adorationem primam.

23 Pyxis quæ remanſit cum particulis in loco pro calice, & hoſtia deputato, portatur ad aliud ſacellum, in loco remotiori præparatum, cum luminibus, ne in Eccleſia ſint luminaria in Matutinis ſequentibus, & officio ſabbati vltra præſcripta.

24 Occurrente feſto Annuntiationis B. Virginis, in paraſceue, non tenentur fideles intereſſe Officio prædicto. Ita *decr. Sacr. Rit. Congreg.* 19. *Februar.* 1622. & eadem die reſpondit eadem Sacra Cong. non miniſtrandam eſſe, niſi infirmis, hac die Euchariſtiam, etiam ratione feſti.

25 Abrogatus fuit abuſus deferendi nocte in hac feria SS. Sacramentum, à *Sac. Congreg. Cardinalium ſuper neg. Epiſc.* 22. *Martij* 1596 vt alienus à ritu S. Rom. Eccleſiæ, quæ occultat his diebus Euchariſtiam, & in aliud tempus ideò diſtulit proceſſionem, & feſtum Corporis Chriſti.

De

Digitized by Google

De Sabbato Sancto. *Tit.* 10.

1 HOra competenti coopé-riuntur altaria. Sed conuenit duplici pallio veſtiri altare maius, violaceo nimirum, ſuper album, ita vt remoueri citò queat violaceum, circa finem Litaniarum. Interim dicuntur Horæ, candelis altaris extinctis vſque ad principium Miſſæ; ſed ſuper altare candelæ erunt ex cera alba. Cereus etiam benedicendus, collocabitur cum ſuo candelabro in latere Euang. Ante cereum; legile veſtitum veſte alba, & ſuper illud Miſſale clauſum: interim excutitur ignis de lapide foris Eccleſiam, & ex eo accenduntur carbones. Dicta nona, Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali violaceo (vel ſine caſula) aſtantibus ſibi Miniſtris, paratis violaceis, ſine manipulis, & ſine dalmaticis procedit ad benedicendum ignem, crucem geſtat Subdiaconus, quem præcedunt

A co-

Acolythi tres, cum aqua benedicta: Thuribulo ſine igne, cum nauicula, & peluicula, cum quinque granis incenſi, & hoc eodem ordine ad portam procedunt.

2 Cùm celebrans peruenerit ante portam Eccleſiæ (ſi commodè fieri poteſt) vel in ipſo auditu Eccleſiæ benedicit nouum ignem.

3 Crux cum Subdiacono debet eſſe in porta, ante faciem celebrãtis, agnis autem in foculo ſuper aliquod ſcanum coram celebrante, vbi etiam forcipes ferrei, & candelulæ, cum lignis ſulphuratis, parari debent; Orationes dicit celebrans manibus iunctis, & Diaconus eleuat fimbriã pluuialis, quando Sacerdos manu benedicturus eſt ignẽ, & grana incenſi. Quæ quinque grana ſunt benedicenda ſeorſim, propria benedictione, nulla alia addita quantitate incenſi.

4 Dum benedicit grana incenſi, Acolythus aſſumens de carbonibus benedictis, ponit in thuribulo, & finita oratione, Sacerdos de nauicula, à Diacono miniſtrata,

more

more ſolito (qui & miniſtrat cum oſculis aſperſorium, & Thuribulum celebranti) ponit incenſum in thuribulo, benedicens illud de more; deinde prædicta grana incenſi, & ignem, ter aſpergit, in medio, à dextris rerum benedictarum, & à ſiniſtris earumdem, dicens, *Aſperges, &c.* & ter adolet incenſo, vti aſperſit. Interim omnia luminaria Eccleſiæ extinguuntur, vt de igne benedicto poſtmodum accendantur.

5 Tum Diaconus indutus Dalmatica albi coloris, & manipulo ac ſtola eiuſdem coloris (accipit hic paramenta alba, depoſita ſtola violacea; Subdiaconus hic etiam manipulum violaceum ſumit). Diaconus igitur ſic indutus accipit arundinem cum tribus candelis in ſummitate illius, triangulo diſtinctis. Solet arundo ornari floribus, ſeu ita ornatur, vt appareat ex parte arundo non baculus, aut quid aliud. Præcedit Thuriferius poſito priùs incenſo à celebrante in Thuribulum, more

re ſolito, pergit cum eo Acolythus deferens quinque grana incenſi, nempe à dextris Thuriferarij. Sequitur Subdiaconus cum Cruce, & clerus per ordinem; deinde Diaconus cum arundine (ad cuius ſiniſtram erat Acolythus cum candela accenſa de nouo igne, & ſi opus eſt intra laternam, ne à vento extinguatur in proceſſione) & celebrans poſt eum. Cum Diaconus ingreſsus eſt Eccleſiam, & celebrans etiam (non ante) inclinat arundinem, vt celebrans quoque genuflectat in Eccleſia, & Acolythus deferens candelam accenſam de nouo igne, accendit vnam ex tribus candelis deſuper poſitis, & Diaconus eleuans arundinem, genuflectit, ſimiliter, & omnes alij, & alia præſtat, quæ præſcribuntur proprio loco in Miſſali hac ipſa die: Subdiaconus tamen Crucem ferens non genuflectit, vt ibi notatur. Cum peruenerit ante altare, & dixerit tertiò *Lumen Chriſti*. Sacerdos aſcendit ad altare in cornu Epiſtolæ, & Diaconus

dat

dat arundinem vni Acolytho, & accipiens librum petit à celebrante benedictionem, vt ſit ad Euangelium.

6 Poſteà vadit ad pulpitum, & ponit ſuper eo librum, & incenſat. A dextris Diaconi ſtent Subdiaconus cum Cruce, & Thuriferarius; à ſiniſtris duo Acolythi, ille qui tenet arundinem, & alius tenens in vaſe quinque grana incenſi benedicta ſingenda in cereo. Tunc ſurgentibus omnibus, & ſtantibus, cantat Diaconus, non ſignans librum, neque ſeipſum, neque imponens de nouo incenſum in Thuribulum Miniſtri verò hinc inde ſtantes, reſpiciunt librum vt Diaconus, rectam quaſi efformantes lineam, cum Diacono medio, ita vt latere, non tergo vertant altari.

7 Ordo ſingendi grana eſt, vt primum in ſuperiori parte, alterum in media, tertium in inferiori, quartim in dextra cerei, quintum in ſiniſtra ſigantur.

8 Diaconus accendit cereum, cum vna ex tribus candelis in arun-

arundine poſitis, & non cum alia candelula. Accenduntur deinde lampades ſumpto lumine ex cereo, vel ex candelis arundinis.

9 In fine benedictionis cerei, excepto Papa, Epiſcopo, & Imperatore, cui additur electi titulus, ſi non eſt coronatus, nemo alius nominari debet, inconſulta Sede Apoſtolica, vti nec pridiè in orationibus.

10 Sede Romana, vel Epiſcopali vacante tacetur nomen Papæ, aut Epiſcopi.

11 Completa benedictione cerei, Diaconus depoſitis albis, ſumit violacea paramenta, & vadit ad celebrantem, qui exuitur pluuiali, & ſumit manipulum, & caſulam violacei coloris. Interim Crux deponitur à Subdiacono in loco decenti, & arundo ſtabilitur pede marmoreo præparato non procul à cereo, poſteà leguntur prophetiæ in medio chori, vel in ambone, vel ante altare. *Lectores autem non oſculantur in fine manum celebrantis, neque recedunt,*

dunt, niſi dicto Leuate, à Subdiacono.

12 Orationes dicit celebrans vt in Miſſa, extenſis manibus. *A miniſtris illud obſeruandum eſt, vt dum celebrans prophetias legit, aſſiſtant ſicut ad introitum Miſſæ, id eſt, Diaconus à dextris celebrantis, Subd. à dextris Diaconi, & dum orationes dicit, ſtent vnus poſt alium.*

13 Si ſedere voluerit celebrans poſt lectam in altari prophetiam, ſedeat ad ſcamnum conſuetum, ſed nudum, in latere Epiſtol. Eat autem per viam breuiorem cum miniſtris, & redeat per longiorem, cum debitis reuerentiis ante medium altaris.

14 Nullo modo ſedeat celebrans anta altare, quod Epiſcopo tantùm, & vtentibus Epiſcopalibus conceditur.

15 His expletis, ſi Eccleſia habuerit fontem Baptiſmalem, Sacerdos depoſita caſula, & manipulo accipit pluuiale violaceum, & præcedente Cruce cum candelabris, & cereo benedicto accenſo (qui portatur ante Crucem) deſcen-

ſcendit cum clero, & Miniſtris ad fontem.

16 Iubetur aſperſio populi, cum aqua fontis (ante olei infuſionem) & eiuſdem aquæ reſeruatio, ad aſpergendum in domibus, vel alijs locis.

17 *Finita benedictione fontis, cantari debent Litaniæ, at non apud fontem, ſed cùm peruentum fuerit ante altare, & non priùs.*

18 Vbi non eſt fons baptiſmatis, finita vltima oratione, celebrãs deponit caſulam, & cum miniſtris ante altare procumbit, & in quoque procũbunt in albis, depoſitis planetis plicatis vbi habent. Cuſſini coriacei dari poſſunt tam illis quàm celebranti ſub eorum capitibus; ſicque omnibus aliis genuflexis, cantantur Litanię à duobus Cantoribus in medio chori, vtroque choro idem ſimul reſpondente. Aliqui ſcripſere perperam geminandum à Cantoribus *Per reſurrectionem*, quod eſt contra bullam Pij V. quæ additiones prohibet.

19 Ad verſum *Peccatores* diſcedunt

dunt Sacerdotes,& miniſtri ad ſacriſtiam,paramenta alba accepturi; hoc quidem ſi vicina eſt,ſi verò remotior diſcedunt in locum viciniorem,& decentem,vel poſt altare,ſi fieri poteſt. *Omninò ante altare nemo inferior Epiſcopo eſt veſtiendus, licèt loci ſuperiori ſit, niſi vtatur Mitra.*

20 Interim accenduntur luminaria, & pallium violaceum remouetur ab altari, ornaturque credentia cum ſuis neceſsarijs, ad Miſsam ſolemnem vt moris eſt.

21 In fine Litaniarum cantatur ſolemniter *Kyrie eleiſon*, ſed ita lentè, vt Sacerdos, & Miniſtra queant procedere ad altare.

22 Finita incenſatione altaris, quæ fit more ſolito celebrans dicit cum miniſtris nouies *Kyrie eleiſon*, ſubmiſsa voce, tùm incipit ſolemniter, *Gloria in excelſis*, & pulſantur campanæ quando incipitur hymnus,non priùs. Sed aduerte, ne maiores campanæ pulſentur, antequam ſignum datum fuerit in Cathedrali, ſeu matrice Eccleſia, *ex decr. Sacr. Rit. Congr*

21. *Martij* 1609. & eæ tantum eo caſu pulſabuntur, quæ ſunt intra parietes Eccleſiæ. Dato deinde ſigno cathedrali, ſeu matrice, dabitur etiam (licèt detur longè poſt *Gloria in excelſis*) ſolemne ſignum ab omnibus alijs Eccleſijs cum campanis maioribus. Per matricem intellige quoque parochialem in Diœceſi; & ſi, plures ſint parochiales, eam quæ alijs maior eſt dignitate: Nam ante matricem hanc, non ſunt pulſandæ campanæ à confratriis ex alio decreto., *Sac. Rit. Congr.* 19. *Febr.* 1608.

23 Finitas Epiſtola, celebrans incipit, *Alleluia*, in cornu Epiſtol. oſculata priùs eius manu à Subd. & dum cantatur, ſtant omnes. Celebrans poſt cantatum à ſe tertiò *Alleluia*, & dictis quæ ſequuntur, tranſit ad cornu Euangel. lecturus Euang. more ſolito.

24 Ad Euangel. non portantur luminaria, ſed tantùm incenſum, petitur benedictio, & alia fiunt de more.

25 Subdiaconus poſt traditionē

libri

libri Euangeliorum oſculandi Sacerdoti defert ad altare vnà cum calice burſam corporalium. Ad *Lauabo* dicitur *Gloria Patri*. Ad Veſp. non deponitur à Sacerd. caſula, vt accipiat pluuiale, quia nondum eſt finita Miſſa.

26 Cōuenit vt Ant. *Allel.* inchoetur à digniori qui eſt in choro.

27 Miniſtri dicunt cū celebrante pſalmum, & *Magnificat*, in cornu Epiſtol. vt ſtant ad introitum Miſſæ: incenſatio item fit eodem modo, quo initio Miſſæ, ſed præterea incenſantur alij in choro.

27 Quando multi ſunt qui commodè eo die ſacrificio publico intereſſe nō poſſunt, quod accidere poteſt quando feſtum Annunciationis incidit in Sabbatum Sanctum, tunc de licentia ſuperioris celebrari poteſt, alias non, & niſi poſt inchoatum ſaltem ſolemne ſacrificium. Quo caſu fortè ſufficit incipere à confeſſione, qua finita dicat Sacerdos *Kyrie eleiſon* nouies, & reliqua cum veſperis vſque ad finem Miſſæ. *Gemma lib. 5. cap.* 118.

29 Fe-

29 Feſti cuius officium transfertur nulla prorſus quod ad Miſſam attinet, haberi debet ratio: & multò minùs votiua Miſsa dici debet, ne quidem pro re graui, nedum pro arbitrio. Idem dicendum de communione cleri, ſeu laicorum in feſto Annunciationis in Sabbato Sancto; nullus enim debet communicare in hac Miſsa, quæ eſt noctis, & ideò non dicitur communio.

De cereo Accendendo.

Appendix.

30 S*Acr. Rituum Congregr.* 19. *May* 1607. Cenſuit regulariter poſſe accendi ad Miſsam, & veſperas ſolemnes in triduo paſchatis, in ſabbato in albis, & Dominicis vſque ad Aſcenſionem. In alijs ſeruandam eſſe locorum conſuetudinem.

31 Si dicatur Miſsa Parochialis, non ſolemnis, ad eam item die dominico accendi poteſt.

32 Candelæ tres in arundine poſitæ, non vltra Veſperas Sabbati ſancti ardere debent.

De

De die ſancto Paſcha uſque ad feſtum Trinitatis, Tit. 11.

1 IN Miſſis quæ dicuntur infr. octau. Paſchatis cum paramentis violateis, putà Litaniarũ maiorum, ſeu pro publica neceſſitate, non dicitur duplex *Alleluia* ad *Benedicamus Domino*, quia duplex *Alleluia*, eſt proprius ritus Miſs. Paſchalis & lætitiæ.

2 Occurrunt in hoc tempore Paſchali Litaniæ maiores; & minore, ſeu Rogationes, & maiores quidem in feſto S. Marci, etiamſi feſtum cum eiſdem Miſsa contingat transferri.

3 *Si terminatur proceſsio Litaniarum maiorum ad Eccleſiam S. Marci cantatur ibi Miſſa de S. Marco, ex decreto Sacr. Rituum Congreg. 23. Maij 1603. alioquin cantantur duæ Miſſæ, vna de feſto, alia de Litanijs.*

4 Si occurrant in die Paſchatis, transferuntur in feriam 3. ſeq. ex *decret. Sacrum Rituum Congregat.* 25. *Septembris* 1627. & in Miſs. de Rogationibus, quæ dici debet ſine commemor. oct. Paſch. dicitur

præf. Paſchalis cnm ſuo cantu feriali.

5 Litaniæ minores fiunt triduo ante Aſcenſionem.

6 Miſsa proceſſionum tres habet orat. ſine *Gloria* ſine *Credo*, & ſine comm. cuiuſcumque feſti occurrent. de quo ſi nouem lect. eſt, cantatur alia Miſsa, præfatio ſemper eſt Paſchalis, ſed dicitur cum cantu feriali.

7 In fer. 3. Rogat. in Miſs. priu. ſi fiat de feſto nouem lect. in illius Miſſ. fit comm. Rogat. *Si fiat officium de ſimplici feſto, poteſt dici Miſs. de eo, cum comm. Rogat, vel Miſſ. Rogat. cum comm. feſti.*

8 Si feſtum non occurrat dicitur Miſs. Rog. neque in ea fit com. de officio feriali, quod peculiare eſt hac die.

9 Altarium minorum paramenta erunt offic. conformia, altaris autem maioris, & celebrantium in quocumque altari conformia erunt Miſſ. Rog.

10 In Vig. Aſcenſ. dicitur Miſsa propria.

11 Si in ea occurrat feſtum 9. lect.

lect. dicuntur 3. Miſsæ in collegiatis de feſto poſt Tertiam, de vig. poſt Sextam: & de Rog. poſt Nonam, & in vnaquaque harum 2. or. *Concede* 3. *Eccleſiæ*, vel pro Papa.

12 In priuatis ſi eo die occurrat feſt. ſimplex 2. orat. erit de eo 3. de Rogat. quæ in offic. nullam habent comm. Feſtum enim ſimplex præcedit 3. & 4. feria Rog. in Miſs. Si occurrat feſt. 9. lect. Miſs. erit de feſto 2. orat. vig. 3. Rog.

13 In Aſcenſione Domini, extinguitur cereus Paſchal. poſt Euangel.

14 In vig. Pentec. col. alb. vſque ad Nonam; violaceus vſq; ad Miſſ. rubeus deinceps adhibetur, qui, & in priuat. Miſs huius diei quoad veſtes celebrantium adhibendus; licèt celebrent ante nonam. De ſimplici non fit comm. etiam in Miſs. priu. licet in offic. facta ſit.

De feſto Corporis Chriſti, & Dom. poſt Penteçoſt. *Tit.* 12.

1 IN feſto Corporis Chriſti fit proceſſio ſolemniſſima cum paramentis albis.

2 In Cathedr. Eccleſ. ſeruentur

ea quæ *in Car. Epiſc. lib. 2. cap. 33.* habentur in minoribus verò eccl. ea, quæ in rituali Rom. Pauli V in Miſſa cantanda ne omittantur genuflexiones præſcriptæ coram SS. Sacramento patente - Habes ſupra part. 2. appendice ſecunda.

3 Finita Miſsa deponuntur manipuli, induit celebrans pluuiale extra cornu Epiſtol. deinde procedit ante medium Altaris, vbi ſtãs, imponit incẽſum ſine benedictione, & genuflexus in ſupremo gradu, ter incenſat Sacramentum in Tabernaculo oſtenſorio poſitum, ea ratione qua diximus in fer. 5. in Cœna Domini, ſupra tit. 8. Interim num incenſatur cantati poteſt, *O Sacrum conuiuium*, vel *Tantum ergo*. Non deferatur tabernaculum SS. Euchariſtiæ Sacerdotum humeris, ſed manibus tantùm celebrantis, non obſtante quauis alia conſuetudine, quam abuſum eſſe *declarat Sac. Rituum Congreg. 2. Iunij* 1618. Imago vero quæ eſt in hoſtia, debet terga vertere celebranti, & ita accidit, dum ab altari Diaconus tabernaculum acci-

accipit, & ſtans genuflexo celebrant immediatè tradit.

5 In proceſſione Clerus immediate pręcedat celebrantem cum cereis accenſis, cæteri ſiue confratres, ſiue regulares, ante clerum procedant, cereoſque geſtent omnes ea manu, quæ extima cuique eſt, altera pectori admota. Hymni decantentur alternam; qui à celebrante cum Miniſtris dici poterunt ſubmiſſa voce. Qui crucem defert, congruit vt veſte Subdiaconali ſit indutus, & procedat medius inter Acolythos, cum candelabris, & cereis accenſis.

6 De baldachino, & haſtarum diſtributione, diximus fer. 5. in Cęna Domini. De circulo, & via procedendi, ſtandum eſt locorum conſuetudini. *Rectiùs à latere Epiſt. proceditur ad latus Euang.*

7 In fine proceſſionis Subdiaconus deponit crucem in locu decenti; Ceroferarij candelabra in credentia, & cum choro genufle-ctunt. Depoſito Sacramento, ſuper altari, cum miniſterio Diaconi, imponitur à ſtante celebrante ſine

benedictione incenſum in Thuribulo; fit incenſatio trina de more, cantante interim clero genuflexo, ante & circum altare, vltimo duodecim verſus hymni *Pange lingua glorioſi*, *Tantum ergo*, &c. Quibus dictis, cantatur verſus à duobus clericis *Panem de cœlo*, &c. & à celebrante ſtante (Miniſtriſque genuflexis, & librum ſuſtinentibus hinc inde) dicitur *Dominus vobiſcum*, cum oratione *Deus qui nobis*, &c. nihilque aliud addens, aſcendit ad altare, genuflectit, & ipſemet nullo Diaconi miniſterio accipit velatis manibus tabernaculum, benedicit cum eo populum (facie hoſtiæ ad eumdem verſa) in modum Crucis, ſemel, nihil dicens, & gyrum perficiens reuerenter reponit.

8 Tum genuflexione facta deſcendit ad gradus vt priùs, & amoto velo à Subdiacono, Diaconus aſcendit, genuflectit, & reponit, vel in locum altiorem, vt eo die colatur à populo pro locorũ conſuetudine, vel velo contectum, in locum ſuum corporale, ſeu palla

ſem-

ſemper ſit ſubſtrata tabernaculo, & velum longum eidem tabernaculo appenſum, quod hinc inde cadat verſus altaris latera, & à poſteriori parte Tabernaculi vmbellula ſuperaddatur. Emineat quoq; locus ſupra locum reliquiarum.

9 Parites viarum per quas eſt tranſeundum ornari debent tapetibus, & auleis, & ſacris imaginibus, non profanis. Actus autem ſcenici, vel ludicri, vel indecori omninò prohibentur.

10 Ardebunt candelæ vſque ad datam benedictionem incluſiuè: & Diaconus nihil oſculabitur coram Sacramento.

11 Si cantantur veſp. corã Sacramento patente, conuenit vt omnes ſtent aperto capite; quod ſi ſedeant caput non tegant. Quod etiam obſeruandum eſt in diſceſſu, ne intrà cancellos cooperiatur caput.

Infra hanc Octau. Corporis Chriſti prohibentur, Miſſæ votiuæ, & de Requiem, ex nouo Decr. Sacr. Congr. Die 21. Iunij 1670.

12 Poſt 23. Domin. poſt Pentec. ponuntur Miſſæ, quæ ſuperfue-

rant poſt Epiphaniam, dato iiſ-
dem introitu, cum ſuis acceſſoriis, mutuatis à Dom. 23. *Lege quæ notauimus ſupra de Dominicis poſt Epiphaniam, tit. 4.*

13 Quatuor Temp. Septembris fiunt ſemper heb. 3. Septembr. id-eſt poſt Domin. 3. Septemb. In his quatuor Tempor. ſtationum finis eſt, quorum initium eſt in prima Dom. Aduent.

14 Vetus admodum eſt ab Apoſtolicis vſque temporibus ducta ſacrarum ſtationum conſuetudo, in quibus fidelium multitudo ad Apoſtolorum ſepulchra, & fortiſſimorum Martyrum memorias conueniens, hymnis, & canticis ſpiritualibus, Deum in ſanctis ſuis mirabile laudabat, & ſalutaribus immaculatæ hoſtię ſacrificijs placabat, & aduerſus multiplices antiqui hoſtis oppugnationes, tamquàm in caſtris Dei, ſtatione tutiſſima conſiſtebant. *Hæc Sixtu V. conſtitut. 23. edeta die 3. Februarij* 1586 Ex quibus patet primo nomen ſtationis Eccleſiaſticæ, tranſlatum eſſe à ſtatione militari. 2.

Patet

Patet origo ſtationum à temporibus Apoſtolicis. Tertiò patet ritus ſtationis, qui nimirum erat potiſſimus in Miſſis celebrandis, vnde, & ſingulis Miſſis, præfigitur in Miſſali locus ſtationis.

Loca ſtationalia ſunt hodie 45. Stationes Quadrageſimales 54. per annum 31. omnes 85. quia ad eundem locum ſæpiùs itur.

De rubricis proprijs Miſsarum de Sanctis. Tit. 13.

TRia de Sanctis ſunt fieri ſolita, vigiliæ, feſta, & octauæ. Vigiliæ à paſtoribus habuere initium, qui vigilias naſcente Chriſto cuſtodierunt; & tota nocte ante quædam feſta vigilabatur à noſtris, ſed ob ſcandala noctu contingentia, ieiunio, & vigiliarum nomine retentis, vigiliæ fuerunt interdictæ: Feſta ſanctorum, natalitia dicũtur, quia cęlo hinc emigrantes naſcuntur: Octauæ fiunt ad prorogãda feſta celebriora.

De Benedictione Candelarum & proceſſione in die Purific. B. V. Tit. 14.

1 PRimò veſtiendum eſt altare pallio violaceo ſuper album, ita vt facilè ante Miſſam dimoueri queat.

2 Si hoc feſtum venerit in Dominicis Septuageſimæ, Sexag vel Quinquag. fit tantùm benedictio, & candelarum diſtributio, facta priùs aquæ aſperſione, antequam celebrans aſcendat ad altare. Et Miſſa dicitur de Dominica, niſi Eccleſia dicata ſit in honorem B. Virginis, de qua eo caſu erit Miſſa, *ex Cær. Epiſcop. l. 2. c. 6.* cantata altera de Dominica, quæ reſpondet officio, iuxta rubr. de trans lat. feſt. *p.1.tit.6*

(Nota quod hic textus intelligi debet de quacunque Eccleſia dicata quocumq; titulo in honorem B. Virginis, quod clarè conſtat ex eo quod ex decret. Clementis VI. Miſſa dicitur de Beata Virgine in Eccleſijs eius nomine dica-

dicatis, etiam dilato officio; quod fruſtra poneretur, in Eccleſijs dicatis titulo Purificationis, quia eo caſu Miſſa debet concordare cum officio, & idcircò non indiget tali conceſſione. Præterea, in Cær. dicitur, cantata altera Miſſa de Dom. quod non poteſt fieri in Eccleſijs, vbi Purificatio eſt titulus; quia nunquam Miſſa dicitur de Dominica, niſi quando de ea eſt factum officium, & tamen in ijs Dom. fit officium de Titulari, ergo gratis contra ſcripſere, qui volunt hanc rubr. intelligi ſolùm de Eccleſijs dicatis ſub titulo Purificationis B. Mariæ Virginis.)

3 Finita tertia; Sacerdos indutus pluuiali violaceo, vel ſine caſula cum Miniſtris ſimiliter indutis procedit ad benedicendum candelas in medio ante altare, vel in cornu Epiſt. poſitas ſuper menſa, in qua priùs parari debet, vas aquæ benedictæ, & thuribulum cum nauicula; in ipſo verò cornu altaris collocetur Miſſale apertum, & ipſe oſculato priùs altari in medio, tranſit ad cornu Epiſt.

(aptior eſt locus ad ritum) & ibidem ſtans medius inter miniſtros, hinc inde aſſiſtentes, dicit orationes cum eodem ritu, de quo ſupra tit. 7. in Dom. Palm. Hinc repetere ea quæ diximus, quæ communia ſunt huic benedictioni, & proceſſioni. *Dicit autem orationes manibus iunctis.*

4 Benedicturo celebranti candelas manu, Diaconus eleuet fimbriam pluuialis anteriorem.

De incenſo imponendo, aſperſione aquę, incenſatione, & diſtributione ſatis ſuperque diximus in benedictione Cinerum, & Palmarum, eſt enim eadem ratio.

Facta benedictione, dignior è clero accedit ad altare in ſuo habitu chorali ſine ſtola, & ſtanti celebranti dat candelam eodem modo quo Palma traditur, tradatur, & candela (miniſtrantibus Miniſtris vt ibidem) deinde tradatur Prælatis, & Canonicis, qui manum celebrantis canonici non oſculantur.

5 Facta diſtributione, Cantatur Antiphona *Exurge Domine*, deinde

de, Sacerdos dicit *Oremus*, & Diaconus, *Flectamus genua*, Subdiaconus, *Leuate* (ſi tamen poſt Septuag. venerit, & non in die Dominica.) In proceſſione omnia, ſæruentur quæ notauimus in proceſſione Palm. Neque duo Subdiaconi adeſse debent, quòd perperam aliqui ſcripſere.

6 Candelę tenentur in manibus accenſæ ad Euãgel. & ad eleuationem, vſque ad Communionem.

7 A miniſtris candelæ non tenentur in Miſſa, à celebrante ad Euang. tantùm, ſtandum erit etiam cum candelis, poſt eleuationem non genuflectendum.

8 Si ob pluuiam non itur extra Eccleſiam, fiat idem quod & in proceſſione Palm.

9 Amouetur pallium violaceum, Miſsa dicenda ſit de feſto B. Virginis.

10 Ex verbis rubricæ non præcipitur quod candelæ ſint tenendæ accenſæ ad Euangelium, & quando Miſsa eſt de Dom. Septuageſimæ aut Sex. neque Romæ accenduntur in hoc caſu.

Digitized by Google

De feſtis in quibus cantandæ ſunt 2. Miſſæ in Eccleſ. Cath. & Coll. Tit. 15.

DE obligatione cantandi duas Miſſas, in Feſtis quæ occurrunt ferijs maioribus, extat aperta rubrica 1. *p. tit.* 3. *num.* 1.

Hoc igitur loco enumerabimus ſigillatim feſta in quibus eæ cantari debent ordine menſium ſeruato.

1 In Decembri, & Ianuario nullus occurrit caſus in Eccleſia vniuerſali.

2 In Februario contingere poteſt caſus (ſi in eundem menſem incidat Quadrageſima) in feſtis SS. Agathæ, & Romualdi: in Antiochena Cathedra S. Petri, & in feſto S. Mathiæ Apoſtoli, & item ſi in eiuſdem vig. occurrat Antiochena Cathedra extra Quadrageſimam. *p.* 270. *l.* 7. conuerſo Miſſæ: quæ, *l.* conuerſo Miſſæ.

3 In Martio in feſtis SS. Caſimiri, Thomæ Aquinatis (in Miſſa Solemni de his feſtis, fit comm. S. Lucij,

Lucij, & SS. Perpetuæ & Felicit.) Franciſcæ Viduæ. Quadraginta Martyrum, Gregorij Papæ, Ioſephi, Ioachim, Benedicti, & Annunciationis B. V. in Miſsa verò de feſto ſemiduplici 2. orat. & 3. erunt eadē, quæ in Miſsa de feria.

4 Quod ſi feſtum Annuntiationis B. V in eos dies incidat, qui occurrunt à Dominica Palmarum, vſque ad feriam 3. Paſchatis incluſiuè, quamuis in antiquis rubricis generalibus 1. p. de translatione feſtorum, tit 6. ratione tituli Eccleſiæ, vel concurſus populi concedatur poſse cantari aliam Miſsam de feſto, vltra Miſsam correſpondentem officio, tamen ex noua rubrica in recognitione Miſsalis ibidem poſita non poteſt cantari Miſsa de B. Virg. in ijs diebus: in alijs autē in ferijs Quadrag. poteret cantari ſine commemoratione feriæ, *& in eius fine legitur Euangelium S. Ioannis*. Quod ſemper obſerua in Miſsa de feſto diſtincta à Miſsa de feria maiori, quando ambę cantantur eodē die.

5 In Aprili ſi intra Quadrageſima-

ſimam venerint feſta S Franciſci de Pauia, S. Vincentij Ferrerij, & S. Leonis Papæ, duæ cantantur Miſſæ; ſi alicubi accidat feſtum ſemid. à Domin. Paſs. ad Domin. Palm. in Miſsa ſolemni de feſto dicuntur duæ tantùm orationes. 2. *Eccleſiæ*, vel pro Papa, ſicut etiam in Miſſa de feria.

6 In feſto S. Marci, Miſſa Litaniarum maiorum cantatur ſine *Gloria*, & *Credo*, cum tribus orationibus, præfatione Paſchali feriali, niſi terminetur proceſſio ad Eccleſiam S. Marci, quia eo caſu de feſto cantabitur *ex decret. Sacr. Rit. Cong. 23. Maij* 1603. Si verò incidat in diem Paſch. transfertur in feriam tertiam ſequẽtem. Vide quæ diximus ſup. p hac *tit.* 11. *n.* 4.

7 In minoribus Litanijs ſi occurrat feſtum duplex, aut ſemid. duæ cantantur Miſſæ; de feſto, & de Rog.

8 In Vig. Aſcenſ. cantantur duę, de Vig. & de Rog. illa poſt Sextam, hæc poſt Nonam. Quod ſi occurrat feſtum 9. lect. cantari debent tres: de feſto poſt Tertiam, de vig. poſt

poſt Sext. & de Rog. poſt Nonam, *Miſſa Vig. dicitur poſt Sext. quia non ieiunatur*

9 Menſe Iunio accidere poteſt vigil. S. Ioannis, & SS. App. in die octaua Corporis Chriſti, vel infra octauam, & tunc duæ cantantur Miſsæ. In Miſsa verò vigiliæ præfatio communis dicitur. In feſto item S. Leonis (niſi transferatur) cantantur duæ; de feſto, & de Vig. Apoſt. in Miſsa de feſto, fit commemor. de oct. S. Ioann. & 3. or. eſt de Beata Virg. in Miſsa verò de Vigilia. 2. orat. *Concede*, 3. *Eccleſiæ, vel pro Papa.*

10 Menſe Iulio occurrit caſus cantandi duas Miſsas, quando anticipatur vig. Sancti Iacobi in Sabbato, vel transfertur feſtum S. Apollinaris in fer. 2. & in his caſibus Miſsæ duæ cantantur de feſto, & de vigil.

11 Menſe Auguſto, ſi vig. S. Laurentij fiat in Sabbato anticipatè in feſto SS. Cyriaci, &c. vel feſtum SS. Cyriaci, &c. transferatur in Fer. 2. cantantur duæ Miſsæ, vig. S. Bartholomæi poteſt anticipatè fieri

ri in die octaua Aſsumptionis, & tunc cātantur duæ Miſsæ. *In Miſſa de Vig. Præfatio communis.*

12 In menſe Septemb. feria 4. quatuor temp. occurrere poteſt in die octaua Natiuitatis B. M. Virg. tunc duę cantātur Miſsæ. *In Miſſa de fer. præf. communis, ita decreuit Sacr. Rituum Cong. 12. Decemb. 1526.* In feſtis SS. Cornelij, & Cypriani, Stigmatum S. Franciſci, SS. Ianuarij, &c. SS. Euſtachij, &c. S. Lini, occurrere poſsunt 4 temp. tunc duæ cantantur Miſsæ, vig. S. Matthæi ſemper habet duas Miſs. alteram de SS. Euſtachio, &c. alteram de vigil ſed ſi accidat in feria quatuor. temp. altera dicitur de ſanctis, altera de ferij, quatuor temp. nulla de vigil. In Miſſa Sanctorum 2. orat. *A cunctis* 3. ad libitum; In Miſsa feriæ 2. orat. de vig. 3. *A cunctis.* in fine vtriuſque Euangelium S. Ioann.

13 Menſe Nouembr. duæ Miſsæ cantantur in die commemorationis omnium fidelium defunct. Altera de die infra octauam poſt Tertiam, altera de requiem poſt Nonam,

Nonam, ſeu poſt vigilias mortuorum. Hoc loco mouendi ſunt Sacerdotes, ſacrificium Miſsæ defunct. hac die applicandum eſse omnibus defunctus ex intentione Eccleſiæ, neque ideò fit iniuria ijs pro quibus quotidiana fortè extat obligatio Miſsæ, præualet enim lex tacita rationabilis Eccleſiæ priuatæ legi, teſtatorum.

14 In abſolutione ſolemni defunct. vltima abſolutio facienda erit ad lecticam mortuorum cum ℟. longiori *Libera me*, & oratione *Abſolue*, in numero plurali, quæ habetur inter Pſal. Grad.

15 Vbi fiunt aliæ ſolemnes Miſſæ pro Epiſcopis, Canonicis, & aliis, ne tamen omittatur Miſsa de die infra oct. omnium SS.

APPENDICES.

1 ADdendum eſt hoc loco quod initio Aprilis, & in fine Maij, ſeu initio Iunij aliqua SS. feſta mutant ritum à tempore Paſchali ad non Paſchale, & è conuerſo; Miſsæ vel officia ſi propria deſint, erunt ſumenda de com-

communi. Sed Miſsa S. Barnabæ dicitur vt in feſto S. Marci, præter orationem, Epiſtol. & Euangelium.

2 Denique vbi celebratur feſtum Roſarij ex decreto Gregorij XIII. (nempè in ijs locis vbi adeſt Capella, aut altare Roſarij) ritu duplicis maioris per annum, ne dicatur Miſsa quæ nomine Roſarij circumfertur, conceſsa tantum ordini Prædicatorum, & aliis prohibita *ex decret. Sacr. Rituum Congr.* Sed fiat Miſſa vt in feſto S. M. ad Niues.

De Rubricis Miſſarum de Communis Sanctorum. Tit. 16.

1 COmmunes Miſsæ inſeruiunt tum celebrandis SS. aliquorum feſtis, quæ habentur in Kalend. & nihil habent proprium, vel non habent omnia, vt videre eſt in Proprio SS. cum celebrandis feſtiuitatibus, quę extra Kalēdarium occurrunt in pluribus locis: pręſertim verò patronorum locorum, & Titularium Eccleſiarum, qui nihil habent proprium in Miſsa, eſt autem vnicu-

cuique liberum recitare Miſsam quam voluerit ex eodem communi, vbi ſunt plures Miſsæ, & multò magis Epiſt. & Euang. ex ibidem aſſignatis, dummodò oration, & Euangelium Miſsæ, concordent cum oratione, & Euangelio officii.

2 Si infra octauas Paſchæ aut Pentec. cantanda ſit Miſsa de feſto transferendo ob concurſum populi, vel ratione tit. Eccl. vel votiua ſolemnis pro re graui; dicenda erit vt in tempore Paſchali, quia tempus Paſchale terminatur tantùm in Sabbato ante Trinit.

3 Nota parentheſim in oratione ſecreta Miſsæ dedicationis Eccleſiæ, ea enim verba quæ parentheſi clauduntur, omitti debent, cum dicitur Miſsa de dedicatione alicuius Eccleſiæ, quæ non eſt eadem ipſa in qua celebratur.

4 In Miſs. dedic. Eccl. Cathedr. recitatur Symbolum per totam Diœceſim.

De

De rubricis Miſſ. votiuarum in fine Miſſalis. Tit. 17.

1 REgula generalis. In duplicibus, & Dom & quandocumque prohibetur fieri officium de dupl. non poſſunt dici Miſs. vot.

2 Tempore Aduentus in Miſſis votiuis non omittitur *Alleluia*, cum ſuo verſu, licèt omittatur in Miſs. fer. Adu.

3 A Septuag. vſque ad Paſcha in votiuis (iis diebus in quibus dici poſſunt) ſemper dicitur Tractus etiam in iis diebus in quibus non dicitur in Miſſa feriæ.

4 Tempore Paſſionis, in Miſſis votiuis, dicitur Pſalmus *Iudica*, & *Gloria Patri*, in fine Pſalmi *Lauabo*, licèt non dicatur in Miſſis de tempore.

5 Infra oct. Paſch. ſi votiua cantetur pro re graui, in ea non dicitur Graduale ſed 4. *Alleluia* cum 2. verſibus, & in fine Miſſæ dicitur *Ite Miſſa eſt*, ſine duplici *Alleluia*. Hæc habes apud Gauantum, hoc *tit. num.* 11.

6 Tem-

6 Tempore Paſchali, in fine Introitus dicuntur duo *Alleluia*, poſt Epiphan. quatuor *Alleluia*, cum 2 verſibus, in fine offert. & communionis additur *Alleluia*, vbi non habetur.

7 In votiuis (etiam inf. octau.) numquam dicitur *Gloria*, & *Credo*, niſi ſolemniter dicantur pro re graui, pro qua conuenit totus clerus cum Epiſcopo. Excipitur tamen Miſsa vot. de Angelis in qua ſemper dicitur *Gloria*, cum ſit hymnus Angelicus, & Miſsa de B. M. Virg. in Sabbato, quia licèt non ſit factum de ea officium, & ideò tunc eius Miſsa ſit merè votiua, tamen dici debet *Gloria*, ſed non extra Sabbatum.

8 In Miſsa vot. de Conuerſione S. Pauli fieri debet commemoratio S. Petri, ſed magis congrueret dicere Miſsam votiuam communem vtrique.

9 Si quis exigat Miſsam vot. de Aſsumptione, aut Natiuitate Beatæ Mariæ, vel aliam ſimilem, dici poteſt Miſsa de B. Virgine ex his quinq; votiuis pro diuerſitate

te temporum accommodatis, cum Intentione ad honorem Aſſumptionis, vel Natiuitatis, &c.

10 Miſſa Roſarii non conceditur omnibus vt dictum eſt tit. 15. præc. Sed ſi quis habeat onus celebrandi Miſſam de Roſario, dicat votiuam ex quinque aſſignatis pro diuerſitate temporum, & ſatisfaciet, *ex decr. Sacr. Rit. Congr. 6. Maij. 1623. & 7. Auguſt. & 30. Sept. 1628.* Eodem modo decreuit de Miſſa Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo 8. Aprilis 1628. ne ſit communis omnibus, ſed Carmelitis tantùm.

11 In Miſſis vot. de aliis Apoſt. qua de SS Petro, & Paulo ſi quid ratione temporis deſit, putà *Tractus*, ſeu verſus cum *Alleluia*, Tempore Paſchali *Tractus* quidem deſumi poterit ex Miſſa votiua Apoſtol. Petri, & Pauli, *Verſus* autem cum *Alleluia* tempore Paſchali, imò verò etiam *introitus cum acceſſorijs*, ex feſto S. Marci.

12 In aliis votiuis Sanctorum, vel dicitur Miſſa propria Sancti, ſi habet, mutato in Collecta verbo

bo *Natalitia*, feſta, & eiuſmodi, in *Comemorationem*, deſumptis item vel *Tractu*, vel *Verſibus*, cum *Alleluia*, vel etiam *Graduali*, ſi opus eſt ex miſſa de communi vel certè tota miſſa dicatur de communi, prout ratio temporis requirit.

13 Miſſa quindecim Auxiliatorum reiecta eſt à Sacr. Rituum Congreg. 16. Ianuarij 1617. ita vt neque retineri poſſit in codice miſſalis, ſub pœna librorum prohibitorum.

Pari modo reiecta eſt miſſa de Patre æterno, & miſsa de S. Gregorio pro viuis. *Extant dextra prælo dato 8. Aprilis* 1628.

14 In votiuis pro gratiarum actione, additur oratio propria, quæ habetur poſt vot. de S. Trinitate, cum concluſione diſtincta à concluſione primæ collectæ, vt ſupra *part. 1. tit. 7. num. 7.* ita vt in miſsa ſolemni duæ tantùm orationes dicantur cum diſtinctis concluſionibus, in miſſis autem priuatis 2. erit de officio 3. pro gratiarum actione.

Digitized by Google

15 In miſſa ad poſtulandã gratiam Spiritus ſancti, quæ eſt eadem ac de Spiritu Sancto, mutantur orationes, omiſſis iis quæ ſunt hac in miſſa, dicuntur eæ quę habentur in fine eiuſdem miſſæ vot.

16 In anniuerſario conſecrationis Epiſcopi, ſi venerit in die feſtiuo, miſſa erit de feſto, cum commemoratione pro Epiſcopo. In oratione autem nominatur Epiſcopus, & Ciuitas, quia Eccleſia ſine additamento ſignificat vniuerſalem Eccleſiam: ſi verò in die non feſtiuo, miſſa dicitur vt in miſſali, cum vnica oratione, *Gloria*, *Credo*, & præfatione communi, vel de tempore, vel habente rationem temporis.

17 Miſſa pro Sponſo, & Sponſa dicenda eſt extra diem feſtum de præcepto, at in die feſto, de præcepto dicitur Miſſa de feſto, cum commemor. benedictionis. Si vidua ſponſa eſt, non benedicitur, etiamſi vir nunquam nupſerit; ſi verò nupſerit vir, & Virginem ducat poterunt nuptiæ benedici cum hac miſſa. Dicto *Pater noſter*

Sa-

Sacerdos antequam dicat *Libera nos*, ſtans in cornu Epiſtol. versùs ſponſum, & ſponſam ante altare genuflexos, dicit orationes quæ notantur in Miſſali dicendæ hoc loco, tenente librum Miniſtro ante eum. Et dum recedit à medio, ſeu accedit ad medium genufle-ctat ſemper Sacramento. Poterit etiam ſuo loco dari pax (*cum inſtrumento oſculato à Sacerdote*) per Miniſtrum, ſponſo & ſponſæ. Et antequam Sacerdos populo benedicat, conuerſus ad ſponſum, & ſponſam in cornu Epiſtol dicat orationem, quæ eſt in Miſſali. Denique aſperguntur in fine ſpō-ſi cum aqua benedicta, ſed fiat hæc aſperſio vtriuſque, cum aſpergillo, & aqua, & cum ſigno Crucis ſuper eos. idem quoque fiat in benedictione mulieris poſt partum.

18 Datur regula generalis in Miſſali, quod de eodem non fit in miſſa bis, per modum principalis, & per modum commemorationis: verùm hoc non habet locum in collectis purè acceſſorijs, & re-

motioribus à prima; nec in ijs quę addi poſſunt vſquè ad quinque ſeu ſeptem. Quid enim vetat dicere orationem, *pro Congregatione, & ſamilia*, in qua ſit expreſſa mentio de B Virgin. certè niſi poſset addi quando ſit mentio aliqua de B. Virg. nunquam poſſet addi, quia ſiat ſemper mentio aliqua de B. Virg. (extra tempus Paſſionis, octauas Paſchæ, & Pentec.) & ſic hæc oratio fruſtrà poneretur in miſsali. Ergo vltrà viciniorem acceſsoriam, quæ commemorationem ſapit, & debet eſſe diuerſa à prima collecta, nihil refert in alijs pure acceſſorijs, & remotioribus à prima, mentio de nouo ſiat eorum qui in prima vel altera collecta fuerunt nominati.

19 In oratione *A cunctis*, pro dignitate Patroni nominandi ſunt in illo N. ante Apoſtplos; SS. Angeli, & S. Ioann. Bapt. *ex dec. Sacr. Rit. Congr. 22. Auguſt.* 1610.

20 Oratio *pro ſe ipſo Sacerdote*, dici non debet in miſsa cui intereſt proprius Epiſcop. vel eo maior,

ior, vel Princeps magnus: potiùs orandum eſt pro Prælato, ſeu Principe præſente, quod fit ob reuerentiam eorumdem maiorum.

De rubricis Miſſarum pro defunctis.
Tit. 18.

1 IN die depoſitionis, & anniuerſario, imò in tertio, ſeptimo, & trigeſimo à depoſitione ſummi Pontiſicis, Epiſcoporum, & Cardinalium, dicitur prima miſsa cum orationibus proprijs.

2 In die depoſitionis, tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario Sacerdotum, dicitur 2. miſsa, cum oratione propria *pro defuncto Sacerdote*; Neque refert in ea non fieri mentionem de die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario, nam eadem oratio pro Papa, dicitur in obitu, & anniuerſario, nulla facta anniuerſarij mentione.

3 Pro laicis verò, certæ ſunt regulæ in Miſsali. In eorum obitu, die 3. 7. & 30. dicitur 2. Miſsa: in anniuerſario, tertia.

4 Pro eo qui proximè obiit longè tamen à nobis, prima vice po-

teſt dici Miſſa vt in die tertio ; omiſſo verbo , *tertium* .

5 Extra prædictos dies , Miſſæ dicuntur vt in quotidianis defunctorum Dies 3. 7. 30. & anniuerſ. numerantur à die obitus, vel à die depoſitionis ſeu ſepulturæ , qua potiori iure defunctus ſubiacet Eccleſiaſticæ curæ .

6 In titulo *pro patre , & matre* ; additum eſt , *Sacerdotis* . nam non conuenit hæc oratio de patre cuiuſque in ore ſacerdotis.

7 Miſsæ quæ circunferuntur S. Gregorij *pro viuis , & defunctis*. neque ſunt S. Gregorij , neque approbatæ , imo reiectæ , ita vt non poſſint retineri in calce Miſſalis : *Ex decr. Sacr. Rit. Congr.* 8. *April.* 1628.

De rubricis Benedictionum. Tit. 19.

1 BEnedictio hic ſumitur pro prece , qua Eccleſiaſtico more, rebus ipſis ſpecialis ſanctitas impertitur , ita vt in vſus profanos deinde transferri non poſſint .

2 Benedictionum aliæ ſunt conſtitutiuæ: aliæ inuocatiuæ. Conſtituti-

tuti-

tutiuæ ſunt illæ, per quas ſiue res, ſiue perſonæ, diuino cultui deſtinantur. Inuocatiuæ verò ſunt eæ, per quas vel rebus, vel perſonis, imploratur auxilium diuinū. Primi generis ſunt benedictiones aquæ, veſtium Sacerdotaliū, mapparum altaris, corporalium, & vaſculi pro ſacroſancta Eucharistia, de quibus in miſſali agitur; quia communes eſſe poſſunt ſimplici Sacerdoti priuilegiato. Secundi generis aliæ ſunt, Agni in Paſchate, ouorum, panis, nouorum fructuum, cuiuſcumque comeſtibilis, candelarum, loci, domus nouæ thalami, & nouę nauis, quæ in miſsali deſcriptæ ſunt citra præiudicium aliarum quæ in Rituali Rom. habentur, quia hæ à quocunq; Sacerdote fieri poſſunt.

3 Habitus benedicturi Sacerdotis, eſt ſuperpelliceum, & ſtola regulariter alba, aliquãdo violacea, nempe in benedictione coniuncta cum exorciſmis. Vnde ad aquam benedicendam eo colore vtimur. Poteſt tamen adhiberi ſtola coloris tempori conuenientis.

 4 Stan-

4 Stando ſemper benedicat Sacerdos, & aperto capite, manuque formet ſignum Crucis verſus rem vbi eſt nota, & item ipſam aſpergat in fine ter, hoc eſt in medio, à dextris, & à ſiniſtris rei.

5 Super altare quidē benedicendæ res collocari poterunt: non tamen eſculenta, quæ omnino ſuper menſā ponenda ſunt extra altare.

6 Nunquam omittitur in Dominicis aquæ benedictæ aſperſio.

Regulæ ſeruandæ in aſperſione.

HÆc aſperſio fit dicta Tertiā & ante benedictionem Palmarum, & Candelarium, ſi Purificationis feſtum occurrat in di Domin. Sacerdus igitur celebraturus, procedit his diebus de ſacriſtia cum pluuiali, mediùs inter Miniſtros paratos, fimbrias anteriores pluuialis tenentes, & cum peruenerit ad gradus, ſiſtit in infimo, ibique genuflexus, (etiam tempore Paſchali: aſpergit ter altare, nempe in medio, à dextris, & à ſiniſtris altaris, hoc eſt prius ver-

verſùs cornu Euang. tum verſùs cornu Epiſtol. *Nota ſi in altari ſit expoſita SS. Euchariſtia abſtinendum eſt ab aſperſione altaris, Diaconus quoque tunc ſimiliter debet abſtinere ab oſculis aſperſorij, & manuum, quæ alias nunquam omittit tam in principio, quam in fine aſperſionis.* Incipit autem Antiphonam antequàm incipiat aſperſionem actualem, quia *Aſperges*, eſt futuri tẽporis. Aſpergit ſeipſum adhuc genuflexus, deinde erectus aſpergit miniſtros genuflexos, primò Diaconũ tum Subd. deinde Clerum, ſed aſpergens non inclinat caput: at Clerum ſtare decet, detecto capite, & aſpergenti reuerenter caput inclinare. Neque fieri debet aſperſio ſingulorum, ſed plurium ſimul tam cleri, quam populi. Canonici ſingillatim aſpergi poterunt ad maiorem eorumdem venerationem: quibus, & celebrans aliquam honoris ſignificationem adhibebit ante, & poſt datam eorum aſperſionem. Miniſtri comitantur Sacerdotem, & cum eo dicunt alternatim totum pſalmũ

Miſſ..re. Quod ſi in Cæremoniali Epiſcop. *lib.* 2 *cap.* 31. procedit ſolus celebrans hoc iubetur, ibi ob reuerentiam Epiſcopi præſentis; vt coram eo cum minori pompa celebrans procedat. *Nota quod in die Paſchatis, & Pentecoſt. aſperſio fit cum aqua pridie benedicta in fonte baptiſmi, ante infuſionem olei, & chriſmatis accepta*. Tenent miniſtri librum ante celebrantem, dum dicit verſus, & orationem. Poſt orationem deponitur pluuiale, & aſſumitur manipulus cum caſula promiſſa.

7 Benedictio Agni ad communem menſam in Paſchate, fiet ex vſu Romano.

8 Abbates, & alij Regularium ſuperiores, poſſunt benedicere veſtes Sacerdotales Eccleſiarum ſibi Subditarum tantùm, non aliarum, *ex decr. Sacr. Rituum Congr.* 24. *Auguſti* 1609. Nullo modo Sacerdotes ſimplices benedicere poſſunt proprias veſtes, neque Prothonotarij *ex decr. Sacr. Rit. Congr.* 17. *Iulij* 1627. Et hic finis totius miſſalis.

Quin-

Quintam huius operis partem de induſtria omiſimus, vtpotè, quæ ſolis conſtat appendicibus, ſine quibus pleniſſima poteſt haberi rubricarum omnium notitia; quod noſtri erat inſtituti compendiosè pro virili tractare.

Digitized by Google

TRACTATVS SECVNDVS.

TRactatus ſecundus Breuiarij leges complectitur. Rubricæ autem Breuiarij, ſeu leges, in duas partes diuiduntur, nempè in generales, quæ initio Breuiarii ponuntur, & in particulares, quæ ſunt per Breuiarium vndequaque ſparſæ. Sed quo conformiores eſſe poſſint leges Breuiarii, Miſsalis legibus, eas in quatuor partes diuidimus, quas eadem methodo, & ordine proſequemur, quo proſecuti ſumus Miſsalis rubricas in priori huius voluminis parte, duabus nempè interiectis partibus, quæ in Breuiario deſiderantur: illa ſcilicet præſcribit, & alia quæ defectus patefacit, vtramque ex Gauanti lucubrationibus deſumpturi. Nec tamen illius inſiſtemus methodo, vtpote alium omnino ordinem ſecuturi, ne pars poſterior à prio-

ri

ri diſſideat. Hoc poſito fundamento, rubricas Breuiarii in quatuor partes diuidendas cenſemus, quarum prima contineat generales rubricas: ſecunda, ritus præſcribat ſeruandos in recitatione tam publica, quam priuata: tertia defectus vitandos doceat: Quarta rubricas particulares complectatur.

PARS

Digitized by Google

PARS PRIMA.

PRima pars rubricarum Breuiarij, generales rubricas 37. titulis complectitur. Verum breuitati ſtudentes, titulum vltimum, tamquàm nimium neceſſarium omittendum duximus, vel remittendum ſaltem in calcem operis, cum de appendicibus Breuiarij, vbi ſatis fusè, de his quæ hoc vltimo titulo comprehenduntur, tractabimus. Sicque ſuperſunt nobis 36. tituli in hac priori rubricarum parte enucleandi, quos in titulos 26. compendiosè redigemus. Rubricæ autem generales in tres partes ſubdiuiduntur. Aliæ enim ſpectant ad totum integrum officium, aliæ attinent ad maiores partes officij; aliæ verſantur circa partium partes. Totum integrum officium eſt vel duplex, vel ſemiduplex, vel ſimplex; vel Dominicale, vel feriale, vel de vigilia, vel de octaua, vel de S. Maria in ſabbato, vel pro officio comm. habet, vel concurrit cum alio, vel occurrit,

rit, ita vt alterius fiat tranſlatio. De quibus agitur in Breuiario, primis 11. titulis. Maiores partes officij ſunt matutinum, laudes, prima, tertia, ſexta, nona, veſperæ, & completorium. De quibus titulis 13.14.15.16.17. & 18. Partium partes, ſunt Inuitatorium, hymni, antiphonæ, Pſalmi, cantica, verſus, abſolutiones, benedictiones, lectiones, reſponſoria, capitula, orationes, Hymnus, *Te Deum*, Oratio Dominica, Salutatio Angelica, Symbolum Apoſtolorum. Symbolum S. Athanaſii, Preces, ſuffragia Sanctorum, & Antiphonæ Beatæ Mariæ finales, de quibus à titulo 19. ad titulum 36.

De Duplici. Tit. I.

QVatuor ſunt duplicium genera. Primum dicitur primæ claſſis; ſecundum ſecundæ claſſis; tertium appellatur maius; 4. minus per annum. Primæ claſſis ſunt *Natiuitatis Domini*, &c. *nu.* 17. in Eccleſia vniuerſali; queis adde *Dedicationem propria Eccle-*

ſiæ

ſiæ, & Cathedralis, Patroni feſtum, & tituli Eccleſiæ, 2. claſſis ſunt *Circumciſio Domini*, &c. *nu*. 22. in Eccleſia vniuerſali, ſi addas feſtum *S. Stephani, SS. innocentium*, & nouiſſimè *feſtum S. Ioſeph Sponſi B. V. Mi.* Duplicia maiora per annum ſunt *Transfiguratio Domini*, &c. queis adde nunc dies octauas, *Epiphaniæ, Paſchæ, Aſcenſionis, & Corporis Chriſti, num.* 16. in Eccleſia vniuerſali: His etiam addendi ſunt *Patroni minus principales*, niſi ſint altioris ordinis in kalend. Reliqua duplicia ſunt minora, quibus in Kalendario apponitur hæc vox *Duplex*, & præterea *dies octaua feſtorum habentium octauam*, quarum ſupra non meminimus.

Feſta Beatificatorum, æqualia ſunt feſtis Canonizatorum, dummodò ſint eiuſdem ordinis.

De Sancto cuius habetur inſignis reliquia, ſi concedatur officium, fit duplex minus per annum, *ita Sacr. Rit. Congr.* 25. *Nouemb.* 1602. Tranſlatio Patroni principalis loci, ritu duplici celebratur.

De

De ſemiduplici. Tit. 2.

SEmiduplici ritu gaudent Dominicæ per annum, & ea ſanctorum feſta quibus in Kalendario appoſita eſt vox *ſemiduplex*. item dies infra octauas.

De Sancto cuius habetur reliquia non inſignis, ſi concedatur officium debet eſse ſemidupl.

De Sanctis locorum conſueuit ſancta Sedes Apoſtolica, vbi neq; nati, neque mortui ſunt, neque reliquiæ inſignes extant, concedere officium ſemiduplex.

Inuentiones, & translationes (excepta tranſlatione principalis Patroni) ritu ſemiduplici coluntur.

De Simplici. Tit. 3.

FEſta ſimplicia quibus in kalendario nihil apponitur: ſuperant hodie centenarium numerum.

De Dominica. Tit. 4.

DAntur Dominicæ vacantes à Natiuit. Domini ad Epiphaniam incluſiuè, quia incongruum

gruum erat ſi occurreret feſtum Natiuitatis Domini, vel Circuncisionis, vel Epiphaniæ in Dominica, quòd vna cum feſto Domini, fieret commemoratio de Dominica, quod eſt feſtum Domini. In gratiam autem Natiuitatem Domini, & Circumciſionis, fuit ordinatum, quòd nec in tribus feſtis, & octauis diebus S. Stephani, S. Ioannis. Et SS Innocentium vlla haberetur ratio Dom. occurrentis.

2 Si quæ ſuperſit Dominica, quę proprie in die Dominica locum non habeat, quod accidere poteſt in officio 3. 4. 5. aut 6. Dominicæ poſt Epiphaniam, & 23. poſt Pentecoſten, tunc fit de Dominica excluſa, in ſabbato præcedenti, non impedito feſto 9. lectionum, alioquin in alia immediatè præcedenti feria, ſeu feſto ſimplici, in qua, ſeu quo, officium fiat de feria. & legantur tres lectiones de homil. Domin. & in laudibus dicatur antiphona *ad Benedictus*, & oratio de Dominica currente in proprio loco, cum commemoratione feſti ſimplicis. *Sed nota præcedentem*

fe-

feriam non eſſe ad libitum, ſed ſolum ſi Sabbatum impeditum fuerit feſto nouem lectionum. Quod ſi tota hebdomada ſit impedita officijs nouem lectionum etiam tranſlatis, tunc in Sabbato legatur 9. lectio de homil. Domin. & commemoratio eiuſdem in laudibus tantùm, cum Antiphona & oratione propria.

Sabbato impedito, aut feria 6. aut 5. à feſto ſimplici, non erit anticipandum, officium prædictarum Dominicarum, feria 4. aut 3. in qua nullum fortaſſè occurrit feſtum. Nam neque ſimplex officium B. Mariæ in ſabbato, neque feſtum ſimplex in eodem, aut ferijs prædictis occurrens, impedit, quominus in ſabbato fiat officium de Domin. quæ ſuperſit, ſed tantùm officium 9. lect. Curandum tamen eſt quoad fieri poteſt, vt propriùs ad ſabbatum fiat officium de ea Dom.

3 Dominicæ primæ claſſis, nempe 1. Dominica Aduentus 1. Quadrageſimæ, Paſſionis, Palm. in Albis, excellunt aliis, quibus etiam Patroni cedunt. Et propter hoc

inter

inter has adnumeratur Dominica Trinitatis.

4 Dominicæ 2. claſſis, cedunt feſtis Patroni loc., tituli Eccleſiæ, & eiuſdem dedic. non aliis.

5 Dominica 1. menſis eſt ea quę venit in calendis menſis, vel eſt proximior ipsis, siue ante, siue poſt.

6 Dominica 1. Aduent. eſt ea quæ proximior eſt feſto: S. Andreæ ſiue ante, ſiue poſt, vel quæ venerit in ipſo feſto.

De feria. *Tit.* 6.

FEriarum genus duplex: maius alterum, eo quòd de feria maiori fit ſemper in officio ſaltem commemoratio, nempe de feria Aduentus, Quadrageſimæ quatuor temporum & 2. Rogationum: alternum minus, reliquarum quæ ſuperſunt.

De Vigilia. *Tit.* 7.

1 VIgilia occurrens in Dominica, transfertus in Sabbatum præcedens, exceptis vigiliis Nati-

Natiuitatis Domini, & Epiphan. de quibus fit officium eo die quo occurrunt.

4 Vigilia occurrens in feſto 1. claſſis, in officio nullam habet commemorationem: imò expediret auctoritate maiorum eo caſu anticipari ieiunium ante illud feſtum 1. claſſis, eo modo quo Nauarrus teſtatur Leonem ſtatuiſse, vt eo anno quo vigilia S. Ioannis Baptiſtę incidit in feſtum Corporis Chriſti, pridiè eiuſdem feſti ieiunetur 4. ſcilicet feria. *Caietanus docet in verbo, Ieiunium, cum Tabiena, & aliis, poſſe Epiſcopum, in feſto ſolemni Patroni loci, ſi in eo occurrat vigilia, transferre ieiunium in pridianum diem.* Officium autem vigilię, in his caſibus non eſt anticipandum, ſeparari namque poſsunt officium vigilię, & ieiunium eiuſdem.

3 Vigilia occurrens in feria maiori, omittitur in officio, ita vt nec de ea fiat commemoratio.

4 De Vigilia Epiphaniæ fit ſemper commemoratio quocumque duplici occurrente, quod additum

tum eſt in poſtrema Breuiarij recognitione.

De Octaua, *Tit.* 7.

1 COnſueuerunt cum octauis ſolemniter celebrari feſta ſanctorum apud quaſdam Eccleſias, Congregationes, & Religiones. Quæ non abrogantur in rubrica de octaua numer. 1. ſed poſt editum à Pio V. Breuiarium, nulla poteſt induci octaua vltra prædictas ſine ſedis Apoſtolicæ auctoritate. Ex quo apparet non poſse fieri feſtum cum octaua, tum canonizationis, tum beatificationis, præcluſa licentia Sanctæ ſedis Apoſtolicæ

2 (Inter octauo eſt differenz. quæ reuocari poteſt ad quatuor gradus. In primo gradu, ſunt octauæ Paſchæ, & Penteceſtes, in quibus non ſit de vllo feſto. In 2. gradu, octau. Epiphaniæ admittit tantùm feſtum Patroni, Titularis, & Dedicationis, non tamen in die octaua, in qua celebratur Baptiſmus Chriſti. In 3. gradu octaua Cor-

Corporis Chriſti admittit duplicia tantùm, non translata, niſi ſint altioris ordinis, quod in poſtrema Breuiarij recognitione decretum eſt. In quarto gradu octauæ reliquę admittunt quæcumque feſta etiam ſemiduplicia. *Nota quod infra octauas huius vltimi gradus duplicia translata fiant quocumque die, ſemiduplicia verò non transferuntur vltra proxime ſequentem diem, ſi occurrant in Dominica inf. Octauam, qua ſi fuerit impedita feſto 9 lectionum, transferuntur poſt octauam; ſed ſemiduplicia occurrentia ante octauam, transferuntur ſine dubio poſt oct.)*

3 Infra octaua Epiphaniæ Corporis Chriſti, & Natiuitatis eiuſdem; occurrente feſto admiſſo ſemper fit commemoratio de octaua.

4 *Maior dignitas octauę attenditur circa claſſem feſtorum; nam prima claſſis eſt dignior ſecunda: in eadem autem claſſe attendi debent perſonæ hoc ordine, Chriſtus, Beata Virgo, Angeli, S. Ioannes Baptiſta, Apoſtoli, & alij deinde iuxta ordinem*

Lita-

Digitized by Google

Litaniarum : & cæteris paribus, dignior eſt octaua, quam celebrat uniuerſalis Eccleſia ea, quam celebrat particularis.

5 Dedicationis octaua dignior eſt octaua patroni, & hæc, dignior octaua, Titularis. Sed octaua Aſſumptionis B. Virginis, dignior eſt octaua Dedicationis.

6 In poſtrema Breuiarii recognitione, decretum eſt nihil fieri poſse, ne commemorationem quidem de octaua, quæ non habetur in Calendario Roman. à die 17. Decembris, vſque ad Epiphan. incluſiuè.

7 *Accidit inchoatas octauas non compleri in tribus caſibus. Primus eſt quando aduenit dies 17. Decemb. ſecundus quando aduenit feria 4. Cinerum; tertius adueniente vigilia Pentecoſt. Quare ſi occurrat dies octaua feſti habentis octauam in his tribus, eo caſu in pridianis veſperis nihil fiat, neque commemoratio de octaua, cum in ſequentibus diebus nihil item ſit de ea faciendum.*

8 Dies octaua feſti cuiuslibet habentis octauam nunquam transfer-

fertur; & in occurſu cedit tantùm duplicibus primæ, & 2. Claſſis Itaque excludit, & transferri facit feſtum duplex in eo occurrens ſiue maius, ſiue minus. Excipe octaua dies Natiuitatis Domini, & Epiphan. quæ excludunt alia feſta quæcumque, & octauam Corporis Chriſti, quæ cedit tantùm duplici 1. claſſis ex decr. Ioan. 22. Cedit etiam dies octaua Dominicis priuilegiat. 1. & 2 claſſis, in quibus fit tantùm commemoratio die octaua.

9 In primis veſp. communibus diei octauæ, & dominicæ priuilegiatæ, recitari debent veſperæ cum Pſalmis Sabbati, à capit. de Domin. priuil. & in fine additur commemoratio octauæ tantùm, vt in primis veſp. feſti, *ita decreuit Sacr. Rituum Congreg. 9. Decembris* 1622.

10 In Dominica ipſa priuilegiata concurrat cum ſequenti feſto duplici, adhuc commemoratio octauæ fiet poſt commemorationem Dom. ſi verò ſequatur feſtum ſemiduplex; veſperæ, erunt de Do-

Digitized by Google

min. cum commemor. diei octauæ, vt in 2. veſperis feſti, & deinde ſemiduplicis, vt in primis eiuſdem veſp.

11 Si dies octaua concurrat cum alia die octaua; à c. fit de ſequenti, cum commemorat. præcedentis. Quod ſeruatur etiam in die octaua principalis Patroni, quia octauæ omnes, exceptis octauis Domini, ſunt eiuſdem ſolemnitatis. Quod ſi in octau. S. Ioannis Euangeliſtæ 2. veſperæ ſunt integræ in concurſu cum octaua Innocentium; ſingularis eſt caſus, in proprijs locis notatus, ex quo nihil inferri poteſt contra generalem rubricam.

12 Si dies octaua concurrat cum ſequenti duplici minori per annum à Capit. fit de ſequenti cum comm. octau. ſi cum maiori, fit totum de ſequenti, cum commem. oct. *Excipe octauas Domini quæ in concurſu cum duplici etiam maiori, habent vtraſque veſper. integras, quod de primi veſper. octaua Aſcenſionis, & Corporis Chriſti in poſtrema Breuiarij recognitione decretum eſt.*

13 Si

13 Si concurrat dies octaua cum feſto primæ claſſis ſequentis; nulla fit de die oct. comm. vt declaratum eſt in poſtrema recognitione Breuiarij, de comm. *tit.* 9. *num.* 4. Si verò concurrat cum ſequenti duplici 2. claſſis, etiam tranſlato, totum officium erit de ſequenti cum comm. præcedentis, vt apertè dicitur de concurrent. *tit.* 11. *nu.* 7. & eſt rubrica generalis, modò in poſtrema Breuiarii recognitione, additis iis verbis, *in ſecundo ordine nu.* 6.

14 Accidit alius concurſus feſti dup. vel ſemidup. cum die infra oct. & duplex quidem totum habet offic. cum commem. diei infrà oct. niſi illud dup. ſit 1. claſſis, quia tunc de ſequenti die infra oct. nulla fit comm. vel 2. claſſis, quando in die ſequenti, non fit officium de die infra octau. At feſtum ſemiduplex regulariter habet officium vſque ad cap quod eſt de die inf oct. excipe feſtum SS. Ioannis, & Pauli, quod habet 2. Veſper integras cum comm. diei infra octa. S. Ioan. Bapt. vt in rubrica propria.

15 Non cedit ſequenti Dominicæ vel ſemiduplici , niſi vſque ad cap. quod erit de Dominica , vel ſemiduplici.

16 Si feſtum ſemid. occurrat in Sabbato ante Dom. priuilegiatam, quæ eſt ſimul dies octaua feſti, habentis octauam , eo caſu in veſper. Sabbati , Antiph. & Pſalmi erunt de ſemid. cap. de Domin. priuilegiata , comm. primùm de ſemid. *& deinde diei octauæ , quæ in toto die ſeq. nihil habet*, niſi meram commemorationem .

17 Dies octau. Corporis Chriſti ſola gaudet commemorat. in occurſu cum duplici primæ claſſis , ſed feſtis I. claſſis non cedit officium , ex rubric. de translatione tit. 10.

De Officio S. Mariæ in Sabb. *Tit.* 8.

1 IN omnibus Sabbatis non impeditis officio, quoad ritum , digniori , quale eſt etiam Feriæ maioris , aut Dominicæ anticipatæ , fit officium de S.Maria eo modo

do quo fit de feſto ſimplici feſtum ſimplex cedit huic officio, de feſto ſimplici, fit tantum commem.

2 Ad modum feſti ſimplicis, officium hoc incipit in veſper. feriæ 6. vel à capitulo, ſi ille dies ferialis eſt, vel per commem. ſi eo die eſt feſtum 9. lectionum.

In completorio feriæ 6. quamuis ſit feſto 9. lect. in fine tamen hymni ius habet B. Virgo vt dicatur, *Gloria tibi Domine, vel Ieſu tibi ſit gloria*, niſi feſtum habeat aliunde proprium finem, hymnis omnibus deſtinatum.

3 Quod ſi fer. 6. fuerit feſtum eiuſdem B. V. in ſecundis veſper. omittitur com. officij in Sabbato.

De Commemorationibus. *Tit. 9.*

1 DE feria maiori ſit comm. quando feſtum 9. lect. in ea occurrit, neque vnquam omittitur de ea commemoratio.

2 De vigiliis fit ſemper comm. niſi occurrant in feria maiori, vel in feſto dupl. primæ claſſis, quia

Digitized by Google

tunc nihil fit de vig. excepta vig. Epiphan. de qua nunquam omittitur comm.

3 De ſimplici fit comm. quando occurrit in feria maiori, vig. S. Mariæ in Sabbat. die infra octau. ſemidupl. Dominica, die oct. & in dupl. per annum, tam in primis Veſp. quam in laudibus: in duplicibus 2. claſſis tantùm in laudibus: item in eiuſdem feſti ſimplicis, 1. Veſper. quando cum eo pridie concurrit ſemidupl. Dom. dies oct. dup per annum 2. claſſis (non autem primæ.)

4 De S. Maria in Sabb. fit com. quando cum ea concurrit pridiè ſemidupl. dies octau. dupl. per annum (modò non ſit feſtum Beatæ Virginis) dupl. 2. claſſis, non primæ.

5 De die infra octau. fit comm. quando in ea occurrit dies infrà octau. digniorem, ſemidup. Dominica, dies oct. alterius octauæ, duplex per annum, non autem quando dupl 1. vel 2. claſſis occurri, exceptis oct. SS. Stephani, Ioan. & Innoc. de quibus fit comm. in ſe-

feſtis ſecundæ claſſis , ex priuilegio ſpeciali. Item quando concurrit cum ſequenti ſemid. Dom. diē octa. alterius octauæ, duplex per annum, non cum aliꝭs.

6 De ſemiduplici fit commem. quando concurrit cum ſequenti die infra octa. cum alio ſemidup. Dominic. de octau. dup. per annum, non cum aliis.

7 De Dominica fit cōmmemor. quando in ea occurrit duplex quodcumque, aut dies oct. item quando eadem concurrit cum ſequenti die octau. vel dupl. per annum, non cum aliis.

8 De die oct. fit comm. quando in ea occurrit dies octau. Domini, aut dup. 1. vel 2. claſſis, aut Dom. 1. vel 2. claſſis. Item quando concurrit cum alia die octau. vel dup. quocumque (modò non ſit primæ claſſis) ſed diuidit Veſp. cum die octau. & cum dup. minore per annum.

9 De Duplici minore per annum fit commemor. quando concurrit cum ſequenti alio dupl. quocumque (modo non ſit primæ

claſſis) aut cum die oct. ſed diui-di, veſp. cum dup. minore, & cum die octaua.

10 De duplici maiore per annum fit comm. quando concurrit cum alio dup. maiore per annum, aut cum dupl. ſecundæ claſſis, ſed cum dupl. maiori diuidit veſperas.

11 De dupl. 2. claſſis fit comm. quando concurrit cum dupl. primæ claſſis, vel cum dup. 2. claſſis digniore,

12 De dup. 1. claſſis fit comm. quando concurrit cum alio dupl. digniore 1. claſſis.

13 Ex dictis patet quod dup. 1. claſſis admittit in 1. Veſper. commemorationem de dup. 1. claſſis minùs digno, de dup. 2. claſſis, de Dom. 1. aut 2. claſſis conſequenter quæ ſequuntur.

Item de die octau. aut Domin. per annum (ſi feſtum occurrat in die octau. aut Domin.) de feria maiori, non de aliis. In laudibus admittit commem. Dom. 2. claſſis, & per annum, diei octauę, & feriæ maioris, non tamen vigiliæ.

In

In 2. Veſp: admittit commem. ſequentis ſemid. Domin. die octau. dup. 1. claſſis minus digni, & alterius cuiuſcumque dup. feriæ maioris, non aliorum. Vide infra numero 15.

4 Duplex 2. claſſis admittit in primis Veſp. commemorationem Domin. 1. & 2. claſſis, & Dominicæ per annum, ſi feſtum illud occurrit in Dom. & duplicis 2. claſſis minùs digni, & dup. per annum, & diei octa. & feriæ maioris, non aliorum. In Laudibus admittit commemorationem diei octauæ, Dominicæ per annum, fer. maioris, vigiliæ, feſti ſimp. Sed non diei infra octau. In 2 Veſperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuſcumque, duplicis 2. claſſis minùs digni, duplicis per annum, diei octauæ, ſemiduplicis (diei infra octau. ſi de ea ſequenti die fiat officium) feriæ maioris, S. Mariæ in Sabbato (niſi feſtum ſit B Mariæ) & feſti ſimplicis ſequentis.

APPENDIX.

SI ſequatur aliud feſtum 2. claſſis minus dignum, de quo idcircò in dictis Veſperis fiat tantum comm. & in eodem feſto ſequenti occurrit feſtum ſimplex: tunc in 2. veſperis integris, præcedentis feſti, nihil fiet de ſimplici, conſequenter, neque de Domi. per annum, in qua occurrerat feſtum præcedens; quia feſtum ſequens, licèt non habeat veſperas, habet tamen ius excludendi commemorationes prædictas in ijs veſp. quæ ſuæ Primæ eſſent, niſi occurreret cum magè digno. A fortiori ſi feſtum primæ claſſis minùs dignum, ſequatur aliud 1. claſſis magis dignum, de quo idcircò (nempè de minùs digno) in 2. veſp præcedentis, fiat tantùm commem. tunc in iiſdem 2. Veſp nulla fiet comm. Domin. per annum, ſin qua occurrerat feſtum præcedens: *Caſus accidit Conuenis, quoties dedicatio Eccleſiæ Cathedralis quæ (immediatè præcedit Sancti Bertrandi. Patroni prin-*

principalis loci) occurrit in die Dom.

15 Duplex per annum maius in 1. veſperis admittit comm. Dominicæ cuiuſcumque, duplicis maioris (cum quo diuidit veſperas) duplicis minoris, diei octauę, ſemid. diei infra oct. cum qua concurrit, feriæ maioris, feſti ſimpl. eodem die occurrentis. In Laudibus admittit comm. Dominicę, diei infra oct. fer. maioris, vigilię, & feſti ſimplicis. In 2. veſperis admittit commem. dupl. maioris (cum quo diuidit veſp.) Dominicę cuiuſcumque, dupl. minoris, diei, oct. ſemid. diei infra oct. ferię maioris, B. Marię in Sabbat. & feſti ſimplicis.

16 Duplex per annum minus in 1. veſp. admittit comm. Dominicę cuiuſcumque, tum alterius dupl. minoris, aut diei oct. (cum quibus diuidit veſperas) ſemid. diei infra oct. fer. maioris, & feſti ſimplicis. In Laudibus admittit commem Dom. diei infra oct. fer. maioris, aut vigilię, & feſti ſimplicis. In 2. Veſp. admittit comm. alte-

rius dup. minoris, aut diei octauæ (cum quibus diuidit Veſperis) Dominicæ cuiuſcumque ſemiduplici diei, infra octauam feriæ maioris S.M. in Sabb. & feſti ſimplicis

17 Dies oct. eaſdem commomerationes admittit quas duplex minor. ſed dies octauæ Domini, admittunt eas tantum, quas admittit duplex maius.

18 Dominica per annum in 1. Veſperis admittit commem. ſemiduplicis, & diei infra octauam (cum quibus diuidit veſperas) & feſti ſimplicis, eodem die occurrentis. In Laudibus commemorationem diei infra octauam, & ſimplicis. In 2. Veſper. commemor. ſemiduplicis, diei infra oct. & ſimplicis: at Dominica priuilegiata admittit vltra commem. prædictas, commemorationem diei octauæ, in vtriſque veſper. & Laudibus. *Hic caſus accidit in noſtra Congreg. in qua dies octaua ſolemnitatis Domini Ieſu (quod feſtum præcipuum, & Titulare eſt Congregationis noſtræ, & celebratur die 28. Ianuar.) occurrere poteſt in Dominicis*

Sep-

Septuageſ. Sexageſ. & Quinquageſima.

19 Semiduplex admittit in primis Veſp. comm. ſemidup. & diei infra octau. (cum quibus diuidit Veſperas) fer. maioris, & feſtis ſimplicis. In Laudibus commemorationem diei infra octauam, ferię maioris, vigiliæ, & feſti ſimpl. In 2. Veſperis, commemorationem Dominicæ, alterius ſemiduplicis ſequentis, diei infra oct. (cum quibus diuidit Veſperas) fer. maioris, & feſti ſimpl.

20 Dies infra oct. admittit eadem comm. quas feſtum ſemid. S. Maria in Sabb. admittit comm. in 1. veſp. & Laud. feſti ſimp. tantùm.

21 Simplex admittit tantùm comm. alterius ſimpl.

22 Feria maior admittit comm. tantùm feſti ſimplicis; idem dic de vigilia.

23 *De tribus octauis fit comm. in vtriſque Veſp. & Laud. quocumque feſto infra eas occurrente, nimirum Natiuitatis Domini, Epiphan, & Corporis Chriſti.*

25 Si ex eodem communi, ſumitur commemoratio; vnde ſumptum eſt officium; variantur antiphonæ, & verſus, ita vt in veſperis ſumatur commemor. ex Laud & è contra; niſi aliter proprijs locis notetur. Quod de Antiphona, & verſu dicitur, intellige quoque de verſu tantùm, vt varietur, ſi eſt opus, & ſimiliter de oratione. Neque refert ſi pro commemor. eiuſdem, contingat dici eundem verſum in primis Veſper. & Laud. vt in feſto S. Donati in quo fit aliquando, de translata Inuentione S. Stephani, & pro commemorat. S. Donati, dicitur & in Veſperis, & in Laud. idem verſus, *Iuſtus vt palma*, &c. quia in Laudibus nulla eſt neceſſitas variandi verſum de Laud. proprium.

26 *Antiphona ad Benedictus de communi Pontificum, & de communi non Pontificum confeſſ. ſunt diuerſæ, vt altera pro officio, altera pro commemor. in Laud. deſeruire queant. Habes nunc exemplum in Breuiario n. in feſto S. Bonauenturæ. & S. Henrici.*

27 Quando in officio de vno Mar-

Martyre, fit commemor. de Mar-
tyre altero; & inter ſuffragia fit
commem. de Patrono item Mar-
tyre, per antiphonam de commu-
ni; vtere vltimo loco, verſu 2. vel
3. nocturni. Idem fiat ſi quatuor
occurrant, adhibita antiphona,
quæ prima eſt Nocturni primi, &
verſu Nocturnorum; qui non eſt
dictus in commemorationibus.

28 Commemorat. de Dominica,
vel de fer. maiori, vel de die octa-
ua SS. Petri, & Pauli, quæ habet
homiliam cum ſuo Euãgelio pro-
prio (ſi in ea occurrat feſtum 1.
vel 2. claſſis) addit lectionem,
eiuſdem homiliæ, in fine tertij
nocturni pro 9. lectione, idest;
vel primam tantùm de homilia;
vel tres, in vna ſimul lectione
coniunctas.

29 De Sanctis qui propriam le-
ctionem habent, de vita & geſtis
ipſorum (non autem appropria-
tam de communi, vt in feſto v. gr.
S. Margaritæ) legitur & eſt 9. le-
ctio ſi vna eſt, vel ſi duæ ſunt, ex
duabus fit vna. Sed hæc lectio
omittitur in Domin. quæ habent
nonam

Digitized by Google

nouum reſponſorium, & in officio in quo dicuntur tantùm tres lectiones.

30 Si occurrant duæ commem. in eodem officio, ſcilicet Dominicæ, vel feriæ maioris, vel vigilię, quæ habet homiliam, & ſimplicis feſti quod habet propriam lectionem omittitur lectio de Sancto, & legitur homilia.

31 De die infra oct. non legitur 9. lectio, licet habeat homiliam propriam, imò neque ſi habeat Euangelium diuerſum ab Euangelio feſti, quod accidit infra octau. Apoſtolorum Petri, & Pauli.

32 Si octaua dies Apoſtolorum Petri, & Pauli occurrat in Domin. in qua fit de Titulari Eccleſiæ, cum commem. octauæ (quæ habet Euangelium proprium) & Dominicæ; legatur potius Euangelium cum homilia Dominicæ, vt legantur populo per annum in Miſſa omnia Euangelia Dominicalia *Ex Gauanto*. Cenſent alii legendum potius Euangelium octauæ, tum quia huius officium dignius

gnius eſt; cum quia huiuſmodi Euangelium non poteſt legi alio die; quod non poteſt dici Euangelio Domin. poteſt enim legi ſequentibus diebus infra hebdomadam.

33 Quando contingit fieri plures commem. ſeruetur hic ordo. De duplici, ante diem octauam, de die octaua, ante Dominicam: de Dominica ante feſtum ſemid. de ſemiduplici, ante diem infra octauam; de die infra octauam ante ferias maiores: de iis ante commem S. Mariæ in Sabb. de ea, ante feſtum ſimplex. *Dixi de ſemiduplici, ante diem infra octauam quod bene nota, quia ſemiduplex eſt feſtum; dies verò infra octauam eſt tantùm continuatio feſti. Habes caſum in 2. Veſper. S. Thomæ Cantuarienſis; quando concurrat cum feſto S. Silueſtri, quo caſu, commemoratio S. Thomæ, præcedit commem. omnium oct.*

34 Fit commemorat. feſti ſimpl. in Veſper. de feria, quando poſtridie de eodem facienda eſt tantùm commemorat. ob occurrentem feriam maiorem, aut vigiliam,

caſus accidere poteſt, in occurſu feriæ 4. Cinerum, feriæ 4. aut 6. quatuor temporum.

35 Si feſtum ſimplex occurrat in feria 5. in Cœna Domini, tunc in Veſperis præcedentibus feriæ 4. nihil fit de eo vti nec ipſo die.

De occurrentia officij diuini, ſeu de translatione feſtorum.
Tit. 10.

1 DVplex feſtum poteſt occurrere in Dom. Aduentus, & in Domin. à Sept. vſque ad Dominicam in Albis incluſiuè, in vigilia Natiuitatis Domini. in Circuncisione, in tota octau. Epiphan. in feria 4 Ciner. in tota maiori hebdomad. infra oct. Paſchæ, Aſcenſione Domini, in diebus à vigilia Pentecoſt. incluſiuè, vſque ad feſtum Trinitatis incluſiuè, in feſto Corporis Chriſti, & eius die octaua, in Aſſumptione B. Virginis, & in feſto omnium SS quæ duo vltima, addita ſunt in poſtrema recognitione Breuiarii, & nunc

duplex

duplex transfertur in primam diem feſto 9. lectionum non impeditam.

2 Si verò eſt duplex primæ claſſis de eo fit in Dominicis 2. 3. & quartæ Aduentus, & Quadrag. in Dominica Septuag. Sexageſimæ, & Quinquageſimæ, & infra octa. Epiphaniæ, & in die octaua Corporis Chriſti.

3 Si contingat vt duo feſta dupl. occurrant eodem die infra oct. hoc eſt, in Eccleſia al qua particulari, quæ fortè celebret octauam Patroni loci, aut aliam, infra quam poteſt occurrere duplex, ex feſtis mobilibus, vna cum duplici per annum in Calendario Roman. eo caſu transferri debet duplex minus; in primam diem ſimiliter non impeditam. *Accidit Toloſæ caſus particularis anno 1635. die 14. Iunij: occurrerunt enim eodem die tria officia duplicia, nempè diei octaua Corporis Chriſti, translationis S. Exuperij, & S. Baſilij magnis: Octauæ ceſſit translatio; translationi, vtpotè ſolemniori (feſtum enim populi eſt) ceſſit feſtum S. Baſilij; & ſingulis an-*

nis

Digitized by Google

nis occurrunt duo poſteriora eodem die, quo circa, aſſignandus eſſet certus dies feſto S. Baſilij auctoritate maiorum.

4 Semiduplex poteſt occurrere in diebus prædictis, num. 1. & ſecundo, & prætereà infra oct. Corporis Chriſti, & alijs Dominicis per annum, in quibus caſibus, transfertur in primam diem non impeditam ſimiliter. Si occurrat in Dominica infra octauam, transfertur in proximè ſequentem feriam ſecundam, & ſi eſt impedita, vltra octauam. Si occurrat infra octauam Corporis Chriſti, & immediatè ſequantur octauæ Sancti Ioannis, & SS. Apoſtol. tranfertur poſt omnes octauas.

5 Occurrentibus pluribus feſtis nouem lect. transferatur minùs nobile, vel ratione ritus puta quia ſemiduplex occurit cum duplici, vel ratione perſonæ, quæ ſit inferioris ordinis ſi ſint in ritu æquales.

6 Translatis pluribus feſtis duplicibus, & ſemid. fiat offic. priùs de digniori quoad ritum: quod ſi

æqua-

æqualis ſit ritus, fiat de eo prius quod erat prius in Kalendario.

7 Si occurrat in Dom. in Albis, vel Trinitatis, aliquod feſtum, quod ex prædictis debet transferri (nulla habita ratione quod habeat ius ad illam Domin.) fiat in feria 2. non impedita de feſto prius translato, ordine ſeruato dignitatis, & Kalendarij, prout verè ſonant verba rubricæ de translatione feſtorum num. 7. examinata in poſtrema Breuiarij recognitione.

8 Feſtum ſimplex nunquam transfertur, ſed vel officium vel comm. ſit de eo; vel omninò omittitur, vt in feſtis 1. claſſis.

9 Si feſtum aliquod transferatur à tempore Paſchali, ad tempus non Paſchale, vel ē contra: recitandum erit officium congruens tempori.

10 Si occurrant duo feſta eodem die, ſub vna ratione feſti in Calendario Roman. quorum alterum, eſt Patroni, ſeu Tituli Eccleſiæ, feſtum v. g. S. Sebaſtiani, cui cum S. Fabiano ſit ordinariē feſtum: eo caſu ſit de Patrono, ſeu Titulari tantum, hoc eſt de S. Seba-

Digitized by Google

baſtiano ſolo, vti feſto 1. claſſis, non autem de ſocio eo die. Qui verò hac de cauſa in eorum proprio die omittuntur, vel ſunt in Calendario Rom. ſub ritu duplici, ſeu ſemidup. & tunc prima die ſimiliter non impedita fit officium de omiſſis, ſub ritu ſemiduplici tantùm, putà in exemplo allato, fiet de S. Fabiano ritu ſemiduplici, poſt oct. S. Sebaſtiani; vel ſunt ſub ritu ſimplici, & tunc in ea Eccleſia nihil fit de ſociis omiſſis. Exēp. gr. in Eccleſ. SS. Marcellini, & Petri, S. Eraſmus nihil habet vn, quam, ne quidem commemorat. die 2. Iunii.

11 Si qui diuiduntur, ſunt altioris ordinis, vt in Eccleſia S. Philippi Apoſtoli, de quo ſolo fit idcirco feſtum 1. claſſis; eo caſu prima die non impedita, fiet officium de S. Iacobo, ſub ritu duplici ſecundæ claſſis, & die 4. Maii in Laud. tantùm fiet commemor. cum 9. lectione S. Monicæ, ex duabus vna.

12 Prædicta ſeparatione facta Patrpoi, ſeu Titularis, à ſociis

quos

quos habent in Calendario Rom. curandum erit vt oratio, lectiones, & Euangelium cum homilia congruant feſto, ita vt pro vno, non pro pluribus, officium fiat, & deficientibus propriis, erit ad commune SS. recurrendum, reſeruata Patrono potiùs, quàm ſociis, oratione propria; & in numero ſingulari accommodata, pro ſociis autem ſumatur de communi, niſi contingat de ſociis fieri extra octauam Patroni, vel Tituli, quo caſu nulla eſt variandi neceſſitas.

13 Si occurant eadem die Patronus principalis loci, & Titularis Eccleſiæ Regularium in propria Eccleſia Regularium, fit de Patrono loci, translato Titulari. Quod ſi hoc accidat quotannis. aſſignanda erit dies ſequens in perpetuum Titulari illius Eccleſiæ, niſi ex priuilegio aliter fieri debeat. A fortiori cedet Patrono loci, aliud quodcumque feſtum Regularium inferioris claſſis.

Officia conceſsa ad libitum, in

in pari gradu, cedunt aliis de præcepto, vel ex vi rubricarum recitandis.

De concurrentia officij.
Tit. 11.

1 DAntur in officio diuino concurrentia, & occurrentia.

Concurrentia eſt duorum pridiè & hodiè, vel hodiè & poſtridiè celebrandorum; occurrentia eſt duorum in eodem die celebrandorum.

2 Feſtum duplex concurrere poteſt cum alio dupl. vel die oct. feſti habentis octauam. Si ergo ſunt æqualia regulariter à capitul. fit de ſequenti, commemorat. præcedentis. Si verò inæqualia, veſperæ integræ erunt de digniori, commemoratio de minùs digno. Dixi regulariter, quia in feſtis Natiuitatis Domini fallit hæc regula, vt eo loco patet.

3 Inæqualitas attenditur ex hoc ordine. Feſta Domini præferuntur omnibus aliis, & habent vtraſque

veſper.

Digitized by Google

veſper- integras, feſta B. Mariæ, feſtis aliorum ſanctorum. Feſta Angelorum, & Apoſtolorum, cæteris alijs, imò, & Euangeliſtis: Feſta Sanctorum qui in propriis Eccleſiis ſolemniter celebrantur, aliis in Calendario deſcriptis. Hinc appellantur feſta prædicta, vel 1. vel 2. claſſis, vel duplicia maiora, quæ in concurſu cum minoribus, habent integras vtraſque veſp. Errant ergo qui in Eccleſia propria B. Rochi, de eodem vt Patrono recitant primas veſp. cum comm. Aſſumptionis B. Virg. cui debentur integræ 2. veſper. ex hac rubrica. Quod autem dictum eſt, feſta ſolemnia locorum præferri alijs in Calendario deſcriptis, intelligitur cæteris paribus, habita ratione perſonarum, iuxta prædictos gradus, & maioritatis ritus.

(Vnde ſi Patronus loci, aut Titularis Eccleſiæ, inferiores Apoſtolis, puta martyres, Confeſſores, aut eiuſmodi, concurrant cum feſto SS. Petri, & Pauli, feſtum Apoſtolorum præferri debet, & habere veſp. integras, tum quia rubrica

hoc clarè præſcribit: tum quia inter ſuffragia conſueta, commemoratio Apoſt. præcedit commemorationem Patroni, ſeu Titularis, tùm quia in oratione *A cunctis*, hoc idem accidit, tum quia hi Apoſtoli habentur veluti Patroni vniuerſalis Eccl. *ex Durando lb. 6. capit. 60.* Vnde non ſolum in officio magno, locum habent in ſuffragijs ſanctorum communibus, ſed etiam in officio paruo B. Mariæ, in commemorationibus conſuetis. *Quod diximus de concurrentia, idem dicendum de occurrentia.* Si enim in die feſto Apoſtolorum Petri, & Pauli, occurrat Patronus loci, vel Titularis Eccleſiæ, ob eaſdem rationes, fiet de Apoſtolis, translato feſto Patroni, aut Titularis.

4 Duplex concurrere poteſt cū Dom. ſemid. die infra octau. officio S. Mariæ in Sabb. & ſimplici, & tunc omnia in ſecundis veſp. erunt de duplici, cum commem. illorum, niſi duplex eſſet 1. claſſis quod admitteret commemorationem de Dominic. aut, ſemidupl. tantùm; vel

vel ſecundæ claſſis quod admitteret preterea commemorationem de die infra octau. offic. S. Mariæ in Sabbat. & de ſimplici ſequenti.

5 Dominica concurrere poteſt cum ſequenti duplici, & omnia erunt de dupl. cum commemor. Dominicæ, niſi ſequens duplex ſit 1. aut 2 claſſis, quod excludit Domin. Dominicæ præcedentis commemorat. Item cum ſemiduplici poteſt concurrere, vel cum feſto ſimpl. & in his caſibus, omnia de Domin. cum commemorat. de ſequent. Quæres cur Dominica habeat 2. Veſperas integras in concurſu cum ſemìduplici ſequenti, & non habeat integras primas in concurſu cum ſemiduplici præcedenti? Reſpondet Gauantus quia pſalmi ſabbatini minùs habent feſtiuitatis, plus ferialitatis, incongrui viſi ſunt inter feſtum ſemidupl. & Dominicam, quò factum eſt, vt Pſalmi eſſent feſtiui de ſemiduplici, & capitulum de Dom. at in ſecundis veſper. totum eſt feſtiuum, & cum Domin. ſit feſtum

Domini, debet habere veſp. integras in concurſu cum feſto æqualis ritus.

6 Semiduplex poteſt concurrere cum dupl & omnia de dupl. fiunt, cum commem. ſemiduplicis, niſi duplex fuerit 1. vel 2. claſſis. Item poteſt concurrere cum Dom. aut cum alio ſemidupl. aut die infra oct. & tunc diuiduntur veſperæ, à capitulo de ſequenti. Item poteſt concurrere cum offic. B. M. in Sabbat. aut cum ſimplici, & eo caſu omnia de ſemid. cum commem. ſequentis.

7 Simplex non poteſt concurrere cum ſequenti, quia non habet 2. veſperas.

8 Feria item non poteſt concurrere, cum ſequenti, quia incipit, & deſinit, vbi deſinit, & incipit quod cunique aliud officium.

9 De octauæ concurſu actiuo, & paſſiuo, ſatis ſuperque, titulo 7. præced. *Titulum 12. de ordinando officio, de induſtria omiſſimus, vtpote nihil habentem difficultatis.*

De

Digitized by Google

D. Patrono loci, & Titulo Eccleſiæ Appendix. *Tit.* 12.

PAtronus eſt quem Epiſcopus cum populo ſibi Patronum elegit, vel quia primus eo loci Epiſcopus, vel quia ibi humatus, vel quia ciuis eiuſdem loci, vel quia iuuit aliquando mirabiliter populum, in eius neceſſitatibus, vel ob alias ſimiles cauſas. Titulus autem Eccleſiæ eſt is, ſub cuius inuocatione dedicata eſt Eccleſia. Vt ſub inuocatione SS. Trinitatis, Corporis Chriſti, S. Crucis, Beatæ Mariæ, Sanctorum &c. Nonnulli vocant patronos, eos erga quos, ſolo deuotionis affectu mouentur, non communi toti ciuitati, ſeu loco. At de ijs non loquitur rubrica, quæ locum accipit pro multitudine cleri, & populi, ex communi modo loquendi.

Digitized by Google

In poſterum decernendi erunt Patroni iuxtv decretum quod ſequitur.

DEcretum ſuper electione ſanctorum in patronos à Sacr. Rituum Congr de ordine S.D.N. Vrbani Papæ VIII. mandatum die 3. Martii 1639. Sacr. Rituum Congreg. annuente SS.D.N. in electione Patronorum mandauit infraſcripta in poſterum ſeruari debere, declarans quòd aliter facta electio, nulla ſit ipſo iure 1. quod eligi debeant in patronos, ij ſolùm qui ab Eccleſia vniuerſali, titulo Sanctorùm coluntur, non autem beatificati dumtaxat. 2. Quod de Patrono ciuitatis electio fieri debeat per ſecreta ſuffragia, à populo, mediante Concilio generali illius ciuitatis, vel loci, non autem ab Officialibus ſolùm, & quòd accedere debeat conſenſus Epiſcopi, & cleri illius loci. Idemque ſeruari debet in Patrono regni, qui pariter eligi debet, per ſecreta ſuffragia, à populo ſingularum ciuitatum

tatum prouinciæ. Et quod repræſentantibus regnum, ciuitatem, prouinciam, nulla competat facultas eligendi Patronos, niſi ad hoc habeant ſpeciale mandatum, & vlterius interueniant conſenſus Epiſcopi, & cleri dictarum ciuitatum, 3. Quod cauſe electionis nouorum Patronorum debeant in Sacram Congregationem deduci, & ab ea examinari, ac demùm cognita cauſa ab eadem Congr. approbari, & confirmari, & ne præmiſſorum ignorantia ab vllo vnquam poſſit allegari, eadem Sacr. Rit. Congreg. ſupradictum decretum imprimi, & publicari mandauit.

Io. Bapt. Card. Detus.

Loco † ſigilli.

T. Tegrimius Secr.

1 DEcretum hoc comprehendit etiam Patronos minùs principales, quos decet eſſe ſanctos vniuerſales.

2 Dantur Patroni vnius Ciuitatis, & patroni vnius Prouinciæ, vt Mediolanenſis Prouinciæ Patronus, eſt S Ambroſius.

3 Dantur etiam plures Patroni loci, ſed vnus debet eſſe principalis.

4 Titulus Eccleſiæ vnius materialis, ſolet eſſe vnicus, ſed tamen poteſt eſſe plurium ſanctorum ſub pluribus feſtis; vel plurium ſub eodem feſto.

5 Tam de Patrono principali loci, quàm de Titulari Eccleſiæ, fit officium vt de duplic. primæ claſſis, cum octaua, & quæcumque ſupra dedimus duplici 1. claſſis, eadem concedenda ſunt Patrono in ſuo loco, & Titulari in ſua Eccleſia. *Sacra Rituum Congregationem decreuit*, ſæpius Regulares etiam teneri ad feſtum de patrono loci, & officium ſolemne, iuxta bullam Gregorij XIII. die 30. Decemb. 1573.

non

non tamen teneri ad octauam eiuſdem oct. verò ſatis eſt, ſi fiat à clero ſæculari illius loci.

6 Si Patroni plures dentur, ſeu Titulares, officium quidem ſingulorum duplex erit, ſed octaua non conceditur, niſi feſto principalis Patroni, & principalis item Titularis Eccleſiæ, imò neque 1. claſſis feſtum erit, niſi ſit ſolemne principale feſtum principalis patroni, aut Tituli Eccleſiæ quale non eſt patroni translatio, & ſimilia.

7 De Patronis minùs principalibus, non tenentur Regulares officium recitare, laudabile tamen eſt ſi recitent. Officium autem erit duplex maius per annum.

8 Si accidat quod in Cathedrali fiat de Patrono loci abſque octaua, veluti Mediolani de S. Ambroſio, ſubditi Archiepiſcopo huius Cathedralis poſſunt facere octau. Quando nam transferendum, vide ſupra de translat. feſt. titul. 10. nu. 1. & 2.

9 Tanta eſt ſolemnitas Patroni loci, vt ſi incidat in vigiliam quæ

ſit in Calend. cum ieiunio de præcepto, nihil in officio fiat de vigilia; in menſa tamen ieiunandum erit, niſi transferatur in præcedentem diem ieiunium, auctoritate maiorum.

10 Habet integras vtraſque veſper. niſi concurrat cum feſtis Chriſti 1. claſſis, aut B. Virginis Aſſumptæ, aut dedicationis propriæ Eccleſiæ, eique cedunt in concurſu octauæ Domini, nempe Epiphaniæ, Paſchæ, Aſcenſionis, & Corporis Chriſti.

Puta ego iuxta prædicta, titul. 11. num. 3. quod in concurſu cum Sanctis Apoſtolis Petro, & Paulo, eis cedit Patronus, vt potẽ dignioribus, ob rationes idibem fusẽ allatas.

11 Debentur eidem lectiones in primo Nocturno, quæ habentur in communi Sanctorum ad maiorem celebritatem. *Lectiones 2. & 3. Nocturni, ſi non adſint propriæ in Breniario, neque extra Breuiarium approbatæ à S. Sede Apoſtolica, ſumantur de communi, & de Octauario Rom. in hanc præcipuè cauſam edito.*

Nam

Nam in officio, nihil eſt legendum quod ab eadem ſede Apoſtolica, non ſit approbatum, vt fuiſſe probat ex Gelaſio Papa Rodulphus, propoſitione 11. & Sixtus V. conſtitutione 74. concedens varias facultates. Sacra Rituum Congregationem officia Sanctorum Patronorum nouit approbari poſſe, inconſulto Summo Pontifice, approbata verò pro certo loco, negauit ſæpius Sacr. Congreg. extendi poſſe ad alia loca, inconſulta eadem Congreg.

12 Titulus altaris ſeu capellæ celebrandis eſt, prout in Calendario Roman. deſcribitur, in quo ſi neque nominatur, ad illud altare celebrari poterunt Miſſæ feſtiuæ, cum hymno Angelico, & tribus orationibus, *vt ſupra tractatus* 1. *parte* 1. *tit.* 9. *num.* 10. ſed officium nullatenus fiat ſine licentia maiorum, ad quos attinet mutare ritum.

13 Si altare eſt titulus beneficij, idem agendum.

14 Si eſt titulus Eccleſiæ dirutæ ad illud altare translatæ, ille qui emolumenta prædictæ Eccleſiæ percipit, recitare debet officium

N 6 de

de eo in eius feſto, & ritus eſt ſemiduplex niſi dignitas eiuſdem aliud expoſcat, ſed in his caſibus conſulatur *Sacra RituumCon gregationem*.

15 Beneficiatus habens Eccleſiam, quę eſt titulus beneficij, licēt apud eam non reſideat, debet tamen feſtum eiuſdem colere vti 1. claſſis, & cum octaua celebrare.

16 Titularis non debet celebrari, extra propriam Eccleſiam, necquidem ritu ſemiduplici.

17 Dies octaua Patroni loci accipit alicubi in feſto dup quod ibi eſt in præcepto, vt in vrbe Rhegij, ditionis Eſtenſis, in qua, octaua dies S. Proſperi occurrit in feſto Viſitat. B. Virginis, quod ibi eſt de præcepto; *Sac. Rit. Congr.* approbans officiũ pro clero Rhegienſi, decreuit fieri officium de feſto, cum commem. octauę: aliàs transferri debet feſtum, vt ſupra *tit. 7. nu. 8.*

18 In Vigilia Patroni, quæ habet offic. in Calendar. erit ea dię omittenda comm. de Patron. quę ſolet fieri inter ſuffragia.

19 Quæ diximus de Patrono prin-

principali loci, eadem conueniunt Fundatori, & Patrono Ordinis in toto ordine, poſt ſolemnem canonizationem eiuſdem.

20 Negamus tamen infra octau. patroni, ſeu Tituli, aut dedicationis propriæ Eccl. faciendam eſse commemor. de octa. quocumque adueniente feſto: quia hoc eſt priuilegium octauarum Natiuitatis Domini, Epiph. & Corporis Chriſti.

De proprio ritu ſingularum partium. *Tit.13.*

POſt regulas generales totius officij, veniendum eſt ad regulas ſingularum officii partium, hoc eſt horarum quas titulis ſex perſtringendas eſse conſtat, ſi velimus Breuiarii ordinem ſequi, ſed non video cur ſingillatim de iis ſit agendum, cum nullas difficultates peculiares contineant, his igitur preteriniſſis ad reliqua pergamus, quę ad partium partes attinent.

De

De partium, hoc eſt horarum partibus. Tit. 14.

HOrarum partes multæ ſunt & variæ, quæ proprios habent ritus, verùm ita claros, vt opus nõ ſit earum titulos ſigillatim expendere, ſed ſufficiet quædam ſcitu digniora breuiter annotare.

Ex Tit. 20. De Hymnis, Tit. 15.

IN officio ſemidupl. de B. Virgine quod à Regularibus ex priuilegio fit in Sabbato, ſi in primis veſp. fiat tantum commemor. in Compl. dicitur *Gloria tibi Domine*, vel *Ieſu tibi ſit gloria* (quod ſeruari etiam debet in vniuerſali Eccleſia, quando fit de S. Maria in Sabbat. more conſueto) in ſecundis autem veſp. ſi fiat de ea ſaltem commem. eodem modo concluduntur hymni vſque ad Completorium incluſiuè. Quidni ijſdem vtemur legibus in commemeratione ſolemnitatis B. M. Virginis? atque idem ſeruandum

dum eſt in officio ſemidupl. de SS. Sacramento in ferijs quintis à Regul. ſi verò nulla fiat in Veſper. commem. neque in Compl. variatur finis hymni.

Ex Tit 21. De Antiphonis.
Tit. 16.

SI Antiphona ſumitur ex principio pſalmi vel cantici, & incipit tic Pſalmus, vel canticum, eo caſu non dicitur principium Pſalmi, vel cantici, vel continuatur quod ſequitur in Pſalmo, vel Cantico, ab eo loco vbi deſinit Antiphona. Quod nota præſertim in communi Dedicationis Eccleſiæ in tertiò nocturno, in Pſalmo *Qui habitat*. nam die primo, & octauo, dicta Antiphona à choro, incipi debet Pſalmus à 2. veſper. *Dicet Domino*: Si verò tempore Paſchali addas in fine *Alleluia*, tunc incipitur Pſalmus à 1. verſu *Qui habitat*: quia illud *Alleluia*, tollit continuationem Antiph. cum Pſalmo, *quod additum eſt in poſtrema Breuiarij recognitione*.

In

In Veſp. ferialibus feriæ 2. dicto initio Antiphonæ ab Hebdomadario, *Magnificat*, cantor, & chorus ſimul proſequuntur, quia diuidi commodè non poteſt vltima pars verſus. *Illud certè obſeruandum eſt in enuntiandis Antiphonis, vt initium nunquam ſit vnius Syllabæ: neque eiuſmodi, vt abſurdè orationem præcidat*. Ex tit. 22. de Pſalmis, nihil decerpſimus, omnia enim ſatis clara.

Ex titulo 23. de Canticis.
Tit. 17.

TRia cantica Euangelica, *Magnificat. Benedictus & Nunc dimittis*, quotidie dicuntur, ad quę ſtandum, vt fit ad Euangelium in Miſsa. Pſalmi initio horum Canticorum formant ſibi crucem à fronte ad pectus, quia eſt Euangelium, & placet, quia hoc idem pręſcribitur Epiſcopo ad initium cantici in *Magnificat*, *in Cær. Epiſ lib.* 2. c. 1.

Ex tit. 25. de Abſolutionibus, & Benedictionibus ante lectiones.
Tit. 18.

LEctor ante lectionem dicit *Iube Domne*, &c. Vide quam larga poteſtas benedicendi data ſit ei cui iubere dictum eſt. Dicit *Domne*, non *Domine*, quia hic Dei titulus eſt ille hominis præclari. Ad vltimam lectionem quicumque inferior Epiſcopo, debet dicere *Iube Domne*, cui ſecundus in choro reſpondere debet benedictionis congrua verba. Notarunt aliquod ille qui ſolus recitat officium dicere debet *Iube Domine*, ſicuti Sacerdos hoc idẽ dicit in Miſſa priuata ante Euangelium, & verè par eſt ratio, ſed diſpar vſus.

Ex Tit. 26. De Lectionibus.
Tit. 19.

1 INitia librorum Sacræ Scripturæ regulariter leguntur in Dominicis, quod ſi feſto aliquo impediantur, æquum eſt, vt ab initio

tio libri in ſequenti die non impedito auſpicetur lectio. Hoc habes in rubricis, tit. 26. n. 6.

2 Ex prædictis libris, aliquid quotannis, vel in proprio die, vel in ſequenti, vel in præcedenti eſt legendum, ex eadem rubr. num. 7. etiam ſi plura Prophetarum initia ſint legenda: hac adhibita lege, vt non extra propriam eorum Hebdomad. legantur, neque duo initia ſub vna concluſione, *Tu autem*, neque in præcedenti feria, ſi in ſequenti datur locus ea legendi. Quod ſi alicubi impediantur feriæ, feſtis locorum proprijs, lectiones erunt de Communi, & lectiones propriæ de Prophetis, quę alio die legi nõ poſſunt, eo anno omittuntur. Excipe ſequentes caſus: Primus eſt in Epiſtolis S. Pauli, eæ enim omnes conſtituunt vnicum librũ, quem ſufficit incipiſſe; Alter caſus eſt in libris Regum, adueniẽte Auguſto; ſufficit enim quod de ijs lectus vt primus, vel ſecundus liber, Vbi vero cõtingit minui numerum Dominicarum poſt Epiph. adueniente citius Dom. Septuag. &

ideò

ideò in feria, vel alia die proxima fit de offi. Dominicæ tertiæ, vel ſequentium, anticipatè; ſtatim ac factum eſt officium Dominicæ, in ſequentib. diebus legi debent Epiſtolæ S. Pauli, quæ poſitæ ſunt in Dominica anticipata: *Quod in poſtrema Breuiarij recognitione decretum eſt.*

3 Quando de Scriptura per annum diſtributa, non poteſt legi in feſto 9. lectionum, in 1. Nocturno: quia eo die non habetur in Breuiario, puta, quia ſunt 4. tempora, feria Quadrageſimę, aut feria 2. Rogationum, aut Vigilia Aſcenſionis, eo caſu ſumuntur lectiones 1. nocturni de Communi, quę alioquin ad maiorem ſolemnitatem ſolent aſſignari, tunc enim ad neceſſitatem legnntur. Quod intelligi debet non tantùm in feſtis occurrentibus: ſeu in die octaua habentis octauam: ſed etiam in diebus infra octau. eadem enim eſt ratio de feſtis. Si tamen in feſto habente octauam lectę fuiſſent in 1. Nocturno, alię lectiones non de Communi Sanctorum, eo caſu

re-

repetendæ erunt.

4 Accidit aſſignari etiam in Breuiario, quibuſdam feſtis plurium Apoſt. lectiones proprias in 1. Noctur. quæ ſunt propriæ alterius illorum, & eo caſu ſi diuidatur feſtum, quia alter eorum tantùm eſt Titulus Eccleſiæ, vel Patronus, ei debentur lectiones propriæ, cuius propriæ ſunt: alteri, de communi, quæ habentur in 1. Nocturn. Quæ item legi debent quando aliquod feſtum in propria Eccleſia ſolemniter celebratur, hoc eſt in feſto 1. vel 2. claſſis, imò etiam in feſto Patronorum minùs principalium, niſi ob anguſtiam temporis, ponendum ſit initium Prophetæ, quod in his vltimis feſtis poni decretum eſt, in poſtrema Breuiarij recognitione.

5 Si hebdomada 4. Octob. fuerit vltima; in ferijs 5. & 6. & Sabbato huius hebdomad. quartæ, legantur lectiones Domin. 5. feriæ 2. & 3. quæ ſequuntur Dominicam 5 qui dies ſi fuerint impediti, eo anno omittantur illæ lectiones, quæ his diebus legi non poſſunt; ſi verò in ſe-

ſequenti Hebdomada 5. hæ lectiones, vel in Dom. vel in ſuis ferijs legi non poſſunt, ponantur in ſequentibus ferijs eiuſdem hebdomadæ, iuxta ordinem hiſtoriæ, & martyrij Machabæorum.

6 Si feſtũ SS. Philippi, & Iacobi, occurrat in Sabbato Dominicæ 3. poſt Paſcha, tunc in Domin. 4. legi debent lectiones feriæ 2. ſequentis, ne bis initium Epiſtolæ S. Iacobi immediatẽ repetatur.

7 Laudandi non ſunt, qui ritu Roman. recitant officium, & ab officio ritus alieni, mutuò accipiunt lectiones de vita Sanctorum, non approbatas Roman. contra Rubr. Breu. *de dupl. tit. 1. num. 1. & de Lectionibus tit. 26. num 9.*

8 Monent rubricæ quando in Officio nouem lectionum faciẽda eſt commem. de ſancto, vel de feria, aut Dominica, quæ habet proprium Euangel. quod legi debet pro 9. lect.: monent, inquam, vt de primæ homiliæ (nempè eius de quo ſit officium) lectionibus octaua, & nona, fiat vna, quæ ſit oct. quod quamuis ſit ad libitum, vt

pai

patet ex verbis rubricę de lectionibus, num.3. tamen in quibuſdam caſibus, deberet omninò legi 9. lectio adiuncta octauę, nimirum quando in 9. lect. continetur laus propria eorum, de quibus agitur feſtum, v.g. in feſto SS. ſeptem fratrum eò quòd in 9. lect. laudatur mater ipſorum. Item in feſto SS. Martyr. Nerei, &c. quorum laudes proprię habenter in 9. lectione, & in gratiam huiuſce 9 lectio datum eſt Euangelium integrum eorum feſto alioquin non valdè congruũ ex Dom. 21. poſt Pent. deſumptũ.

9 In feſtis S. Vbrahę, & Iobi, quę alicubi celebrantur, legi poſſunt lectiones hauſtę ex Geneſi, & ex hiſtoria Iobi, quę videlicet habentur in Dominica Quinquageſimæ pro S. Abraham, & in Dom. 1. Septembris pro S. Iob. in 2. Nocturn quea ibidem habentur in eorum commendationem, in 3. Noct. Euangel. *Homo quidam nobilis*, cum homilia, quea habetur in feſto S. Ludou. Regis. Vel in 1. Noctur. Lectio. de ſcript. occurr. reliqua vt ſupra. Idem ſeruari poteſt, in feſtis

SS.

SS. Iſaiæ, Ieremiæ, Danielis, Dauidis, & ſimilium vbi celebrantur, proprijs è Breuiario, adhibitis eorum lectionibus. *Habes lectiones pro S. Dauid, in Dominica 6. poſt Pentec. de Apologia illius ex libro Sancti Ambroſii.*

Ex Tit. 27. De Reſponſorij poſt lect. Tit. 20.

1 *QVi inchoat Reſponſorium idem dicit, & verſum integrum, imò & Gloria Patri, par enim ratio: cæteri verò de choro, abſoluunt Reſponſorium, & repetunt poſt verſum, & poſt Gloria Patri.*

2. Reſponſoria primò ponenda in Dominica, ſi hæc impediatur à feſto duplici, ponenda ſunt in 1. fer. ſequ. tanquam hiſtoriæ principium, antequam dicantur alia reſponſoria.

3 Reſponſoria Tobiæ (ſi in Dominica aut feria 2. & 3. poni non poſſunt) ponantur feria quarta, omiſſis quæ hac die aſſignantur: tum fer. 5. dicantur Reſponſoria 2. Noct. Domin. ne bis eadem Reſpon-

penſoria immediatè repetantur.

4 Tempore Paſſionis omittitur *Gloria Patri*, in Reſp. officij de temp. ſed in officio Sanctorum, & eius loco reſumitur Reſponſorium à principio, ad finem vſque.

5 Tempore Paſchali qnidem additur *Alleluia*, in fine Reſponſ. ſed non in fine verſus.

6 In officio trium lection. quando fit de feſto, & in fer. tempore Paſch. dicuntur duo Reſp. quæ ſumuntur de Communi Sanctorum in feſtis, & in ferijs, de Dom. præcedenti, niſi propria aſſignentur, hoc ordine: fer. 2. & 5. primum, & ſecundũ Reſp. 1. Noct. fer. 3. & 7. primum, & ſecundum 2. Nocturni: fer. 4. & Sabbato, primum, & ſecundum 3. Nocturni.

Nota primum, & ſecundum, non igitur tertium, loco ſecundi; quod quidam perperam dicunt, ea ratione moti, quod in Officio S. Mariæ in Sabbato præſcribuntur primum, & tertium Reſpoſ. officij parui, vel quod in 3. Reſponſ. eſt *Gloria Patri*, quod non eſt in ſecundo; ſed hæ rationes non valent,

quia

quia in his caſibus, addendum eſt, *Gloria Patri*, ſecundo Reſp. & ad illud de S. Maria in Sabb. dicimus eſſe caſum ſingularem, qui non officit rubricæ generali.

Ex tit. 28. De Reſponſorijs breuibus Horarum. Tit. 21.

1 TEmpore Paſſionis omittitur *Gloria Patri*, & reſumitur initium Reſpon. in Reſp. breuibus horarum, ſed non omittitur in off. 9 lectionum, ita vt ſi in Dominica Paſſionis fiat commemorat. in ſecundis Veſp. de ſemidup. ſequenti: in Completorio dicendus erit verſus *Gloria Patri*, quia feſtum eſt iam inchoatum.

2 Ad primam, fit variatio verſus, pro varietate feſtorum, ſed concurrentibus duobus verſibus proprijs, altero, ratione temporis, altero, ratione feſti, vt in Conceptione Beatæ Virginis intra Aduentum, præferri debet ratio feſti. & eius oct. ſicuti in fine hymnorum fit; Quare in Dom. infra oct. Conceptionis (vbi ſit oct.) dicendus eſt verſus *qui natus eſt de Ma-*

ria, ad primam non autem qui venturus es in mundum. Ex tit. 39. nihil deprompſimus.

Ex Tit. 30. De Oratione. Tit 22.

SI Oratio pro commem. ſit eadem, cum Oratione principali offic. mutatur oratio pro comm. ne eadem repetatur. Contingit caſus iſte Toloſæ annis ſingulis in 2. Veſp. Translat. S. Exuperii, in quibus oratio officii eſt *Exaudi quæſumus*, &c. de Comm. Confeſſoris Pontificis deinde fit commem. S. Baſil. magni, in cuius officio, præſcribitur eadem Oratio. Sed in hoc caſu mutanda eſt in aliam de Comm. *Da quæſſumus*; Ex titulus 31. & 32. nihil depromendum reperimus.

Ex Tit. 33. De Symbolo S. Athanaſii. Tit. 23.

IN Domin. ſeu feſto SS. Trinitatis, dicitur hoc Symbolum, quia de Trinitate doctrinam continet; non tamen quotidiè dicendum eſt vbi celebratur octaua SS. Trinitat. quia Dominicæ aſſignatur; Qua-

Quare, & in die octaua dicendum erit.

Ex Tit. 34. de Precibus. Tit. 24.

QVando quis ſolus recitat officium, omittere debet *vobis fratres, &c.* ſemelq; recitans *Cónfiteor*, debet addere in plurali, quæ ſequuntur, *Miſereatur noſtri, peccatis noſtris, perducat nos* Ex quo ſequitur, quod recitantes duo offic. ſimul, nihil debent mutare in textu Breu. ſed qui maior eſt dicat, *& vobis fratres; & vos fratres*, qui minor *tibi pater, & te pater*, ſicut dicunt inuicem, *Dominus vobiſcum, & cum ſpiritu tuo*; Neque moniales mutare debent verba conſueta, in verba, *Matrem, Mater, ſorores*, ſed eodem modo loqui nomine Eccleſiæ, ac ſi eſſent viri, *ex Derct. Sacra Rituum Congreg.* 18. *Auguſti* 1629.

Ex Tit. 3. De Commomor. & Suffragijs Sanctorum Communibus. Tit. 25.

NOn fit commem. de S. Maria inter ſuffragia conſueta, ne quidem in propria Eccleſia, quan-

do dicitur eiuſdem officium paruum in Choro, nec quandocunque officium fit de ea: neque enim de eodem fieri debet officium, & cõm. ſimul. Qui verò priuatim recitat officium B. Virginis paruum debet in officio de die, facere commemorationem de B. Virg. ac ſi illud non recitaret: niſi recitet ratione Chori. Nihil autem refert, ſi diuidatur officium B. Virginis, ab Officio diei, puta quia illud Veſperi, hoc mane recitatur in Choro; quia vtrumque dicitur, & vnum in ordine ad aliud.

1 De Patrono principali loci, & de Titulari Eccleſię plura ſunt notanda.

2 Primò eum eſſe Patronum loci, qui Maiorum auctoritate, & communi ſenſu populi, recolitur vt Patronus: Titulus autem Eccleſiæ ille eſt à quo denominatur Eccleſia, deinde pro dignitate Patroni, vel Titularis Eccleſiæ ante vel poſt S. Mariam, & Apoſtolos, vel inter eoſdem facienda eſt commemor. hoc eſt de Titulo Trinitatis, Spiritus Sancti, & Corporis Chri-

ſti,

ſti, ante S. Mariam: de Saluatoris Titulo non fit, quando fit de Cruce, quia æquipollent: ſed alijs diebus ante S. Mariam. De Angelis, & de S Ioanne Bapt. ante Apoſtolos. De ſanctis veteris teſtamenti, poſt Apoſtolos, licet in Litan. præcedant Apoſtolos, ibit enim ſeruatur ordo temporis, non dignitatis: tum de omnibus alijs.

3 De patrono loci regulariter fit ante Titularem, ſi ſint æqualis dignitatis; ſi verò inæqualis, ſeruetur ordo dignitatis, qui colligi poteſt ex mox dictis, & ex ſupra notatis tit. 11. num. 3. *Patronus principalis Ordinis, æquiparatur Patrono loci, & ijſdem gaudet priuilegij:* Primum verò locum ante quamcumque commemorat. ſemper habet commem. de Cruce: quod ſi de Cruce tanquam de Tit. Eccleſiæ facienda eſt commemoratio, ſufficit prædicta, quæ fit ante alias, *ex Decr. S. Rit. Congr. 30. Martij* 1621. & eodem modo ſufficit commemor. de ſancto Franceſco apud eos ordinis Minorum, quorum Eccleſiæ Titulus eſt Sacrorum Stigmatum.

§ In Eccleſia Omnium Sanctorum nomine dicata, fieri debet comm. de Apoſtolis ante commemorationem de omnibus Sanctis, vti fit in Offic. paruo Beatæ Mariæ, in quo Oratio Apoſtolorum præponitur orationi Sanctorum Omnium. Neque incongruit die eodem bis fieri mentionem, ſemel apertè, ſemel latenter, quod fit infra octauam Sanctorum omnium, in qua fiunt commemorationes de Sanctis occurrentibus.

§ Oratio de Patrono, ſeu Titulari, ſumitur à die feſto eorumdem (non à Vigilia, aut octaua, vt gratis quidam dicunt) mutato verbo *Natiuitatem, Natalitia*: *in commemorationem*. Quæ ſi minus congruit, ſumatur alia de Communi, in Collecta S. Leonis 2. pro *Commemorationis feſto*, lege *Commemorationem*: In Collecta Sanctorum Dionyſij, & ſociorum, tace *hodierna dice*: In collecta S. Apollinaris, tace *hunc*; Nec eſt incongruum dicere *præſentem diem honorabilem nobis in B. Ioannis Commemoratione*: neque *qui venerandam,*

ſanctam-

ſanctamque lætitiam in beati Bartholomæi Commemoratione.

6 Qui plures habet beneficiorum, & Eccleſiarum Titulos, ſi Tituli ſint de eodem, puta de Sancta Maria, licet diuerſa ſint Titulorum feſta, ſufficit Commemoratio communis *Sancta Maria*, & ſic de alij: ſi verò Tituli ſanctorum ſunt diuerſi, poterit fieri altero ex duobus modis, vel diſtinguantur claſſes ſanctorum in Apoſtolos, Martyres, Confeſſores, Virgines, ita vt vnaquæque claſſis recolatur, cum propria Antiph. verſu, & oratione, in qua ij nominentur, quorum ſunt Tituli beneficiorum; vel de maiorum licentia, formetur Antiphona cum ſuo verſu, & oratione, quæ conueniat omnibus, non exprimendo Titulos Martyrij, virginitatis, & huiuſmodi.

7 Regulares debent facere commemorationem de Titulari, cuius Eccleſię ſunt adſcripti, & quandiù ſunt adſcripti, etiam extra chorũ.

8 In Officio Vigiliæ Patroni, ſeu Titularis, omittitur eorum com-

Digitized by Google

memoratio inter ſuffragia.

9 Cedunt hę communes commemorationes; commemorotioni feſti ſimpl. occurrentis, quia feſti comm. priuilegiata eſt Titulo feſtiuo ſupra Communem aliorum comm.

Ex Tit. 36. De ſine Officij, & Antiph. finalibus. *Tit.* 26.

IN fine horarũ dicto *Benedicamus Domino*, & *Deo gratias*, additur verſus *Fideliũ animæ*, &c. qui verſus nõ dicitur ante *Pretioſa* ad Primã neq; ad Complet. neq; poſt alium horam, ſi aliud ſequatur, vt vel Miſſa, vel Offic. paruum B. Mariæ, vel Septẽ Pſalmi, vel Litanię, vel Offic. Defunct. Poſt hunc verſum dicitur oratio Dominica pro fine horæ; tũ ſubiungitur, *Dominus det nobis ſuam pacem*; deinde ſequitur vna ex Antiphonis B. V. pro tẽporis varietate.

2 *Alma Redemptoris*, dicitur à j. veſp. Dominicæ 1. Adu. vſque ad Purificationem incluſiuè, itaut ſi purificatio quoad Off. trãsferatur Anñę hæc quoq; nõ dimittatur niſi in fine illius officij: imò verò ſi purificatio alicubi octauã habeat, adhuc

huc Antiph. hæc dicenda erit vſque ad Compl. diei oct. excluſiuè, ſeu vſque ad finem octauæ, ſi contingat finiri ad Nonã pridiè fer. 4. 4. Cinerum, *ita Decreuit Sacr Rit. Congr.* 1616. Si diuidantur veſperæ Purification. à Compl. eiuſdem: adhuc dicenda ſi pro veſp. Antiph. *Alma*; Rubrica enim mutare iubet Antiphonam in ſine Complet. ideò in recognitione Vrbana Breuiarij, additum eſt rubr. de *Aue Regina Cœlorum*, verbum *incluſiue ex decreto Sac. Rit. Congr.* 27. *Iul.* 1624.

3 *Aue Regina* dicitur à ſine Cõpl. officij Purific etiam tranſlati, vel oct. (ſi cum oct. celebretur) incluſ. vſq; ad fer. 5. in Cęna Domini excl.

4 *Regina Cæli*, dicitur â Completorio Sabbati Sancti, vſq; ad Nonam Sabbati poſt Pent incluſiuè.

5 *Salue Regina*, dicitur à primis Veſper. Trinitatis, vſque ad Nonam Sabbati ante Aduentum incluſiuè.

6 Extra chorum, prædictæ Antiphonæ dicuntur tantùm in ſine completorij, & Matutini poſt Laudes, ſi terminetur officium, ſi

O 5 verò

verò non terminetur poſt Laudes, dicuntur poſt vltimam horam, quæ ſequitur madiatè, vel immediatè Laudes. Quando verò ſeparatur Matutinum à Laudibus, non dicuntur: poſſent tamen dici poſt quancumque horam ex deuotione. Dicuntur in Choro poſt quamcumque horam, quando à Choro diſcedendum eſt, aliàs non. Nuuquam verò dicuntur poſt aliquem horam, quando ſubſequitur Officium Defunctorum, etiam ex deuotione, neque quando ſubſequuutur Pſalmi Pœnitentiales, neque quando ſequuntur Litaniæ ſolæ, neque item dicitur quando ſubſequitur Miſſa. Oratio verò mentalis poſt horas, non tollit Antiphonas finales, ſed debent dici, licèt à Choro non diſcedatur. Dicendæ etiam ſunt, quando Concio fit abſolutis Veſperis, & quidem ante Concionem, niſi ſtatim, poſt Concionem ſequatur Completorium. Prætereà ſi Miſſa longiori mora differatur, eo caſu erunt dicendæ, ac ſi diſceden-

dendum eſſet à Choro.

7 Si finita Miſſa nulla ſequatur hora, eo caſu non ſunt dicendæ, vti neque poſt officium Defunctorum, Pſalmos Pœnitentiales, Litanias ſolas, & ſimilia.

8 Dicuntur flexis genibus, præterquam in diebus Dominicis, à primis Veſperis Sabb. & toto tempore Paſchali, quibus diebus ſtandum erit quoque ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apoſtolorum, quæ dicuntur poſt huiuſmodi Antiphonas, in fine Completorij, alijs verò diebus erit genuflectendum, etiam ad Orat. Dominicam, &c.

Appendix de Martylogio.

1 E Legibus initio Martyrologij datis, quarta, & ſexta præcipuè ſunt obſeruandæ, vt nimirum primo loco pronuntietur ille regulariter de quo in ſequenti die faciendum eſt officium, & etiamſi non ſit in Martyrologio, alij ſancti de quibus non fit offi-

cium, ſed ſola Commem. vt de SS. Patricio, Henrico Imperatore, Stophano Rege, ſi fiat officium de feria, ponantur primo loco, ſi de Sancto, ponuntur ſecundo loco. Alii verò de quibus neque fit officium, neque Commemorat. & de quorum ſanctitate nullum eſt dubium, nominari poſſunt ſuis locis martyres, poſt Martyres, Confeſſores, poſt confeſſores, Virgines, poſt Virgines. Dixi *pronuntietur*, & *nominari poſſunt*, non autem *deſcribatur*, & *deſcribi* poſſunt niſi ſeparatim; non autem in ipſomet Roman. Martyrolog. nam illa conceduntur, hæc prohibentur.

2 Tranſlato feſto alicuius ſancti, non fit Tranſlatio de eodem, in lectione Martyrologii, niſi in caſibus in Martyrologio expreſſis. Quemadmodum in anno Biſſextili transfertur Vigilia Sancti Mathiæ, & eiuſdem prænuntiatio in diem 24. & feſtum eiuſdem, ac prænuntiatio in diem 25. qua ratione conuenit anticipari extra Romam, quæ

de

de Vig. & feſto S. Bartholomæi habentur in Martyrologio Romano ,ſed in aliis feſtis hoc non debet obſeruari.

3 Translata quoque Vigilia in Sabbatum , non anticipatur lectio de Vigilia in Martyrologio , licèt anticipetur officium cum ieiunio.

Hactenus de prima Rubricarum parte, quæ generales Rubricas complectitur , quibus enucleatis, ad ſecundam partem,quæ ritus præſcribit ſeruandos progrediamur.

tio libri in ſequenti die non impedito auſpicetur lectio. Hoc habes in rubricis, tit. 26. n. 6

2 Ex prædictis libris, aliquid quotannis, vel in proprio die, vel in ſequenti, vel in præcedenti eſt legendum, ex eadem rubr. num. 7. etiam ſi plura Prophetarum initia ſint legenda: hac adhibita lege, vt non extra propriam eorum Hebdomad. legantur, neque duo initia ſub vna concluſione, *Tu autem*, neque in præcedenti feria, ſi in ſequenti datur locus ea legendi. Quod ſi alicubi impediantur feriæ, feſtis locorum proprijs, lectiones erunt de Communi, & lectiones propriæ de Prophetis, quę alio die legi nō poſſunt, eo anno omittuntur. Excipe ſequentes caſus: Primus eſt in Epiſtola S. Pauli, eæ enim omnes conſtituunt vnicum librū, quem ſufficit incipiſſe; Alter caſus eſt in libris Regum, aduenięte Auguſto; ſufficit enim quod de ijs lectus vt primus, vel ſecundus liber, Vbi vero cōtingit minui numerum Dominicarum poſt Epiph. adueniente citius Dom. Septuag. &

ideò

ideò in feria, vel alia die proxima ſit de offi. Dominicæ tertiæ, vel ſequentium, anticipatè; ſtatim ac factum eſt officium Dominicæ, in ſequentib. diebus legi debent Epiſtolæ S. Pauli, quæ poſitæ ſunt in Dominica anticipata: *Quod in poſtrema Breuiarij recognitione decretum eſt.*

3 Quando de Scriptura per annum diſtributa, non poteſt legi in feſto 9. lectionum, in 1. Nocturno: quia eo die non habetur in Breuiario, puta, quia ſunt 4. tempora, feria Quadrageſimę, aut feria 2. Rogationum, aut Vigilia Aſcenſionis, eo caſu ſumuntur lectiones 1. nocturni de Communi, quę alioquin ad maiorem ſolemnitatem ſolent aſſignari, tunc enim ad neceſſitatem legnntur. Quod intelligi debet non tantùm in feſtis occurrentibus: ſeu in die octaua habentis octauam: ſed etiam in diebus infra octau. eadem enim eſt ratio de feſtis. Si tamen in feſto habente octauam lectę fuiſſent in 1. Nocturno, alię lectiones non de Communi Sanctorum, eo caſu re-

ſequenti Hebdomada 5. hæ lectiones, vel in Dom. vel in ſuis ferijs legi non poſſunt, ponantur in ſequentibus ferijs eiuſdem hebdomadæ, iuxta ordinem hiſtoriæ, & martyrij Machabæorum.

6 Si feſtũ SS. Philippi, & Iacobi, occurrat in Sabbato Dominicæ 3. poſt Paſcha, tunc in Domin. 4. legi debent lectiones feriæ 2. ſequentis, ne bis initium Epiſtolæ S. Iacobi immediatè repetatur.

7 Laudandi non ſunt, qui ritu Roman. recitant officium, & ab officio ritus alieni, mutuò accipiunt lectiones de vita Sanctorum, non approbatas Roman. contra Rubr. Breu. *de dupl. tit. 1. num. 1. & de Lectionibus tit. 26. num. 9.*

8 Monent rubricæ quando in Officio nouem lectionum faciẽda eſt commem. de ſancto, vel de feria, aut Dominica, quæ habet proprium Euangel. quod legi debet pro 9. lect.: monent, inquam, vt de primæ homiliæ (nempè eius de quo ſit officium) lectionibus octaua, & nona, fiat vna, quæ ſit oct. quod quamuis ſit ad libitum, v-

pai

patet ex verbis rubricę de lectionibus, num.3. tamen in quibuſdam caſibus, deberet omninò legi 9. lectio adiuncta octauę, nimirum quando in 9. lect. continetur laus propria eorum, de quibus agitur feſtum, v.g. in feſto SS. ſeptem fratrum eò quòd in 9. lect. laudatur mater ipſorum. Item in feſto SS. Martyr. Nerei, &c. quorum laudes proprię habenter in 9. lectione, & in gratiam huiuſce 9 lectio datum eſt Euangelium integrum eorum feſto alioquin non valdè congruũ ex Dom. 21. poſt Pent. deſumptũ.

9 In feſtis S. Vbrahę, & Iobi, quę alicubi celebrantur, legi poſſunt lectiones hauſtę ex Geneſi, & ex hiſtoria Iobi, quę videlicet habentur in Dominica Quinquageſimæ pro S. Abraham, & in Dom. 1. Septembris pro S. Iob. in 2. Nocturn quea ibidem habentur in eorum commendationem, in 3. Noct. Euangel. *Homo quidam nobilis*, cum homilia, quea habetur in feſto S. Ludou. Regis. Vel in 1. Noctur. Lectio. de ſcript. occurr. reliqua vt ſupra. Idem ſeruari poteſt, in feſtis

SS.

Digitized by Google

SS. Iſaiæ, Ieremiæ, Danielis, Dauidis, & ſimilium vbi celebrantur, proprijs è Breuiario, adhibitis eorum lectionibus. *Habes lectiones pro S. Dauid, in Dominica 6. poſt Pentec. de Apologia illius ex libro Sancti Ambroſii.*

Ex Tit. 27. De Reſponſorij poſt lect. Tit. 20.

1 *QVi inchoat Reſponſorium idem dicit, & verſum integrum, imò & Gloria Patri, par enim ratio: cæteri verò de choro, abſoluunt Reſponſorium, & repetunt poſt verſum, & poſt Gloria Patri.*

2. Reſponſoria primò ponenda in Dominica, ſi hæc impediatur à feſto duplici, ponenda ſunt in 1. fer. ſequ. tanquam hiſtoriꝗ principium, antequam dicantur alia reſponſoria.

3 Reſponſoria Tobiæ (ſi in Dominica aut feria 2. & 3. poni non poſſunt) ponantur feria quarta, omiſſis quæ hac die aſſignantur: tum fer. 5. dicantur Reſponſoria 2. Noct. Domin. ne bis eadem Reſpon-

penſoria immediatè repetantur.

4 Tempore Paſſionis omittitur *Gloria Patri*, in Reſp. officij de temp. ſed in officio Sanctorum, & eius loco reſumitur Reſponſorium à principio, ad finem vſque.

5 Tempore Paſchali qnidem additur *Alleluia*, in fine Reſponſ. ſed non in fine verſus.

6 In officio trium lection. quando fit de feſto, & in fer. tempore Paſch. dicuntur duo Reſp. quæ ſumuntur de Communi Sanctorum in feſtis, & in ferijs, de Dom. præcedenti, niſi propria aſſignentur, hoc ordine: fer. 2. & 5. primum, & ſecundũ Reſp. 1. Noct. fer. 3. & 7. primum, & ſecundum 2. Nocturni: fer. 4. & Sabbato, primum, & ſecundum 3. Nocturni.

Nota primum, & ſecundum, non igitur tertium, loco ſecundi; quod quidam perperam dicunt, ea ratione moti, quod in Officio S. Mariæ in Sabbato præſcribuntur primum, & tertium Reſpoſ. officij parui, vel quod in 3. Reſponſ. eſt *Gloria Patri*, quod non eſt in ſecundo; ſed hæ rationes non valent,

quia

quia in his caſibus, addendum eſt, *Gloria Patri*, ſecundo Reſp. & ad illud de S. Maria in Sabb. dicimus eſſe caſum ſingularem, qui non officit rubricæ generali.

Ex tit. 28. De Reſponſorijs breuibus Horarum. Tit. 21.

1 TEmpore Paſſionis omittitur *Gloria Patri*, & reſumitur initium Reſpon. in Reſp. breuibus horarum, ſed non omittitur in off. 9 lectionum, ita vt ſi in Dominica Paſſionis fiat commemorat. in ſecundis Veſp. de ſemidup. ſequenti: in Completorio dicendus erit verſus *Gloria Patri*. quia feſtum eſt iam inchoatum.

2 Ad primam, fit variatio verſus, pro varietate feſtorum, ſed concurrentibus duobus verſibus proprijs, altero, ratione temporis, altero, ratione feſti, vt in Conceptione Beatæ Virginis intra Aduentum, præferri debet ratio feſti. & eius oct. ſicuti in fine hymnorum fit; Quare in Dom. infra oct. Conceptionis (vbi fit oct.) dicendus eſt verſus *qui natus eſt de Maria*,

O

ria, ad primam non autem qui venturus es in mundum. Ex tit. 39. nihil deprompſimus.

Ex Tit. 30. De Oratione. Tit 22.

SI Oratio pro commem. ſit eadem, cum Oratione principali offic. mutatur oratio pro comm. ne eadem repetatur. Contingit caſus iſte Toloſæ annis ſingulis in 2. Veſp. Tranſlat. S. Exuperii, in quibus oratio officii eſt *Exaudi quæſumus*, &c. de Comm. Confeſſoris Pontificis deinde fit commem. S. Baſil. magni, in cuius officio, præſcribitur eadem Oratio. Sed in hoc caſu mutanda eſt in aliam de Comm. *Da quæſſumus*, Ex titulus 31. & 32. nihil depromendum reperimus.

Ex Tit. 33. De Symbolo S. Athanaſii. Tit. 23.

IN Domin. ſeu feſto SS. Trinitatis, dicitur hoc Symbolum, quia de Trinitate doctrinam continet; non tamen quotidiè dicendum eſt vbi celebratur octaua SS. Trinitat. quia Dominicæ aſſignatur; Qua-

Quare, & in die octaua dicendum erit.

Ex Tit.34. de Precibus. Tit.24.

QVando quis ſolus recitat officium, omittere debet *vobis fratres, &c.* ſemelq; recitans *Confiteor*, debet addere in plurali, quæ ſequuntur, *Miſereatur noſtri, peccatis noſtris, perducat nos* Ex quo ſequitur, quod recitantes duo offic. ſimul, nihil debent mutare in textu Breu. ſed qui maior eſt dicat, *& vobis fratres*; *& vos fratres*, qui minor *tibi pater*, *& te pater*, ſicut dicunt inuicem, *Dominus vobiſcum, & cum ſpiritu tuo*; Neque moniales mutare debent verba conſueta, in verba, *Matrem*, *Mater*, *ſorores*, ſed eodem modo loqui nomine Eccleſiæ, ac ſi eſſent viri, *ex Derct. Sacra Rituum Congreg.* 18. *Auguſti* 1629.

Ex Tit. 3. De Commomor. & Suffragijs Sanctorum Communibus. Tit. 25.

NOn fit commem. de S. Maria inter ſuffragia conſueta, ne quidem in propria Eccleſia, quan-

do dicitur eiuſdem officium paruum in Choro, nec quandocunque officium fit de ea: neque enim de eodem fieri debet officium, & cõm. ſimul. Qui verò priuatim recitat officium B. Virginis paruum debet in officio de die, facere commemorationem de B. Virg. ac ſi illud non recitaret: niſi recitet ratione Chori. Nihil autem refert, ſi diuidatur officium B. Virginis, ab Officio diei, puta quia illud Veſperi, hoc mane recitatur in Choro; quia vtrumque dicitur, & vnum in ordine ad aliud.

1 De Patrono principali loci, & de Titulari Eccleſię plura ſunt notanda.

2 Primò eum eſſe Patronum loci, qui Maiorum auctoritate, & communi ſenſu populi, recolitur vt Patronus: Titulus autem Eccleſiæ ille eſt à quo denominatur Eccleſia, deinde pro dignitate Patroni, vel Titularis Eccleſiæ ante vel poſt S. Mariam, & Apoſtolos, vel inter eoſdem facienda eſt commemor. hoc eſt de Titulo Trinitatis, Spiritus Sancti, & Corporis Chri-

ſti,

ſti, ante S. Mariam: de Saluatoris Titulo non fit, quando fit de Cruce, quia æquipollent: ſed alijs diebus ante S. Mariam. De Angelis, & de S Ioanne Bapt. ante Apoſtolos. De ſanctis veteris teſtamenti, poſt Apoſtolos, licet in Litan. præcedant Apoſtolos, ibit enim ſeruatur ordo temporis, non dignitatis: tum de omnibus alijs.

3 De patrono loci regulariter fit ante Titularem, ſi ſint æqualis dignitatis; ſi verò inæqualis, ſeruetur ordo dignitatis, qui colligi poteſt ex mox dictis, & ex ſupra notatis tit. 11. num. 3. *Patronus principalis O divis, æquiparatur Patrono loci, & ijſdem gaudet priuilegij*: Primum verò locum ante quamcumque commemorat. ſemper habet commem. de Cruce: quod ſi de Cruce tanquam de Tit. Eccleſiæ facienda eſt commemoratio, ſufficit prædicta, quæ fit ante alias, *ex Decr. S. Rit. Congr.* 30. *Martij* 1621. & eodem modo ſufficit commemor. de ſancto Franceſco apud eos ordinis Minorum, quorum Eccleſiæ Titulus eſt Sacrorum Stigmatum.

ſ In Eccleſia Omnium Sanctorum nomine dicata, fieri debet comm. de Apoſtolis ante commemorationem de omnibus Sanctis, vti fit in Offic. paruo Beatæ Mariæ, in quo Oratio Apoſtolorum præponitur orationi Sanctorum Omnium. Neque incongruit die eodem bis fieri mentionem, ſemel apertè, ſemel latenter, quod fit infra octauam Sanctorum omnium, in qua fiunt commemorationes de Sanctis occurrentibus.

ſ Oratio de Patrono, ſeu Titulari, ſumitur à die feſto eorumdem (non à Vigilia, aut octaua, vt gratis quidam dicunt) mutato verbo *Natiuitatem, Natalitia*: *in commemorationem*. Quæ ſi minus congruit, ſumatur alia de Communi, in Collecta S. Leonis 2. pro *Commemorationis feſto*, lege *Commemorationem*: In Collecta Sanctorum Dionyſij, & ſociorum, tace *hodierna dice*: In collecta S. Apollinaris, tace *hunc*; Nec eſt incongruum dicere *præſentem diem honorabilem nobis in B. Ioannis Commemoratione*: neque *qui venerandam,*

ſanctam-

ſanctamque lætitiam in beati Bartholomæi Commemoratione.

6 Qui plures habet beneficiorum, & Eccleſiarum Titulos, ſi Tituli ſint de eodem, puta de Sancta Maria, licet diuerſa ſint Titulorum feſta, ſufficit Commemoratio communis *Sancta Maria*, & ſic de alij: ſi verò Tituli ſanctorum ſunt diuerſi, poterit fieri altero ex duobus modis, vel diſtinguantur claſſes ſanctorum in Apoſtolos, Martyres, Confeſſores, Virgines, ita vt vnaquæque claſſis recolatur, cum propria Antiph. verſu, & oratione, in qua ij nominentur, quorum ſunt Tituli beneficiorum; vel de maiorum licentia, formetur Antiphona cum ſuo verſu, & oratione, quæ conueniat omnibus, non exprimendo Titulos Martyrij, virginitatis, & huiuſmodi.

7 Regulares debent facere commemorationem de Titulari, cuius Eccleſię ſunt adſcripti, & quandiù ſunt adſcripti, etiam extra chorū.

8 In Officio Vigiliæ Patroni, ſeu Titularis, omittitur eorum com-

huc Antiph. hæc dicenda erit vſque ad Compl. diei oct. excluſiuè, ſeu vſque ad finem octauæ, ſi contingat finiri ad Nonã pridiè fer. 4. 4. Cinerum, *ita Decreuit Sacr Rit. Congr.* 1616. Si diuidantur veſperæ Purification. à Compl. eiuſdem: adhuc dicenda ſi pro veſp. Antiph. *Alma*; Rubrica enim mutare iubet Antiphonam in fine Complet. ideò in recognitione Vrbana Breuiarij, additum eſt rubr. de *Aue Regina Cœlorum*, verbum *incluſiue ex decreto Sac. Rit. Congr. 27. Iul.* 1624.

3 *Aue Regina* dicitur à fine Cõpl. officij Purific etiam tranſlati, vel oct. (ſi cum oct. celebretur) incluſ. vſq; ad fer. 5. in Cęna Domini excl.

4 *Regina Cœli*, dicitur à Completorio Sabbati Sancti, vſq; ad Nonam Sabbati poſt Pent incluſiuè.

5 *Salue Regina*, dicitur à primis Veſper. Trinitatis, vſque ad Nonam Sabbati ante Aduentum incluſiuè.

6 Extra chorum, prædictæ Antiphonæ dicuntur tantùm in fine completorij, & Matutini poſt Laudes, ſi terminetur officium, ſi

verò non terminetur poſt Laudes, dicuntur poſt vltimam horam, quæ ſequitur madiatè, vel immediatè Laudes. Quando verò ſeparatur Matutinum à Laudibus, non dicuntur: poſſent tamen dici poſt quancumque horam ex deuotione. Dicuntur in Choro poſt quamcumque horam, quando à Choro diſcedendum eſt, aliàs non. Nuuquam verò dicuntur poſt aliquem horam, quando ſubſequitur Officium Defunctorum, etiam ex deuotione, neque quando ſubſequuntur Pſalmi Pœnitentiales, neque quando ſequuntur Litaniæ ſolæ, neque item dicitur quando ſubſequitur Miſſa. Oratio verò mentalis poſt horas, non tollit Antiphonas finales, ſed debent dici, licèt à Choro non diſcedatur. Dicendæ etiam ſunt, quando Concio fit abſolutis Veſperis, & quidem ante Concionem, niſi ſtatim, poſt Concionem ſequatur Completorium. Præterea ſi Miſſa longiori mora differatur, eo caſu erunt dicendæ, ac ſi diſceden-

dendum eſſet à Choro.

7 Si finita Miſſa nulla ſequatur hora, eo caſu non ſunt dicendæ, vti neque poſt officium Defunctorum, Pſalmos Pœnitentiales, Litanias ſolas, & ſimilia.

8 Dicuntur flexis genibus, præterquam in diebus Dominicis, à ptimis Veſperis Sabb. & toto tempore Paſchali, quibus diebus ſtandum erit quoque ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apoſtolorum, quæ dicuntur poſt huiuſmodi Antiphonas, in fine Completorij, alijs verò diebus erit genuflectendum, etiam ad Orat. Dominicam, &c.

Appendix de Martylogio.

1 E Legibus initio Martyrologij datis, quarta, & ſexta præcipuè ſunt obſeruandæ, vt nimirum primo loco pronuntietur ille regulariter de quo in ſequenti die faciendum eſt officium, & etiamſi non ſit in Martyrologio, alij ſancti de quibus non fit offi-

de Vig. & feſto S. Bartholomæi habentur in Martyrologio Romano ,ſed in aliis feſtis hoc non debet obſeruari.

3 Translata quoque Vigilia in Sabbatum , non anticipatur lectio de Vigilia in Martyrologio , licèt anticipetur officium cum ieiunio.

Hactenus de prima Rubricarum parte, quæ generales Rubricas complectitur , quibus enucleatis, ad ſecundam partem,quæ ritus præſcribit ſeruandos progrediamur.

PARS

PARS SECVNDA.

1 PArs ſecunda, ritus in recitatione horarum Canonicarum adhibendos manifeſte patefacit. Horæ autem Canonicæ, vel ab vno, vel à pluribus ſimul, vel extra Chorum, vel in Choro, vel ſolemniter, vel minùs ſolemniter recitari poſſunt. Quibus variis modis, cum varii accidant ritus, operæ pretium eſt, de his breuiter agere titulis tribus.

De Ritibus in priuata horarum Caninicarum recitatione, Tit. 1.

1 COnuenienter ſtatur ad Orationem Domicam: & Salutationem Angelicam, quia ſunt de textu Euangelico; ad Symbolum item Apoſtolorum, vt ad confeſſionem promptiores videamur. Item ad horarum initia, ad Inuitatorium, ad hymnos, qui ſunt Laudes Dei ſolemniores inter

quos

Digitized by Google

quos *Te Deum*, numeramus. Ad verſus quoſque Nocturnorum, & poſt hymnos: ad textum Euangelij ante Homiliam : ad capitula, ad Cantica, *Magnificat*, *Benedictus*, & *Nunc dimittis*, quia ſunt de textu Euangelii: ad Orationes denique omnes, quibus immediatè Deum alloquimur (excepto triduo maioris hebdomadæ) & ad preces quæ præcedunt Orationem.

2 Standum erit tempore Paſchali,& in omnibus Dominicis, à primis Veſperis ad Antiphonas B. Virginis,quæ dicuntur in fine officij.

3 Ad Pſalmos ſtandum eſſet, ſed plurimi ſedent, non pauci partim ſedent,partim ſtant. Ad Lectiones quoque in officio Beatæ Virg paruo, in Adu. laudabilius eſt ſtare quia ſunt de Euangelio

4 Genuflectendum erit ad ea verba inuitatorij *Adoremus, & procidamus ante Deum*, ad preces feriales in Laudibus, Veſp. & horis in diebus pœnitentiæ dicatis. Item in Officio Defunctorum ad pre-

ces.

bet pollicet ſignando os, ad illud initio Matutini *Domine labia mea*; Item manu extenſa, ſignando ſe à fronte ad pectus, & à ſiniſtro humero, vſque ad dextrum, cùm dicitur, *Deus in adiutorium*, &c. in initio horarum (non autem cùm dicitur ter ad Primam poſt Orat. *S, Maria*) Item ad verſum *Adiutorium noſtrum*, ante Confeſſionem in prima, & Completorio: Item ad *Indulgentiam*, & ad ea in fine primæ, *Dominus nos benedicat*, & in fine Completorii, *Benedicat, & cuſtodiat*, &c. Aliqui ſignum Crucis cũ pollice formãt in pectore ad *Conuerte nos Deus ſalutaris noſter*. Laudabile quoque eſt ſignum Crucis fieri ad Antiphona de Cruce, in feriali Offic.

7 In Pſalmis Gradualibus, quæcumque preces dicuntur flexis genibus, multò magis in penitentialibus Pſalmis, Litaniis, & Orationibus (quæ tamen orationes à ſtante hebdomadario dicuntur) Ad alia non incongruè ſedetur, percutiunt ſibi pectus aliqui ad

Agnus

Agnus Dei, ſicuti fit in Miſsa, bene verò percutiunt ad ea in Confeſſione, *mea culpa*, vt itidem fit in Miſſa.

De ritibus horarum Canonicarum in Choro recitandarum. Tit. 2.

PRoprios mores vnaquæque habet Eccleſia, & laudabiles conſuetudines, quas non tolli à Cæremoniali Roman. neque à rubrica Breuiarij, ſæpiùs Sacr. Rituum Congreg. declarauit, ſed cauendum, ne ita pugnent cum vniuerſali Eccleſia, vt minùs laudabiles ſint peritorum iudicio.

1 In Breniario quatuor tantùm annotata reperiuntur, quæ ad hanc rem faciunt. Primum eſt, quod hebdomadarius clara voce dicat *Domine labia mea aperies*, initio Matutini Officij (non autem dicat ſubmiſſiori voce, qua poſtea dicturus eſt *Deus in adiutorium*, eodem enim vocis tono hæc duo cantari debent) alteram quod in precibus ferialibus dicat clara voce totum *Pater noſter*, Tertium quod idem dicat eaſdem

dem preces feriales flexis genibus, vſque ad verſus *Dominus vobiſcum*, excluſiuè, circumſtantibus genuflexis, vſque ad *Ben dicamus Domino*, excluſiuè, quemadmodum in Miſsa feriarum maiorum, dictis Orationibus præcisè ſtatim ſurgendum eſt. Sed vſus communior eſt non ſurgendi, niſi dicto verſu *Fid lium animæ*, cùm præſertim terminatur Officium, ne rurſum ſtatim genua flectamus ad Ant. finalem, in fine horæ. Quartum eſt quod idem ſurgat ad Orationem quæ dicitur poſt Antiph. B. Virginis, in fine officij.

2 Habentur quædam in Cæremoniali Epiſcop. ad hanc rem per opportuna. Et quòd SS. Sacramento patente, ſtare debeant omnes aperto capite ad horas omnes, vel ſi ſedeant caput nunquam cooperiant.

3 Standum erit ad initia horarum, Inuitatoria, Hymnos, Capitula, Lectiones breues, Reſponſoria breuia, Verſus, Abſolutiones, Benedictiones, Textum Euangeli ante homil. Cantica Euangelica, Ora-

Orationes. Commemorationes, & Suffragia Communia Sanctorum; Item ad Antiph. finales B. Virginis tempore Paſchali, & in diebus Dom. a 1. veſper. Item verſibus, & reſp. quæ in Euang. lecta, genuflexionem poſtulant, vt *Verbum caro factum eſt: Procedentes adorauerunt eum*. Quidni etiam in Antiph. par certè vbique ratio.

4 Sedendum eſt ad Lectiones, & vbi eſt conſuetudo, ad Reſponſoria, & ad Martyrolog.

5 Ad Pſalmos aliqui ſtant: alii ſedent, alii ad Pſalmos Matutini, & Laudum ſedent, ad reliquos ſtant, alii ad eoſdem Pſalmos alternatim ſtant, & ſedent: ſeruanda conſuetudo. Sed qui ſedent, non debent ſurgere ad verſum, *Gloria Patri*, ſufficit enim profunda capitis inclinatio, capite aperto.

6 Ad Symbolum S. Athanaſii *Quicumque* alii ſtant, alii ſedent, certe laudabilius recitare ſtantes, *ex decret. Sacr. Rituum Congreg. 23. Decembr.*

7 Genuflectitur etiam in Choro, ad ea quæ ſuperiori Titulo attigi-

tigimus, & præterea ad *Tu autem Domine*, in fine Lectionum, à Lectoribus.

8 Inclinatur caput, vt ſuperioritit. dictum eſt, num. 5. quibus adduntur caſus alii, vt idem fiat à Lectore, dum dicit *Iube Domne*, &c. verſus Hebdomadarium: ab omnibus ad nomen Papæ viuentis: Præterea ad verſus ſequentes *ſit nomen Domini benedictum: Sanctum, & terribile nomen eius. Benedictus Dominus die quotidiè. Benedictum nomen maieſtatis eius in æternum Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus*, in Completorio, ad verſus *Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. Benedicamus Patrem; & Filium cum Sanctus Spiritu, Benedictus es Dominè in firmamento cœli.* Certè non eſt ommittenda inclinatio capitis ad illa verba, *Benedicamus Patrem, & Filium cum Sancto Spiritu*, in Cantico trium puerorum, quia Verſus ille tenet ibi locum verſus *Gloria Patri*. Ex Duran.

9 Signum Crucis ſibi adhibent

mul

multi, à fronte ad pectus, præter ea, quæ præcedenti tit. annotauimus, num.6. ad initium Canticorum Euangelicorum, quia Euangelia ſunt.

10 Cantores vt plurimum (ex Cæremon.) cantant Inuitatorium, Initia Pſalmorum; id eſt, primam verſus partem, vſque ad meditationem non vltra, & Reſponſoria; Hebdomadarius autem initium horarum, primam Antiph. Capitula, Antiphonas ad Cantica Euangelica, initia quorumdam Hymnorum, & orationem dicit. Lectiones legunt, qui in Choro ſunt Iuniores, primas ſeniores, vltimas, ſinguli, ſingulas. Verùm laudabili locorum conſuetudini in omnibus ſtandum erit.

De Ritibus Horarum Canonicorum in Choro ſolemnius recitandarum. Tit. 3.

QVatuor ex Horis Canonicis ſolemnitatē habent in Choro, nempe Matutinum cum laudibus, vt in nocte Natiuitatis Domini; Prima in Vigilia Natiuitatis eiuſdem, ratione Martyrologij; Ve-

Veſperæ frequentiorem, & Completorium quandoque, de ijs ſingillatim hoc loco breuiter dicendum, in gratiam eorum præſertim quibus non eſt præ manibus Cæremoniale Epiſc.

1 Matutinum igitur nunquam cum pluuiali cantatur; ſed dum cantantur Lectiones 3. Nocturni, parat ſe celebrans pluuiali ad legendam 9. lect. pro qua accenduntur duo cerei ab Acolithis, parantur duo Cantores cum pluuialibus, neque recedunt Acolythi, donec tota lectio fuerit abſoluta Ob reuerentiam Maioris ſtantis (nempe celebrantis) dum legit, ſtant omnes qui ſunt in Choro. Ad Textum Euangelicum non adhibetur ſignum Crucis, neque legitur manibus innctis, ſed hinc inde ſupra legile poſitis, aut ſupra librum, vti ſit in alijs lectionibus. Quicumque Epiſcopo inferior, dicit *Iube Domne*, non *Domine*, & qui maior eſt in Choro, ſiue illo ſuperior, ſiue inferior, profert verba benedictionis. *Te Deum*, inchoari debet à Celebrante, ſicut

&

& Hymnus poſt Inuitatorium.

2 Ad cantandas ſolemniter Laudes, eadem omnino fiunt, quæ ad veſperas ſolemnes mox dicemus facienda.

3 Martyrologium pridiê Natiuitatis Domini ſolemniùs cantatur alicubi cum pluuiali, luminibus, & incēſo, alibi minùs ſolemniter. Illud certê notandum eſt ab omnibus, vt audientes ſtent vſque ad ea verba *In Bethelem Iudæ, &c.* quibus auditis, ſtatim genuflectant (præter Lectorem) vſq; ad ea *Natiuitas Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem*, incluſiuê.

4 Fuſius de Veſperis Solemnibus, quæ ſæpiùs ab Eccleſiaſticis viris cantantur, & preſertim in feſtis Titularium. Paratur autem celebrans pluuiali coloris tempori cōuenientis, ſeu feſto, ſuper ſuperpelliceum ſine ſtola, & cum eo (vbi fieri poteſt) parantur alij cū pluuialibus, item ſaltem duo, qui eidem hinc inde quando opus eſt, miniſtrent.

5 Procedit celebrans de ſacriſtia, ad altare, præcedentibus duobus

bus Acolythis, cum candelabris, & cereis accenſis, quos ſequitur ſolus Ceremoniarius (ſi adeſt) cum alij de Clero, bini, & bini, deinde Miniſtri pluuialibus induti, priſtremò Celebrans medius inter duos vltimos pluuialibus indutos, qui ſimbrias anteriores pluuialis ipſius parumper eleuant. Et omnes ij (exceptis Acolythis) operto capite procedunt. *Ita Carem. Epiſc. lib.2.cap.4.*

Cum peruenerint ante altare, diſcedentibus alijs, in chorum formant quaſi lineam rectam celebrans, & Minìſtri pluuialibus induti; genuflectunt omnes (inclinat tantùm caput celebrans, quando in altari non aſſeruatur Sacramentum in Tabernaculo immobili) & paululum orant genuflexi, deponentibus interea Acolythis ſua candelabra, cum cereis extinctis, ſuper gradu altaris laterali, ſeu plano capellæ.

7 Surgunt deinde, & facta altari reuerentia, vt ſupra, accedunt ad parata ſcamna in cornu Epiſtolæ, ita vt celebrans ſedeat altiùs, pul-

Digitized by Google

ita vt celebrans ſedeat altiùs, puluino ſaltem ſuppoſito; vel accedit ille ad primam Chori ſedeam, in qua poni debet puluinum, & alterum cum tapete, ſuper genuflexionem ante eundem poſitum, ſuper quo erit liber (hoc eſt Breuiarium formæ maioris ad vſum Celebrantis) vel ſuper legili, quod apponitur, & amouetur, prout opus eſt. Reliqui parati ibunt ad ſcamna, loco congruenti præparata in plano Chori. Sedet ibi celebrans, ſtantibus alijs paratis ante illum in plano. Mox ſurgit, & dicit ſecretò verſus altare *Pater noſter*, & *Aue Maria*, quibus dictis eleuatur eidem pars dextra pluuialis anterior, per viciniorē paratum, ſeu per Cœremoniarium, & idem ipſe ſe ſignans ſigno Crucis moroſè, prout verba profert, incipit veſperas dicens, *Deus in adiutorium*, ita vt finiat verba, & Crucis ſignum a fronte ad pectus, vnà ſimul.

8 Præintonatur Celebranti ab vno ex paratis initium primæ Antiph. cum debitis reuerentijs Altari,

tari, & Celebranti, ante, & poſt, qua intonata à celebrante, & à choro cantata (ſi duplex eſt Officium) inchoatur Pſalmus à Cantoribus, & ſedent omnes poſt medium verſus primi Pſalmi, capite operto, ſed aperiuntur capita, & inclinantur profundè *ad Gloria, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.* Cantores præintonant clias Añas dignioribus in Choro, & ſurgẽtibus omnibus aliis ad Antiphonam & initia Pſalmorum, Celebrans non ſurgit.

Finitis Pſalmis, Acolythi vna cum candelabris, & cereis accenſis, item qui parati ſunt pluuialibus, accedunt ad Celebrantem cum debitis reuerentijs. Celebrans poſt vltimam Antiph. ſurgit, & detecto capite, cantat Capitulum manibus iunctis, cui vnus ex Miniſtris præintonat initium Hymni, quod ille cantat: & ſic vſque ad finem ſtat, recedentibus prædictis ad loca ſua, Acolythiſque deponẽtibus ſua candelabra vbi priùs. Si initium Hymni continet inuocationem Chriſti, vel Dei, cele-

brans eleuat, & iungit manus, & caput verſus altare inclinat. Poſt Hymnum cantatur verſus à duobus ex paratis Miniſtris, in medio Chori, ſeu ante altare, quorum alter ſtatim præinonabit celebranti Aña ad *Magnificat*, & ea intonata ſedent omnes. Inchoato Cantico *Magnificat*, ſurgentibus omnibus, Celebrans facto ſibi ſigno crucis à fronte ad pectus, vadit ad altare capite detecto, cum inclinationibus ad vtramque chori partem, tùm reuerentia Altari debita, medius inter duos paratos vt ſupra, & ſi via breuis eſt detecto capite Miniſtrorum, ſine Acolythis (aſcendit ad altare, oſculatur illud in medio, & mox vertens ſe ad cornu Epiſtole, miniſtrantibus nauiculam altero ex paratis, & thuribulum Thuriferario, imponit thus, benedicit, & incenſat Altare, eo prorſus modo, quo deſcribitur initio Miſsæ *in rubr. Miſſalis*, & *Parte: prima huius voluminis Parte 2. rubr. Miſſal. tit. 4. num. 4.* Si aliud Altare eſt incenſandum puta SS. Sacramenti, quod incen-
ſan.

ſandum eſt priùs, quam Altare ad quod Veſper. fiunt, ſeu alterius Sancti, pro more locorum, procedunt Acolythi, & procedunt alii parati, vt initio Veſperarum. Et celebrans ea omnia facit, quæ in incenſatione Altaris fiunt, excepto quod non ponit incenſum in Thuribulum niſi opus ſit.

9 Incenſatione Altaris, ſeu altarium peracta ſine Pſalmo *Dirigatur*, &c. reuertuntur prædicti cum debitis choro reuerentiis ad loca ſua, & celebrans ſtans apud ſedem ſuam, inuitanſque ſibi viciniorem ad incenſationem, ab altero ex paratis incenſatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incenſante facta ante, & poſt cui etiã celebrãs modicũ reſpõdet, ideſt modica inclinatione.

10 Thuriferarius incenſat alios de choro, duplici, vnicoue ductu thuribili prout conuenit, primo ſaltem in ordine, inclinato capite, & poſtremò populum vt in Miſſa, in medio, à dextris, & à ſiniſtris. Ceſſabit autem initio Orationis, imò ad Verſus *Dominus vobiſ-*

cum, ſed ad Verſus, *Gloria Patri*, conuenit pauſam facere, & caput inclinare.

11 Cum repetitur Antiph. tunc non prius, ſedent omnes; interim Acolythi cum candelabris, & cereis accenſis, & Miniſtri parati accedunt ad Celebrantem, qui finita Antiphona ſurgit cum alijs, & aperto capite, Acolythiſque ſtantibus, verſa facie ad inuicem, ſtans verſus Altare, iunctis manibus cantat. ℣. *Dominus vobiſcum*, *Oremus*, & Orat. ſeu Oration. pro Comm. iterum ſubdit, *Dominus vobiſcum*.

12 Duo ex Miniſtris paratis vbi ℣. cantauerunt, ibi cantant alta, & plena voce *Benedicamus Domino*, quo dicto redeunt ad Celebrantem, qui demiſſiori voce, addit ℣ *Fidelium animæ*, &c. Si diſcedendum eſt à Choro; dicitur priùs Orat. Dom. ſecretò, tum à Celebrante additur, *Dominus det nobis*, &c. deinde cantatur Antiph B. Virginis pro qualitàte temporis, & in fine eiuſdem, Celebrans addit demiſſione voce Orationem &

℣. *Di-*

Digitized by Google

℣. *Diuinum auxilium*, &c. & tandem diſcedit cum aliis, quibuſcum, & eodem modo, & ordine, quo venerat.

In minoribus Eccleſiis vbi deſunt, & Miniſtri, & pluuialia, hæc omnia ſeruari non poſſunt, ſed ſeruari debent quæ reſpiciunt celebrantem, vbi commodè fieri poteſt.

5 Pro Completorio ſolemniter cantando, organum admittit poteſt: ad Hebdomadarium ſpectat dicere, *Noctem quietam. Adiutorium noſtrum*, &c. incluſiuè; Capitulum, Orationem, & ℣. *Benedicat nos Omnipotens*, &c. nulla tamen fiet incenſatio Altaris *ad Nunc dimittis*.

Hæc de 2. Rubricarum Breuiarii parte: ad tertiam partem tranſeamus, quæ contingentes defectus vt patefacit, ſic vitandos docet.

Digitized by Google

TERTIA

PARS.

TErtia pars Rubricarum Breuiarij defectus in officio Diuino contingentes 9. titulis complectitur: ſed antequam auſpicemur hanc de defectibus materiam, operæ pretium videtur aperire, quinam teneantur ad horas canonicas recitandas. Tenentur 1. Beneficiati, qui Titulum habent Eccleſiaſtici beneficij à die poſſeſſionis adeptæ, imò ab hora, quæ reſpondet horæ, in qua poſſeſſio capta eſt. 2. Initiati ſacris Ordinibus, tenentur ad horas Canonicas, ſtatim ac Ordinati ſunt Subdiaconi, ſcilicet ab ea hora quæ tunc temporis dicenda eſſet in Choro. 3. Regulares profeſſi tàm mares, quàm fœminæ, Choro addicti, tenentur ad horas Canonicas ab hora qua profeſſionem votorum ſolemniter emiſerint. His poſitis, agendum eſt de defectibus circa

re-

recitationem Horarum Canonicarum occurrentibus; qui quãti ſint, ſolus nouit, qui cuncta nouit, quique defectibus nullis poteſt eſſe obnoxius. Verùm præcipuos, & frequentiores breuitatis ergo ad nouem Titulos reuocabimus, nempe omiſſionem, mutationem, intentionem, attentionem, prolationem, tempus, locum, ordinem horarum, & interruptionem, de quibus ſingillatim agemus.

De Omiſſione. Tit. 1.

QVi totum Officium vnius diei omittit, etiam abſque contemptu, ſine iuſta cauſa per ſolam negligentiam, peccat lethaliter. Eſt Communis ſententia. Idem ſentit Nau de eo qui omittit horam integram aut horæ partem notabilem, quam docet eſſe tertiam horæ partem. Sed placet mitior ſententia Leſſij, & Bonacinæ horam paruam integram tantum, eſſe materiam Peccati mortal. Excuſari poteſt, qui ommittit Officium. 1. ob infirmitatem corporis, iudicio Medici, & ſi res eſt adhuc dubia, accedat aſſen-

ſus ſuperioris 2. Cęcus ſi cum ſocio (quem non habet) non poteſt recitare. Infirmus qui non facilè ſocium habet, cum quo poſſint ſine ſui præiudicio recitare. 4. Grauior occupatio excuſat, quæ omitti nequit, neque differri, ſine aliorũ offenſione, & ea eſt ad longum tempus ita, vt nihil superſit temporis ad recitandum. 5. Iuſta occupatio in Choro, quærendi pſalmos, aut alios incenſandi. 6. Non excuſat peregrinatio, etiam ſuſcepta legitimè, neque ſtudium literarum, etiamſi per ſubſtitutum ſeruiatur Eccleſiæ. 7. Ob carentiam Breuiarii, etiam ex culpa, excuſatur, ſed à culpa non excuſatur. 8. Ignorantia Regularum officii excuſat, licet peccet qui ſuſcipit Ordinem, vel Beneficium cum hac ignorantia, niſi bona fide ſuſcipiat, ſtatim cum alio recitaturus. 9. Metus mortis excuſat, ſi ab hoſtibus periculum vitæ immineat 10. Si abſoluatur, non tenetur recitare, ſed ab Epiſcopo non poteſt abſolui.

De

Digitized by Google

De Mutatione Officij.
Tit. 2.

1 S*Acr. Rit. Congreg. reſpondit non eſſe relinquendum officium debitum, pro alio officio deuotionis 29. Nouemb. 1603.*

2 Epiſcopus Regularis debet officium recitare iuxta Ritum ſuę Diœceſis non Regulæ; vnde occurrente feſto Regulæ, in feſto Diœceſis: Diœceſis feſtum præferri debet, *Ita cenſuit Sacr. Rit. Congreg. 11. Iunij 1605.*

3 Capellani Epiſcopi, qui cum eo recitant officium, debent ſe illi conformare. *eadem Congr.* eadem die.

4 Qui ſunt de gremio alicuius Eccleſiæ, debent recitare Officium quod in Choro dicitur, & licèt extra Eccleſiam, vel Diœceſim morentur, decet eos recitare Officium proprium Eccleſiæ ipſorum. *Eadem Sac. Congreg. 8. Septemb. 1602.*

5 Clerici licèt adſcripti alicui Eccleſiæ, & eiuſdem ſeruitio, non tamen obligati Choro, & quicumque alii Clerici Sæculare, Regu-

Digitized by Google

& Hymnus poſt Inuitatorium.

2 Ad cantandas ſolemniter Laudes, eadem omnino fiunt, quæ ad veſperas ſolemnes mox dicemus facienda.

3 Martyrologium pridiē Natiuitatis Domini ſolemniùs cantatur alicubi cum pluuiali, luminibus, & incēſo, alibi minùs ſolemniter. Illud certè notandum eſt ab omnibus, vt audientes ſtent vſque ad ea verba *In Bethelem Iudæ, &c.* quibus auditis, ſtatim genuflectant (præter Lectorem) vſq; ad ea *Natiuitas Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem*, incluſiuē.

4 Fuſius de Veſperis Solemnibus, quæ ſæpiùs ab Eccleſiaſticis viris cantantur, & preſertim in feſtis Titularium. Paratur autem celebrans pluuiali coloris tempori cōuenientis, ſeu feſto, ſuper ſuperpelliceum ſine ſtola, & cum eo (vbi fieri poteſt) parantur alij cū pluuialibus, item ſaltem duo, qui eidem hinc inde quando opus eſt, miniſtrent.

5 Procedit celebrans de ſacriſtia, ad altare, præcedentibus duobus

bus Acolythis, cum candelabris, & cereis accenſis, quos ſequitur ſolus Ceremoniarius (ſi adeſt) cum alij de Clero, bini, & bini, deinde Miniſtri pluuialibus induti, priſtremò Celebrans medius inter duos vltimos pluuialibus indutos, qui ſimbrias anteriores pluuialis ipſius parumper eleuant. Et omnes ij (exceptis Acolythis) operto capite procedunt. *Ita Cærem. Episc. lib.2.cap.4.*

Cum peruenerint ante altare, diſcedentibus alijs, in chorum formant quaſi lineam rectam celebrans, & Miniſtri pluuialibus induti; genuflectunt omnes (inclinat tantùm caput celebrans, quando in altari non aſſeruatur Sacramentum in Tabernaculo immobili) & paululum orant genuflexi, deponentibus interea Acolythis ſua candelabra, cum cereis extinctis, ſuper gradu altaris laterali, ſeu plano capellæ.

7 Surgunt deinde, & facta altari reuerentia, vt ſupra, accedunt ad parata ſcamna in cornu Epiſtolæ, ita vt celebrans ſedeat altiùs, pul-

pulita vt celebrans ſedeat altiùs, puluino ſaltem ſuppoſito; vel accedit ille ad primam Chori ſedeam, in qua poni debet puluinum, & alterum cum tapete, ſuper genuflexionem ante eundem poſitum, ſuper quo erit liber (hoc eſt Breuiarium formæ maioris ad vſum Celebrantis) vel ſuper legili, quod apponitur, & amouetur, prout opus eſt. Reliqui parati ibunt ad ſcamna, loco congruenti præparata in plano Chori. Sedet ibi celebrans, ſtantibus alijs paratis ante illum in plano. Mox ſurgit, & dicit ſecretò verſus altare *Pater noſter*, & *Aue Maria*, quibus dictis eleuatur eidem pars dextra pluuialis anterior, per viciniorē paratum, ſeu per Cœremoniarium, & idem ipſe ſe ſignans ſigno Crucis moroſē, prout verba profert, incipit veſperas dicens, *Deus in adiutorium*, ita vt finiat verba, & Crucis ſignum a fronte ad pectus, vnà ſimul.

8 Præintonatur Celebranti ab vno ex paratis initium primæ Antiph. cum debitis reuerentijs Altari,

Digitized by Google

tari, & Celebranti, ante, & poſt, qua intonata à celebrante, & à choro cantata (ſi duplex eſt Officium) inchoatur Pſalmus à Cantoribus, & ſedent omnes poſt medium verſus primi Pſalmi, capite operto, ſed aperiuntur capita, & inclinantur profundè *ad Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto*. Cantores præintonant clias Añas dignioribus in Choro, & ſurgētibus omnibus aliis ad Antiphonam & initia Pſalmorum, Celebrans non ſurgit.

Finitis Pſalmis, Acolythi vna cum candelabris, & cereis accenſis, item qui parati ſunt pluuialibus, accedunt ad Celebrantem cum debitis reuerentijs: Celebrans poſt vltimam Antiph. ſurgit, & detecto capite, cantat Capitulum manibus iunctis, cui vnus ex Miniſtris præintonat initium Hymni, quod ille cantat: & ſic vſque ad finem ſtat, recedentibus prædictis ad loca ſua, Acolythiſque deponētibus ſua candelabra vbi priùs. Si initium Hymni continet inuocationem Chriſti, vel Dei, cele-

brans eleuat, & iungit manus, & caput verſus altare inclinat. Poſt Hymnum cantatur verſus à duobus ex paratis Miniſtris, in medio Chori, ſeu ante altare, quorum alter ſtatim præinonabit celebranti Aña ad *Magnificat*, & ea intonata ſedent omnes. Inchoato Cantico *Magnificat*, ſurgentibus omnibus, Celebrans facto ſibi ſigno crucis à fronte ad pectus, vadit ad altare capite detecto, cum inclinationibus ad vtramque chori partem, tùm reuerentia Altari debita, medius inter duos paratos vt ſupra, & ſi via breuis eſt detecto capite Miniſtrorum, ſine Acolythis (aſcendit ad altare, oſculatur illud in medio, & mox vertens ſe ad cornu Epiſtole, miniſtrantibus nauiculam altero ex paratis, & thuribulum Thuriferario, imponit thus, benedicit, & incenſat Altare, eo prorſus modo, quo deſcribitur initio Miſsæ *in rubr. Miſſalis, & prima huius voluminis Parte: Parte 2. rubr. Miſſal. tit. 4. num. 4.* Si aliud Altare eſt incenſandum puta SS. Sacramenti, quod incen-

ſan.

Digitized by Google

ſandum eſt priùs, quam Altare ad quod Veſper. fiunt, ſeu alterius Sancti, pro more locorum, procedunt Acolythi, & procedunt alii parati, vt initio Veſperarum. Et celebrans ea omnia facit, quæ in incenſatione Altaris fiunt. excepto quod non ponit incenſum in Thuribulum niſi opus ſit.

9 Incenſatione Altaris, ſeu altarium peracta ſine Pſalmo *Dirigatur*, &c. reuertuntur prædicti cum debitis choro reuerentiis ad loca ſua, & celebrans ſtans apud ſedem ſuam, inuitanſque ſibi viciniorem ad incenſationem, ab altero ex paratis incenſatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incenſante facta ante, & poſt cui etiã celebrãs modicũ reſpõdet, ideſt modica inclinatione.

10 Thuriferarius incenſat alios de choro, duplici, vnicoue ductu thuribili prout conuenit, primo ſaltem in ordine, inclinato capite, & poſtremò populum vt in Miſsa, in medio, à dextris, & à ſiniſtris. Ceſsabit autem initio Orationis, imò ad Verſus *Dominus vobiſcum*

cum, ſed ad Verſus, *Gloria Patri*, conuenit pauſam facere, & caput inclinare.

11 Cum repetitur Antiph. tunc non prius, ſedent omnes; interim Acolythi cum candelabris, & cereis accenſis, & Miniſtri parati accedunt ad Celebrantem, qui finita Antiphona ſurgit cum alijs, & aperto capite, Acolythiſque ſtantibus, verſa facie ad inuicem, ſtans verſus Altare, iunctis manibus cantat. ℣. *Dominus vobiſcum*, *Oremus*, & Orat. ſeu Oration. pro Comm. iterum ſubdit, *Dominus vobiſcum*.

12 Duo ex Miniſtris paratis vbi ℣. cantauerunt, ibi cantant alta, & plena voce *Benedicamus Domino*, quo dicto redeunt ad Celebrantem, qui demiſſiori voce, addit ℣. *Fidelium animæ*, &c. Si diſcedendum eſt à Choro; dicitur priùs Orat. Dom. ſecretò, tum à Celebrante additur, *Dominus det nobis*, &c. deinde cantatur Antiph B. Virginis pro qualitàte temporis, & in fine eiuſdem, Celebrans addit demiſſione voce Orationem &

℣. *Di-*

℣. *Diuinum auxilium*, &c. & tandem diſcedit cum aliis, quibuſcum, & eodem modo, & ordine, quo venerat.

In minoribus Eccleſiis vbi deſunt, & Miniſtri, & pluuialia, hæc omnia ſeruari non poſſunt, ſed ſeruari debent quæ reſpiciunt celebrantem, vbi commodè fieri poteſt.

5 Pro Completorio ſolemniter cantando, organum admittit poteſt: ad Hebdomadarium ſpectat dicere, *Noctem quietam. Adiutorium noſtrum*, &c. incluſiuè; Capitulum, Orationem, & ℣. *Benedicat nos Omnipotens*, &c. nulla tamen fiet incenſatio Altaris *ad Nunc dimittis*.

Hæc de 2. Rubricarum Breuiarii parte: ad tertiam partem tranſeamus, quæ contingentes defectus vt patefacit, ſic vitandos docet.

Digitized by Google

TERTIA PARS.

Tertia pars Rubricarum Breuiarij defectus in officio Diuino contingentes 9. titulis complectitur: ſed antequam auſpicemur hanc de defectibus materiam, operæ pretium videtur aperire, quinam teneantur ad horas canonicas recitandas. Tenentur 1. Beneficiati, qui Titulum habent Eccleſiaſtici beneficij à die poſſeſſionis adeptæ, imò ab hora, quæ reſpondet horæ, in qua poſſeſſio capta eſt. 2. Initiati ſacris Ordinibus, tenentur ad horas Canonicas, ſtatim ac Ordinati ſunt Subdiaconi, ſcilicet ab ea hora quæ tunc temporis dicenda eſſet in Choro. 3. Regulares profeſſi tàm mares, quàm fœminæ, Choro addicti, tenentur ad horas Canonicas ab hora qua profeſſionem votorum ſolemniter emiſerint. His poſitis, agendum eſt de defectibus circa re-

Digitized by Google

recitationem Horarum Canonicarum occurrentibus; qui quãti ſint, ſolus nouit, qui cuncta nouit, quique defectibus nullis poteſt eſſe obnoxius. Verùm præcipuos, & frequentiores breuitatis ergo ad nouem Titulos reuocabimus, nempe omiſſionem, mutationem, intentionem, attentionem, prolationem, tempus, locum, ordinem horarum, & interruptionem, de quibus ſingillatim agemus.

De Omiſſione. Tit. 1.

QVi totum Officium vnius diei omittit, etiam abſque contemptu, ſine iuſta cauſa per ſolam negligentiam, peccat lethaliter. Eſt Communis ſententia. Idem ſentit Nau de eo qui omittit horam integram aut horæ partem notabilem, quam docet eſſe tertiam horæ partem. Sed placet mitior ſententia Leſſij, & Bonacinæ horam paruam integram tantum, eſſe materiam Peccati mortal. Excuſari poteſt, qui ommittit Officium. 1. ob infirmitatem corporis, iudicio Medici, & ſi res eſt adhuc dubia, accedat aſſen-

De Mutatione Officij.

Tit. 2.

1 S*Acr. Rit. Congreg. reſpondit non eſſe relinquendum officium debitum, pro alio officio deuotionis 29. Nouemb.* 1603.

2 Epiſcopus Regularis debet officium recitare iuxta Ritum ſuę Diœceſis non Regulæ; vnde occurrente feſto Regulæ, in feſto Diœceſis: Diœceſis feſtum præferri debet, *Ita cenſuit Sacr. Rit. Congreg.* 11. *Iunij* 1605.

3 Capellani Epiſcopi, qui cum eo recitant officium, debent ſe illi conformare. *eadem Congr.* eadem die.

4 Qui ſunt de gremio alicuius Eccleſiæ, debent recitare Officium quod in Choro dicitur, & licèt extra Eccleſiam, vel Diœceſim morentur, decet eos recitare Officium proprium Eccleſiæ ipſorum. *Eadem Sac. Congreg.* 8. *Septemb.* 1602.

5 Clerici licèt adſcripti alicui Eccleſiæ, & eiuſdem ſeruitio, non tamen obligati Choro, & quicumque alii Clerici Sæculare, Regu-

lareſque, in Ciuitate, vel Diœceſi commorantes, non tenentur recitare Officium illius Diœceſis, vel quæ de conſuetudine in eadem Eccleſia recitantur in Choro. *Eadem Sac Congreg. eadem die.*

6 Feſtum Patroni principalis loci, tenentur omnes cum officio de eodem, etiam Regulares celebrare; non autem octauam Regulares, *vt cenſuit Sac Rit. Congr.* 27. *Maij* 1628.

7 His caſibus exceptis, & aliis qui habentur apertè in rubricis, ſeu decretis Sacræ Congreg. non licet mutare officium vnius dìei in Breuiario Rom. præſcriptum, in officium alterius diei; & qui mutat, præcepto non ſatisfacit, ita Doctores apud Bonacinam, diſp. de hor. Canonicis quæſtio 2. puncto 1. numer. 17. Quòd ſi mutatio fiat ex inaduertentia, debent omiſſa ſuppleri. Ita Toletus, in ſumma lib. 2. cap. 12. n. 6.

8 Neque fieri poteſt mutatio Ritus, vt ſcilicet duplici Ritu celebretur feſtum, quod aliàs ſimplici, ſub Ritu, vel ſemiduplici decre-

cre-

Digitized by Google

cretum eſt. *Sacr. Rituum Congregat.* 22. *Nouembris* 1602. *decreuit*, quod de Sancto cuius inſignis Reliquia habetur, fieri poſſit officium duplex.

9 Denique *eadem Sacr. Rituum Congregat. decreto edicto die* 8. *Aprilis* 1628. Rubricis Breuiarii nunc addito, & approbato à SS D.N. Vrbano VIII. cenſuit, & re maturè diſcuſſa, decreuit, non potuiſſe, neque poſse locorum Ordinarios, tam Sæculares, quam Regulares, addere Calendariis, etiam propriis, Sanctorum officia, niſi ea duntaxat, quæ Breuiarii Romani rubricis, vel Sacr. Rit. Congr. ſeu ſedis Apoſtolicæ licentia conceduntur, ſub pœna quod non ſatisfiat obligationi recitandi diuini officii. Et multò minùs adhiberi poſsunt officia feſtorum alia, à Sacr. Rit. Congreg non adprobata, quæ in prædicto decreto, eadem meritò reiecit, & damnauit. Neque item poteſt Epiſcopus extendere officium, quod fieri ſolet in ciuitate, ad ſuam Diœceſim, *contra Decretum hac de re à Sacr. Rituum*

Con-

Congr. 16. Ian. 1607. Et conſequenter multò minus officium ſeu lectiones approbatas pro vna Eccleſia, illud vel illas extendere ad alienas Eccleſias, ſuique Cleri vſum.

De Intentione Officij. Tit. 3.

SVfficit intentio implicita orandi Deum, quæ habent in ſola Breuiarii acceptione, ad recitandum officium.

De Attentione Officij Diuini. Tit. 4.

1 QVi non attendit ad verba, vel ad ſenſum verborum, vel ad finem in oratione propoſitum, peccat: & duæ primæ attentiones ſingillatim ſufficiunt.

2 Qui recitat sine attentione actuali, vel virtuali, peccat mortaliter; nec habitualis ſufficit, quæ abſque vllo voluntatis actu, non raró contingit.

3 Qui voluntariè diſtractus, alia faciens quæ attentionem impediant, ſcribendo, pingendo, & ſimilia faciendo recitat, peccet.

4 Qui recitat, dum veſtes induit, exuit,

exuit, faciem lauat, &c. peccat venialier.

5 Qui attentè quidem recitat, ſed in animo habet non ſatisfacere præcepto, tenetur repetere,

6 Qui tantùm legit preces horarias, & non orat, minimè ſatisfacit.

6 Qui recitat officium, & ſimul audit Miſſam, peccat tamen venialiter, ex *Caieten. in opuſc. tom. 2. tract. 4.* Negat *Nauarr. cap. 16. num. 71.* ſi iuſta ſit cauſa. At concordant omnes, nullum eſſe peccatum, ſi recitat quando Sacerdos Miſſæ ſecreta dicit.

8 Qui recitat cum aliis, ſatis eſt, ſi attentè audiat verba plurium, non ſingulorum, ac ſi ab vno tantùm dicerentur.

De Prolatione Officij Diuini.

Tit. 5.

1 QVi recitat ſolus, ſatis eſt ſi verba ita proferat, vt ſeipſum percipiat, & intelligat.

2 Qui verba diminuit, & detruncat, ſyncopat, & tranſcurrit (niſi vitio linguæ vel conſuetudine quadam quaſi ingenita fiat) peccat ſaltem venialiter; non tamen tene-

De Tempore Officij Diuini. *Tit. 6.*

1 A Media nocte antecedentis diei, incipit tempus recitandi officij, & perſeuerat vſque ad mediam noctem ſequentis incluſiuè. eſt Communis apud *Bonacin. diſput.* 1. *quaſtio* 3. *punct.* 2. *n.*2. ita vt vltra mediam noctem ſequentis diei, officium præcedentis non valeat. *Nau.c.*2.*n.*54.

2 Matutinum, & Laudes, ex iuſta cauſa poſſunt recitari in Veſp. præcedentis diei, putà, vt quis deuotius oret, vel ſtudijs manè operam det, vel quia non poterit ita commodè recitare, & poſt Completorium, ſatis eſt expectare tertiam, vel quartam horam poſt meridiem *S.Tho.quod lib.*5.*orat.*28.

3 Prima ante ſolis ortam, vel paulò poſt. Tertia aliquantulùm poſt ortum. Sexta paulò poſt. Nona propè prandium. Veſperæ, & Completorium poſt prandium, *Tolet. lib.* 2. *cap.* 13. ſed excuſatur ab omni peccato, qui recitat Primam

mam cum Tertia, Sexta, & Nona ſimul duabus vel tribus horis poſt ſolis ortum. *Bonac. loc. cit. num. 9.*

4 Qui differt Matutinum ſine cauſa ad Veſperas, vel anticipat Completorium ante prandium, nimis notabiliter veniat tempus, & peccat venialiter. *Bonacina ibidem.*

5 In Choro, ſtatæ horæ ſunt obſeruandę magis quàm in priuata recitatione, ſed ob proceſſionem, vel concionem, mutari poteſt hora.

De Loco Diuini Officij. Tit. 7.

1 VBique recitari poteſt priuato, modo non impediatur attentio, & locus ſit decens.

2 In Choro verò tenentur recitare, qui Choro ſunt addicti, ex iuſtitia, iuxta inſtitutionem beneficiorum, & conſuetudinem locorum, niſi aliud cogat neceſſitas, vt hyemis tempore in ſacriſtia, vel adſit conſuetudo legitima, vel priuilegium Papæ, vel fundatoris inſtitutio.

De

De Ordine Ordini Officij.

Tit. 8.

1 QVi ſine iuſta cauſa peruertit ordinem horarum: peccat venialiter. Iuſta verò cauſa, eſt obliuio: inaduertentia: vt Chorus iuuetur, vel alius, ad dicendum officium. *Azorius cap.10. quæſt.1.*

2 Peruerſio eiuſdem horæ, ſecluſo contemptu, & ſcandalo, ex iuſta cauſa, nullum eſt peccatum. *Bonac. diſp.1. quæſt.3. punct.4. num.5.* grauior erit culpa, ſi in choro, ordo peruertatur. *Suarez lib 4. cap.11. num.10.*

De interruptione Diuini Officij.

Tit. 9.

1 QVi diuidit Matutinum à Laudibus, nocte tota interpoſita, non peccat. Doctores apud *Bonac. diſp.1. quæſt. 3. punct.3. nu.11.* Azorius vult eſſe veniale ſine cauſa.

2 Qui diuidit Nocturnum à Nocturno per horam vnam, pluresque, cum iuſta cauſa, non vltra tres horas, non peccat. *Doct. apud Bonac. num.13.*

3 Qui

2 Qui diuidit horam paruam, vel Pſalmum, ex iuſta cauſa, non peccat. *Azor. qu.5.*

4 Interruptio ad longum temporis ſpatium, probabilius obligat ad repetitionem; *Nauarrus capitul.16.num.75.* ad breue tempus, non obligat. *Idem num.75.* & *cap.10.num.42.* peccari ſaltem venialiter, ſine iuſta cauſa, eſt dicendum.

5 Qui interrumpit animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere; imò nec ille, qui animo repetendi interrumpit, & poſtea non repetit. Ita Doctores apud *Bonacinam diſput.1. quaſt.2.*

Abſolutis 2. & 2. quas interiecimus partibus, quid ſupereſt, niſi vt ad vltimam Rubricarum, Breuiarij partem procedamus, ſupremam huic operi manum impoſituri? Accedamus igitur ad rubricas ſpeciales, & partes eiuſdem Breuiarij.

PARS

PARS QVARTA.

PArs 4. Rubricarum Breuiarij, ſpeciales Rubricas, & eiuſdem Breuiarij partes examinandas præbet, quas diligent. ſtudio perſcrutabimur, digniora tantùm relaturi, quadraginta titulis comprehenſa. Quorum priores 21. ad proprium de tempore: medij 12. ad proprium ſanctorum; reliqui poſteriores ad Commune Sanctorum attinens.

De proprio de tempore.

EXpoſcit ordo Breuiarij, vt a proprio de tempore ordiamur Rubricarum ſpecialium enucleationem.

De Aduentu. Tit. I.

IN Aduentu, omittimus Suffragia Sanctorum, ne ante Chriſtum natum, implorare videamur eorum opem, quos ipſe Chriſtus ſuo Aduentu ſanctitate donauit. Neque fit commemor. de Cruce ne

ne videatur paſſus, antequàm natus: Neque de pace, quam in Natiuitate dedit hominibus bonæ voluntatis. Diebus ſingulis dicuntur preces feriales flexis genibus, quando fit officium de tempore, præterquàm in die Dominica: & de fer. Aduntus, fit ſemper Commem. vtpotè de feria maiori.

De Antiphonis maioribus Aduentus. Tit. 2.

ANtiphonæ maiores in Aduentu, dicuntur eæ, quæ per ſeptem dies ante Natiuit. Domini recitantur, incipientes ab O, quæ maiores aliis ſunt, quia duplicantur.

Præcedunt has Antiph. aliæ ad Laudes, quaſi præparatoriæ ad maiores. Tres aliæ Antiph. ſunt priuilegiatæ in his diebus, prima eſt, *Expectetur*, quæ ſemper dicenda eſt in Sabbato, quarto loco, vt concordet cum Cantico Sabbatino, altera eſt *Nolite timere*, quæ die 21. menſis Decembre ſemper eſt ponenda, ſiue ſit feſtum S. Thomæ, ſiue Dominica, ne enuntietur falſum extrà quintum diem ante Na-

Natiuitatem: Tetia eſt, *Ecce completa ſunt*, quæ vltimo die ante vigiliam Natiuitatis ponitur.

Quando alicubi contingit exponi has Antiph. in feria diuerſa ab ea cui ſunt aſſignatæ: Antiphona quarta erit ea, quæ conformis eſt Cantico recitando, ſicuti præſcribitur de Antiph. *Expectetur*, reſeruata Sabbato.

De Dominica 4. Aduentus.
Tit. 2.

CONtingit non legi in officio Dominicæ 4. Euangelium, quod ideò ſaltem in præcedenti Sabbato legitur: putà quando in hac Domin. occurrit Vigilia Natiuitatis, & eo anno omittuntur Antiph. ad Laudes, quæ occurrunt in die S. Thomæ, vt in Sabb. 4. temp. ponantur Ant. Dominicæ 4. quæ omitti non debent.

De Vigilia Natiuit. Domini.
Tit. 4.

SI hæc vigilia venerit in Sabbato, vici Pſalmi *Iubilate*, in Nocturno dicitur Pſalmus *Bonum eſt*, ne his dicatur idem ad Matutinum, & Laudes.

Le-

lareſque, in Ciuitate, vel Diœceſi commorantes, non tenentur recitare Officium illius Diœceſis, vel quæ de conſuetudine in eadem Eccleſia recitantur in Choro. *Eadem Sac. Congreg. eadem die.*

6 Feſtum Patroni principalis loci, tenentur omnes cum officio de eodem, etiam Regulares celebrare; non autem octauam Regulares, *vt cenſuit Sac. Rit. Congr. 27. Maij* 1628.

7 His caſibus exceptis, & aliis qui habentur apertè in rubricis, ſeu decretis Sacræ Congreg. non licet mutare officium vnius dìei in Breuiario Rom. præſcriptum, in officium alterius diei; & qui mutat, præcepto non ſatisfacit, ita Doctores apud Bonacinam, diſp. de hor. Canonicis quæſtio 2. puncto 1. numer. 17. Quòd ſi mutatio fiat ex inaduertentia, debent omiſſa ſuppleri. Ita Toletus, in ſumma lib. 2. cap. 12. n. 6.

8 Neque fieri poteſt mutatio Ritus, vt ſcilicet duplici Ritu celebretur feſtum, quod aliàs ſimplici, ſub Ritu, vel ſemiduplici de-

cre-

cretum eſt. *Sacr. Rituum Congregat.* 22. *Nouembris* 1602. *decreuit*, quod de Sancto cuius inſignis Reliquia habetur, fieri poſſit officium duplex.

9 Denique *eadem Sacr. Rituum Congregat. decreto edicto die* 8. *Aprilis* 1628. Rubricis Breuiarii nunc addito, & approbato à SS D.N.Vrbano VIII. cenſuit, & re maturè diſcuſſa, decreuit, non potuiſſe, neque poſse locorum Ordinarios, tam Sæculares, quam Regulares, addere Calendariis, etiam propriis, Sanctorum officia, niſi ea duntaxat, quæ Breuiarii Romani rubricis, vel Sacr. Rit. Congr. ſeu ſedis Apoſtolicæ licentia conceduntur, ſub pœna quod non ſatisfiat obligationi recitandi diuini officii. Et multò minùs adhiberi poſsunt officia feſtorum alia, à Sacr. Rit. Congreg non adprobata, quæ in prædicto decreto, eadem meritò reiecit, & damnauit. Neque item poteſt Epiſcopus extendere officium, quod fieri ſolet in ciuitate, ad ſuam Diœceſim, *contra Decretum hac de re à Sacr. Rituum*

Con-

Congr. 16. *Ian.* 1607. Et conſequenter multò minus officium ſeu lectiones approbatas pro vna Eccleſia, illud vel illas extendere ad alienas Eccleſias, ſuique Cleri vſum.

De Intentione Officij. Tit. 3.

SVfficit intentio implicita orandi Deum, quæ habent in ſola Breuiarii acceptione, ad recitandum officium.

De Attentione Officij Diuini. Tit. 4.

1 QVi non attendit ad verba, vel ad ſenſum verborum, vel ad finem in oratione propoſitum, peccat: & duæ primæ attentiones ſingillatim ſufficiunt.

2 Qui recitat ſine attentione actuali, vel virtuali, peccat mortaliter; nec habitualis ſufficit, quæ abſque vllo voluntatis actu, non rarò contingit.

3 Qui voluntariè diſtractus, alia faciens quæ attentionem impediant, ſcribendo, pingendo, & ſimilia faciendo recitat, peccet.

4 Qui recitat, dum veſtes induit, exuit,

exuit, faciem lauat, &c. peccat venialiter.

5 Qui attentè quidem recitat, ſed in animo habet non ſatisfacere præcepto, tenetur repetere,

6 Qui tantùm legit preces horarias, & non orat, minimè ſatisfacit.

6 Qui recitat officium, & ſimul audit Miſſam, peccat tamen venialiter, ex *Caietan. in opuſc. tom. 2. tract. 4.* Negat *Nauarr. cap. 16. num. 71.* ſi iuſta ſit cauſa. At concordant omnes, nullum eſſe peccatum, ſi recitat quando Sacerdos Miſſæ ſecreta dicit.

8 Qui recitat cum aliis, ſatis eſt, ſi attentè audiat verba plurium, non ſingulorum, ac ſi ab vno tantùm dicerentur.

De Prolatione Officij Diuini.

Tit. 5.

1 QVi recitat ſolus, ſatis eſt ſi verba ita proferat, vt ſeipſum percipiat, & intelligat.

2 Qui verba diminuit, & detruncat, ſyncopat, & tranſcurrit (niſi vitio linguæ vel conſuetudine quadam quaſi ingenita fiat) peccat ſaltem venialiter; non tamen tene-

De Tempore Officij Diuini. *Tit.* 6.

1 A Media nocte antecedentis diei, incipit tempus recitandi officij, & perſeuerat vſque ad mediam noctem ſequentis incluſiuè. eſt Communis apud *Bonacin. diſput.* 1. *quæſtio* 3. *punct.* 2. *n.* 2. ita vt vltra mediam noctem ſequentis diei, officium præcedentis non valeat. *Nau.c.*2.*n.*54.

2 Matutinum, & Laudes, ex iuſta cauſa poſsunt recitari in Veſp. præcedentis diei, putà, vt quis deuotius oret, vel ſtudijs manè operam det, vel quia non poterit ita commodè recitare, & poſt Completorium, ſatis eſt expectare tertiam, vel quartam horam poſt meridiem *S.Tho.quod lib.*5.*orat.*28.

3 Prima ante ſolis ortum, vel paulò poſt. Tertia aliquantulùm poſt ortum. Sexta paulò poſt. Nona propè prandium. Veſperæ, & Completorium poſt prandium, *Tolet. lib.* 2. *cap.* 13. ſed excuſatur ab omni peccato, qui recitat Primam

mam cum Tertia, Sexta, & Nona ſimul duabus vel tribus horis poſt ſolis ortum. *Bonac. loc. cit. num. 9.*

4 Qui differt Matutinum ſine cauſa ad Veſperas, vel anticipat Completorium ante prandium, nimis notabiliter veniat tempus, & peccat venialiter. *Bonacina ibidem.*

5 In Choro, ſtatæ horæ ſunt obſeruandę magis quàm in priuata recitatione, ſed ob proceſſionem, vel concionem, mutari poteſt hora.

De Loco Diuini Officij. Tit. 7.

1 VBique recitari poteſt priuato, modo non impediatur attentio, & locus ſit decens.

2 In Choro verò tenentur recitare, qui Choro ſunt addicti, ex iuſtitia, iuxta inſtitutionem beneficiorum, & conſuetudinem locorum, niſi aliud cogat neceſſitas, vt hyemis tempore in ſacriſtia, vel adſit conſuetudo legitima, vel priuilegium Papæ, vel fundatoris inſtitutio.

De

De Ordine Ordini Officij.

Tit. 8.

1 QVi ſine iuſta cauſa peruertit ordinem horarum: peccat venialiter. Iuſta verò cauſa, eſt obliuio: inaduertentia: vt Chorus iuuetur, vel alius, ad dicendum officium. *Azorius cap.10.quæſt.1.*

2 Peruerſio eiuſdem horæ, ſecluſo contemptu, & ſcandalo, ex iuſta cauſa, nullum eſt peccatum. *Bonac.diſp.1. quæſt.3. punct.4. num.5.* grauior erit culpa, ſi in choro, ordo peruertatur. *Suarez lib 4. cap.11.num.10.*

De interruptione Diuini Officij.

Tit. 9.

1 QVi diuidit Matutinum à Laudibus, nocte tota interpoſita, non peccat. Doctores apud *Bonac. diſp.1.quæſt.3.punct.3. nu.11.* Azorius vult eſſe veniale ſine cauſa.

2 Qui diuidit Nocturnum à Nocturno per horam vnam, pluresque, cum iuſta cauſa, non vltra tres horas, non peccat. *Doct. apud Bonac. num.13.*

3 Qui

2 Qui diuidit horam paruam, vel Pſalmum, ex iuſta cauſa, non peccat. *Azor. qu.5.*

4 Interruptio ad longum temporis ſpatium, probabilius obligat ad repetitionem; *Nauarrus capitul.16.num.75.* ad breue tempus, non obligat. *Idem num.75.* & *cap.10.num.42.* peccari ſaltem venialiter, ſine iuſta cauſa, eſt dicendum.

5 Qui interrumpit animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere; imò nec ille, qui animo repetendi interrumpit, & poſtea non repetit. Ita Doctores apud *Bonacinam diſput.1. quaſt.2.*

Abſolutis 2. & 2. quas interiecimus partibus, quid ſupereſt, niſi vt ad vltimam Rubricarum, Breuiarij partem procedamus, ſupremam huic operi manum impoſituri? Accedamus igitur ad rubricas ſpeciales, & partes eiuſdem Breuiarij.

PARS

PARS QVARTA.

PArs 4. Rubricarum Breuiarij, ſpeciales Rubricas, & eiuſdem Breuiarij partes examinandas præbet, quas diligent. ſtudio perſcrutabimur, digniora tantùm relaturi, quadraginta titulis comprehenſa. Quorum priores 21. ad proprium de tempore: medij 12. ad proprium ſanctorum; reliqui poſteriores ad Commune Sanctorum attinens.

De proprio de tempore.

EXpoſcit ordo Breuiarij, vt a proprio de tempore ordiamur Rubricarum ſpecialium enucleationem.

De Aduentu. *Tit. 1.*

IN Aduentu, omittimus Suffragia Sanctorum, ne ante Chriſtum natum, implorare videamur eorum opem, quos ipſe Chriſtus ſuo Aduentu ſanctitate donauit. Neque fit commemor. de Cruce ne

Natiuitatem: Tetia eſt, *Ecce completa ſunt*, quæ vltimo die ante vigiliam Natiuitatis ponitur.

Quando alicubi contingit exponi has Antiph. in feria diuerſa ab ea cui ſunt aſſignatæ: Antiphona quarta erit ea, quæ conformis eſt Cantico recitando, ſicuti præſcribitur de Antiph. *Expectetur*, reſeruata Sabbato.

De Dominica 4. Aduentus.
Tit. 2.

CONtingit non legi in officio Dominicæ 4. Euangelium, quod ideò ſaltem in præcedenti Sabbato legitur: putà quando in hac Domin. occurrit Vigilia Natiuitatis, & eo anno omittuntur Antiph. ad Laudes, quæ occurrunt in die S. Thomæ, vt in Sabb. 4. temp. ponantur Ant. Dominicæ 4. quæ omitti non debent.

De Vigilia Natiuit. Domini.
Tit. 4.

SI hæc vigilia venerit in Sabbato, vici Pſalmi *Iubilate*, in Nocturno dicitur Pſalmus *Bonum eſt*, ne his dicatur idem ad Matutinum, & Laudes.

Le-

Legitur Martyrologium cum maiori quàm alias ſolemnitate, de quo ſupra in appendice ad primam Rubricarum Breuiarii partem.

Ad Nonam incluſiuè terminatur Aduentus, & ceſſat verſus, *Angelus Domini*, &c.

De Natali Domini. Tit. 5.

DIuiditur Matutim à Laudibus, & inter vtrumq; cantatur prima Miſſa: Altera poſt primam, quæ dicitur ſummo manè, vt Miſſa cantari queat: Tertia Miſſa dicitur poſt Tertiam.

Antiphonæ in 2. Veſper. *Tecum principium*, &c. nunquam omittuntur infra octauam.

De feſtis infra oct. Natiuit. Domini. Tit. 6.

FEſtum S. Stephani & SS. Innocentium ſunt 2. claſſis, vti feſtum S. Ioann. Euangeliſtæ. Quocirca cederent feſto occurrenti 1. claſſis: habent priuilegium, quod de die infrà octauam eorum ſit commem. in feſtis eorumdem, vt expreſsè notatur in Breuiari.

Si feſtum ex tribus prædictis ſit

ſit patronus loci, aut Titulus Eccleſiæ in 2. Veſperis Natiuitatis, etiam in propria Eccleſia S. Stephani, idem fieri debet quod in Eccleſia vniuerſali; inter eadem verò feſta, ſeruentur rubricæ generales, vt Veſperæ primæ, & 2. ſint de digniori, id eſt de feſto 1. Claſſis, & Patroni, ſeu Titularis, cum coommemor. minùs digni, & item de Octaua Natiuitatis, cuius etiam Antiphonæ *Tecum principium*, &c. ad Veſper. recitantur. Ad Laudes verò non ſit commem. de die infra octauam alia, quam de octaua Natiuitatis Domini, de qua fit ſemper commem.

3 Si Titulus Eccleſiæ (non Altaris maioris) fuerit Innocentium, erit conſequenter 1. claſſis, & eo caſu poterit dici *Te Deum* in officio, & adhiberi color rubeus cum ſuis conſequentiis in Miſſa: quia æqualia ſunt fieri feſtum in Dom. & fieri in propria Eccleſia.

4 Quæ diximus de prædictis, quando ſunt Titulares Eccleſiarum, valent etiam in ſequentibus feſtis S. Thomæ Cantuarienſis, &

S. Silueſtri: quibus tamen hodie negatur octaua. In 2. Veſper. S. Silueſtri, Antiph. *Tecum principium*, *&c.* non habent ampliùs locum, terminatæ iam in primis veſperis eiuſdem: ergo ſumendæ erunt de communi Confeſſoris Pontificis, & fiet Commemoratio Circumciſionis.

5 De Dominica infra octauam Natiuitatis rubrica clara eſt. Quòd ſi tota octaua (vt in quibuſdam Eccleſiis accidit) impedita ſit feſtis duplicibus; de eadem fiet commemorat. eo die quo vniuerſalis Eccleſia facit de eadem Dominica officium vel commem.

Si Dedicatio Eccleſię occurrat in feſto SS. Innocentium, in primis Veſp. poſt Antiph. & Pſalmos de Natiuitate: capitulum cum reliquis dici debent de Dedicatione, cum commem. S. Ioannis, cuius feſtum eſt 2. claſſis, & Natiuitatis Domini, quæ nunquam omittitur: de S. Stephano nihil. In Laudibus & Miſſa fit tantùm commemorat. de oct. Natiu. In ſecundis Veſperis Antiph. & Pſalmi de Natiuit. Capitu-

pitulum, Hymnus,&c. de Dedicatione, commemorat. de ſequenti feſto S. Thomæ, vel Dominica, & de octau. Natiuitat. non autem de diebus infra Octauam S. Stephani, & S. Ioannis. Sed eo caſu, non fit Octaua de Dedicat. quia prohibita eſt in recognitione Breuiarij. Feſtum Innocentium (hoc poſito) erit celebrandum in die octaua eorundem; & quia de iiſdem non fit octaua, poterit dici *Te Deum* cum conſequentibus vna cum vniuerſali Eccleſia, & interim non fiet vlla de iiſdem comm. Sed eo anno quo feſtum hoc occurrit in fer. 5. celebrabitur in Sabbato ſequenti, quod erit dies infr. oct. infra quam, fit de dupl. etiam tranſlato: eo autem anno quo occurrit in Sabb. celebrabitur in feria 2. ſequenti, & feſtum S. Thomæ, celebrabitur 1. die non impedita poſt oct. Epiph.

De Epiphania. Tit. 7.

1 SI occurrat in hac Vigilia feſtum duplex, fit tantum commem. de Vigilia cum 9. lect. de eiuſdem homilia; de Duplici

tranſlato non fit in ea: ſi occurrat feſtum ſemidup. in ea transfertur poſt octauam Epiphan.

2 In die Epiphaniæ, Pſalmus *Venite* cantatur vel à duobus Cantoribus, vel meliùs à quatuor, duobus hinc inde alternatim cantantibus verſus eiuſdem, & Choro ſemper Antiphonam repetente.

3 De Dominica infra oct. Epiph. quando Epiphania occurrit in Dominica, fit in Sabb. præcedenti dies octaua. Quòd ſi Patronus incidat in huiuſmodi Sabbatum in quo faciendum eſt officium de prædicta Dominica, officium Dominicæ anticipandum non eriti feria 6. quia ſufficit in Sabb fier. Commemorationem de Domin cum eiuſdem Homilia pro 9 lectione. In 2. autem Veſperis præ dicti Patroni, concurrentis cum die oct. Epiph. fit comm. tantùm de die oct. Epiph. nihil de Dom. Quod dicimus de Patrono, idem dicito de Titulari, aut Eccleſiæ Dedicatione.

4 Quando Epiphania Domini occurit in feria 3. accidit in Sabb.

ad

ad Veſp. quod pro commem. Epiph. dicitur Antiphona *Omnes de Saba*; & in hoc caſu mutatur Verſus, & dicitur Verſus de Laudibus, *Adorate Deum*. Si occurrat feria 2. in primis Veſperis diei oct. pro commemor. Dominic. dicitur Antiphona *Fili*, cum verſu *Omnes de Saba*.

De Dominicis poſt Epiphaniam.
Tit. 8.

1 DOminicæ poſt Epiphan. vſque ad Septuageſimam, vel ad ſummum ſex, vel ad minimum duo eſſe poſſunt, & ideò poſitum eſt officium ſex Dominicarum.

2 De Domin. 2. poſt Epiph. ſemper fit Officium ante Septuag. ſaltem in Sabbato præcedente eamdem Septuageſ. vel in die prima poſt oct. Epiph. tranſlato (ſi opus eſt) feſto ſemidup. quod ſemiduplex in Eccleſia vniuerſali transferendum, eſt feſtum Sancti Hilarii: quia in rubr. propria dicitur, prima die poſt octau. Quod ſi feſta omnia per hebdomadam ſint duplicia, eo caſu erit ſatis com-

memor. fieri Domin. 2. in Sabbato: & omittentur Reſp. de tempore, ſed legetur 9. lectio Euangelium, & Homilia eiuſdem. Si verò oct. celebretur aliqua, in ea hebdomadata; tunc fiat 1. die de feria, quia dies infra Octau. cedit ſemiduplici, ergo à fortiori, cedet Dominicæ huic, cui cedit feſtum ſemidupl. ſed omittendæ erunt preces cum Suffragijs, ratione Octauæ.

3 Epiſtolæ S. Pauli, quæ legi non poſſunt, eo anno omittuntur, quia vnicus eſt liber omnium Epiſtolarum S. Pauli.

4 Officium Dominicæ 3. 4. 5. 6. ſi poſt Epiph. non habeat locum, transferatur poſt Pentecoſten; quòd ſi nec poſt Pentecoſt. locum habeat, de ea fiat Officium in Sabbat. præcedente Septuageſimam, ſed impedito Sabbato ob feſtum 9. lectionum, fiat in feria 6. aut 5. proximè antecedenti. Verùm ſi tota Hebd. impediatur feſto 9. lect. etiam translato, ſatis erit quod in Sabbato fiat Comm. Dom cum 9. lect. Euang. & Homil. eiuſdem, vt ſupra, parte 1. tit. de Domin. nu. 2.

De

De Septuageſima & Domin. ſequenti. *Tit.* 9.

1 DEponitur in Septuag. *Alleluia.* & quanquam pro *Alleluia* à muſicis dici ſoleat *in æteranm*: à recitantibus tamen officium, nihil eius loco ponitur.

2 Collecta Sexag. non impedit Communem Commem. S. Pauli in officio.

3 In fer. 5. Sexageſimæ, & item in fèria 6 in anno Biſsextili dicuntur Antiphonæ, quæ in præcedentibus eiuſdem hebdomadæ ferijs fuerunt omiſsæ, vel certè ſumuntur de Pſalterio, non autem de feriis Septuageſ. quarum Antiphonæ, ſi omittantur ob feſta Sanctorum, non reſumuntur in ſequenti hebdomada.

De feria 4. Cinerum. *Tit.* 10.

1 Hæc feria eſt priuilegiata, in qua occurrens quodcumq; duplex, transfertur, *ex Decreto Clementis VI. anno* 1352.

2 Nondum dicuntur Veſperæ ante comeſtionem, vt reſeruetur prærogatiua Dominicæ ſequen-

tis, quæ eſt caput Quadrageſimæ; cuius primis Veſperis dicuntur in Choro ante commeſtionem,

3 Extra Chorum non tenemur recitare ante comeſtionem, & ſi ſit magis congruum, vt in priuata Veſperarum recitatione, conformemur publicæ.

De Dominicis Quadrageſimæ

Tit. 11.

1 INuitatorium in his Dominicis, *non ſit vobis vanum*.

2 De 4 Tempor. Quadrag. nihil fit in officio,

3 In feria 5. poſt Dom. 2. Oratio eſt de SS. Coſma, & Damiano; ſed non impedit Commune ſuffragium de iis in Eccleſia eorumdem. Qua de re tractatu 1. parte 4.

De Dominica Paſſionis.

Tit, 12,

1 IN primis veſper. etiamſi ſint de Sancto, teguntur Cruces, & imagines, omittuntur ſuffragia ſeu communes commem. Sanctorum.

2 Ad Completorium de tempore, & ad horas Canonicas minores,

(non

Digitized by Google

(non autem de Sanctis) in Reſponſorijs breuibus, item nominibus aliis Reſponſoriis omittitur *Gloria Patri*.

2 In Pſalmis nondum tacetur *Gloria Patri*, ſed triduo tantùm maioris Hebdomadæ.

4 In concurſu ſemiduplicis cum Dominicis Paſſionis, aut Palmarum, in Reſponſorio breui Completorii omittitur *Gloria Patri*, præterquam in 2. Veſp. Dominicę Paſſionis, in quibus inchoato feſto ſemiduplici, per Comm. in Completorio dicitur *Gloria Patri*, in Reſponſorio breui.

De Dominica Palmarum, & Hebdomada maiore. *Tit.* 13.

1 IN capit. Nonæ non genuflectitur ad ea verba *In nomine Ieſu*, &c. eadem ratione qua non genuflectitur in Reſponſoriis ad ea *Verbum caro factum eſt*, &c. neque in Verſibus precum fit ſignum Crucis ad ea, *Deus in adiutorium, &c.*

2 In horis Canonicis vltimi tridui huius hebdomadœ, celebramus

mus exequias triduanas mortis Chriſti.

4 Quindecim candelæ accenduntur in candelabro, triangulari, quæ candelæ debent eſse ex cera communi non alba. Et in altari debent eſse ſex eiuſdem ceræ.

5 Candelabrum triangulare à latere Epiſtolæ collocandum eſt, *ex Cærem.lib.2.cap.22.*

5 Ad vnumquemque Pſalmum extinguitur vna candela, vna poſt aliam, & 1. loco extinguitur ea quæ eſt vltima in latere Euangelii, & deinde ab alio latere, & ſic ſucceſſiuè.

6 Oratio dicitur non à ſtante Sacerdote, vt aliàs, ſed à genuflexo. *Ex Cærem.Pap.lib.2.c 42.*

7 In fine horarum huius tridui non dicitur oratio Dominica, nec quicquam aliud.

8 Extinctis (præter vnam quæ eſt in ſummitate candelabri) candelis omnibus, occultatur hæc quæ accenſa manet ſub Altari, vel in angulo, tum abſoluto officio rurſus oſtenditur.

9 Horæ minores recitantur demiſsa

miſsa voce, Completorium inchoatur à *Confiteor* ex vſu communiori, qui firmatur rubrica clariori, in poſtrema recognitione Breuiarij.

10 Veſperæ Sabb. in fine Miſsæ dicuntur vt in Miſsali. Extra Miſsam qui recitant, dicant *Pater.* & *Aue*, & omiſso *Deus in adiutorium*, inchoent, ab Antiph. *Alleluia*, ad modum duplicis, recitent quæ ſequuntur in Breuiario, quibus finitis nihil aliud addatur niſi *Pater*. Quod firmatum eſt in poſtrema recognitione Breuiarii.

11 In Completorio Sabbati Sancti, Antiph. ad *Nunc dimittis*, dicitur ad modum ſemid.

12 Quod autem dicitur ad Antiph. *Regina cœli*, ſtandum eſse, neque genua flecti toto tempore Paſchali; hoc poſtremum intelligi de Oratione, non de Adoratione, quæ ſemper fit cum genuflexione, vt patet ad ea verba. *Et incarnatus eſt*, & *Verbum caro factum eſt*: *Te ergo quæſumus*. Quare ad Salutationem Angelicam, quæ ter in die pulſatur, ſi Orationem putes, ſtare

De tempore Paſchali. Tit. 15.

1 TEmpus Paſchale totum eſt feſtiuum, etiam in officio feriali, idcircò diebus ferialibus ad Laudes dicuntur ſemper Pſalmi Dominicales, & in prima, tres tantùm pſalmi ritu feſtiuo.

Si Dominica 4. poſt Paſcha occurrat die 2. Maij, cùm pridiè legatur initium Epiſt Iacobi, legantur in hac Dom. lectiones feriæ 2. ſequentis.

De Litanijs maioribus & minoribus. Tit. 16.

1 SI occurrant Litaniæ Maiores in Paſchate, transferendæ ſunt in feriam 3. *ex decr. Sacr. Rituum Congreg. 25. Sept.* 1627. cum proceſſione, & conſequenter Litaniæ a priuatis in eadem feria recitandæ erunt.

2 Licèt oremus ſtantes tempore Paſchali, tamen qui non interſunt Proceſſionibus, flexis genibus Litanias recitare debent, Caueant ij qui in Proceſſione fabulantur, & materialiter tantum cantant cum alijs

aliis Litanias, vel non cantant, ne rei fiant coram Deo; Communis enim opinio eſt, eos teneri ad priuatam eorumdem recitationem, quia inter abſentes eo caſu numerantur.

3 Nonnulli eas cantant cum repetitione (vti fit in Sabbato Sancto) in Litaniis Maioribus, non in al s. alii ſemper cum repetitione, ſtandum conſuetudini, habita ratione longioris aut breuioris viæ. Sed repetitio propria eſt Sabbati Sancti, & Vigiliæ Pentecoſt.

4 Si fiat proceſſio, non ante diſcedatur ab altari, quam ſit cantatum incluſiuè, *Sancta Maria, ora pro nobis, vt dicitur in rituali Pauli* V. In longiori proceſſione, vel repetantur, vel addantur Pſalmi pœnitentiales, ſeu Graduales. Terminetur autem cum precibus, & orationibus, quæ habentur in fine Litaniarum Breuiarii Rom.

5 Qui recitat Veſperi Matutinum, cum Laudibus, poteſt etiam recitare ſtatim Litanias omiſſo ℣. *Fidelium*, quia acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis.

De

De feſto Aſcenſionis Domini. *Tit.* 17.

BInæ Petri Epiſtolæ, & Ternæ Ioannis, habent tantum rationem vnius libri, vt idcircò non ſit curandum, ſi earum initia legi non poſſint impeditis proprijs feriis, quod in poſtrema Breuiarii recognitione fuit examinatum. Et ſi feſtum Sancti Ioan. ante Portam Lat. occurrat Sabb. infra octau. in Dominica leguntur Lectiones ferię 2. ſequentis. Dies Octauę vtraſque habet Veſper. integras, ſi concurrat cum duplici maiori.

Si feria 6. occurrat feſtum ſemid. in 2. Veſper. fit tantùm Commemor. feriæ 6. ſi occurrat feſtum duplex, fit de eo cum comm. feriæ in Laudibus, & 2. Veſper. ſine lectione Homiliæ. De feſto autem ſemidupl. translatio non fit in hac feria 6. vt alias in Breu. Clem. VIII. ita Gauant. in impreſſione Romana.

De Pentecoſte. *Tit.* 18.

1 AD Tertiam dicitur Hymnus, *Veni Creator*, per totam octauam.

In

In his 4. temporibus non eſt genuflectendum in Miſſa ad orat. ſicut in aliis purè ferialibus.

De Dominica Trinitatis. Tit. 19.

1 IN 2. Veſp. huius feſti, ſi concurrat cum feſto 1. claſſis fit de feſto 1. claſſis, cum commem. Trinitatis tantùm; ſi concurrat cum feſto 2. claſſis, Veſp. integræ erunt de Trinitate, & hæc Dom. 1. poſt Pentecoſt. de qua fit comm. in officio Trinitatis eſt eiuſdem rationis cum aliis Domin. ſequentibus, non enim intelligitur de ea, Rubrica ſub Titulo Dominicarum 1. claſſis quę nunquam omittuntur, ſed de Dominica Trinitatis, & patet, quia de illis fit totum officium, de hac verò commemor. tantùm: & ipſa commem. omittitur in 2. Veſp. ſi feria 2. celebretur feſtum 1. aut. 2. claſſis.

De feſto Corporis Chriſti.
Tit. 20.

1 DE ſimplici infra oct. Corporis Chriſti fit tantùm commem. ſed hoc intelligendum eſt, cum 9. lectione, ſi propriam habuerit, idem enim dicitur in feſtis ſe-

Digitized by Google

ſecundæ claſſis, quæ non excludunt Nonam lection. de Sancto, vt patet in feſto Inuentionis S. Crucis, & Natiuitatis B Mariæ. Sed nunc Sacra Congregat decreuit fieri debere ſolam comm. ſine nona lectione.

2 Indulgentiæ conceſſæ iis qui interſunt horis Canonicis in feſto, & per octauam, valent, etiamſi officium dicatur de Sanctis occurrentibus.

De Dominicis poſt Pentecoſt.

Tit. 21.

1 NOn minorem viginti tribus, nec maiorem viginti octo, Dominicarum numerum poſt Pentecoſt. fore vſque ad Aduentum ſatis patet, quæ ſupplentur a Dominicis quæ ſuperſunt poſt Epiphaniam.

2 In gratiam Martyrii Machabæorum, ſi forte deſit Dominica 5. Octobris, iubemur legere de eo, feria 5. præcedente dictam Dominicam, & eodem modo, ſi Dominica 5. & feriæ ſequentis fuerint impedito, quo minùs de ſcriptura, legi poſſit, leguntur in aliis feriis ſe-

ſequentibus poſt feriam 3. ita vt ſaltem inchoentur, ſin minùs omnes de eodem Martyrio legi poſſunt lectiones. Nulla eſt enim obligatio legendi totam hiſtoriam de Martyrio ſeptem Machabæorum, ex qua vel leguntur feriis 5. 6 & Sabb. Dominicæ 4. vel iis impeditis, omittuntur quę legi non poſſunt: vel in ſua propria hebdomada 5. leguntur in ſuis propriis feriis, vel in ſequentibus 4. vel 5. vel 6. vel Sabbato, iuxtà ordinem Hiſtoriæ, nunquam verò vltra tres lectiones in qualibet feria, ſaltem in Choro, ne grauetur Clerus. Et hoc fuit ſancitum in Recognitione Breu. ſub Clem. VIII.

Atque hæc de proprio de tempore.

De proprio Sanctorum.

PRoprium de tempore ſequitur proximè proprium Sanctorum, cuius difficultates titulis 13. expendemus.

De Vigiliis, feſtis, & Octauis Sanctorum. Tit. 22.

1 INdictæ ſunt Vigiliæ Sanctorum, vt feſtum præueniendo ſit ſolemnius.

2 Feſta

2 Feſta indicta ſunt ad excitandum ad imitationem Sanctorum, vel vt meritis eorum conoſciemur, vel vt eorum orationibus adiuuemur.

3 Octauæ Sanctorum fiunt ad prorogranda feſta, vt celebriora ſint, tum ad compenſanda ea, quæ in feſtis negliguntur.

De feſtis Sanctorum menſe Decembri.
Tit. 23.

29 SI Vigilia S. Andræ venerit in Aduentu, nihil fit de ea, niſi in Miſſa, quæ dicitur de Vigilia, cum com. feriæ, & S. Saturnini, quibus additur quarta, *Fidelium*. ſi incidat in feriam 2. & quinta de B. Virgine.

2 Decembr. *Bibiana*, feſtum ſemidupl. ab Vrbano VIII. anno 1628.

3 Franciſci Xauerii duplex a Clemente X.

6 Nicolai Epiſc. & Confeſſ. duplex a Clemente X.

8 Decemb. *Conceptionis B. Virginis*. Nonnulli putant in tertia Antiph. ad Laudes, pro *Exorta*, dici debere *Concepta*: ſed vſu communi

muni non mutatur hoc verbum, & eſt commune Conceptioni, & Natiuitati.

10 Decembr. *Melchiadis*. Vbi fit de eo feſtum nouem lect. dicitur Octauum ℟. *Domine præueniſti*: quia non effudit ſanguinem, quod enunciatur in ℟. *Hic eſt verè Martyr*, idcircò omittendum.

20 Decembr. *Vigilia S. Thomæ*, Miſſa de ea, com. feriæ 3. Oratio, *Deus qui ſalutis*, ſi incidat in feriam 4. temporum; in Miſſa de 4. temporibus fit commem. Vigiliæ, & in officio nihil ſit de Vigilia.

21 Decembr. Si feſtum S. Thomæ ſit Titulus Eccleſiæ, & occurrat in Dom. 4. Adueutus in Sabbato dici debent Antiph. ad Laudes Dom. 4. Aduentus, cum Antiph. *Expectetur*, & in feria 2. Antiphonæ eiuſdem feriæ.

25 De *S. Anaſtaſia*, nihil fit de ea, niſi in 2. Miſſa Natiuitatis Domini.

29 Decemb. *Thomæ Cantuarienſis*, in Veſp. *Tecum principium*, cap. prout proprio loco in Breuiario notatur.

De

De feſtis Sanctorum menſe Ian.
Tit. 25.

14 SI feſtum S Hilarij transferatur ℣. erit *Iuſtum deduxit*, quia ceſſat ratio mutationis, in concurſu aliorum duorum Cõfeſſorum Vbi verò eſt 1. claſſis, diuidatur oct lectio in duas. Quod fieri debet in ſimilibus.

Eodem die *Felicis in Pincis*. Vbi fit de eo feſtum 9. lectionum dicitur 8. ℟. *Dom. Præueniſti*, quia non fudit ſanguinem.

19 Ianuarij Canuti martyris ſemid. ad libitum a Clemente X.

21 Ianuar. *Agnetis* In 1. Veſp. in propria Eccleſia dicuntur Pſalmi Sanctorum Martyrum. Mendum putant aliqui eſſe in textu 4. lèctionis in ijs verbis *Natalis ſancta Agnes*, ſed hæc verba habentur in textu Sancti Ambroſij, & ſine mendo, quia in caſu genitiuo Agnes erat in vſu apud SS. patres, vtroque igitur modo legi poteſt, & Agnes & Agnetis. Vbi fit Octaua S Agnetis, in die Octaua dicuntur omnia vt in die feſto, excepta oratione, Antiph. ad Magn. in

in 1. Veſper. lectionibus 1. Noct. de ſcript. occurr. & lectione 4. quæ eſt de S. Agnete ſecundò, 5. & 6. de Communi Virginum, vel vt in octauario Rom.

23 Raymundi de Penafort Confeſſoris ſemid. a Clemente X.

29 Franciſci Saleſii Epiſ. & Confeſſ. ſemid. ab Alexandro VII.

31 Petri Nolaſco Confeſſoris dupl. a Clemente X.

De feſtis Sanctorum menſe Februario. Tit. 25.

2 P*Vrification. B. Mariæ*. Si hoc feſtum occurrat in Dominicis priuilegiatis, transfertur in feriam 2. *ex decreto Clementis VI.*

4 Andræ Corſini Epiſ. & Confeſſ. ſemidupl. ad libitum ab Alex. VII.

22 Februar. *Cathedra S. Petri Antioch.* ſi concurrat hoc feſtum cum Dom. Sexageſimæ, nihil refert dici bis orationem de S. Paulo, ſub diuerſa ratione formali, de quo vide tractat. 1. parte 4. tit. 5. num. 15.

23 *Vigilia S. Mathiæ*. ſi dies ſequens fuerit feria 4. Ciner. & ideò

trans.

transferatur feſtum S. Mathæi in feriam 5. eo caſu in 2. Veſp. Vigiliæ, dicuntur preces feriales cum orat. Dominicæ, non Vigiliæ. In anno Biſſextili, in lectione Martyrologii, transfertur pronuntiatio huius Vigiliæ, & feſti ſequentis vt ſupra, cùm de Martyrolog. tract. 2. p. 1. in appendice.

24 *Mathiæ Apoſtoli.* In anno Biſſextili Officium fit die ſeq.

25 Nota quod Officium S. Conradi Confeſſor. nunquam fuit conceſſum omnibus ad libitum, ſed ſolis Placentinis, & Netinis, & Ordini Minorum S. Franciſci.

De feſtis Sanctorum menſe Mart. *Tit.* 26.

4 C*Aſimiri Conf.* ſemidupl. ex præcepto Pauli V. in lectione Martyrologii legatur 1. loco.

10 Franciſcæ viduæ Romanæ. dupl. ab Innocentio X. & dedit ſequentem diem 40. Mart.

17 *Patritij Epiſc. & Confeſſ.* ex præcepto Vrbani VIII. ſine lectione, quia ſemper occurrit in Quadrage

drag. in Martyrologio erit de eo legendum 1. loco.

19 *Ioſeph Conf.* præcepit diem populo feſtum Greg. XV. *cum Decreto Sacr. Rit. Congreg. 8. Maij* 1621. Aliqua propria officia adiecit Clemens X.

20 *Ioachim Confeſſ.* duplex ex præcepto Gregorij XV. conuenit in Quadrageſima legi nonam lectionem Officij additam Octauæ, cum in ea contineatur ſummum S. Ioachim priuilegium.

25 *Annunciationis b. Virginis.* Quid agendum ſit quando feſtum hoc incidit in vltimo biduo maioris hebdomadę, an populus audire Miſſam teneatur, vel an poſſit communicare, diximus *in tract. par. 4. tit 9 num 20. & tit. 10. num. 37. & ſeq.*

De feſtis Sanctorum menſe Aprili. Tit. 27.

2 F*Ranciſci de Paula*, dup. a Paulo V.

5 Vincentij Fererij Confeſſoris ſemid. ad lib. a Clem. IX.

14 *Tiburtij, Valeriani, & Maximi.* Non dicitur *Hæc eſt vera fra-*

fraternitas; quia non eſt ℟. Paſchale, neque ſunt omnes fratres.

25 *Marci Euangeliſtæ*, Decreuit Sacr. Rituum Congregat. Litanias maiores occurrentes in die Paſchatis, differendas eſſe in feriam 3. ſequentem, *die 25. Septembris* 1627. ſed hæc translatio eſt ſolius diei Paſchatis propria, non autem dierum qui ſequuntur. Et eo caſu concio matutina haberi poterit vel ante, vel poſt proceſſionem, vel à prandio vt in Paſchate.

30 *Catherinæ Senenſis* ſemid. ex præcepto Vrbani VIII. dup. ex Clemente X.

De feſtis Sanctorũ menſe Maio. Tit. 28.

1 P*Hilippi & Iacobi*, Si occurrat hoc feſt. in Sabb. Domin. 3. poſt Paſch. tunc in Domin. 4. debent legi lectiones feriæ 2. ſequent. ne bis initium Epiſtolæ legatur immediatè duabus diebus. Quòd ſi contingat eos diuidi, eo caſu, in Eccleſia S. Philippi, lect. 1. Noctur. erunt de Communi Apoſtol. reſeruatis lectionibus Epiſtolæ S. Iacobi officio eiuſdem cuius

eſt propria. Lectiones 2. Noct. quarta propria, 5. & 6. ſumentur de Communi Apoſtol. Lectiones 3. Nocturni, cum Antiph in Laudibus, vt in proprio feſto, quia ſunt magis de S. Philippo.

In Offic. verò S. Iacobi quid transferri debet in 1. diem non impeditam, etiam infra oct. S Philippi Titularis 1. lectiones erunt de Epiſtol. S. Iacobi, 4. & 5. erunt quæ habentur propriæ nempe, quinta, & ſexta, ſexta verò erit de Communi Apoſtol. tertij verò Nocturn. lect. erunt de Euangel. *Ecce nos reliquimus omnia*, vt in eodem Communi Apoſtol. Antiphonæ omnes de Communi Apoſtol. tempore Paſch. Pro varietate orationum, quæ neceſſaria erit, certè in 2. Veſp. S. Iacobi, ſi die ſequenti fiat de die infra Oct. S Philippi ſumi poterit Oratio de S. Iacobo Maiore 25. Iulii Eadem ſeruanda erunt vice verſa ſi feſtum Sancti Iacobi Minoris ſit Titularis Eccleſiæ, aut Patroni loci. *Vbi fit de octau. ſi intra eam diem occurrat fer. 2. Rogationum, vel*

vel Vigilia Aſcenſionis, lectiones 1. Nocturn. ſumantur de Communi Apoſtol.

3 Si concurrant feſta Aſcenſionis, & Inuentionis S. Crucis, fiat comm. de feſto S. Crucis, licèt videatur feſtum de eodem: & differentia ſatis patet in diuerſitate miſterii; quidquid alii contra ſcripſerint.

6 *Ioannis ante portam Latinam*, ſi occurrat in Sabbat. infra octau. Aſcenſ. legitur initium Epiſt. Dominicæ ſequentis, in qua deinde legi poſſunt lectiones feriæ 2. ſequentis, ne bis initium legatur immediatè, ita in recognitione Breuiarii poſtrema Si occurrat in Dominica, vel feria 2. Rogationum, conuenit vt 9. lectio coniungatur Octauæ, quia in illa de Martyrio illius agitur.

8 *Apparitionis S. Michaelis Archangeli.* octaua benedictio, *Quorum feſtum colimus.* Si hoc feſtum transferatur, vltra tempus Paſchale, fiat vt in Septembri; ſi occurrat in fer. 2. Rog. vel in Dominica, octauæ lectioni adiungatur nona.

Digitized by Google

12. *Nerei*, &c. Si occurrat hoc feſtum in Feria 2. Rog. conuenit, vt octauæ lect. iungatur nono.

Si transferatnr extra tempus Paſch. mutantur. Antiph. & ℞. ℟. non tamen dicitur *Hac eſt vera fraternitas*. Miſſa cum orationibus, & Euangel. proprijs dicitur eo caſu, vt in communi Mart. extra tempus Paſch.

18 Venantij martyris ſemid. à Clemente X.

19 Petri Cœleſtini Papę & Confeſſ. ſemid. à Clemente X.

25 Mariæ Magdalenæ de Pazzis Virginis ſemid à Clemente X.

26 *Philipri Nerij confeſſoris* duplex de præcepto, ſi fiat off. in lectione Martyrol. legatur primo loco.

De feſtis SS. Menſe Iunio.

Tit. 29.

1 N*Orberti Pontif. Confeſſ. ſemidup.* Ex præcepto Pauli V. dupl. à Clemente X.

In lectione pridiana Martyrologij ponatur 1. loco.

11 *Barnabæ Apoſtoli*, ſi venerit tempore Paſch. Miſſa erit, vt in feſto S. Marci (exceptis orationibus,

Epi-

Epiſtola, & Euangelio) quæ dicuntur vt in propria Miſſa. Offic. quoque vt in tempore Paſch.

25 *Ioannis, & Pauli Martyrum.* Si hoc feſtum concurrat cum feſto ſemid. ſequentes Veſper. erunt à c. de ſequenti.

30 *Commemorationis S. Pauli.* Si transferetur in diem 4. Iulij, ratione Octauæ Corporis Chriſti, aut in aliam non impeditam feſto 9. lectionum, totum officium à 1. ad 2. Veſp. incluſiuè fit vt in propria Eccl. ita decretum eſt, in poſtrema Breuiar. recognitione.

Si dies 30. fuerit Sabbatum, in 2. Veſp. huius diei Comm. Dom. fieri debet poſt Commemorationem S. Petri Apoſtoli, non ante.

De feſtis Sanctorum Menſe Iulio.

Tit. 30.

1 O*Ctaua Sancti Ioannis.* Si contingat non legi de Homilia S. Ambroſij, quæ habetur in 2. vel. die infra octau. S. Ioannis ob Dominicam occurrentem infra eamdem, poterit legi quod omiſſum eſt in die Octaua, ad varietatem, & ad libitum.

4 *Eliſabeth ſemidup.* ad libitum: Si fiat, offic. legatur de ea 1. loco in Martyrologio.

10 *Septem fratrum*. Si transferatur hoc feſtum in fer. 2. conuenit vt oct. lect. iungatur nona.

12 Ioannis Gualberti Abbatis ſemid. ad libitum à Clem. X.

15 *Henrici Imperatoris*. Commemoratio, ab Vrbano VIII. in recognitione Breuiarij, de quo legendum 2. loco in Mart. ſemid. à Clem. X.

26 *Annæ Matris Mariæ*. Gregorius XV. præcepit diem agi feſtum vbique.

De feſtis Sanct. menſe Auguſto. Tit. 31.

12 CLaræ Virginis duplex Clemente X.

16 *Rochi Conf.* Sacr. Rit. Congr. cenſuit concedendam eſſe Miſſam, & Officium in eius die feſto, in Eccleſiis dumtaxat, & Eremitoriis, habentibus requiſita Eccleſiarum, in honorem eiuſdem Deo dicatis, non extra dicta loca 4. Iulii, & clarius 26. Nouembr. 1629.

Eodem die *Hyacinthi Conf. dupl.* Ex præcepto Vrb. VIII. in Martyro-

tyrologii lectione pridiana 1. loco ponatur. Lect. 1. Noct de ſcript. occurr. iuxtà rubr. quæ poſita eſt in Breu. ante Dom. 3. Auguſti.

20 *Stephani Hungarorum Regis Conſ.* Commemoratio, ab Vrbano VIII. anno 1631. in Martyrologio legatur 2. loco.

22 Hac die prænuntiatur in Martyrologio extra Romam, Vigilia Sancti Bartholomæi.

23 Extra Romam, hodiê prænuntiatur in Martyrol. feſtum S. Bartholomæi Apoſtoli.

25 *Ludouici Regis Conſ. ſemid.* ex præcepto Pauli V.

31 Raymundi Nonnati Conf. ſemid. ad libitum a Clem. IX.

De feſtis Sanctor. menſe Septembri

Tit. 32.

8 N*atiuitatis B. Mariæ Virginis:* Vbi eſt titularis, in tertio Noct. vel de 7. & 8. lectione fiant tres; vel pro 9. legatur ſeptima diei ſequentis infra octau parumq; refert ſi die ſequenti eadẽ repetatur.

11 *Prothi & Hyacinthi mart.* Vbi officium eſt 9. lectio 8. ℟ erit *Hac eſt vera, &c.*

16 *Cornelij, & Cipriani*. Lectiones 1. Nocturn. de Communi Martyrum, eatenùs fuerunt aſſignatæ, quatenus de libro Thobiæ cœptum ſit legi: alioquin initium eiuſdem libri legatur in hoc feſto, ne ſcilicet liber ille omittatur.

17 *Stigmatum S. Franciſci ſemid.* extra ordinem S. Franciſci, de præcepto delata ſunt ea verba in ſexta lectione *Officio duplici* (quæ videbantur ad totum Clerum attinere) *die 6. Nouemb.* 1627. Color albus adhibendus eſt. In Martyrologis lect. pridiana, ponatur 1. loco

20 *Euſtachij*, &c. Vrbanus VIII. ritu ſemidup. celebrari iuſſit. 8. [illegible] non eſt *Hæc eſt vera fraternitas*, *duplex à Clem. X.*

29 Vuences lai Mart. ſemid. ad libitum à Clemente X.

30 *Dedicationis S. Michaelis Archang.* ad oct. lect. dicitur *Quorum feſtum colimus*.

De feſtis Sanctorum Menſe Octobr. Tit. 33.

FEſtum Roſarij debet vbique & perpetuo celebrari in ijs Eccleſijs, in quibus adeſt Altare ſeu

Digitized by Google

ſeu Capella Roſarii B. Virginis, duplici maiori Officio, in 1. Dominica Octobris, quæ ſcilicet occurrit in Kalendis, vel poſt Kalendas, ex *decreto Gregorii XIII. die* 1. *April.* 1573. Officium recitari conuenit vt in feſto Niuis, cum lectionibus 2. Noct. de Natiuitate B. M. Virginis, mutato verbo *Natali* in *Solemnitate*. Vbi fit hoc feſtum, legatur de eo in Martyrologio primo loco.

Si dies Octaua Titularis Eccleſiæ S. Michaelis, S. Hieronymi, & aliorum in Domin. 1. Octobris occurrat, in qua Roſarii feſtum a Clero eiuſdem Eccleſiæ fieri debet, Officiumque de eodem recitari. Hoc caſu recitandum eſt officium de Roſario cum Comm. diei oct. & Dom. 1. Octobr. quia Roſarii feſtum, nec eſt omittendum, nec à Dominica dimouendum.

De feſto SS. Angelorum Cuſtodum conceſſit Paulus V. 27. Sept. 1608. poſſe fieri Officium duplex à ſe approbatum, ad libitum cleri, prima die non impedita Officio 9. lectionum poſt feſtum dedica-

tionis S. Michaelis, duplex de præcepto celebrandum die 2. Octobris ex Clem. X. Lectiones 1. Nocturn. omittuntur ſi legendum ſit initium Eſther. Ad 8. lectionem dicitur *Quorum feſtum*, &c. Licet qui ſolus recitet, in lectione Martyrologii legatur 1. loco de eodem.

3 *Feſtum S. Franciſci Aſſiſinatis*. Eſt de præcepto vbique locorum ex decreto Sixti IV. ſed rurſus præcepit, vbique obſeruari, *Sacr. Rit. Cong. die 3. Ian. 1622. annuente Sanctiſſimi* D.N.

5 *Placidi & ſociorum*. Non dicitur ℟. *Hæc eſt vera*, &c.

9 *Brunonis*, ex præcepto Gregorii XV. ſemid. In lectione Martyrol. ponatur 1. loco.

8 *Birgittæ Viduæ ſemid.* ex præcepto Greg. XV. in Polonia, ſit die ſeptima; ſed extra Poloniam ſit die 8. Vnde in Martyrol. recognito, translata eſt lectio de eadem, in hanc diem Octauam Octobris.

15 Thereſiæ Virginis duplex a Clemente IX.

28 *Simonis, & Iudæ*. Si contingat eos diuidi, quia alter eorum

eſt

eſt Titularis Eccleſiæ, tunc pro S. Simone legatur in 1. Nocturn. de Communi Apoſtol. reſeruata lect. Epiſtolæ Iudæ eidem, qui eſt eiuſdem auctor. vide ſupra in 1. die Maii. At quia lectio 4. non poteſt diuidi, ea legatur in feſto Titularis, & iterum in Officio alterius translati, ſicuti etiam Euang. cum homilia.

Lectiones 5. & 6. variari poſſunt, & deſumi ex Communi Apoſtol. Pro varianda Oratione ſumi poteſt Oratio Vigiliæ in numero ſingulari, & mutatis verbis *Prauenimus* in *Celebramus*, & *Prauenìant* in *Impleret*.

De feſtis Sanctor. menſe Nouemb. Tit. 34

SI Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum in Dominica occurrat, transfertur commemor. hæc in diem Lunæ, & Veſperæ in Veſperas Dominicæ, ex decreto Vrbani VI. niſi dies Lunæ ſit item impedita feſto de præcepto, tunc enim in diem 4. Nouembris (etiamſi ſit impedita feſto 9. lectionum) transfertur Officium Defunctorum cum miſſa,

cantata de feſto altera Miſsa, vna cum officio de die.

4 *Caroli.* A Paulo V. ad libitum Cleri ſemid. duplex de præcepto ex Alexandro VII.

13 Didaci Confeſſoris ſemid. à Clem. X.

19 Eliſabeth. Viduæ Reg. Vng. dudlex à Clemente X.

Hęc de proprio ſanctorum, nunc ad eorundē Commune pergamus.

De Commune Sanctorum.

COmmune Sanctorum continet ea, quæ ad Horas Canonicas ſunt neceſsaria, quando in eorum feſtis non habentur propria nimirum Hymnos, Antiphonas, Pſalmus, & huiuſmodi.

Potiſſimùm autem deſeruit ijs Sanctorum feſtis, qui de numero ſunt Apoſtolorum, Martyrum, Confeſsorum, Virginum, non Virginum, Patronorum, ſeu Titulariùm. Item dedicationis Eccleſiæ, & offic. S. Marię in Sabb. complect.

Prælud iùm de Patronis, & Titularibus.

FEſtum de quo neſcitur obitur, neque dies Translationis, neque

que inſignis manifeſtationis, & eiuſmodi, & tamen alijs de cauſis celebrari debet eius feſtum, cum Maiorum conſenſu, celebrandum eſset in die, quo in Martyrologio, feſtum alterius ſancti eiuſdem nominis occurrit, quod obſeruari debet, niſi vbi timetur error in populis, qui credant eum quem colunt eſse eumdem qui in Kalendario Romano deſcriptus eſt, quod non ſine graui peccato fieri poteſt; ſed eo caſu, tutiùs eſset celebrari feſtum illius alio die, puta Translationis, aut eiuſmodi.

His prælibatis quæ ad Commune Sanctorum attinent 6. Titulis complectemur.

De Communi Apoſtolorum.

Tit. 35.

IN poſtrema Breuiarij recognitione, repoſitum eſt Euangelium, *hoc eſt præceptum meum*, ſub titulo Vigiliæ Apoſtol. & in 3. Nocturn. aliud *Ecce nos reliquimus omnia.*

Digitized by Google

De Communi Martyrum. *Tit.* 36.

1 ALii ſunt Martyres Pontifices, alii non Pontifices, & vtriuſque datur officium commune, excepta Oratione,& lectionibus 1. Noct. quæ leguntur tantùm in feſto Martyris Pontificis. Itaque in feſto Martyris non Pontificis, leguntur aliæ, quæ habentur in Communi plurimorum Martyrum.

2 Quando in Miſſa legitur Euangelium, cuius Homilia nulla habetur in Communi, legenda eſt Homilia, quæ fortè in proprio SS. habetur, vt Homilia ſuper Euangelium, *Nihil opertum, &c.* quæ habetur in feſto S. Polycarpi. Quòd ſi non habetur in Breuiar. veluti ſuper Euang. *Nolite arbitrari,* vel *qui vos audit me audit*, lege in Officio Homiliam Euangelii, quam habes in Communi, & in Miſſa deinde idem Euangelium leges, quod in officio; liberum enim eſt legere in Miſſa quodcumque Euangelium de eodem Communi ſumptum; iuxta rubric. quæ habetur poſt primam miſſam de Com-

Communi vnius Martyr. Pontif.

3 ℟ proprium poſt nonam lect. poſitum pro feſto 5. ſanctorum Mart. Pontif. *Domine prævenisti*, non eſt ad excellentiam, ſed ad euitandum mendacium in eo ℟. futurum, ſi in eorum feſtis recitaretur. *Hic eſt vere Martyr, qui pro Chriſti nomin ſanguinem ſuum fudit*, cum ii perierint quidem, ſed non effuſo ſanguine. Adde iis ob prædictam cauſam, feſta 9 lect. S. Felicis in Pincis, & S. Melchiadis PP. vbi celebrantur.

℟. *Hæc eſt vera fraternitas*, non dicitur vnquàm, niſi verè ii ſint fratres ſecundùm carnem, imò neque ſi cum fratribus carnalibus celebrentur alii eodem die non fratres.

5 Quæ deſunt in Communi Paſchal. ſumi debent ex Communi extra tempus Paſchale, ait rubrica, quod intellige quoad lectiones 1. Nocturni.

De Communi Confeſſorum. Tit. 37.

1 PRo ſummis Pontificibus vnica eſt differentia ab aliis, in Antiph. ad Magnif. in Veſp.

Dum

Tum eſſet ſummus Pontifex.

2 Quando fit feſtum plurium Confeſſorum, ſiue pontificum, ſiue non Pont. datur facultas variandi verba tum in orationibus, tum in ſermonibus, vt ſonent num. pluralem v. gr. *Ad ſanctorum ac Beatiſſimorum patrum Noſtrorum, N N. vel Beatorum N. & N. dies quorum f[illegible]itatem celebramus*; non tamen in ſermone S. Gregorii ex lib. Moralium. *Deridetur iuſti ſimplicitas*, quia non eſt propriè ſermo de ſancto, ſed tractatus, & expoſitio libri Iob. In Antiph. Reſponſoriis, Hymnis, & homiliis, nulla fit mutatio, licèt non quadrent pluribus.

3 Tempore Paſchali additur *Alleluia*, vbi ſcilicet non habetur. In Inuitatorio repetitur *Venite adoremus Alleluia*, 3. Pſalmi dicuntur ſub vna Antiphona, etiam poſt Aſcenſionem Domini.

De communi Virginum, & non Virginum. Tit. 38.

DAntur Virginem tantùm, virgines, & Martyres, Martyres tantũ, nec Virgines, nec Martyres.

1 Le-

1 Lectiones 3. Nocturn. pro Martyre tantùm, addit Vrban. VIII. in poſtrema Breuiarii recognitione.

2 Addidit etiam Antiphonam ad Benedict. pro nec Virgine nec Martyre. *Date ei de fructu manuum ſuorũ, & laudent eã in portis opora eius*

3 Si fuerint plures, nihil mutatur præter Orationem, & ſi Plures ſint Virgines, habent propriam Antiph. in vtriſque veſp. & Laudes *Prudentes Virgines*, &c.

4 In concurſu, ſeu occurſu duarum virginum, ſeu Sanctarum mulierum, poteſt dici oratio, *Indulgentiam nobis Domine*; tacitis titulis virginis, & Martyris, ad varietatem.

De Communi Dedicationis Eccleſiæ. *Tit.* 29.

ECcleſiæ materiali duo accidunt, in ordine ad horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio, quæ differunt, & conueniunt in multis.

Titulus Eccleſiæ eſt à quo denominatur Eccleſia, puta S. Saluatoris, S. Nicolai, & ſimilium: Dedicatio verò Eccleſiæ, eſt ipſamet con-

conſecratio, facta ab Epiſcopo, quę ità recolitur quotannis, vt natalis dicatur dies; ex S. Leone. Feſtum autem Dedicat. dignus eſt quàm S. Patroni loci, & feſtum Patroni loci dignius Titulari.

Conueniunt in his Sunt 1. claſſis, habent octauam; celebrari poſſunt infra octauam Epiphaniæ, & in Dominicis 2. claſſis, in eiſdem ſi Vigilia occurrat, nihil ſit de ea nec in Miſſa, nec in officio; habent omnia priuilegia feſtorum 1. claſſis. Sed iam de ſola Dedicatione:

1 Si contingat Dedicari Eccleſiam in aliquo feſto ex ſolemnioribus, ne quotannis occurrentia duo feſta, ſe inuicem impediant, poteſt Conſecrator decernere alium diem ad celebrandam Anniuerſariam Dedicationem Eccleſię, putà vel diem Dominicum proximiorem, vel alium adeò commodum, vt poſſint octauæ celebrari liberiùs, & populus præſertim ruſticus, maiori frequentia colere feſtum poſſit, *ita decriuit Sacr. Rit. Congr. 19. Feb.* 1585. Extra actum verò Conſecrationis non poteſt

mu-

Digitized by Google

mutari feſtum inconſulta S. Sede Apoſtolica.

2 Præter propriæ Eccleſiæ Dedicationem, celebrari debet quoque Anniuerſaria Dedicatio Eccleſię Cathedralis; In ciuitate quidem cum octaua, in Diæceſi ſine octaua: *ex decreto Sacr. Rit. Congr. 2. May* 1619. erit tamen in Diæceſi quoque feſtum primæ claſſis.

3 Regulares non tenentur ad hoc feſtum niſi ex quadam congruentia, & pręſertim ſi populare ſit Feſtum, non Cleri tantùm.

4 Si concurrant, ſeu occurrant Dedicationum feſta, vel Octauæ, pro varietate Orationum, ſumi ea poterit, quæ aſſignata eſt ipſi diei Dedicationis.

5 Occurrentibus Dedicatione propriæ Eccleſiæ, & Dedicatione Cathed. eodem die, præferenda eſt Dedicatio propriæ Eccleſiæ, quare de hac fiet Officium infra oct. cum comm. oct. Ded. Cathed. tranſlato feſto altero in 1. diem non impeditam.

De

De Officio S. Mariæ in Sabbato. Tit. 40.

NIhil ſupereſt enucleandum in hoc capite, quod non ſuperiùs attigerimus tit. 8.

Hic finis eſto omnium rubricarum ſpecialium, quæ per corpus Breuiarii ſunt vndequaque ſparſe; ſed quia in fine Breuiarii addita ſunt quædam, quæ dici poſſunt appendices, quia non ſunt partes Horarum Canonicarum; nec ad eas, niſi remotè pertinent; de iis ſeruato Breuiarii ordine, nunc reſtat dicendum.

AP-

Digitized by Google

APPENDICES

Breuiarii 6. Titulis diſtinctæ.

De Officio Paruo B. M. Virginis. Tit. 1.

1 EXtra Chorum, nunc temporis, nemo tenetur recitare hoc Officium, ob Bullam Pii V. qui omnem tollit obligationem recitandi hoc off. extra Chorum.

2 Penſionarii extra Chorum tenentur ad recitationem quotidianam huius Officii, ſub pœna reſtitutionis fructuum penſionis ad ratam, vt patet ex Bulla Pii V. hac de re edita. Verum ſi penſionarii recitant Horas Canon. eximuntur ab onere recitandi officii parui.

3 In Choro ſi adeſt conſuetudo recitandi hoc officium, obligat adhuc, imò *Sacr. Rit. Congregat.* 1. *Sept.* 1607. *decreuit*, ſeruandam eſſe eam conſuetudinem qua recitatur in Choro hoc officium in ſemiduplicib. & Dominicis. Tandem Vrbanus VIII. decreuit die 2. Ianuarii 1627. etiam mutato proprio

tionis S. Michaelis, duplex de præcepto celebrandum die 2. Octobris ex Clem. X. Lectiones 1. Nocturn. omittuntur ſi legendum ſit initium Eſther. Ad 8. lectionem dicitur *Quorum feſtum*, &c. Licet qui ſolus recitet, in lectione Martyrologii legatur 1. loco de eodem.

3 *Feſtum S. Franciſci Aſſiſinatis*. Eſt de præcepto vbique locorum ex decreto Sixti IV. ſed rurſus præcepit, vbique obſeruari, *Sacr. Rit. Cong. die 3. Ian.* 1622. *annuente Sanctiſſimi* D. N.

5 *Placidi & ſociorum*. Non dicitur ℟. *Hæc eſt vera*, &c.

9 *Brunonis*, ex præcepto Gregorii XV. ſemid. In lectione Martyrol. ponatur 1. loco.

8 *Birgittæ Viduæ ſemid.* ex præcepto Greg. XV. in Polonia, ſit die ſeptima, ſed extra Poloniam ſit die 8. Vnde in Martyrol. recognito, translata eſt lectio de eadem, in hanc diem Octauam Octobris.

15 Thereſiæ Virginis duplex à Clemente IX.

28 *Simonis*, & *Iudæ*. Si contingat eos diuidi, quia alter eorum eſt

eſt Titularis Eccleſiæ, tunc pro S. Simone legatur in 1. Nocturn. de Communi Apoſtol. reſeruata lect. Epiſtolæ Iudæ eidem, qui eſt eiuſdem auctor. vide ſupra in 1. die Maii. At quia lectio 4. non poteſt diuidi, ea legatur in feſto Titularis, & iterum in Officio alterius tranſlati, ſicuti etiam Euang. cum homilia.

Lectiones 5. & 6. variari poſſunt, & deſumi ex Communi Apoſtol. Pro varianda Oratione ſumi poteſt Oratio Vigiliç in numero ſingulari, & mutatis verbis *Praeuenimus* in *Celebramus*, & *Praeueniant* in *Impleret*.

De feſtis Sanctor. menſe Nouemb. Tit. 34

SI Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum in Dominica occurrat, transfertur commemor. hæc in diem Lunæ, & Veſperæ in Veſperas Dominicæ, ex decreto Vrbani VI. niſi dies Lunæ ſit item impedita feſto de præcepto, tunc enim in diem 4. Nouembris (etiamſi ſit impedita feſto 9. lectionum) transfertur Officium Defunctorum cum miſſa,

cantata de feſto altera Miſsa, vna cum officio de die.

4 *Caroli.* A Paulo V. ad libitum Cleri ſemid. duplex de præcepto ex Alexandro VII.

13 Didaci Confeſſoris ſemid. à Clem. X.

19 Eliſabeth. Viduæ Reg. Vng. dudlex à Clemente X.

Hęc de proprio ſanctorum, nunc ad eorundē Commune pergamus.

De Commune Sanctorum.

COmmune Sanctorum continet ea, quæ ad Horas Canonicas ſunt neceſsaria, quando in eorum feſtis non habentur proopria nimirum Hymnos, Antiphonas, Pſalmus, & huiuſmodi.

Potiſſimùm autem deferuit ijs Sanctorum feſtis, qui de numero ſunt Apoſtolorum, Martyrum, Confeſsorum, Virginum, non Virginum, Patronorum, ſeu Titularium. Item dedicationis Eccleſiæ, & offic. S. Marię in Sabb. complect.

Præludium de Patronis, & Titularibus.

FEſtum de quo neſcitur obitur, neque dies Translationis, neque

quæ inſignis manifeſtationis, & eiuſmodi, & tamen alijs de cauſis celebrari debet eius feſtum, cum Maiorum conſenſu, celebrandum eſset in die, quo in Martyrologio, feſtum alterius ſancti eiuſdem nominis occurrit, quod obſeruari debet, niſi vbi timetur error in populis, qui credant eum quem colunt eſse eumdem qui in Kalendario Romano deſcriptus eſt, quod non ſine graui peccato fieri poteſt; ſed eo caſu, tutiùs eſset celebrari feſtum illius alio die, puta Translationis, aut eiuſmodi.

His prælibatis quæ ad Commune Sanctorum attinent 6. Titulis complectemur.

De Communi Apoſtolorum.

Tit. 35.

IN poſtrema Breuiarij recognitione, repoſitum eſt Euangelium, *hoc eſt præceptum meum*, ſub titulo Vigiliæ Apoſtol. & in 3. Nocturn. aliud *Ecce nos reliquimus omnia.*

De Communi Martyrum. *Tit.* 36.

1 ALii ſunt Martyres Pontifices, alii non Pontifices, & vtriuſque datur officium commune, excepta Oratione, & lectionibus 1. Noct. quæ leguntur tantùm in feſto Martyris Pontificis. Itaque in feſto Martyris non Pontificis, leguntur aliæ, quæ habentur in Communi plurimorum Martyrum.

2 Quando in Miſſa legitur Euangelium, cuius Homilia nulla habetur in Communi, legenda eſt Homilia, quæ fortè in proprio SS. habetur, vt Homilia ſuper Euangelium, *Nihil opertum, &c.* quæ habetur in feſto S. Polycarpi. Quòd ſi non habetur in Breuiar. veluti ſuper Euang. *Nolite arbitrari*, vel *qui vos audit me audit*, lege in Officio Homiliam Euangelii, quam habes in Communi, & in Miſſa deinde idem Euangelium leges, quod in officio; liberum enim eſt legere in Miſſa quodcumque Euangelium de eodem Communi ſumptum; iuxta rubric. quæ habetur poſt primam miſſam de Com-

Communi vnius Martyr. Pontif.

3 ℟ proprium poſt nonam lect. poſitum pro feſto 5. ſanctorum Mart. Pontif. *Domine præuenisti*, non eſt ad excellentiam, ſed ad euitandum mendacium in eo ℟. futurum, ſi in eorum feſtis recitaretur. *Hic eſt vere Martyr, qui pro Chriſti nomin ſanguinem ſuum fudit*. cum ii perierint quidem, ſed non effuſo ſanguine. Adde iis ob prædictam cauſam, feſta 9 lect. S. Felicis in Pincis, & S. Melchiadis PP. vbi celebrantur.

℟. *Hæc eſt vera fraternitas*, non dicitur vnquàm, niſi verè ii ſint fratres ſecundùm carnem, imò neque ſi cum fratribus carnalibus celebrentur alii eodem die non fratres.

5 Quæ deſunt in Communi Paſchal. ſumi debent ex Communi extra tempus Paſchale, ait rubrica, quod intellige quoad lectiones 1. Nocturni.

D. *Communi Confeſſorum.* *Tit.* 37.

1 PRo ſummis Pontificibus vnica eſt differentia ab aliis, in Antiph. ad Magnif. in Veſp.

Dum

Tum eſſet ſummus Pontifex.

2 Quando fit feſtum plurium Confeſſorum, ſiue pontificum, ſiue non Pont. datur facultas variandi verba tum in orationibus, tum in ſermonibus, vt ſonent num. pluralem v. gr. *Ad ſanctorum ac Beatiſſimorum patrum Noſtrorum, N. N. vel Beatorum N. & N. dies quorum f[illegible]tatem celebramus*; non tamen in ſermone S. Gregorii ex lib. Moralium. *Deridetur iuſti ſimplicitas*, quia non eſt propriè ſermo de ſancto, ſed tractatus, & expoſitio libri Iob. In Antiph. Reſponſoriis, Hymnis, & homiliis, nulla fit mutatio, licèt non quadrent pluribus.

3 Tempore Paſchali additur *Alleluia*, vbi ſcilicet non habetur. In Inuitatorio repetitur *Venite adoremus Alleluia*, 3. Pſalmi dicuntur ſub vna Antiphona, etiam poſt Aſcenſionem Domini.

De communi Virginum, & non Virginum. Tit. 38.

DAntur Virginem tantùm, virgines, & Martyres, Martyres tantũ, nec Virgines, nec Martyres.

1 Le-

1 Lectiones 3. Nocturn. pro Martyre tantùm, addit Vrban. VIII. in poſtrema Breuiarii recognitione.

2 Addidit etiam Antiphonam ad Benedict. pro nec Virgine nec Martyre. *Date ei de fructu manuum ſuorũ, & laudent eã in portis opera eius*

3 Si fuerint plures, nihil mutatur præter Orationem, & ſi Plures ſint Virgines, habent propriam Antiph. in vtriſque veſp. & Laudes *Prudentes Virgines*, &c.

4 In concurſu, ſeu occurſu duarum virginum, ſeu Sanctarum mulierum, poteſt dici oratio, *Indulgentiam nobis Domine*, tacitis titulis virginis, & Martyris, ad varietatem.

De Communi Dedicationis Eccleſiæ. *Tit.* 29.

ECcleſiæ materiali duo accidunt, in ordine ad horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio, quæ differunt, & conueniunt in multis.

Titulus Eccleſiæ eſt à quo denominatur Eccleſia, puta S. Saluatoris, S. Nicolai, & ſimilium: Dedicatio verò Eccleſiæ, eſt ipſamet con-

4 *Eliſabeth ſemidup.* ad libitum: Si fiat, offic. legatur de ea 1. loco in Martyrologio.

10 *Septem fratrum*. Si transferatur hoc feſtum in fer. 2. conuenit vt oct. lect. iungatur nona.

12 Ioannis Gualberti Abbatis ſemid. ad libitum à Clem. X.

15 *Henrici Imperatoris*. Commemoratio, ab Vrbano VIII. in recognitione Breuiarij, de quo legendum 2. loco in Mart. ſemid. à Clem. X.

26 *Annæ Matris Mariæ*. Gregorius XV. præcepit diem agi feſtum vbique.

De feſtis Sanct. menſe Auguſto. Tit. 31.

12 CLaræ Virginis duplex Clemente X.

16 *Rochi Conf.* Sacr. Rit. Congr. cenſuit concedendam eſſe Miſſam, & Officium in eius die feſto, in Eccleſiis dumtaxat, & Eremitoriis, habentibus requiſita Eccleſiarum, in honorem eiuſdem Deo dicatis, non extra dicta loca 4. Iulii, & clarius 26. Nouembr. 1629.

Eodem die *Hyacinthi Conf. dupl.* Ex præcepto Vrb. VIII. in Martyro-

tyrologii lectione pridiana 1. loco ponatur. Lect. 1. Noct de ſcript. occurr. iuxtà rubr. quæ poſita eſt in Breu. ante Dom. 3. Auguſti.

20 *Stephani Hungarorum Regis Conf.* Commemoratio, ab Vrbano VIII. anno 1631. in Martyrologio legatur 2. loco.

22 Hac die prænuntiatur in Martyrologio extra Romam, Vigilia Sancti Bartholomæi.

23 Extra Romam, hodiè prænuntiatur in Martyrol. feſtum S. Bartholomæi Apoſtoli.

25 *Ludouici Regis Conf. ſemid.* ex præcepto Pauli V.

31 Raymundi Nonnati Conf. ſemid. ad libitum a Clem IX.

De *feſtis Sanctor. menſe Septembri Tit.* 32.

8 N*Atiuitatis B. Mariæ Virginis.* Vbi eſt titularis, in tertio Noct. vel de 7. & 8. lectione fiant tres; vel pro 9. legatur ſeptima diei ſequentis infra octau parumq; refert ſi die ſequenti eadẽ repetatur.

11 *Prothi & Hyacinthi mart.* Vbi officium eſt 9. lectio 8. ℞ erit *Hæc eſt vera*, &c.

16 *Cornelij, & Cipriani*. Lectiones 1. Nocturn. de Communi Martyrum, eatenùs fuerunt aſſignatæ, quatenus de libro Thobiæ cœptum ſit legi: alioquin initium eiuſdem libri legatur in hoc feſto, ne ſcilicet liber ille omittatur.

17 *Stigmatum S. Franciſci ſemid.* extra ordinem S. Franciſci, de præcepto delata ſunt ea verba in ſexta lectione *Officio duplici* (quæ videbantur ad totum Clerum attinere) *die 6. Nouemb.* 1627. Color albus adhibendus eſt. In Martyrologis lect. pridiana, ponatur 1. loco

20 *Euſtachij*, &c. Vrbanus VIII. ritu ſemidup. celebrari iuſſit. 8. [illegible] non eſt *Hæc eſt vera fraternitas*, *duplex à Clem. X.*

29 Vuences lai Mart. ſemid. ad libitum à Clemente X.

30 *Dedicationis S. Michaelis Archang.* ad oct. lect. dicitur *Quorum feſtum colimus*.

De feſtis Sanctorum Menſe Octobr. Tit. 33.

FEſtum Roſarij debet vbique & perpetuo celebrari in ijs Eccleſijs, in quibus adeſt Altare ſeu

Digitized by Google

ſeu Capella Roſarii B. Virginis, duplici maiori Officio, in 1. Dominica Octobris, quæ ſcilicet occurrit in Kalendis, vel poſt Kalendas, ex *decreto Gregorii XIII. die* 1. *April.* 1573. Officium recitari conuenit vt in feſto Niuis, cum lectionibus 2. Noct. de Natiuitate B. M. Virginis, mutato verbo *Natali* in *Solemnitate*. Vbi fit hoc feſtum, legatur de eo in Martyrologio primo loco.

Si dies Octaua Titularis Eccleſiæ S. Michaelis, S. Hieronymi, & aliorum in Domin. 1. Octobris occurrat, in qua Roſarii feſtum a Clero eiuſdem Eccleſiæ fieri debet, Officiumque de eodem recitari. Hoc caſu recitandum eſt officium de Roſario cum Comm. diei oct. & Dom. 1. Octobr. quia Roſarii feſtum, nec eſt omittendum, nec à Dominica dimouendum.

De feſto SS. Angelorum Cuſtodum conceſſit Paulus V. 27. Sept. 1608. poſſe fieri Officium duplex à ſe approbatum, ad libitum cleri, prima die non impedita Officio 9. lectionum poſt feſtum dedica-

tionis S. Michaelis, duplex de præcepto celebrandum die 2. Octobris ex Clem. X. Lectiones 1. Nocturn. omittuntur ſi legendum ſit initium Eſther. Ad 8. lectionem dicitur *Quorum feſtum*, &c. Licet qui ſolus recitet, in lectione Martyrologii legatur 1. loco de eodem.

3 *Feſtum S. Franciſci Aſſiſinatis*. Eſt de præcepto vbique locorum ex decreto Sixti IV. ſed rurſus præcepit, vbique obſeruari, *Sacr. Rit. Cong. die 3. Ian.* 1622. *annuente Sanctiſſimi* D.N.

5 *Placidi & ſociorum*. Non dicitur ℟. *Hæc eſt vera*, &c.

9 *Brunonis*, ex præcepto Gregorii XV. ſemid. In lectione Martyrol. ponatur 1. loco.

8 *Birgittæ Viduæ ſemid.* ex præcepto Greg. XV. in Polonia, ſit die ſeptima, ſed extra Poloniam fit die 8. Vnde in Martyrol. recognito, translata eſt lectio de eadem, in hanc diem Octauam Octobris.

15 Thereſiæ Virginis duplex a Clemente IX.

28 *Simonis*, & *Iudæ*. Si contingat eos diuidi, quia alter eorum eſt

eſt Titularis Eccleſiæ, tunc pro S. Simone legatur in 1. Nocturn. de Communi Apoſtol. reſeruata lect. Epiſtolæ Iudæ eidem, qui eſt eiuſdem auctor. vide ſupra in 1. die Maii. At quia lectio 4. non poteſt diuidi, ea legatur in feſto Titularis, & iterum in Officio alterius translati, ſicuti etiam Euang. cum homilia.

Lectiones 5. & 6. variari poſſunt, & deſumi ex Communi Apoſtol. Pro varianda Oratione ſumi poteſt Oratio Vigiliç in numero ſingulari, & mutatis verbis *Praeuenimus* in *Celebramus*, & *Praeueniant* in *Impleret*.

De feſtis Sanctor. menſe Nouemb. Tit. 34

SI Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum in Dominica occurrat, transfertur commemor. hæc in diem Lunæ, & Veſperæ in Veſperas Dominicæ, ex decreto Vrbani VI. niſi dies Lunæ ſit item impedita feſto de præcepto, tunc enim in diem 4. Nouembris (etiamſi ſit impedita feſto 9. lectionum) transfertur Officium Defunctorum cum miſſa,

cantata de feſto altera Miſsa, vna cum officio de die.

4 *Caroli.* A Paulo V. ad libitum Cleri ſemid. duplex de præcepto ex Alexandro VII.

13 Didaci Confeſſoris ſemid. à Clem. X.

19 Eliſabeth. Viduæ Reg. Vng. duplex à Clemente X.

Hęc de proprio ſanctorum, nunc ad eorundē Commune pergamus.

De Commune Sanctorum.

COmmune Sanctorum continet ea, quæ ad Horas Canonicas ſunt neceſsaria, quando in eorum feſtis non habentur propria nimirum Hymnos, Antiphonas, Pſalmus, & huiuſmodi.

Potiſſimùm autem deſeruit ijs Sanctorum feſtis, qui de numero ſunt Apoſtolorum, Martyrum, Confeſsorum, Virginum, non Virginum, Patronorum, ſeu Titularium. Item dedicationis Eccleſiæ, & offic. S. Marię in Sabb. complect.

Præludium de Patronis, & Titularibus.

FEſtum de quo neſcitur obitur, neque dies Translationis, neque

que inſignis manifeſtationis, & eiuſmodi, & tamen alijs de cauſis celebrari debet eius feſtum, cum Maiorum conſenſu, celebrandum eſset in die, quo in Martyrologio, feſtum alterius ſancti eiuſdem nominis occurrit, quod obſeruari debet, niſi vbi timetur error in populis, qui credant eum quem colunt eſse eumdem qui in Kalendario Romano deſcriptus eſt, quod non ſine graui peccato fieri poteſt; ſed eo caſu, tutiùs eſset celebrari feſtum illius alio die, puta Tranſlationis, aut eiuſmodi.

His prælibatis quæ ad Commune Sanctorum attinent 6. Titulis complectemur.

De Communi Apoſtolorum.

Tit. 35.

IN poſtrema Breuiarij recognitione, repoſitum eſt Euangelium, *hoc eſt præceptum meum*, ſub titulo Vigiliæ Apoſtol. & in 3. Nocturn. aliud *Ecce nos reliquimus omnia.*

Digitized by Google

De Communi Martyrum. *Tit.* 36.

1 ALii ſunt Martyres Pontifices, alii non Pontifices, & vtriuſque datur officium commune, excepta Oratione, & lectionibus 1. Noct. quæ leguntur tantùm in feſto Martyris Pontificis. Itaque in feſto Martyris non Pontificis, leguntur aliæ, quæ habentur in Communi plurimorum Martyrum.

2 Quando in Miſſa legitur Euangelium, cuius Homilia nulla habetur in Communi, legenda eſt Homilia, quæ fortè in proprio SS. habetur, vt Homilia ſuper Euangelium, *Nihil opertum, &c.* quæ habetur in feſto S. Polycarpi. Quòd ſi non habetur in Breuiar. veluti ſuper Euang. *Nolite arbitrari*, vel *qui vos audit me audit*, lege in Officio Homiliam Euangelii, quam habes in Communi, & in Miſſa deinde idem Euangelium leges, quod in officio; liberum enim eſt legere in Miſſa quodcumque Euangelium de eodem Communi ſumptum; iuxta rubric. quæ habetur poſt primam miſſam de Com-

Communi vnius Martyr. Pontif.

3 ℟ proprium poſt nonam lect. poſitum pro feſto 5. ſanctorum Mart. Pontif. *Domine prævenisti*, non eſt ad excellentiam, ſed ad euitandum mendacium in eo ℟. futurum, ſi in eorum feſtis recitaretur. *Hic eſt vere Martyr, qui pro Christi nomin ſanguinem ſuum fudit*, cum ii perierint quidem, ſed non effuſo ſanguine. Adde iis ob prædictam cauſam, feſta 9 lect. S. Felicis in Pincis, & S. Melchiadis PP. vbi celebrantur.

℟. *Hæc eſt vera fraternitas*, non dicitur vnquàm, niſi verè ii ſint fratres ſecundùm carnem, imò neque ſi cum fratribus carnalibus celebrentur alii eodem die non fratres.

5 Quæ deſunt in Communi Paſchal. ſumi debent ex Communi extra tempus Paſchale, ait rubrica, quod intellige quoad lectiones I. Nocturni.

D. *Communi Confeſſorum.* *Tit.* 37.

1 PRo ſummis Pontificibus vnica eſt differentia ab aliis, in Antiph. ad Magnif. in Veſp.

Dum

1 Lectiones 3. Nocturn. pro Martyre tantùm, addit Vrban. VIII. in poſtrema Breuiarii recognitione.

2 Addidit etiam Antiphonam ad Benedict. pro nec Virgine nec Martyre. *Date ei de fructu manuum ſuorũ, & laudent eã in portis opera eius*

3 Si fuerint plures, nihil mutatur præter Orationem, & ſi Plures ſint Virgines, habent propriam Antiph. in vtriſque veſp. & Laudes *Prudentes Virgines*, &c.

4 In concurſu, ſeu occurſu duarum virginum, ſeu Sanctarum mulierum, poteſt dici oratio, *Indulgentiam nobis Domine*; tacitis titulis virginis, & Martyris, ad varietatem.

De Communi Dedicationis Eccleſiæ.

Tit. 29.

ECcleſiæ materiali duo accidunt, in ordine ad horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio, quæ differunt, & conueniunt in multis.

Titulus Eccleſiæ eſt à quo denominatur Eccleſia, puta S. Saluatoris, S. Nicolai, & ſimilium: Dedicatio verò Eccleſiæ, eſt ipſamet

con-

conſecratio, facta ab Epiſcopo, quę ità recolitur quotannis, vt natalis dicatur dies; ex S. Leone. Feſtum autem Dedicat. dignus eſt quàm S. Patroni loci, & feſtum Patroni loci dignius Titulari.

Conueniunt in his Sunt 1. claſſis, habent octauam; celebrari poſſunt infra octauam Epiphaniæ, & in Dominicis 2. claſſis, in eiſdem ſi Vigilia occurrat, nihil fit de ea nec in Miſſa, nec in officio; habent omnia priuilegia feſtorum 1. claſſis. Sed iam de ſola Dedicatione.

1 Si contingat Dedicari Eccleſiam in aliquo feſto ex ſolemnioribus, ne quotannis occurrentia duo feſta, ſe inuicem impediant, poteſt Conſecrator decernere alium diem ad celebrandam Anniuerſariam Dedicationem Eccleſię, putà vel diem Dominicum proximiorem, vel alium adeò commodum, vt poſſint octauæ celebrari liberiùs, & populus præſertim ruſticus, maiori frequentia colere feſtum poſſit, *ita decriuit Sacr. Rit. Congr. 19. Feb.* 1585. Extra actum verò Conſecrationis non poteſt mu-

Digitized by Google

mutari feſtum inconſulta S. Sede Apoſtolica.

2 Præter propriæ Eccleſiæ Dedicationem, celebrari debet quoque Anniuerſaria Dedicatio Eccleſię Cathedralis; In ciuitate quidem cum octaua, in Diæceſi ſine octaua: *ex decreto Sacr. Rit. Congr. 2. May* 1619. erit tamen in Diæceſi quoque feſtum primæ claſſis.

3 Regulares non tenentur ad hoc feſtum niſi ex quadam congruentia, & preſertim ſi populare ſit Feſtum, non Cleri tantùm.

4 Si concurrant, ſeu occurrant Dedicationum feſta, vel Octauæ; pro varietate Orationum, ſumi ea poterit, quæ aſſignata eſt ipſi diei Dedicationis.

5 Occurrentibus Dedicatione propriæ Eccleſiæ, & Dedicatione Cathed. eodem die, præferenda eſt Dedicatio propriæ Eccleſiæ, quare de hac fiet Officium infra oct. cum comm. oct. Ded. Cathed. translato feſto altero in 1. diem non impeditam.

APPENDICES

Breuiarii 6. Titulis diſtinctæ.

De Officio Paruo B. M. Virginis. Tit. I.

1 EXtra Chorum, nunc temporis, nemo tenetur recitare hoc Officium, ob Bullam Pii V. qui omnem tollit obligationem recitandi hoc off. extra Chorum.

2 Penſionarii extra Chorum tenentur ad recitationem quotidianam huius Officii, ſub pœna reſtitutionis fructuum penſionis ad ratam, vt patet ex Bulla Pii V. hac de re edita. Verum ſi penſionarii recitant Horas Canon. eximuntur ab onere recitandi officii parui.

3 In Choro ſi adeſt conſuetudo recitandi hoc officium, obligat adhuc, imò *Sacr. Rit. Congregat. 1. Sept. 1607. decreuit*, ſeruandam eſſe eam conſuetudinem qua recitatur in Choro hoc officium in ſemiduplicib. & Dominicis. Tandem Vrbanus VIII. decreuit die 2. Ianuarii 1627. etiam mutato proprio

prio Breuiario, & Romano accep-
ptato, adhuc eos teneri ad quoti-
dianam officii B. M. Virginis reci-
tationem, qui anteà ex conſuetu-
dine tenebantur.
4 Vbi non eſt talis conſuetudo
dicitur quando non fit officium 9.
lection.
5 Non dicitur in Vigil. Natiuit.
Domini, nec in feriis Maioris heb-
domadæ, nec infra octauam Paſ-
chæ, aut Pentec. nec in Sabb. quan-
do fit officium de S. Maria, quibus
diebus omittitur a Veſp. & in Vi-
gil. Natiuit. a Matutino.
Tempore Paſſionis nulla fit de-
tractio, ſed dicitur *Gloria Patri*, in
Inuit. & Reſ. 3. vt in feſtis Sanctor.
7 Tempore Paſch. dicuntur in
Noctur tres Antiph. vt aliàs, quia
non eſt officium de feſto, ſed *Al-
leluia*, non additur Inuitatorio,
Antiphonis, & Reſponſoriis, ex
decr. Sacr. Rituum Congregat. 28. Mart.
1626.
8 Tempore Aduentus, & in offic.
Annunciationis, & Concept. B.
Virgin. mutatur in Nocturno An-
tiph. *poſt partum, in Angelus Domini.*
9 Si

9 Si contingat transſerri feſtum Purificat. ob Dominicam priuilegiatam, ſeu aliam ob cauſam, eo caſu, transfertur etiam mutatio Officii: ſed extra chorum mutatur die 3. Februar. quia in hoc caſu attenditur feſtum, non Officium Chori.

10 In Choro præponitur Officio diei, in Matutinis, & Veſp. in aliis poſtponitur horis. In fine, Laudum, & Veſperarum huius officii parui, omittitur ℣. *Fidelium anima*; reliquæ horæ poſtponuntur, prima dicitur antequam legatur Martyrologium.

Quando dicitur extra Chorum, ante quamcumque horam, dici debet Salutatio Angelica, tum in fine vltimæ horæ, ſi plures recitentur ſimul, Antiph. finalis.

De Officio Defunctorum. *Tit.* 2.

1 INuitatorium dicitur in die, Commemorationis omnium Fidelium Defunct. & in die Depoſitionis ſeu Obitus Defuncti, etiamſi vnum tantum dicatur. Nocturnum. Itemque in die 3. 7. & 30. & Anniuerſario, & quando-

cumque

Digitized by Google

cumque tres dicuntur Nocturni, per annum omittitur; in die Depoſitionis ſeu Obitus, etiamſi vnicum diceretur Nocturnum, tamen duplicantur Antiphonæ.

2 Antiphona 9. *Sitiuit anima mea ad Deum viuum*, ita legenda eſt licet in pſalm. dicatur *ad Deum fortem* (*non fontem*) *viuum*.

3 In fine Veſperarum, & Laudum, dicuntur preces ſemper flexis genibus, etiam quando omittuntur Pſalmi. *Epiſcopis autem in Cærim. Epiſc. lib. 2. c. 10. præſcribitur vt ſtantes dicant*, quod non eſt Commune reliquo Clero.

4 Dicitur *Pater noſter. Et ne nos*, alta voce.

5 ℣. *Requiem æternam*, diuiditur in fine Pſalmorum, & in precibus, licèt non diuidatur in ℟. ℣. in fine Pſal. dicitur loco ℣. *Gloria Patri*.

6 Pſalmi qui dicuntur in fine veſper. & Laudum, non dicuntur in die Commemorationis Omn. Fidel. Defunct. neque in Depoſitione Defuncti, ſi tres Noctur. dicantur, neque in offic: dupl.

7 Verſus qui dicuntur poſt Pſalmum,

Digitized by Google

mum, ſi pro vno ſit officium di-cuntur in numero ſingulari, ſicut & oratio ſequens, reliqua in toto ſficio non mutantur, neque Verſus poſt orationem.

8 Verſus *Requieſcant in pace* dicitur in fine, omnibus ſurgentibus, tam in Veſp. quam in Laudibus.

9 Regulariter non præmittitur oratio Dominica ſecretò, neq; aliquid aliud, quando Veſp. aut Matutinum Defunct. dicũtur ſeparatim ab Horis Canonicis, ſiue extra Chorum, ſiue in Choro.

10 Si Matut. diuidatur à Laudibus, eo caſu in fine Matutini dicuntur preces ſine pſalmo, cum oratione, ſeu orationibus, ſaltem in Choro.

11 Veſperæ non ſunt dicendæ ante Matut. quod præſente corpore manè cantatur ante Miſſam, quia manè uon eſt veſperarum tempus.

12 Permittitur hoc offic. in feſtis 9. lect. pro adimplenda voluntate Defunctor. dummodò ſeparatim dicatur ab officio diei, *Ita decreuit Sacr. Rit. Congr. 12. Iun. 1628.*

S 13.

13 Si ſola dies vltima menſis ſit libera, ea dicatur die .

14 Intra Aduent. & Quadrageſ. nulla habetur ratio menſis. Quocirca ſi in Aduent. & Quadrageſ. dici non queat in Menſe Decemb. & Martio, in feriis 2. eo caſu non erit recitandum in aliis feriis.

15 Occurrente Vigil. Nat. Dom. in fer. 2. Hebdom. 4. Adu. non erit recitandum officium Defunctorium neque pridiè Veſp.

16 Veſperæ recitari debent poſt Veſp. etiam feſti duplicis, ſi ſequatur feſtum ſimplex aut feria. *Et Sacra Rit. Congr. 25. Maij 1603. pro 1. die menſis ſi hæc ſit libera à feſto 9. lect. decreuit veſperas defunct. recitandas eſſe, vltima die præcedentis menſis, licet ea ſit feſtiua de præcepto.* Matutinum verò poſt laudes diei non impeditæ.

Huic Rubricæ inhærendo *Sac. Rit. Congreg. prohibuit in feſto SS. Omnium cantari Matutinum Defunctorum Veſperi, & iuſſit cantari in ipſomet die Commem. Omn. Fidel. Defunct. poſt Laudes diei 1. Septembr. 1607.* Epiſcupis tantùm conceditur vt in

die

Digitized by Google

die feſto Omnium SS. poſſint in ſuis Eccleſiis recitare cnm Clero ſuo Matutinum Defunctorum.

17 Conſuetudo Regularium recitandi Matutinum Defunctor. Veſp. poſt Completor pro die ſequenti, non videtur improbanda, ſi de officio ex vi regulæ agatur.

18 Excepta Comm. Omn. Fidel. Defunct. nulla eſt obligatio recitandi hoc.offic.extra Chorum.

19 Etiamſi hoc officium concedatur in Choro, in feſtis 9. lection. etiamſi ſint feſta de præcepto, pro implenda voluntate teſtatorum, tamen non eſſet recitandum in feſtis 1. aut 2. claſſis, neque in vltimo triduo maioris hebdomadæ.

20 Si accidat in iis obligationibus, aliqua neceſſitas, ex cauſa rationabili reducendi, aut commutandi, aut eas moderandi ad tempus, ſeu in perpetuum, declarauit Sacr. Trid. Concilii, Cong. Seſſ. 25. cap. 4. poſſe Epiſcop. in Synodo, & Regularium Superiores in ſuis Capitulis Generalibus, circa hæc Officia decernere quidquid magis expedire videbitur, ea commutan-

Digitized by Google

do in miſſas, &c. ſi ante Concilium fuerint impoſita, non autem poſt, vt patet, ex decreto de Celebratione miſſarum ſub Vrbano VIII die 21. Iun. 1625.

De Pſalmis Gradualibus. Tit. 3.

1 DIcuntur in 4. feriis Quadrageſimæ à fer. 4. Ciner. incluſiuè, ſed non dicuntur in maiori hebdomada. Ante Matutinum officii parui B. Virg. dici debent. Omittuntur in feſtis nouem lect.

De Pſalmis Pœnitentialibus. Tit. 4.

REcitantur in fer. 6. Quadrageſimæ, quando officiũ fit de feria poſt Laudes diei, dicto *Benedicamus Dominus*, & *Deo gratias*.

2 Si conſuetudo detur antiqua, & inueterata, recitandi pſal. priùs in Choro in fer. 5. Quad. poſt Cõpletor. & in feriis 3. Graduales, *Sacr. Rit. Congreg. cenſuit eam retinere poſſe* 2. *Auguſt.* 1603.

3 Litaniis non debet fieri vlla additio, ne quidem Patronorum loci, aut Titularinm inconſulta S. ſede Apoſtolica. *Ex Sacr. Rituum Congreg.* 22. *Mars.* 1603. *reſpondit CanonicisCathedrali Rhegienſis, non poſse*

inferi

inſeri alios Sanctos in Litaniis, præter deſcriptos, etiam tempore peſtis, quo ij petebant facultatem addendi ſanctos Titul. & Patronos Ciuitatis. Multò minùs inuocandi erunt in Litaniis ii qui nondum ſunt Canonizati, imò neque priuatim recitandi Litanias.

4 Vacante ſede Rom. petitio de Dominio Apoſtolico debet omitti, vnà cum ℣. poſt pſalmum in precibus *Oremus pro Pontifice &c.* & Oratione de eodem Papa vocatur Domnus, non Dominus, quia Dominus Titulus Dei eſt, Domnus verò hominis Præclari, vt docet Baronius ex Euodio, ann. 416. Apoſtolicus autem, quia ſucceſſor Petri principis Apoſtolorum.

5 Litaniæ ſeparatim à Pſalmi pœnitentialibus dicendæ ſint, dicto *Benedicamus Domino*, & *Deo gratias*, ſtatim eæ dicuntur, omiſſo ℣. *Fedelium animæ.*

6 Communior vſus Eccleſiarum vrbis eſt, quòd (excepto Sabbato Sancto, & Vig. Pent.) Cantores, & Chorus, eas dicant alternatim in Litaniis maioribus ad di-

Digitized by Google

ſtinctionem a minoribus, alicubi Chorus repetit, quæ Cantores integrè dicunt, vt in Sabb. S. qua in re ſtandum eſt locorum conſuetudini, longior proceſſio congruè ad id requiritur.

De ordine Commendationis animæ.
Tit. 5.

1 IN Rituali Pauli V. præſcribitur commendanti animam vt induat ſuperpelliceum, & ſtolam violaceam, aſpergat locum, & infirmum, aqua benedicta dicens *Aſperges me* &c. & imaginem Crucifixi, ægroto tradat oſculandum.

2 Fax cum Cruce, & lectio Paſſionis Chriſti, mirificè iuuant in agone conſtitutos.

De Benedictione Menſæ, & Itinerario Clericorum. Tit. 6.

1 BEnedictio Menſæ quæ fit mane, & veſperi, originem habet a Chriſto, & Apoſtolis. Eius omiſſio, peccatum eſt veniale, ex Nau. de Orat. c. 18. n. 43.

2 Solemus ad ea verba prædictæ Orat. *Domine nos, &c.* ſignare Cruce nos ipſos; & ad ſequentia verba. *Et hæc tua dona*, ſignare cibos Cruce

3 Ge-

3 Geminatur initio vox *Benedicite*, quaſi inuicem hortemur nos ad benedicendum Domino.

4 Mutatio ℣. ℣. pro varietate feſtorum, ſicut & Pſalmorum ſit regulariter a 1. Veſper. feſti ſi cænatur, quia a 1. Veſper. incipit feſtum, ceſſatque mutatio, vt in Rubrica Breuiarii.

℣. ℣. De Natiuitate Domini dicuntur hodie in poſtrema recognitione Breuiarii, vſque ad cœnam Vigiliæ Epiph. excluſiuê.

℣. ℣. De Epiph. vſque ad cęnam diei octauæ incluſiuè.

In triduo maioris Hebd. vt in Breuiario.

℣. De Paſch. *Hæc dies*, vſque ad cęnam ſequentis Sabbati excluſiuê, cum iis omnibus quæ in prima benedictione ponuntur, excepto ℣. & pſalmo propriis feſti Paſchalis. Et quia vnus tantùm, & idem ℣. dicitur ante & poſt menſam, nempe *hæc dies*; idcircò habes in Breuiario Clementino *hæc dies*, dicitur tantùm, quæ particula *tantùm* vti dubia, deleta eſt in poſtrema Breuiarii recognitione.

℣. ℣. De Aſcenſione, dicuntur vſque ad cænam fer. 6. poſt octauam Aſcenſ. incluſiuè.

℣. ℣. De Pentecoſte à cæna quę fit in meridie Vigiliæ eiuſdem, vſque ad cænam fer. 6. quatuor temporum incluſiuê.

5 Quando fit vnica comeſtio, vocatur cæna, ad quam adhibentur benedictio, & gratiarum actio canoe aſſignata.

6 Leetiomenſæ iuſſa fuit ad menſam Epiſcopi ab Euſebio Papa, vt in Epitome Conciliorum, deinde ad menſam Sacerdotum, Concil. Nannetenſi, & Toletano 3. à Gratiano relatis dict. 44. cap.

S. Bernardus curabat legi in refectorio libro ſacrę ſcripturę, qui non leguntur in Choro; & poſt Libros Machabæorum, legi 4. Libros Euangeliorum (omiſſis Paſſionibus) ad maiorem Dominicæ Paſſionis reuerentiam. Quod obſeruandum videur.

Antiphona, Canticum Zachariæ, Preces, & Orationes Itinerarij Clericorum ſunt itineri faciendos maximè accommodatæ, & a pietate

tate addictis nunquam omittuntur, niſi ex obliuione, aut inaduertentia. His finis eſto eorum omnium quæ in Breu Roman. habentur. Plura ſuperſunt in 2. Th. conſequenter quæ ſequuntur.

R. P. Barth. Gauanti; ſed quid niſi appendices ex induſtria omiſſas, omittendas certè non dubitaui, cum ad maiorem Rubricarum notitiam, nihil conferre poſſe animaduerti. Noſtri enim non ſunt inſtituti cuncta decerpere, ſed vtiliora quæque ita colligere, vt ne dubiolum quidem oriri queat cuius ſolutionem haurire poſſis ex Gauanto, quam in hac Epitome non ſtatim reperias.

Vale candide lector, Theſauro noſtris lucubrationibus in compendium redacto, ſoſpes fruere, & ſalutis auctori pro ſalute auctoris pias (vt rogo) preces fundere nos graueris.

FINIS.

[library stamp] ROMA

Digitized by Google

INDEX TITVLORVM

Tractatus Primi.

Tractatus Primus diuiditur in quatuor partes, & partes in Titulos plures.

PRIMA PARS

Continet generales Miſſalis Rubricas primi Ordinis, & titulos viginti.

DE duplici. tit. 1. p. 8
De ſemidupl. & ſimpl. 2. 9
De feria, & vig. 3. ibid.
De Miſſis votiuis. 4. 11
De Miſſis Defunctorum. 5. 15
De translatione feſtorum. 6. 19
De commemorationibus. 7. 19
De Introitu, &c. 8. 22
De Orationibus. 9. 24
De Epiſtola, &c. 10. 20
De Symbolo. 11. ibid.

De

De Offertorio, &c. 12.3
De Communione,&c. 13.33
De Ordinanda Miſſa. 14.34
De Hora celebrandi. 15. ibid.
De ijs,quæ clara voce, aut ſecretò dicenda ſunt. 16.35
De ordine genuflect. &c. 17.36
De coloribus paramentorum. 18 40
De qualitate parament. 19.41
De præparatione Altaris. 20.43

SECVNDA PARS.

Continet Ritum ſeruandum in celebratione Miſſarum, & Titulos tredecim, cum Appendice vnica.

DE præparatione Sacerdotis celebraturi. 1.50
De ingreſſu Sacerdotis ad Altare. 2.51
Te principio Miſſæ. 5.7
De Introitu,&c. 4.60
De Oratione. 5.69
De Epiſtola, &c. 6.70
De Offertorio, &c. 7.76

De Canone vſque ad conſecrationem. 8.87
De Canone poſt conſecr. 9.95
De Oratione Dominica, & aliis vſque ad Communionem. 10.96
De Communione, &c. 11.107
De Benedictione, &c. 12.108
De omittendis in Miſſis Defunctorum. 13.111
De his quæ addenda ſunt Miſſæ, quæ celebratur coram Sacramento patente. Appendix. 115

TERTIA PARS

De defectibus circa Miſſam occurrentibus remedia adhibet Titulis decem, & duas Appendices amplectitur.

De defectibus in genere. 1.120
De defectibus materiæ. 2.ibi.

De

De defectu panis. 3.120
De defectu vini. 4.147
De defectibus formæ. 5.125
De defectibus Miniſtri. 6.141
De defectu intentionis, 7.120
De defectibus diſpoſitionis animę, 8.129
De defectibus diſpoſitionis corpori. 9. 132
De defectibus in miniſterio occurrentibus. 20. 134

Appendices.

De Rubricis præceptiuis. 1. 144
De Miſſarum oneribus. 2.148

QVARTA PARS

Rubricas proprias, & Titulos nouemdecim continet.

De Rubricis Miſſarum in Aduentu. 1.162
De quatuor temporibus Aduentus. 2.ibid.
De Natali Domini, &c. 3.163

De

INDEX

De Dominicis poſt Epiphaniam. 4.166
De Dominicis à Septuageſima vſque ad feriam quartam Cinerum. 5.167
De feria quarta Cinerum, vſque ad Dominicam Paſſionis. 6. 169
De Dominica Paſſionis, &c. 7. 172
De feria quinta in Cœna Domini. 8.179
De feria ſexta in Paraſceue. 9.190.
De Sabbato Sancto. 10. 205
De Die Paſchæ, &c. 11. 205
De feſto Trinitatis, &c. 12. 217
De Rubricis propriis Miſsarum de Sanctis. 13.225
De benedictione Candelarium. 14. 226
De feſtis in quibus cantandæ ſunt duæ Miſſæ in Collegiatis. 15. 230
De Rubricis Miſſarum, Commu-anctorum. 16.136

De

De Rubrici Votiuarum. 17. 138.
De Rubricis Miſſarum pro defunctis. 18. 145
De Rubricis Benedictionum. 19. 146
Miſſæ Sanctorum nuper additorum Calendario Romano. 148.

IN-

INDEX TITVLORVM

Tractatus Secundi.

Tractatus ſecundus quadrifariam diuiditur, & partes quælibet, plures continent titulos.

PRIMA PARS.

Generales Breuiarii rubricas primi ordinis continet,& titulos ſex & viginti.

DE duplici.	tit.p.255
De ſemidupl.	2.257
De ſimplici.	3.253
De Dominica.	4 ibid.
De feria.	5.390
De Vigilia.	6.ibid.
De octaua.	7.263
De officio S. Mariæ in Sabb.	8.299
De commemorationibus.	9.268
De occurrentia officij.	10.269

De

De concurrentia officii. 11.288
Appendix de Patrono. 12.188
De proprio ritu ſingularium partium officij. 13.374
De partium partibus. 14. ibid.
De Hymnis. 14.337
De Antiphonis. 15.337
De Canticis. 16.304
De Abſolutionibns, &c. 17.ibid.
De Lectionibus. 18.303
De reſponſorijs poſt lect. 19.303
De reſp.breuib. horarum. 21.348
De Oratione. 22.349
De Symb.S.Athanaſij. 23.260
De Precibus. 24.251
De Suffragijs. 25. ibid.
De fine officii. 26.256
Appendix de Martyrologio. 260

SECVNDA PARS

Ritum ſeruandum in recitatione officii continet Titulis tribus.

DE ritibus in priuata horarum Canonicarum recitatone. 1. 262

De

Digitized by Google

De ritibus horarum Canon. in choro recitandarum. 2.267
De ritibus horarum Canonicarum in choro ſolemniter recitandarum. 3.373

TERTIA PARS

Defectus in officio Diuino contingentes vitandos docet.

De omiſſione. 1.484
De mutatione offic. 2.286
De intentione. 4.290
De attentione. 4.ibid.
De prolatione 5.391
De tempore officii. 6.393
De loco officii. 7.294
De ordine officii. 8.295
De interruptione diuini officii. 9.296

QVAR-

INDEX.

QVARTA PARS.

Speciales rubricas titulis Quadraginta examinandas præbet.

DE Aduentu. 1.398
De Antiphonis maioribus Aduentus. 3.399
De Dominica 4. Aduentu. 3.400
De Vigilia Natiuit. Domini. 4.401
De natali Domini. 5. ibid.
De feſtis infra octauam Natiuit. Domini. 6.403
De Epiphania. 7 405
De Dominica poſt Epiph. 8.405
De Septuageſima, & Dominica ſequenti. 9 409
De feria quarta Cinerum. 10 410
De Dominica Quadrageſ. 11. ibid.
De Dominica Paſſionis. 11.411
De Hebdomada maiori. 13.413
De Paſchate. 14.415
De tempore Paſchali. 15.416
De Litaniis. 16. ibid.
De Aſcenſione. 17.418
De Pentecoſt. 18.419
De Dominica Trinitatis. 19.410
De feſto Corporis Chriſti. 10.420

De

De Dominicis poſt Pentec. 11. 431.
De Vigiliis, feſtis, & octauis SS. 11. 444.
De feſtis SS. menſe Decembri. 33. 413
De menſe Ianuario. 1. 445
De menſe Februario. 15. 446
De menſe Martio. 16. 447
De menſe Aprili. 17. 449
De menſe Maio. 18. 430
De menſe Iunio. 19. 433
De menſe Iulio. 30. 434
De menſe Auguſto. 34. 435
De menſe Septembri. 34. 437
De menſe Octobri. 33. 438
De menſe Nouembri. 34. 440
De communi Apoſtolorum. 35. 444
De communi Martyrum. 36. 444
De communi Confeſſ. 37. 446
De communi Virginum, & non Virg. 39. 447
De comm. Dedic. Eccleſ. 39. 448
De offic. S. Mariæ in Sabb. 10. 154

AP-

APPENDICES BREVIARII.

DE officio paruo B. Mar. 1.442
De officio Defunctor. 2.455
De Pſalmi Gradualibus. 460.
De Pſalmis pœnitent. 4 ibid.
De ordine commendationis animæ. 5.463
De Benedictione Menſæ, & itinerario Clericorum. 6.463

FINIS INDICIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google